

**ZAKON
O ZAŠTITI OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA, RADIJACIONOJ I NUKLEARNOJ
SIGURNOSTI I BEZBJEDNOSTI***

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se zaštita života i zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja, uvoz, izvoz i tranzit izvora jonizujućih zračenja i nuklearnih materijala, prevoz radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala, upravljanje radioaktivnim otpadom, kao i druga pitanja od značaja za radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost.

Izuzeci od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- 1) izlaganje prirodnom nivou zračenja, kao što su radionuklidi sadržani u ljudskom tijelu i kosmičko zračenje, koje je uobičajeno na nivou tla;
- 2) izlaganje pojedinca iz stanovništva ili zaposlenih kosmičkom zračenju tokom leta, osim posade vazduhoplova;
- 3) izlaganje iznad tla radionuklidima prisutnim u netaknutoj zemljinoj kori;
- 4) jonizujuća zračenja namijenjena za odbranu države, osim u vanrednoj situaciji izlaganja;
- 5) izlaganje pojedinca iz stanovništva ili zaposlenih kosmičkom zračenju tokom leta svemirskim letjelicama;
- 6) upravljanje istrošenim gorivom;
- 7) izvoz istrošenog goriva.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Principi zaštite od jonizujućih zračenja

Član 4

Zaštita od jonizujućih zračenja zasniva se na sljedećim principima:

- 1) Opravdanost primjene
Svaka djelatnost, kao i odluke o izlaganjima u postojećim ili vanrednim situacijama izlaganja, treba da budu planirane i sprovedene tako da daju veću korist od ukupne štete, uzimajući u obzir društvene, ekonomske i druge relevantne okolnosti;
- 2) Optimizacija zaštite od jonizujućih zračenja
  - a) zaštita od jonizujućih zračenja pojedinaca pri javnom ili profesionalnom izlaganju mora biti takva da se obezbijedi da veličina ličnih doza, broj izloženih pojedinaca i vjerovatnoća izlaganja budu onoliko niski koliko je to objektivno moguće postići, s obzirom na ekonomske i društvene faktore;
  - b) optimizacija zaštite lica izloženih medicinskom izlaganju primjenjuje se na način da doze kojima se lica izlažu budu što je moguće niže, ali ne na štetu obezbjeđenja potrebnih medicinskih informacija, odnosno primjenjuje se na veličinu ličnih doza, shodno svrsi medicinskog izlaganja, i to ne samo u smislu efektivne doze, nego po potrebi i u smislu ekvivalentne doze, kao mjera opreza koja dopušta nesigurnosti u pogledu štete za zdravlje ispod granice za reakcije tkiva.

3) Ograničenje izlaganja

U planiranim situacijama djelatnosti se sprovode na način koji će obezbijediti da ukupna doza koju je neka osoba primila ne prelazi granice doza propisane za profesionalno izlaganje ili izlaganje stanovništva jonizujućem zračenju.

Izdavanje ovlaštenja za djelatnosti i/ili aktivnosti prema stepenu rizika pri primjeni jonizujućih zračenja (gradirani pristup)

Član 5

Djelatnosti i/ili aktivnosti iz oblasti jonizujućih zračenja podliježu prijavljivanju, ovlašćivanju (registracija, licenca, odobrenje) i inspekcijskom nadzoru, srazmjerno veličini i vjerovatnoći izlaganja koje iz njih proizilaze i uticaja koji mogu da imaju, u cilju smanjenja takvog izlaganja ili unapređenja radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti.

Djelatnosti i/ili aktivnosti iz stava 1 ovog člana mogu biti ograničene samo na prijavljivanje i inspekcijski nadzor u skladu sa članom 43 ovog zakona.

Djelatnosti i/ili aktivnosti za koje prijavljivanje nije jedini zahtjev podliježu obavezi ovlašćivanja, kroz dobijanje rješenja o registraciji i/ili licenci i/ili odobrenju.

Primarna odgovornost za sigurnost i bezbjednost

Član 6

Privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice kojem je izdato rješenje o registraciji, licenca, odobrenje ili dozvola za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti prilikom primjene jonizujućih zračenja snosi primarnu odgovornost za:

- sigurno i bezbjedno obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti;
- za sigurnost i bezbjednost objekta u kojima se sprovode djelatnosti i/ili aktivnosti;
- za sigurnost i bezbjednost iskorišćenih izvora jonizujućih zračenja i radioaktivnog otpada u svim fazama upravljanja.

Privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice iz stava 1 ovog člana ne može prenijeti primarnu odgovornost na drugo lice.

Privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice iz stava 1 ovog člana, dužno je da obezbijedi da lica za koje snosi odgovornost i čije radnje mogu uticati na radijacionu sigurnost i bezbjednost imaju završen odgovarajući nivo nacionalnog okvira kvalifikacija pri primjeni jonizujućih zračenja.

Za sigurnost i bezbjednost radioaktivnog otpada za koji se ne može utvrditi vlasnik tog otpada, država snosi odgovornost.

Princip upravljanja radioaktivnim otpadom

Član 7

Upravljanje radioaktivnim otpadom zasniva se na sljedećim principima:

- 1) adekvatne zaštite od radiološkog rizika i ostalih povezanih rizika sadašnjih i budućih generacija i životne sredine;
- 2) radioaktivni otpad treba da se stvara u najmanjoj mogućoj mjeri, kako u pogledu aktivnosti, tako i pogledu njegove količine (zapremine), uz upotrebu odgovarajućih projektnih mjera i djelatnosti kod rada objekta i/ili postrojenja i njegove dekomisije, uključujući recikliranje i ponovnu upotrebu materijala;
- 3) uzimanja u obzir međusobne zavisnosti različitih faza u nastajanju i upravljanju radioaktivnim otpadom;
- 4) upravljanja radioaktivnim otpadom na siguran način, primjenom dugoročnog sistema pasivnih sigurnosnih mjera;
- 5) primjene zaštitnih mjera upravljanja radioaktivnim otpadom u skladu sa međunarodnim kriterijumima, standardima i smjernicama Međunarodne agencije za atomsku energiju;
- 6) upravljanje radioaktivnim otpadom sprovodi se prema gradiranom pristupu;
- 7) u svim fazama upravljanja radioaktivnim otpadom sprovodi se postupak odlučivanja koji se zasniva na dokazima i dokumentima;
- 8) biološki, hemijski i drugi rizici koji mogu biti dovedeni u vezu sa upravljanjem radioaktivnim otpadom moraju biti adekvatno razmotreni;

- 9) uklanjanje toplote nastale tokom upravljanja radioaktivnim otpadom mora biti uzeto u obzir i detaljno obrazloženo kroz propisivanje mjera, shodno odgovarajućem stepenu kritičnosti;
- 10) aktivnosti za koje se razumno može predvidjeti da će uzrokovati posljedice na buduće generacije, veće od onih koje su trenutno dopuštene, treba da se izbjegavaju;
- 11) troškove upravljanja radioaktivnim otpadom snosi pravno lice koje ga je stvorilo;
- 12) konačnu odgovornost za sigurno i bezbjedno odlaganje radioaktivnog otpada koji se šalje na preradu u državu članicu Evropske unije ili u državu koja nije članica Evropske unije, uključujući sav otpad koji je nastao kao nusproizvod, snosi Crna Gora.

Značenje izraza

Član 8

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **akcelerator** je uređaj ili postrojenje u kome se ubrzavaju naelektrisane čestice, emitujući jonizujuće zračenje energije veće od jedan mega-elektron volt (1MeV);
- 2) **aktivacija** je proces pretvaranja stabilnog nuklida u radionuklid ozračivanjem materijala u kojem je taj nuklid sadržan, česticama ili visokoenergetskim fotonima;
- 3) **aktivnost (A)** je količnik očekivane vrijednosti broja nuklearnih prelaza (dN) u jezgrima atoma neke količine radionuklida, iz jednog energetskeg stanja u drugo, i vremenskog intervala (dt) u kome se nuklearni prelazi događaju, i izražava se u jedinici za aktivnost koja se naziva bekerel (Bq);
- 4) **apsorbovana doza (D)** je srednja energija jonizujućeg zračenja apsorbovana po jedinici mase, tj. predstavlja prosječnu dozu po tkivu ili nekom organu i izražava se formulom $D = dE_{sr}/dm$, gdje je dE_{sr} srednja energija koju jonizujuće zračenje predaje po jedinici zapremine materije, dm masa materije jedinice zapremine, izražena u jedinici grej (Gy) koji predstavlja odnos jednog džula po kilogramu, odnosno $1Gy=1J/1kg$;
- 5) **bekerel (Bq)** je jedinica za aktivnost (A) i predstavlja jedan nuklearni prelaz jezgra atoma radionuklida iz jednog energetskeg stanja u drugo u toku jedne sekunde;
- 6) **bezbjednosni događaj** je bilo koji događaj izazvan protivzakonitim i zlonamjernim činom koji je usmjeren prema ili uključuje izvore jonizujućih zračenja ili nuklearni materijal, ili sa njima povezane objekte i koji ima potencijalne ili stvarne posljedice po radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost;
- 7) **dekomisija** je skup administrativnih i tehničkih aktivnosti koje obuhvataju demontažu i dekontaminaciju radijacionog objekta i koje su preduzete u cilju oslobađanja tog objekta, osim objekta za odlaganje radioaktivnog otpada, od daljeg nadzora u skladu sa ovim zakonom;
- 8) **dekontaminacija** je postupak potpunog ili djelimičnog smanjenja nivoa kontaminacije ispod propisanih granica izlaganja, kroz osmišljene fizičke, hemijske ili biološke procese, koji uključuje i mjere otklanjanja neposredne opasnosti od kontaminacije, mjere kontrole daljeg širenja kontaminacije, izolaciju i bezbjedno uklanjanje izvora kontaminacije, kao i radnje vezane za procjenu i analizu rizika od nastupanja kontaminacije i procjenu i analizu štete u životnoj sredini usljed kontaminacije;
- 9) **deterministički efekti** su efekti na zdravlje indukovani uticajem jonizujućih zračenja za koji postoji granična vrijednost doze (prag) iznad koje ozbiljnost uticaja srazmjerno raste sa povećanjem doze;
- 10) **dijagnostički referentni nivo** je nivo doze koji se uspostavlja u radiološkim dijagnostičkim i intervencijskim aktivnostima ili nivo aktivnosti u slučaju radiofarmaceutika, i koriste se za tipična ispitivanja grupa pacijenata standardne veličine ili standardnih fantoma za široko definisane vrste opreme;
- 11) **djelatnost i/ili aktivnost** je ljudska aktivnost koja može da poveća izlaganje pojedinaca zračenju iz izvora jonizujućeg zračenja kojom se upravlja kao planiranom situacijom izlaganja;

- 12) **dozvola** je dokument koji se izdaje za obavljanje poslova: kontrole lične doze, stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, stručnjaka za medicinsku fiziku i stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti;
- 13) **država porijekla** je ona država iz koje se planira pošiljka;
- 14) **država odredišta** je ona država koja je za pošiljku krajnje odredište;
- 15) **država tranzita** je država koja nije ni država porijekla niti država odredišta a preko čije teritorije se vrši tranzit;
- 16) **efektivna doza (E)** je dozimetrijska veličina koja opisuje uticaj jonizujućih zračenja na organ, tkivo ili cijelo ljudsko tijelo i predstavlja zbir proizvoda očekivanih ekvivalentnih doza H_T organa ili tkiva od unutrašnjeg i spoljašnjeg izlaganja i odgovarajućih težinskih koeficijenta tkiva w_T , izražena u jedinici sivert (Sv);
- 17) **ekstremitet** je šaka, podlaktica, stopalo i gležanj;
- 18) **ekvivalentna doza (H_T)** je dozimetrijska veličina koja opisuje biološki uticaj određene vrste jonizujućih zračenja u tkivu i predstavlja zbir proizvoda težinskih koeficijenata jonizujućeg zračenja za određeni tip zračenja i apsorbirane doze predate organu ili tkivu tim zračenjem, izražena u jedinici mjere sivert (Sv);
- 19) **generator zračenja** je uređaj koji generiše jonizujuće zračenje, kao što su X-zraci, neutroni, elektroni ili druge naelektrisane čestice;
- 20) **građevinski materijal** je bilo koji građevinski proizvod koji se trajno ugrađuje u objekte ili u neke njegove djelove i čije karakteristike imaju uticaj na karakteristike objekta u smislu izlaganja korisnika tog objekta jonizujućem zračenju;
- 21) **granica izlaganja** je vrijednost efektivne doze ili gdje je primjenjivo očekivane efektivne doze ili ekvivalentne doze koja potiče od svih izvora jonizujućih zračenja koji se koriste u ovlašćenim djelatnostima i/ili aktivnostima, koja kod pojedinca, u određenom vremenskom periodu, u svim situacijama planiranog izlaganja ne smije biti prekoračena;
- 22) **institucionalna kontrola** je skup aktivnosti kojima se osigurava održavanje i monitoring područja na kojem se nalazi odlagalište i odlagališta radioaktivnog otpada nakon zatvaranja odlagališta radioaktivnog otpada za razdoblje navedeno u dokumentaciji za ovlašćenu djelatnost;
- 23) **interventna radiologija** je upotreba tehnika dobijanja snimaka pomoću X zračenja u svrhu olakšavanja uvođenja i navođenja uređaja u tijelu u dijagnostičke ili terapijske svrhe;
- 24) **iskorišćeni izvor** je radioaktivni izvor koji više nije u upotrebi ili za koji ne postoji više namjera njegovog korišćenja za djelatnosti i/ili aktivnosti za koje je izdato rješenje o registraciji, licenca ili odobrenje, ali se i dalje zahtjeva sigurno upravljanje njime;
- 25) **ispuštanje** je dozvoljeno planirano i kontrolisano ispuštanje tečnog ili gasovitog radioaktivnog materijala, u životnu sredinu, koji potiče iz radijacionih objekata u toku njihovog redovnog rada u skladu sa ovim zakonom;
- 26) **istrošeno gorivo** je nuklearno gorivo koje je ozračeno u jezgru reaktora i trajno odstranjeno iz njega i smatra se upotrebljivim resursom, koji se može preraditi ili koji je namijenjen za konačno odlaganje bez predviđene dalje upotrebe, kada se smatra radioaktivnim otpadom;
- 27) **izlaganje** je čin izlaganja ili stanje izloženosti jonizujućem zračenju emitovanom izvan tijela (spoljašnje izlaganje) ili unutar tijela (unutrašnje izlaganje);
- 28) **izlaganje radonu** je izlaganje produktima raspada prirodnog radionuklida radona ²²²Rn;
- 29) **izlaganje stanovništva** je izlaganje pojedinaca jonizujućem zračenju, osim profesionalnog ili medicinskog izlaganja pojedinaca;
- 30) **izložena lica** su profesionalno izložena lica i lica na školovanju koji tokom rada primjenjuju jonizujuća zračenja;
- 31) **izložena lica u vanrednim situacijama izlaganja** su lica koja učestvuju u vanrednoj situaciji i koja mogu biti izložena jonizujućem zračenju u toj situaciji;
- 32) **izuzimanje** je postupak kojim se obezbjeđuje da djelatnost i/ili aktivnost koja se obavlja primjenom jonizujućih zračenja ne podliježe nadzoru u skladu sa ovim zakonom;

- 33) **izvor bez vlasnika** (napušteni izvor) je radioaktivni izvor koji nije izuzet niti otpušten jer je bio napušten, izgubljen, ukraden ili je na druge načine bio bez odgovarajućeg ovlašćenja;
- 34) **izvor jonizujućeg zračenja** je svaki pojedinačni subjekat poput generatora zračenja, akceleratora, radioaktivnog izvora ili radioaktivnog materijala koji može uzrokovati izlaganje jonizujućem zračenju emisijom jonizujućeg zračenja ili oslobađanjem radioaktivnih supstanci ili radioaktivnog materijala;
- 35) **izvorni materijal** je uranijum koji sadrži mješavinu izotopa kakva se javlja u prirodi; uranijum sa koncentracijom izotopa uranijuma ^{235}U manjom nego u prirodi; torijum; bilo koji od prethodno navedenih materijala u formi metala, legure, hemijskog jedinjenja ili koncentrata i koncentrat rude uranijuma;
- 36) **izvoz** je fizički prenos izvora jonizujućih zračenja, iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala i radioaktivnog otpada iz Crne Gore na teritoriju druge države ili carinske teritorije u skladu sa carinskim propisima Crne Gore;
- 37) **jonizujuće zračenje** je prenos energije u obliku čestica ili elektromagnetnih talasa dužine manje ili jednako 100 nm ili frekvencije veće od ili jednake 3×10^{15} Hz koje mogu direktno ili indirektno proizvoditi jone;
- 38) **klinička eksterna kontrola** je sistematsko ispitivanje ili pregled postojećih medicinskih radioloških procedura u cilju unapređenja kvaliteta ili ishoda brige o pacijentima, kroz izmjenu djelatnosti po potrebi i primjenu novih standarda, stalno praćenje postupaka i rezultata postupaka koji se ispituju u odnosu na uspostavljene standarde za dobre medicinske radiološke postupke;
- 39) **klinička odgovornost** je odgovornost doktora odgovornog za individualna medicinska izlaganja u vezi: opravdanosti medicinskom izlaganju pacijenta, optimizaciji tokom medicinskog izlaganja pacijenta, procjene kliničkog ishoda medicinskog izlaganja pacijenta, saradnje sa doktorima drugih specijalnosti i ostalim zdravstvenim radnicima po potrebi, pribavljanja informacija o prethodnim medicinskim izlaganjima pacijenta, pružanja relevantnih informacija o pacijentu koji se izlaže medicinskom izlaganju, ostalim odgovornim doktorima i/ili ovlašćenim doktorima koji upućuju pacijenta na medicinska izlaganja, davanja informacija o rizicima od jonizujućih zračenja pacijentu koji se izlaže medicinskom izlaganju i njegovatelju ili licu koje pomaže tom pacijentu;
- 40) **kontaminacija** je nenamjerno ili nepoželjno prisustvo radioaktivnih supstanci na površini ili u čvrstim, tečnim ili gasovitim materijama (uključujući i ljudski organizam), kao i procesi koji dovode do prisustva radioaktivnih supstanci na površini ili u unutrašnjosti čvrstih tečnih ili gasovitih supstanci (uključujući i ljudski organizam);
- 41) **kontejner (amabalaža)** je sklop komponenti koje garantuju zadržavanje zatvorenog radioaktivnog izvora, koji nije dio tog izvora, a služi kao zaštita izvora tokom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti;
- 42) **kontrola kvaliteta** je dio osiguranja kvaliteta koji predstavlja skup radnji (programiranje, koordiniranje, implementacija) namijenjenih održanju ili poboljšanju kvaliteta i uključuje praćenje, evaluaciju i održavanje svih karakteristika rada opreme koje se mogu definisati, mjeriti i kontrolisati na traženim nivoima;
- 43) **kontrolisana zona** je kontrolisano područje koje podliježe posebnim pravilima zaštite od jonizujućeg zračenja zbog mogućnosti: da lica u tom području prime doze koje primaju profesionalno izložena lica kategorije A; širenja radioaktivne kontaminacije; velikih varijacija jačine doze jonizujućih zračenja u tom području;
- 44) **lice na školovanju** je lice koje se osposobljava kod nosioca ovlašćenja u svrhu osposobljavanja za određene vještine;
- 45) **lice odgovorno za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost** je lice koje može biti i profesionalno izloženo lice, koje je obučeno i stručno osposobljeno za sprovođenje bezbjednosnih mjera u djelatnosti i/ili aktivnosti koja se obavlja;
- 46) **lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja** je profesionalno izloženo lice koje je obučeno i stručno osposobljeno za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja u djelatnosti i/ili aktivnosti koja se obavlja;
- 47) **medicinsko izlaganje** je izlaganje pacijenata ili pojedinaca bez simptoma bolesti tokom medicinskog ili stomatološkog dijagnostičkog postupka ili liječenja, u korist

- njihovog zdravlja, kao i izlaganje njegovatelja i lica koja pomažu pacijentima i volontera u medicinskom i biomedicinskom istraživanju;
- 48) **medicinsko radiološki** je pojam koji označava pripadnost radiodijagnostičkim, interventnim i radioterapijskim procedurama ili drugim medicinskim primjenama jonizujućih zračenja u cilju planiranja, vođenja i provjere primjene tih procedura;
  - 49) **medicinsko radiološki objekat** je objekat u kome se izvode medicinske radiološke procedure;
  - 50) **medicinsko radiološka procedura** je procedura koja dovodi do medicinskog izlaganja;
  - 51) **medicinsko snimanje** je tehnika i/ili proces stvaranja vizuelnih prikaza unutrašnjosti tijela za kliničku analizu, medicinsku intervenciju ili vizualni prikaz fizioloških funkcija nekih organa ili tkiva;
  - 52) **međunarodni standardi i smjernice** su standardi i smjernice međunarodnih organizacija i udruženja u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti;
  - 53) **mjere zaštite od jonizujućih zračenja** su mjere kojima se izbjegava ili umanjuje doza zračenja koja se može primiti u vanrednim situacijama izlaganja ili u postojećim situacijama izlaganja;
  - 54) **mjere remedijacije** su mjere koje se primjenjuju u cilju uklanjanja izvora jonizujućeg zračenja, smanjivanja aktivnosti ili količine izvora jonizujućeg zračenja, prekida putanja izlaganja jonizujućem zračenju ili smanjivanje uticaja jonizujućeg zračenja od izvora, radi izbjegavanja ili smanjivanja doza koje bi inače mogle biti primljene u postojećoj situaciji izlaganja;
  - 55) **nadgledana zona** je područje koje podliježe pravilima zaštite od jonizujućeg zračenja zbog mogućnosti da lica u tom području prime doze koje primaju profesionalno izložena lica kategorije B i ne klasifikuje se kao kontrolisana zona;
  - 56) **nadležne institucije** su organi državne uprave i organi uprave nadležni za radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom;
  - 57) **nemedicinsko izlaganje** je svako namjerno izlaganje pojedinca jonizujućem zračenju u svrhu dobijanja snimaka čija primarna namjena ne ide u korist zdravlja pojedinca koji je izložen;
  - 58) **nenamjerno izlaganje** je medicinsko izlaganje koje je bitno različito od medicinskog izlaganja za predviđenu svrhu;
  - 59) **nivo izuzimanja** je granična vrijednost izražena kao koncentracija aktivnosti i/ili ukupna aktivnost pri kojoj ili ispod koje izvor jonizujućeg zračenja, koji sadrži jedan ili više radionuklida, ne podliježe prijavljivanju ili ovlašćivanju u skladu sa ovim zakonom;
  - 60) **nivo otpuštanja** je vrijednost koncentracije aktivnosti pri kojoj ili ispod koje materijali, koji nastaju iz prijavljenih ili ovlašćenih djelatnosti i/ili aktivnosti, mogu biti oslobođeni od daljeg nadzora u skladu sa ovim zakonom;
  - 61) **normalno izlaganje** je izlaganje jonizujućem zračenju koje se može dogoditi tokom redovnog obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuje održavanje redovnog rada, inspekciju, dekomisiju, kao i manje vanredne situacije koje se mogu kontrolisati;
  - 62) **nosilac dozvole** je privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice ili fizičko lice kojem je izdata dozvola u skladu sa ovim zakonom;
  - 63) **nosilac rješenja o registraciji, licence ili odobrenja** je privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice kojem je odobreno obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti u skladu sa ovim zakonom;
  - 64) **nuklearno postrojenje** je postrojenje za: proizvodnju nuklearne energije (nuklearna elektrana); obogaćivanje nuklearnog materijala; proizvodnju nuklearnog goriva; preradu nuklearnog goriva; upravljanje istrošenim nuklearnim gorivom, istraživački nuklearni reaktor i skladište radioaktivnog otpada koje se nalazi na istoj lokaciji i direktno je povezano sa nabrojanim nuklearnim postrojenjima;
  - 65) **nuklearna sigurnost** je skup mjera koje se preduzimaju radi postizanja odgovarajućih operativnih uslova prilikom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti sa nuklearnim materijalima, sprečavanje i ublažavanje posljedica vanredne situacije, u

cilju zaštite izloženih lica, stanovništva i životne sredine od štetnog uticaja jonizujućih zračenja koja mogu nastati;

- 66) **nuklearni materijal** je izvorni materijal ili specijalni fisibilni materijal;
- 67) **njegovatelji i pomagači** su lica koja svjesno i svojevolumno pristaju na izlaganje jonizujućem zračenju tokom diganostičkih postupaka u medicini pomažući i pružajući pomoć pacijentu tokom tih postupaka i nakon istih, osim ako im to nije u opisu posla;
- 68) **objekat za upravljanje istrošenim gorivom** je objekat ili postrojenje čija je primarna namjena upravljanje istrošenim gorivom;
- 69) **očekivana efektivna doza** $E(\tau)$ je zbir očekivanih ekvivalentnih doza $H_T(\tau)$ organa ili tkiva zahvaćenog zračenjem koje su posljedica unošenja radioaktivnosti pomnoženih odgovarajućim težinskim koeficijentom tkiva w_T ;
- 70) **očekivana ekvivalentna doza** $H_T(\tau)$ je integral po vremenu (t) jačine ekvivalentne doze u tkivu ili organu T koju će primiti pojedinac zbog unošenja radioaktivnosti;
- 71) **odgovorni doktor** je doktor medicine, stomatolog ili drugi zdravstveni radnik koje snosi kliničku odgovornost za pojedinačno medicinsko izlaganje u skladu sa ovim zakonom;
- 72) **odlagalište** je objekat ili postrojenje čija je primarna namjena odlaganje radioaktivnog otpada;
- 73) **odlaganje radioaktivnog otpada** je smještanje radioaktivnog otpada u odlagalište, bez namjere njegovog ponovnog korišćenja;
- 74) **odlaganje istrošenog goriva** je smještanje istrošenog goriva u odlagalište, bez namjere njegovog ponovnog korišćenja;
- 75) **operater** je pravno lice koje ima postrojenje u kojem se prikuplja, prerađuje ili topi otpadni metal;
- 76) **osiguranje kvaliteta** je svaka planirana i sistematska radnja neophodna radi obezbjeđenja odgovarajuće garancije da će struktura, sistem, komponente ili procedure funkcionisati na zadovoljavajući način u skladu sa standardima;
- 77) **otpuštanje** je postupak kojim se obezbjeđuje da materijali, koji nastaju iz prijavljenih ili ovlašćenih djelatnosti i/ili aktivnosti, mogu biti oslobođeni od daljeg nadzora u skladu sa ovim zakonom;
- 78) **otvoreni radioaktivni izvor** je radioaktivni izvor koji nije zatvoren;
- 79) **ovlašćena zdravstvena ustanova za obavljanje zdravstvene zaštite zaposlenih (služba medicine rada)** (u daljem tekstu: ovlašćena zdravstvena ustanova) je služba nadležna za vršenje zdravstvenog praćenja zaposlenih lica izloženih jonizujućem zračenju, čiji je rad odobrilo ministarstvo nadležno za poslove zdravlja;
- 80) **ovlašćeni doktor** je doktor medicine, stomatolog ili drugi zdravstveni radnik koji ima pravo da uputi pojedince na medicinske radiološke procedure odgovornom doktoru;
- 81) **ovlašćeno postrojenje druge države** je objekat na području druge države za koje su nadležne institucije te države u skladu sa svojim nacionalnim pravom izdali ovlašćenje za dugoročno skladištenje ili odlaganje zatvorenih izvora i radioaktivnog otpada, ili objekat koji u skladu s nacionalnim pravom ima odgovarajuće ovlašćenje za spremanje zatvorenih izvora;
- 82) **rješenje o registraciji, licenca ili odobrenja su** dokumenta kojima se odobrava obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti u skladu sa ovim zakonom;
- 83) **pasivno korišćenje izvora** je korišćenje onih izvora jonizujućih zračenja kojima se upravlja isključivo sa distance;
- 84) **plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan)** je dokument koji opisuje sve aktivnosti koje je potrebno sprovesti prije, u toku i nakon vanredne situacije u cilju adekvatnog postupanja u vanrednoj situaciji izlaganja, uzimajući u obzir iskustvo, pretpostavljene događaje i sa njima povezane scenarije;
- 85) **plan zaštite** je dokument kojim se definišu obim, ciljevi i mjere bezbjednosti primjene jonizujućih zračenja;
- 86) **planirana situacija izlaganja** je izlaganje koje nastaje iz planirane primjene izvora jonizujućih zračenja ili iz ljudske aktivnosti kojom se mijenja putanja izlaganja, uzrokujući time izlaganje ili potencijalno izlaganje ljudi ili životne sredine a može obuhvatiti normalno i potencijalno izlaganje;

- 87) **pojedinaac iz stanovništva** je pojedinac čije je izlaganje (ne računajući medicinsko i profesionalno) reprezentativno u smislu verifikacije ispunjenosti granica izlaganja za stanovništvo;
- 88) **posebno odobreno izlaganje** je izlaganje koje prekoračuje propisane granice izlaganja i koje se odobrava samo u posebnim slučajevima, za vrijeme redovnog rada, kada alternativni postupci koji ne dovode do takvog izlaganja ne mogu da budu korišćeni, odnosno, kada ne postoje tehničke i organizacione mogućnosti održavanja izlaganja unutar granica izlaganja, ili kada primjena takvih mogućnosti nije opravdana ili optimalna;
- 89) **postojeća situacija izlaganja** je situacija izlaganja jonizujućem zračenju koja već postoji, kontroliše se i ne zahtijeva preduzimanje hitnih mjera;
- 90) **pošiljalac** je pravno ili fizičko lice koje je prije otpremanja pošiljke radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva odgovorno za tu pošiljku i planira njeno otpremanje primaocu;
- 91) **pošiljka** je svaka aktivnost pri premještanju radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva iz države porijekla u državu odredišta;
- 92) **pošiljka izvan Evropske unije** je pošiljka u kojoj su država porijekla Crna Gora i država odredišta država koja nije država članica Evropske unije;
- 93) **pošiljka u državu članicu Evropske unije** je pošiljka u kojoj su država porijekla Crna Gora i država odredišta država članica Evropske unije;
- 94) **potencijalno izlaganje** je izlaganje koje se ne može sa sigurnošću očekivati, a može nastati usljed događaja ili slijeda događaja za koje postoji vjerovatnoća da će se dogoditi, uključujući i kvar na opremi i greške u rukovanju opremom;
- 95) **potrošački proizvod** je uređaj ili proizvod u koji su namjerno ugrađeni jedan ili više radionuklida ili su proizvedeni aktivacijom, ili koji stvaraju jonizujuće zračenje, a mogu se prodati ili učiniti dostupnima dijelu javnosti bez posebnog nadzora nakon prodaje;
- 96) **praktični aspekti medicinskih radioloških procedura** je postupak fizičkog izvođenja medicinskog izlaganja sa njima povezanim aktivnostima koje uključuju: rukovanje i korišćenje medicinsko radiološke opreme; procjenu tehničkih i fizičkih parametara (uključujući doze zračenja); kalibraciju i održavanje opreme; pripremu i davanje radiofarmaceutika i izvođenje medicinskog snimanja;
- 97) **preporučeno dozno ograničenje** je ograničenje koje predstavlja moguću gornju granicu izlaganja pojedinca od konkretnog izvora jonizujućeg zračenja u planiranoj situaciji izlaganja koja u procesu optimizacije zaštite od zračenja treba da obezbijedi odgovarajući izbor opcija u postupku optimizacije, na način da ukupno izlaganje pojedinca ostane unutar granica izlaganja;
- 98) **prerada i ponovna prerada** je hemijski ili fizički postupak koji se vrši na radioaktivnom materijalu ili radioaktivnom otpadu, uključujući iskopavanje, konverziju, obogaćivanje nuklearnih materijala i ponovna obrada istrošenog goriva, u cilju unapređenja sigurnosti i ekonomičnosti upravljanja radioaktivnim materijalom ili radioaktivnim otpadom smanjenjem zapremine, uklanjanjem radionuklida i promjenom sastava i strukture materijala;
- 99) **prevoz** je djelatnost i/ili aktivnost koja podrazumijeva utovar i istovar i fizički premještaj izvora jonizujućih zračenja, iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala i radioaktivnog otpada sa jednog mjesta na drugo;
- 100) **prijavljivanje (notifikacija)** je podnošenje zahtjeva o namjeri vršenja djelatnosti i/ili aktivnosti u smislu ovog zakona;
- 101) **primalac** je pravno ili fizičko lice kojem se šalje pošiljka radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva;
- 102) **prirodni izvor zračenja** je izvor jonizujućeg zračenja prirodnog, terestrijalnog (zemaljskog) ili svemirskog porijekla;
- 103) **prirodni radioaktivni materijal** je radioaktivni materijal čiji sadržaj radionuklida ne odstupa značajno od prirodnih radionuklida, kao i materijali čija se koncentracija aktivnosti njegovih prirodnih radionuklida u toku tehnoloških postupaka promijenila;

- 104) **prirodni radionuklidi** su radionuklidi koji se javljaju u prirodi u značajnim količinama i koji nijesu nastali čovjekovim djelovanjem (kalijum ^{40}K , uranijum ^{235}U , uranijum ^{238}U , torijum ^{232}Th i produkti njihovih raspada);
- 105) **profesionalno izlaganje** je izlaganje profesionalno izloženih lica, lica na školovanju tokom njihovog rada sa primjenom jonizujućih zračenja;
- 106) **profesionalno izlaganje u vanrednim situacijama** je izlaganje pojedinca jonizujućem zračenju prilikom preduzimanja radnji tokom postupanja u vanrednoj situaciji izlaganja;
- 107) **profesionalno izloženo lice (izloženi radnik)** je inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja, preduzetnik ili lice koje radi kod poslodavca koje može biti izloženo jonizujućem zračenju pri obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti i koje može primiti doze koje prelaze propisane granice izlaganja za stanovništvo;
- 108) **radioaktivni efluent** je tečni ili gasoviti radioaktivni materijal koji se kontrolisano ispušta u životnu sredinu;
- 109) **radijaciona i nuklearna bezbjednost** je sprečavanje, otkrivanje i postupanje u slučaju krađe, sabotaze, nedozvoljenog pristupa, nedozvoljenog prometa ili druge zlonamjerne radnje koja se odnosi na nuklearni materijal, radioaktivni materijal i sa njima povezane objekte;
- 110) **radijaciona sigurnost** je skup organizacionih i tehničko-tehnoloških mjera kojima se obezbjeđuju optimalno planirano izlaganje i optimalni rizik od mogućeg izlaganja jonizujućem zračenju usljed obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti sa izvorima jonizujućih zračenja, sprečavanje i ublažavanje posljedica vanredne situacije, u cilju zaštite izloženih lica, stanovništva i životne sredine od štetnog uticaja jonizujućih zračenja koja mogu nastati;
- 111) **radijaciona štetnost pojedinca ili pojedinačna štetnost** je klinički primjetan štetni efekat na pojedincu ili njegovim potomcima, koji može biti neposredan ili sa zakašnjenjem, kada će se, u slučaju zakašnjenja, vjerovatno ali ne i sigurno pojaviti;
- 112) **radijacioni objekat** je objekat, osim nuklearnog postrojenja, u kome se radioaktivni izvor proizvodi, obrađuje, koristi, sprema, skladišti i odlaže i gdje je radiološki rizik takav da može dovesti do izlaganja izloženih lica, stanovništva i životne sredine iznad propisanih granica;
- 113) **radiološki rizik** je vjerovatnoća da pojedinac doživi određeni štetni efekat kao rezultat izlaganja jonizujućem zračenju;
- 114) **radioaktivni izvor** je izvor jonizujućeg zračenja koji sadrži radioaktivni materijal u svrhu korišćenja njegove radioaktivnosti;
- 115) **radioaktivni materijal** je materijal koji sadrži radioaktivne supstance;
- 116) **radioaktivni otpad** je radioaktivni materijal u čvrstom, tečnom ili gasovitom stanju koji se ne planira za dalju upotrebu;
- 117) **radioaktivna supstanca** je supstanca koja sadrži jedan ili više radionuklida čija ukupna koncentracija i koncentracija aktivnosti ne mogu biti zanemarene sa aspekta zaštite od jonizujućih zračenja;
- 118) **radiodijagnostika** je in-vivo dijagnostička nuklearna medicina, medicinska dijagnostička radiologija koja koristi jonizujuće zračenje i stomatološka radiologija;
- 119) **radon** je radionuklid ^{222}Rn i produkti njegovog raspada;
- 120) **radonski prioritetno područje** je teritorija opština u kojima se procjenjuje da više od 10% postojećih stanova ima srednje godišnje koncentracije aktivnosti radona iznad propisanog nacionalnog referentnog nivoa;
- 121) **radioterapija** je metoda liječenja pacijenata teleterapijom, brahiterapijom i nuklearnom medicinom u terapijske svrhe;
- 122) **referentni nivo** je nivo efektivne ili ekvivalentne doze ili koncentracije aktivnosti u vanrednoj situaciji izlaganja ili postojećoj situaciji izlaganja, iznad koga se izlaganje smatra neprikladnim, čak i kada nije riječ o granici koja ne smije biti prekoračena;
- 123) **reprezentativni pojedinac iz stanovništva** je pojedinac koji primi dozu koja je reprezentativna za više izloženih pojedinaca iz stanovništva, osim pojedinaca koji imaju rijetke ili ekstremne navike;
- 124) **sabotaža** je namjerni čin usmjeren prema ili koji uključuje radioaktivni ili nuklearni materijal prilikom njihovog korišćenja, skladištenja ili prevoza kao i povezana postrojenja, kojim bi se direktno ili indirektno mogli ugroziti zdravlje i sigurnost

- radnika, stanovništva ili životne sredine usljed izlaganja jonizujućem zračenju ili ispuštanja radioaktivnih supstanci;
- 125) **sistematsko ispitivanje radioaktivnosti** odnosno monitoring radioaktivnosti je mjerenje spoljašnje jačine doze zračenja usljed prisustva radioaktivnih supstanci u životnoj sredini i mjerenje koncentracija radionuklida u: svim segmentima životne sredine, hrani, građevinskom materijalu, hrani za životinje, proizvodima u opštoj upotrebi, sredstvima za ishranu bilja (mineralna đubriva) i drugoj robi koja se stavlja u promet, vodi za piće, kao i mjerenje koncentracije aktivnosti radona u boravišnim i radnim prostorima;
- 126) **sistem upravljanja vanrednom situacijom** je pravni ili administrativni okvir zaštite i spašavanja kojim se uspostavljaju nadležnosti za pripremljenost i postupanje u slučaju radiološke ili nuklearne vanredne situacije izlaganja kao i nadležnosti za donošenje odluka u slučaju vanredne situacije izlaganja;
- 127) **sivert (Sv)** je naziv za jedinicu mjere za ekvivalentnu ili efektivnu dozu i jednak je količniku jednog džula i jednog kilograma: $1\text{Sv}=1\text{J}/1\text{kg}$;
- 128) **skladište** je radijacioni objekat čija je primarna svrha upravljanje uskladištenim radioaktivnim i nuklearnim materijalom, iskorišćenim radioaktivnim izvorima ili radioaktivnim otpadom sa namjerom ponovnog iznošenja radi prerade i ponovne prerade ili odlaganja, oslobađanja od daljeg nadzora, izvoza, reciklaže i ponovne upotrebe u ovlašćenoj djelatnosti i/ili aktivnosti;
- 129) **skladištenje** je privremeno čuvanje radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala, iskorišćenih radioaktivnih izvora ili radioaktivnog otpada u skladištu;
- 130) **skladištenje istrošenog goriva** je privremeno držanje istrošenog goriva u namjenskom objektu za upravljanje istrošenim gorivom, s namjerom da se ono preradi;
- 131) **slučajno izlaganje** je izlaganje pojedinca posljedicama vanredne situacije, osim izloženih lica u vanrednim situacijama izlaganja;
- 132) **služba za dozimetriju** je služba koju vodi ovlašćeno pravno lice odnosno privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik osposobljeno da: vrši kalibraciju, očitava i tumači mjerne rezultate, provjerava pojedinačne mjerne uređaje, mjeri radioaktivnost u ljudskom tijelu ili u biološkim uzorcima i procjenjuje dozu izloženih lica, kojem je izdata dozvola za obavljanje poslova kontrole lične doze;
- 133) **specijalni fisibilni materijal** je plutonijum Pu izotopske koncentracije koja ne prelazi 80% u ^{238}Pu ; uranijum ^{233}U ; uranijum obogaćen izotopom uranijuma ^{235}U ili uranijuma ^{233}U ; uranijum koji sadrži smještu izotopa koja se javlja u prirodi, a koncentracija mu je veća od one koja se javlja u rudama ili ostacima pri preradi, kao i smješa navedenih materijala;
- 134) **spremište** je objekat ili prostorija za privremeno čuvanje radioaktivnih izvora i radioaktivnog otpada do povratka proizvođaču ili do predaje u skladište radioaktivnog otpada;
- 135) **stohastički efekti** su efekti na zdravlje indukovani uticajem jonizujućih zračenja čija je vjerovatnoća pojavljivanja srazmjerna dozi jonizujućeg zračenja, dok je ozbiljnost zdravstvenog efekta, ukoliko do njega dođe, nezavisna od doze jonizujućeg zračenja;
- 136) **stručnjak za medicinsku fiziku** je fizičko lice koje posjeduje odgovarajuće znanje, osposobljenost i iskustvo za rad ili za pružanje savjeta iz oblasti fizike ili tehnologija koje koriste jonizujuće zračenje koje se primjenjuje u medicinskom izlaganju, kome je izdata dozvola o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku;
- 137) **stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja** je privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice koje ima potrebna znanja, osposobljenost i iskustvo neophodno za davanje savjeta i vršenje poslova u vezi sa primjenom i zaštitom od jonizujućih zračenja kome je izdata dozvola o obavljanju poslova stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 138) **strukture, sistemi i komponente** su elementi objekta koji doprinose sigurnosti, izuzev ljudskog faktora, pri čemu se pod strukturama podrazumijevaju svi pasivni elementi objekta; sistemi su skupovi komponenata sastavljeni na takav način da obavljaju određenu funkciju, a komponente su pojedinačni elementi sistema;

- 139) **svemirska letjelica** je letjelica sa ljudskom posadom koja se kreće na visini većoj od 100 km iznad nivoa mora;
- 140) **šteta po zdravlje** je smanjenje dužine i kvaliteta života stanovništva usljed izlaganja jonizujućem zračenju koja dovode do reakcije tkiva, karcinoma i ozbiljnih genetskih poremećaja;
- 141) **tranzit** je prelazak izvora jonizujućih zračenja, iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala, radioaktivnog otpada i istrošenog goriva preko carinske teritorije Crne Gore, u skladu sa carinskim propisima Crne Gore;
- 142) **toron** je radionuklid ^{220}Rn i po potrebi produkti njegovog raspada;
- 143) **UN broj** je četvorocifreni identifikacioni broj radioaktivnog izvora ili nuklearnog materijala, utvrđen posebnim propisom Ujedinjenih nacija;
- 144) **upravljanje istrošenim gorivom** su sve aktivnosti povezane sa rukovanjem, skladištenjem, ponovnom preradom ili odlaganjem istrošenog goriva, osim njegovog odvoženja sa lokacije;
- 145) **upravljanje radioaktivnim otpadom** je skup administrativnih i operativnih radnji koje se odnose na rukovanje, preradu i ponovnu preradu, kondicioniranje, privremeno skladištenje, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada, osim njegovog odvoženja sa lokacije;
- 146) **unošenje** je proces unošenja radionuklida u organizam udisanjem, ishranom ili kroz kožu, kao i ukupna aktivnost unijetih radionuklida;
- 147) **uvoz** je fizički prenos izvora jonizujućeg zračenja i nuklearnog materijala sa teritorije druge države ili carinske teritorije na teritoriju Crne Gore, u skladu sa carinskim propisima Crne Gore;
- 148) **vanredna situacija** je nerutinski događaj koji uključuje izlaganje jonizujućem zračenju i zahtijeva brzo djelovanje da bi se izbjegla opasnost koja može prouzrokovati ozbiljne štetne posljedice po ljudsko zdravlje i sigurnost, kvalitet života, imovinu ili životnu sredinu, u slučaju akcidenta (nesreće), ili posljedice nezanimarljive sa aspekta zaštite od jonizujućih zračenja, u slučaju incidenta (nezgoda);
- 149) **vanredna situacija izlaganja** je izlaganje pojedinaca u vanrednoj situaciji (radiološkoj i/ili nuklearnoj);
- 150) **vanjski radnici** su izložena lica, uključujući lica na školovanju, koja obavljaju aktivnosti u kontrolisanoj i nadgledanoj zoni zračenja a nijesu zaposlena kod nosioca ovlašćenja i dozvola u skladu sa ovim zakonom;
- 151) **visokoaktivni zatvoreni izvor** je zatvoreni izvor za koji je aktivnost radionuklida koji je sadržan u tom izvoru jednaka ili prelazi aktivnost koja je utvrđena propisom kojim se uređuje kategorizacija izvora jonizujućih zračenja, način označavanja, izgled oznake i etikete iz člana 39 ovog zakona;
- 152) **zahtjev** je standardni dokument u formi obrasca koji propisno ispunjava podnosilac zahtjeva;
- 153) **zaštita od jonizujućih zračenja** je zaštita ljudi i svih drugih živih bića i životne sredine od štetnih efekata jonizujućih zračenja;
- 154) **zatvaranje** je okončanje svih djelatnosti u određenom trenutku nakon smještanja istrošenoga goriva ili radioaktivnog otpada u odlagalište, uključujući završne inženjerske ili druge radove koji su potrebni kako bi se u odlagalištu stvorili uslovi koji su dugoročno sigurni;
- 155) **zatvoreni izvor** je radioaktivni izvor u kojem je radioaktivni materijal trajno zatvoren u kapsuli ili je ugrađen u čvrstu formu radi sprečavanja bilo kog širenja radioaktivnih supstanci u toku redovnog režima rada;
- 156) **zdravstveni preventivni pregled (skrining)** je postupak u kojem se koristi medicinska radiološka oprema u svrhu rane dijagnostike grupa stanovništva koje su izložene riziku.

II. ZABRANE

Zabrana izgradnje postrojenja

Član 9

Zabranjena je izgradnja postrojenja za obogaćivanje urana, postrojenja za proizvodnju nuklearnog goriva, nuklearnih elektrana, postrojenja za preradu istrošenog goriva, istraživačkih reaktora, skladišta istrošenog goriva i sa njima povezanih skladišta radioaktivnog otpada na istoj lokaciji.

Zabrane rada sa izvorima jonizujućih zračenja

Član 10

Zabranjeno je zapošljavanje, odnosno profesionalni rad sa izvorima jonizujućih zračenja licima mlađim od 18 godina života.

Zabranjena su posebno odobrena izlaganja za: fizička lica mlađa od 18 godina života, lica na školovanju, trudnice i dojilje.

Zabranjen je rad sa izvorima jonizujućih zračenja za vrijeme trudnoće ukoliko nijesu ispunjeni uslovi rada koji obezbjeđuju da ekvivalentna doza za plod bude toliko niska da do kraja trudnoće ne dostigne vrijednost veću od 1 mSv.

Zabranjen je rad dojiljama na radnim mjestima sa otvorenim izvorima jonizujućih zračenja na kojima postoji rizik od unošenja radionuklida ili radioaktivne kontaminacije tijela.

Zabranjeno je udaljavanje ili premještanje izloženih lica sa radnih mjesta i vršenja poslova bez njihovog pristanka, ukoliko su za vrijeme posebno odobrenog izlaganja prekoračene granice izlaganja.

Zabrane obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti

Član 11

Zabranjeno je obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti koja nije prijavljena i/ili koja nema rješenje o registraciji, licencu, odobrenje ili dozvolu koja se izdaje u skladu sa ovim zakonom.

Zabranjena je:

- nabavka, razvoj, proizvodnja i upotreba nuklearnog oružja, radioloških disperzivnih uređaja;
- upotreba nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala i tehnologija u nemirnodopske svrhe;
- pomaganje i/ili učešće u aktivnostima iz al. 1 i 2 ovog stava.

Zabranjen je uvoz, prerada, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva inostranog porijekla na teritoriji Crne Gore.

Zabranjeno je namjerno dodavanje radioaktivnih supstanci u proizvodnji hrane, hrane za životinje, kozmetike, igraćaka i nakita, kao i uvoz ili izvoz tih proizvoda.

Zabranjene su djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju aktivaciju materijala u igračkama i nakitu, koji za vrijeme stavljanja na tržište ili tokom njihove izrade dovode do povećanja aktivnosti koja se ne može zanemariti sa aspekta zaštite od jonizujućih zračenja, kao i uvoz ili izvoz tih proizvoda ili materijala.

Zabranjene su neopravdane djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju aktivaciju materijala koja dovodi do povećanja aktivnosti u potrošačkom proizvodu, koji se ne može zanemariti sa aspekta zaštite od jonizujućih zračenja, prilikom stavljanja na tržište.

Zabranjena je prodaja i stavljanje na tržište potrošačkih proizvoda ukoliko njihovo korišćenje nije opravdano ili nije izuzeto u skladu sa ovim zakonom.

Zabranjena je ugradnja i korišćenje radioaktivnih gromobrana.

Zabranjena je ugradnja i korišćenje detektora dima koji imaju izvor jonizujućih zračenja u gasovitom stanju ili izvor jonizujućih zračenja čiji su produkti raspada u gasovitom stanju.

Zabranjeno je namjerno razblaživanje radioaktivnog materijala radi izbjegavanja pribavljanja ovlašćenja i inspeksijske kontrole u skladu sa ovim zakonom, osim u slučaju: miješanja materijala u proizvodnom procesu u kojem konačan proizvod nema radioaktivna svojstva i miješanja radioaktivnog i neradioaktivnog materijala za potrebe njegovog recikiranja ili ponovne upotrebe.

Zabranjeno je obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa zatvorenim izvorima jonizujućih zračenja ili njihovim kontejnerima koji su mehanički oštećeni ili ukazuju na moguće curenje jonizujućih zračenja ili su na bilo koji drugi način oštećeni.

Zabranjeno je namjerno razblaživanje radioaktivnog otpada radi izbjegavanja pribavljanja ovlaštenja i inspeksijske kontrole u skladu sa ovim zakonom.

Zabranjeno je prilikom uvoza ili izvoza izvora jonizujućih zračenja njihovo zadržavanje u toku uvoza ili izvoza.

Zabranjeno je neopravdano ponavljanje medicinskog izlaganja jonizujućem zračenju tokom dijagnostičkih procedura.

Zabranjeno je otkrivanje povjerljivih informacija i podataka o jonizujućem zračenju koji su označeni kao tajni kao i podataka i informacija koji su dobijeni u razmjeni na osnovu potvrđenih međunarodnih ugovora/sporazuma.

Zabranjeno je isticati znak radioaktivnosti na bilo kom predmetu ili mjestu na kojem ne postoji prisustvo izvora jonizujućih zračenja.

III. NADLEŽNI ORGANI ZA ZAŠTITU OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA, RADIJACIONU I NUKLEARNU SIGURNOST I BEZBJEDNOST

Nadležni organi za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 12

Poslove u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti vrše:

- organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo);
- organ uprave nadležan za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: organ uprave);
- organ uprave nadležan za inspeksijske poslove; i
- organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Nadležnosti Ministarstva

Član 13

Ministarstvo obavlja sljedeće poslove:

- 1) predlaže strategije, programe i druge akte iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti;
- 2) donosi podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona;
- 3) podnosi izvještaje o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti Evropskoj komisiji i Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju u skladu sa ovim zakonom;
- 4) saraduje sa međunarodnim organizacijama i nadležnim organima drugih država u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti;
- 5) saraduje s Evropskom komisijom i Međunarodnom agencijom za atomsku energiju u sprovođenju Sporazuma o zaštitnim mjerama i povezanih protokola, uključujući sprovođenje inspekcija i posjeta, pružanje dodatnog pristupa (complementary access) i pružanje podrške i informacija zatraženih od strane inspektora Evropske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju u cilju ispunjavanja njihovih dužnosti;
- 6) vodi evidenciju o nuklearnim materijalima i drugim podacima relevantnim za nuklearnu sigurnost i bezbjednost u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje tajnost podataka i o tome izvještava Evropsku komisiju i Međunarodnu agenciju za atomsku energiju;
- 7) razmjenjuje informacije u okviru Sporazuma između Evropske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) i država nečlanica Evropske unije o učešću država nečlanica Evropske unije u sistemu Zajednice za ranu razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja (ECURIE);
- 8) saraduje sa drugim državnim organima na izradi nacionalnog plana za djelovanje u slučaju vanredne situacije;
- 9) sprovodi i organizuje aktivnosti na otkrivanju izvora bez vlasnika koji potiču od djelatnosti i/ili aktivnosti koje su prestale sa radom, njihov prevoz, skladištenje, odlaganje i istraživanje podataka o porijeklu tog izvora;

- 10) unapređuje strateški i pravni okvir u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, na osnovu stečenog iskustva i operativnog iskustva drugih nadležnih organa i razvoja odgovarajuće tehnologije i istraživanja;
- 11) koordinira nacionalne institucije iz člana 12 ovog zakona i neposredno saraduje sa Evropskom komisijom i posredstvom organa državne uprave nadležnog za nauku sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju.

Nadležnosti organa uprave

Član 14

Organ uprave obavlja sljedeće poslove:

- 1) izdaje, mijenja i oduzima ovlašćenja i dozvole u skladu sa ovim zakonom;
- 2) izdaje saglasnosti u skladu sa ovim zakonom;
- 3) vodi registar zahtjeva i izdatih potvrda, ovlašćenja i dozvola u skladu sa ovim zakonom;
- 4) uspostavlja, održava i ažurira centralnu bazu podataka o: svim izvorima jonizujućih zračenja i njihovim karakteristikama (aktivnost izvora u vrijeme proizvodnje ili u vrijeme prvog stavljanja na tržište ili u vrijeme kada je podnosilac zahtjeva nabavio izvor); korisnicima tih izvora; izloženim licima; vanjskim radnicima; licima odgovornim za zaštitu od jonizujućih zračenja; licima odgovornim za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost; radioaktivnom otpadu; radonu, postrojenjima (objektima), kao i drugim podacima od značaja za zaštitu od jonizujućih zračenja, radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost;
- 5) priprema program monitoringa radioaktivnosti u životnoj sredini;
- 6) vodi informacioni sistem o stanju radioaktivnosti u životnoj sredini;
- 7) izrađuje analize i izvještaje o stanju radioaktivnosti u životnoj sredini;
- 8) prikuplja podatke o akcidentima i incidentima;
- 9) izrađuje uputstva (vodiče) za sprovođenje ovog zakona koji se objavljuju na internet stranici;
- 10) izrađuje interne procedure;
- 11) priprema stručne podloge za izradu propisa iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti;
- 12) učestvuje u izradi strateških i planskih dokumenata, izvještaja, programa i informacija i dr.;
- 13) izvještava Evropsku komisiju kroz Evropsku platformu za razmjenu radioloških podataka (u daljem tekstu: EURDEP).

Nadležnosti organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove

Član 15

Organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove obavlja sljedeće poslove:

- 1) predlaže Nacionalni plan za djelovanje u slučaju vanredne situacije;
- 2) izdaje saglasnost za prevoz radioaktivnih i nuklearnih materijala u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje prevoz opasnih materija;
- 3) izdaje saglasnost na planove pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji izlaganja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje;
- 4) koordinira i vodi sistem prognoziranja nastanka radiološke ili nuklearne vanredne situacije, uz korišćenje odgovarajuće platforme;
- 5) koordinira na nacionalnom i međunarodnom nivou razmjenu informacijama u slučaju vanrednog događaja na osnovu potvrđenih međunarodnih ugovora u slučaju vanredne situacije;
- 6) upućuje zahtjev za pomoć od drugih država i međunarodnih organa i organizacija;
- 7) učestvuje u izradi i sprovođenju aktivnosti iz oblasti informisanja javnosti tokom vanredne situacije izlaganja radi podizanja svijesti i znanja građana o postupanju prije, tokom i nakon događaja;
- 8) daje saglasnosti i mišljenja u skladu sa ovim zakonom.

IV. DOKUMENTI IZ OBLASTI RADIJACIONE I NUKLEARNE SIGURNOSTI I BEZBJEDNOSTI

Strategija o radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti

Član 16

Strategijom o radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti (u daljem tekstu: Strategija) utvrđuju su ciljevi i aktivnosti u vezi sa radijacionom i nuklearnom sigurnošću i bezbjednošću, mjere za poboljšanje i unapređenje sigurnosne i bezbjednosne kulture, koja uključuje i postojeću situaciju izlaganja, osim izlaganja radonu, organizaciju i sprovođenje kampanje za otkrivanje izvora bez vlasnika, srazmjerno rizicima i efektivnosti zaštitnih mjera u skladu sa međunarodnim standardima i principima u ovoj oblasti.

Strategija sadrži akcioni plan koji sadrži opis ciljeva, opis aktivnosti, rok realizacije aktivnosti, indikator realizacije, finansijska sredstva potrebna za realizaciju akcionog plana.

Strategiju donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) na period od pet godina.

Izveštaj o sprovođenju Strategije i akcionog plana sačinjava Ministarstvo i dostavlja Vladi jednom godišnje i nakon završetka realizacije Strategije.

Sredstva za sprovođenje Strategije obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore (u daljem tekstu: Budžet).

Program upravljanja radioaktivnim otpadom

Član 17

Program upravljanja radioaktivnim otpadom izrađuje se u skladu sa principima iz člana 7 ovog zakona i međunarodnim standardima koje donosi Međunarodna agencija za atomsku energiju i Međunarodna komisija za zaštitu od zračenja.

Akcioni plan koji sadrži opis ciljeva, opis aktivnosti, rok realizacije aktivnosti, indikator realizacije, finansijska sredstva potrebna za njegovu realizaciju je sastavni dio programa upravljanja radioaktivnim otpadom.

Program iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) strateške i operativne ciljeve za upravljanje radioaktivnim otpadom;
- 2) mjerila za postizanje ciljeva upravljanja radioaktivnim otpadom i rokove za njihovo postizanje;
- 3) registar radioaktivnog otpada i procjene budućih količina, uključujući lokacije i količine radioaktivnog otpada iz dekomisije, u skladu sa klasifikacijom radioaktivnog otpada iz člana 57 stav 13 ovog zakona;
- 4) koncepte ili planove i tehnička rješenja za sve faze upravljanja radioaktivnim otpadom, od njegovog nastanka do odlaganja;
- 5) koncepte ili planove za fazu nakon zatvaranja odlagališta po završetku njegovog životnog vijeka, uključujući period tokom koga se obavlja institucionalna kontrola, kao i rješenja koja će biti sprovedena radi čuvanja informacija o odlagalištu;
- 6) podatke o istraživanjima, razvoju i testiranju djelatnosti i/ili aktivnosti neophodnih za sprovođenje rješenja za upravljanje radioaktivnim otpadom;
- 7) nosioce aktivnosti odgovorne za realizaciju i praćenje mjera za sprovođenje programa;
- 8) indikatore realizacije neophodne za praćenje stanja sprovođenja programa, evaluaciju i izvještavanje;
- 9) procjenu troškova potrebnih za sprovođenje programa, osnove i pretpostavke na kojima se zasniva ta procjena, uključujući vremensku dinamiku planiranja troškova i izvore finansiranja;
- 10) način uključivanja javnosti i dostupnost informacijama u svim fazama upravljanja radioaktivnim otpadom;
- 11) podatke o sporazumima zaključenim sa drugim državama a koji se odnose na upravljanje radioaktivnim otpadom.

Program iz stava 1 ovog člana donosi Vlada na period od deset godina.

Program iz stava 1 ovog člana može da se ažurira prije isteka roka na koji je donijet prema potrebi, uzimajući u obzir napredak tehnologije, nauke, iskustva i primjere dobrih praksi.

U slučaju ažuriranja programa iz stava 1 ovog člana Ministarstvo je dužno da obezbijedi stručnu ocjenu angažovanjem međunarodnih stručnih lica i/ili organizacija, radi

utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova za sigurno upravljanje radioaktivnim otpadom, uključujući i nuklearnu sigurnost.

Izveštaj o stručnoj ocjeni iz stava 6 ovog člana dostavlja se Evropskoj komisiji i državama članicama Evropske unije.

Izveštaj o stručnoj ocjeni iz stava 6 ovog člana dostupan je javnosti, osim podataka koji su označeni stepenom tajnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Izveštaj o sprovođenju programa iz stava 1 ovog člana sačinjava Ministarstvo svake treće godine i dostavlja se Vladi.

Izveštaj iz stava 9 ovog člana dostavlja se Evropskoj komisiji svake treće godine, koji sadrži i podatke iz Nacionalnog izvještaja o implementaciji obaveza koje proističu iz Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom i Nacionalnog izvještaja o implementaciji obaveza koje proističu iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti.

Sredstva za sprovođenje programa iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta.

Program detekcije

Član 18

Program detekcije sa akcionim planom (u daljem tekstu: Program detekcije) donosi se radi sprečavanja neovlašćenog pristupa, oštećenja, gubitka ili krivičnih djela, koja su usmjerena na radioaktivni i nuklearni materijal i prateće objekte.

Programom detekcije utvrđuju se ciljevi i aktivnosti radi sprečavanja rizika nastalih usljed aktivnosti iz stava 1 ovog člana, u skladu sa međunarodnim standardima.

Program detekcije donosi Vlada na period od pet godina.

Sredstva za sprovođenje Programa detekcije obezbjeđuju se iz Budžeta, donacija i drugih izvora.

Program komunikacije

Član 19

Program komunikacije za oblast zaštite od jonizujućih zračenja sa akcionim planom (u daljem tekstu: Program komunikacije) donosi se radi informisanja javnosti i zainteresovanih pravnih lica, drugih organa i organizacija i podizanja svijesti o pitanjima zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, upravljanja radioaktivnim otpadom i zaštite od radona.

Program komunikacije donosi Ministarstvo na period od tri godine.

Sredstva za sprovođenje Programa komunikacije obezbjeđuju se iz Budžeta, donacija i drugih izvora.

Plan upravljanja radioaktivnim otpadom

Član 20

Plan upravljanja radioaktivnim otpadom dužni su da izrade nosioci licenci iz čl. 56, 57, 59, 60, 64 i investitori objekata iz člana 87 ovog zakona.

Plan upravljanja radioaktivnim otpadom sadrži podatke iz člana 17 stav 3 ovog zakona.

Plan iz stava 1 ovog člana donosi se na period od četiri godine i može da se ažurira prije isteka roka na koji je donijet prema potrebi, uzimajući u obzir napredak tehnologije, nauke, iskustva i primjere dobrih praksi.

Na plan iz stava 1 ovog člana mišljenje daje stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Plan iz stava 1 ovog člana nosioci licenci i investitori objekata izrađuju o svom trošku.

Program osiguranja i kontrole kvaliteta

Član 21

Program osiguranja i kontrole kvaliteta (u daljem tekstu: Program QA/QC) izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za izdavanje licenci iz čl. 56, 57, 59, 60 i investitori objekata iz člana 87 ovog zakona.

Program QA/QC izrađuje se angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, u skladu sa smjernicama koje propisuje Ministarstvo.

Program QA/QC ažurira se u zavisnosti od razvoja tehnologije i potreba nosioca licenci, o čemu se obavještava organ uprave.

Sredstva za izradu, sprovođenje i ažuriranje Programa QA/QC obezbjeđuju podnosioci zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Program zaštite od jonizujućih zračenja

Član 22

Program zaštite od jonizujućih zračenja izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za izdavanje rješenja o registraciji, licenci i dozvola iz čl. 46, 48, 49, 57, 61, 62, 64, 66, 103 i 104 ovog zakona, radi utvrđivanja mjera zaštite od jonizujućih zračenja za izložena lica.

Program iz stava 1 ovog člana izrađuje se angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, uz učešće lica odgovornog za zaštitu od jonizujućeg zračenja iz člana 110 ovog zakona.

Program iz stava 1 ovog člana izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici iz stava 1 ovog člana o svom trošku.

Sadržaj Programa iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Sigurnosni izvještaj

Član 23

Sigurnosni izvještaj izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za izdavanje licence iz čl. 48, 49, 51, 53, 54, 56 do 66 i investitori objekata iz člana 87 ovog zakona, radi obezbjeđivanja sigurnosti objekta i djelatnosti i/ili aktivnosti koje se obavljaju u cilju zaštite ljudi i životne sredine od jonizujućih zračenja.

Sigurnosni izvještaj izrađuje se angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Sigurnosni izvještaj ažurira se svake četvrte godine, a može se ažurirati i ranije, prema potrebi i na zahtjev organa uprave u skladu sa promjenama koje nastanu tokom obavljanja djelatnosti, pod uslovom da se izvještaj odnosi na trenutni status obavljanja djelatnosti.

Ažuriranje iz stava 3 ovog člana vrši se radi unapređenja mjera radijacione i nuklearne sigurnosti, mjera sprečavanja vanredne situacije i mjera saniranja posljedica ako do nje dođe.

Ocjenu sigurnosnog izvještaja vrši organ uprave prilikom izdavanja licenci za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti i saglasnosti za objekte iz stava 1 ovog člana.

Ako se ocjenom iz stava 5 ovog člana utvrdi da sigurnosni izvještaj ne sadrži propisane podatke i da podaci ne odgovaraju činjeničnom stanju, organ uprave može podnosiocu zahtjeva odrediti rok za doradu sigurnosnog izvještaja.

Ako podnosilac zahtjeva ne postupi u skladu sa stavom 6 ovog člana, organ uprave će odbiti zahtjev.

Sadržaj sigurnosnog izvještaja, u zavisnosti od obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti propisuje Ministarstvo.

Plan dekomisije

Član 24

Plan dekomisije izrađuje se kao početni i konačni.

Početni plan dekomisije izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za dobijanje licence iz člana 57 i investitori objekata iz člana 87 ovog zakona, angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Ocjenu početnog plana dekomisije vrši organ uprave prilikom izdavanja licenci za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti i saglasnosti za objekte iz stava 1 ovog člana.

Konačni plan dekomisije izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za dobijanje licence iz čl. 56, 59 i 60 ovog zakona angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Ocjenu konačnog plana dekomisije vrši organ uprave prilikom izdavanja licenci iz stava 4 ovog člana.

Planovi iz st. 2 i 4 ovog člana se redovno ažuriraju u rokovima koje odredi organ uprave.

Sadržaj početnog i konačnog plana dekomisije propisuje Ministarstvo.

Program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti

Član 25

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti (u daljem tekstu: monitoring radioaktivnosti) vrši se radi:

- utvrđivanja prisustva radioaktivnosti u: životnoj sredini, hrani, građevinskom materijalu, hrani za životinje, proizvodima u opštoj upotrebi, sredstvima za ishranu bilja (mineralna đubriva) i drugoj robi koja se stavlja u promet;
- utvrđivanja prisustva radioaktivnosti u vodi za piće;
- utvrđivanja prisustva radona u boravišnim i radnim prostorima; i
- procjene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućem zračenju.

Monitoring radioaktivnosti sprovodi organ uprave prema godišnjem programu monitoringa radioaktivnosti, koji donosi Vlada do 1. decembra tekuće za narednu godinu.

Za sprovođenje monitoringa radioaktivnosti organ uprave može angažovati stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom.

Stručnu osnovu za izradu programa iz stava 2 ovog člana priprema organ uprave, u saradnji sa organom uprave nadležnim za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, i dostavlja Ministarstvu, najkasnije do 1. novembra tekuće za narednu godinu.

Sredstva za sprovođenje programa iz stava 2 ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta.

Sadržaj i način sprovođenja programa iz stava 2 ovog člana, vrste radionuklida za koje se vrši sistematsko ispitivanje iz stava 1 al. 1, 3 i 4 ovog člana, način mjerenja jačine ambijentalnog ekvivalenta doze, granice radioaktivne kontaminacije i način njihovog određivanja, način sprovođenja monitoringa radioaktivnosti u vodi za piće, vrijednosti parametara za radon, tricijum i indikativnu dozu u vodi za piće, tačke usaglašenosti, način i učestalost uzorkovanja i analize radioaktivnih supstanci u vodi za piće, korektivne mjere i način obavještanja stanovništva o riziku i preduzetim korektivnim mjerama, izvedene koncentracije za radioaktivnost u vodi za piće, praćenje indikativne doze i granice detekcije i njihovu analizu propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Izveštaj o monitoringu radioaktivnosti

Član 26

Izveštaj o sprovođenju monitoringa radioaktivnosti sačinjava angažovani stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja i dostavlja organu uprave najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Na osnovu rezultata monitoringa radioaktivnosti organ uprave vrši procjenu izloženosti stanovništva jonizujućem zračenju i procjenu efektivne doze mjere izloženosti stanovništva jonizujućem zračenju i predlaže mjere zaštite u slučaju povećane izloženosti, u saradnji sa organom uprave nadležnim za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Na osnovu izvještaja iz stava 1 ovog člana organ uprave sačinjava Informaciju o sprovođenju programa monitoringa radioaktivnosti i dostavlja Ministarstvu najkasnije do 1. maja tekuće za prethodnu godinu.

Informacija iz stava 3 ovog člana dostavlja se Vladi i Evropskoj komisiji.

Sadržaj i način dostavljanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Program operativnog monitoringa radioaktivnosti

Član 27

Program operativnog monitoringa radioaktivnosti izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za izdavanje licenci iz čl. 53, 58 do 60, člana 65 i investitori objekata iz člana 87 ovog zakona koji pri obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti mogu da ispuste radioaktivne supstance u životnu sredinu.

Program iz stava 1 ovog člana sprovodi se angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Stručnjak iz stava 2 ovog člana sačinjava izvještaj o sprovođenju operativnog monitoringa radioaktivnosti.

Operativni monitoring radioaktivnosti sprovodi se prije početka rada, u toku rada, za vrijeme trajanja dekomisije i nakon završetka dekomisije odnosno nakon trajnog prestanka rada.

Program operativnog monitoringa radioaktivnosti izrađuje se u zavisnosti od objekta, očekivanim ispuštanjima radionuklida i sastavu radionuklida u ispuštima, uzimajući u obzir i putanje izlaganja, u skladu sa smjernicama iz stava 10 ovog člana.

Ocjenu programa operativnog monitoringa radioaktivnosti vrši organ uprave prilikom izdavanja licenci i investitor objekata iz stava 1 ovog člana.

Nosioci licenci i investitor objekata iz stava 1 ovog člana, dužan je da sprovođenjem programa operativnog monitoringa radioaktivnosti dokaže da aktivnosti ispuštanja radioaktivnih supstanci u normalnom režimu rada ne dovode do prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti izlaganja i propisanog preporučenog doznog ograničenja izlaganja stanovništva.

Program operativnog monitoringa radioaktivnosti ažurira se u slučaju promjene rada objekta koja može uticati na radioaktivna ispuštanja u životnu sredinu i na putanje izlaganja.

Ako su lica iz stava 1 ovog člana istovremeno i stručnjaci za zaštitu od jonizujućih zračenja, dužni su da angažuju drugog stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, radi sprovođenja programa operativnog monitoringa radioaktivnosti.

Način sprovođenja programa operativnog monitoringa radioaktivnosti i smjernice za njegovu izradu propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti

Član 28

Izveštaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti nosioci licenci iz čl. 53, 56, 57, 58, 59, 60 i 65 ovog zakona dostavljaju organu uprave najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Na osnovu rezultata operativnog monitoringa radioaktivnosti organ uprave vrši procjenu izloženosti stanovništva jonizujućem zračenju i procjenu efektivne doze mjere izloženosti stanovništva jonizujućem zračenju i predlaže mjere zaštite u slučaju povećane izloženosti.

Sadržaj i način dostavljanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Program vanrednog monitoringa radioaktivnosti

Član 29

Vanredni monitoring radioaktivnosti sprovodi se u slučaju vanredne situacije radi:

- utvrđivanja prisustva radionuklida u životnoj sredini, hrani, vodi za piće i hrani za životinje;
- procjene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućem zračenju.

Vanredni monitoring radioaktivnosti iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa programom vanrednog monitoringa radioaktivnosti kojim se utvrđuju mjesta, obim i učestalost uzorkovanja u skladu sa propisanim smjernicama.

U slučaju vanredne situacije na nacionalnom nivou organ uprave izrađuje program vanrednog monitoringa radioaktivnosti.

U slučaju vanredne situacije kod nosioca ovlašćenja izrađuje se program vanrednog monitoringa radioaktivnosti uz angažovanje stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa uprave.

U zavisnosti od toka vanredne situacije, prema potrebi, vrše se izmjene u programu monitoringa u vanrednoj situaciji.

Sredstva za sprovođenje programa vanrednog monitoringa radioaktivnosti na nacionalnom nivou obezbjeđuju se iz Budžeta.

Troškove sprovođenja programa vanrednog monitoringa radioaktivnosti snose nosioci rješenja o registraciji, licenci, odobrenja i dozvola u skladu sa ovim zakonom.

Način sprovođenja programa vanrednog monitoringa radioaktivnosti i smjernice za njegovu izradu propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o sprovedenom vanrednom monitoringu radioaktivnosti

Član 30

Izveštaj o sprovedenom vanrednom monitoringu radioaktivnosti, stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja dostavlja organu uprave i nosiocu rješenja o registraciji, licenci, odobrenja i dozvola:

- tokom trajanja vanredne situacije, u što kraćim vremenskim intervalima;
- po završetku vanredne situacije, najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka.

Na osnovu rezultata vanrednog monitoringa radioaktivnosti, organ uprave vrši procjenu izloženosti stanovništva jonizujućem zračenju i procjenu efektivne doze mjere izloženosti stanovništva jonizujućem zračenju i, u slučaju potrebe, predlaže preduzimanje hitnih mjera zaštite zdravlja i životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja.

Sadržaj i način dostavljanja Izveštaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Program zaštite od radona

Član 31

Program zaštite od radona sa akcionim planom izrađuje se radi zaštite zdravlja ljudi od negativnog uticaja radioaktivnog gasa radona.

Programom zaštite od radona utvrđuju se ciljevi i aktivnosti radi rješavanja dugoročnih rizika izlaganja radonu u stambenim zgradama, zgradama sa javnim pristupom i na radnim mjestima od bilo kojeg izvora ulaska radona (zemljišta, građevinskog materijala ili vode), u skladu sa standardima i principima međunarodnih organizacija u ovoj oblasti.

Program zaštite od radona donosi Vlada na period od pet godina.

Sredstva za sprovođenje programa zaštite od radona obezbjeđuju se iz Budžeta, donacija i drugih izvora.

Na osnovu podataka o sprovedenim mjerama iz akcionog plana, izveštaj o sprovođenju programa zaštite od radona sačinjava Ministarstvo i dostavlja ga Vladi jednom godišnje i nakon isteka perioda na koji je program donijet.

Izveštaj iz stava 5 ovog člana naročito sadrži:

- podatke o sprovedenim aktivnostima iz akcionog plana programa;
- analizu uspješnosti realizacije programa po indikatorima učinka i uspješnosti;
- procjenu potrebe za izmjene programa;
- podatke o finansijskim sredstvima koja su utrošena za sprovođenje programa; i
- druge podatke od značaja za sprovođenje programa.

Sadržaj programa zaštite od radona propisuje Ministarstvo.

V. PRIPREMLJENOST I POSTUPANJE U VANREDNOJ SITUACIJI IZLAGANJA

Upravljanje u vanrednim situacijama izlaganja

Član 32

Svako ko dođe do saznanja o mogućnosti postojanja opasnosti o povećanom izlaganju jonizujućem zračenju stanovništva i/ili životne sredine koje potiče sa teritorije Crne Gore ili neke druge države, dužan je da bez odlaganja obavijesti organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove i organ uprave.

U slučaju vanredne situacije koja je nastala obavljanjem djelatnosti i/ili aktivnosti ili u nepredviđenim događajima koji su se desili na teritoriji Crne Gore ili van nje, vanrednom situacijom upravlja se na način kojim se osigurava djelotvorno reagovanje, srazmjerno rezultatima procjene potencijalnih situacija vanrednog izlaganja.

Vanrednom situacijom na nacionalnom nivou upravlja se na osnovu nacionalnog plana za djelovanje u slučaju radiološke ili nuklearne vanredne situacije (u daljem tekstu: nacionalni plan) koji donosi Vlada, na period od pet godina.

Nacionalni plan izrađuje se u cilju izbjegavanja reakcija tkiva koje dovode do ozbiljnih determinističkih efekata kod svakog pojedinca iz stanovništva koje je pogođeno vanrednom situacijom i smanjivanja rizika od stohastičkih efekata, uzimajući u obzir principe zaštite od jonizujućih zračenja, referentne nivoe i granice izlaganja u skladu sa ovim zakonom.

Nacionalni plan periodično se testira sprovođenjem vježbi i ažurira prema procjeni rizika, uzimajući u obzir saznanja iz ranijih izlaganja u vanrednim situacijama i rezultata učestvovanja u vježbama za vanredne situacije na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Lica koja učestvuju u zaštiti i spašavanju prilikom vanredne situacije izlaganja i lica za koje se očekuje da će učestvovati u vanrednoj situaciji izlaganja, uključujući lica koja dobrovoljno učestvuju, treba da budu stručno osposobljena, da periodično provjeravaju osposobljenost iz oblasti jonizujućih zračenja, povremeno održavaju vježbe i ispunjavaju uslove iz člana 136 ovog zakona.

Radi ranog otkrivanja vanredne situacije koja ugrožava ili može ugroziti život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, organ uprave uspostavlja mrežu mjernih stanica koja obezbjeđuje neprekidno mjerenje jačine ambijentalnog ekvivalenta doze gama zračenja u vazduhu (u daljem tekstu: sistem rane najave).

O rezultatima mjerenja iz stava 7 ovog člana, organ uprave izvještava Evropsku komisiju.

Planovi pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan)

Član 33

Plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) izrađuju privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji su podnijeli zahtjev za izdavanje ovlaštenja i dozvola u skladu sa ovim zakonom i mora da bude usaglašen sa nacionalnim planom iz člana 32 ovog zakona.

Privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji imaju licencu za izradu plana iz stava 1 ovog člana u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje, dužni su da angažuju stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci, odobrenja (ovlaštenja) i dozvola dužni su da bez odlaganja, obavijeste organ uprave, inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja i organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove o nastanku vanredne situacije, koja se dogodila na području obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti i organizuju i sprovedu planirane mjere i postupke reagovanja na vanrednu situaciju, radi smanjivanja i/ili otklanjanja posljedica, u skladu sa planovima pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci, odobrenja i dozvola dužni su da u slučaju vanredne situacije iz stava 3 ovog člana izrade početnu procjenu stanja i posljedica vanredne situacije, sa mjerama zaštite, po potrebi i mjerama remedijacije i pruže pomoć u njihovom sprovođenju.

Mjere zaštite sprovode se u odnosu na:

- izvor zračenja, radi smanjenja ili prekida zračenja uključujući i ispuštanje radionuklida;
- životnu sredinu, radi smanjenja izlaganja pojedinaca radioaktivnim supstancama koje se prenose relevantnim putanjama izlaganja;
- pojedince, radi smanjivanja njihovog izlaganja.

Plan iz stava 1 ovog člana periodično se testira i ažurira u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje.

Saglasnost na plan iz stava 1 ovog člana daje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Prekogranične vanredne situacije i međunarodna saradnja

Član 34

U slučaju vanredne situacije koja može dovesti do radioaktivne kontaminacije koja se može proširiti preko granica Crne Gore, Ministarstvo bez odlaganja obaviještava o opasnosti Međunarodnu agenciju za atomsku energiju i nadležne organe susjednih i drugih država, radi razmjene informacija o procjeni izlaganja i koordinaciji mjera zaštite i informisanja javnosti putem bilateralne ili međunarodne razmjene informacija i sistema koordinacije, prema potrebi.

Aktivnosti koje proističu iz koordinacije iz stava 1 ovog člana ne mogu da utiču na sprovođenje neophodnih radnji, koje treba preduzeti na nacionalnom nivou.

U slučaju vanredne situacije koja je prouzrokovana gubitkom, krađom ili otkrivanjem visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora, drugih radioaktivnih izvora i radioaktivnog materijala koji izaziva zabrinutost, Ministarstvo bez odlaganja obaviještava o opasnosti

Međunarodnu agenciju za atomsku energiju i nadležne organe susjednih i drugih država, izuzimajući podatke koji su označeni kao tajni.

U slučaju kada izlaganje u vanrednoj situaciji pređe u stanje postojeće situacije izlaganja, Ministarstvo, po potrebi, ostvaruje saradnju sa međunarodnim organizacijama, nadležnim organima susjednih i drugih država.

U slučaju vanredne situacije na svojoj teritoriji ili van nje sprovode se:

- odgovarajuće mjere zaštite i po potrebi mjere remedijacije u skladu sa nacionalnim planom i planom pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan), prema stanju vanrednog događaja;
- mjerenja u skladu sa propisom kojim se uređuje način sprovođenja programa vanrednog monitoringa radioaktivnosti;
- procjene sa opisom posljedica vanredne situacije i djelotvornosti mjera zaštite;
- mjere organizovanja medicinskog tretmana ugroženih lica.

U slučaju iz st. 1, 3 i 5 ovog člana Ministarstvo obavještava Evropsku komisiju.

Obavještenje iz st. 1, 3 i 5 ovog člana sačinjava se u saradnji sa organom uprave i organom državne uprave nadležnim za unutrašnje poslove.

Način obavješćavanja međunarodnih organizacija, nadležnih organa susjednih i drugih država propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Informisanje stanovnika za koje postoji vjerovatnoća da će biti ugroženi u slučaju vanredne situacije

Član 35

Organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, obavještava javnost o mogućoj ugroženosti u slučaju vanredne situacije, mjerama zaštite zdravlja i radnjama koje treba preduzeti u skladu sa nacionalnim planom.

Obavješćavanje iz stava 1 ovog člana vrši se uz konsultacije sa organom uprave i organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana vrši se putem elektronskih medija u odgovarajućim vremenskim periodima i u slučaju značajnih promjena stanja.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- osnovne činjenice o radioaktivnosti i njenim posljedicama na stanovništvo i životnu sredinu;
- vrste i stepen opasnosti, odnosno prijetnji zbog kojih je uvedena vanredna situacija i opis mogućih posljedica na stanovništvo i životnu sredinu;
- hitne mjere radi uzbuñivanja, zaštite i pomoći stanovništvu;
- informacije o mjerama koje stanovništvo treba da preduzme.

Informisanje stanovnika koji su stvarno ugroženi u slučaju vanredne situacije

Član 36

Organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, u slučaju vanredne situacije, obavještava stvarno ugrožene stanovnike o: činjenicama vanredne situacije, radnjama koje treba preduzeti i mjerama zdravstvene zaštite u skladu sa nacionalnim planom.

Obavješćavanje iz stava 1 ovog člana vrši se uz konsultacije sa organom uprave i organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) vrste i stepen opasnosti, odnosno prijetnji zbog kojih je uvedena vanredna situacija, sa podacima (porijeklo, razmjera i mogući dalji razvoj);
- 2) savjete o zaštiti koji mogu obuhvatiti:
  - ograničenja potrošnje određene hrane i vode koja bi mogla biti kontaminirana, higijenska i dekontaminaciona pravila, preporuke o ostajanju u zatvorenom prostoru, raspodjelu i korišćenje zaštitnih supstanci i način evakuacije;
  - posebna upozorenja određenim grupama stanovništva;
- 3) preporuke za postupanje sa uputstvima ili zahtjevima.

Ako vanrednoj situaciji prethodi faza preduzbunjivanja (predalarmna faza), stanovnicima se pružaju informacije koje sadrže savjete o praćenju odgovarajućeg kanala za komunikaciju, savjete za stanovnike, zaposlene u službama koje sprovode preventivne i

operativne aktivnosti i postupanja za zaštitu i spašavanje, kao i preporuke za profesionalno izložena lica.

Informacije u obavještenjima se dopunjavaju osnovnim činjenicama o radioaktivnosti i posljedicama na stanovništvo i životnu sredinu, ako za to ima vremena.

Sprovođenje korektivnih mjera nakon završetka vanredne situacije

Član 37

Nakon završetka vanredne situacije, na području ili dijelu područja, na kojem se desila vanredna situacija sprovede se korektivne mjere.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci, odobrenja i dozvola čije su djelatnosti i/ili aktivnosti prouzrokovale vanrednu situaciju iz stava 1 ovog člana dužni su da:

- bez odlaganja preduzmu korektivne mjere na kontaminiranom području bilo da je u objektu ili van njega u skladu sa planom pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) radi vraćanja područja u prvobitno stanje;
- bez odlaganja zaustave rad u objektu u kojem je došlo do vanredne situacije, ukoliko ne može nastaviti sa normalnim radom;
- bez odlaganja nadoknade štetu trećim licima koja je nastala kao posljedica vanredne situacije, ukoliko se korektivnim mjerama ne sanira kontaminirano područje;
- u roku od pet radnih dana podnesu izvještaj organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja o rezultatima izvršenih korektivnih mjera.

Sredstva za sprovođenje korektivnih mjera obezbjeđuju lica iz stava 2 ovog člana.

U slučaju da treće lice prijavi da su lica iz stava 2 ovog člana prouzrokovala vanrednu situaciju, a rezultatima mjerenja se utvrdi da je prijava neosnovana, troškove mjerenja radi utvrđivanja eventualne štete snosi lice koje je podnijelo prijavu.

U slučaju da se ne može dokazati ko je prouzrokovao vanrednu situaciju, troškovi mjerenja radi utvrđivanja nastale štete i troškovi sprovođenja korektivnih mjera obezbjeđuju se iz Budžeta.

Način sprovođenja korektivnih mjera propisuje Ministarstvo.

Zaostala kontaminirana područja

Član 38

Za područja sa zaostalom kontaminacijom u kojima je dozvoljen boravak i nastavak društvenih i privrednih djelatnosti, organ uprave je dužan da uspostavi kontinuiranu kontrolu izlaganja stanovništva jonizujućem zračenju i životne sredine, radi uspostavljanja normalnih uslova života, i to:

- utvrđivanje odgovarajućih referentnih nivoa izlaganja jonizujućem zračenju;
- kontinuirano sprovođenje zaštitnih mjera kroz obezbjeđenje informacija, savjeta i sprovođenje monitoringa radioaktivnosti;
- mjere sanacije, po potrebi; i
- razgraničavanje područja, po potrebi.

VI. USLOVI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI I/ILI AKTIVNOSTI

Klasifikacija izvora jonizujućih zračenja

Član 39

Izvori jonizujućih zračenja označavaju se i klasifikuju u kategorije, u zavisnosti od: stepena opasnosti za zdravlje i životnu sredinu koje ima jonizujuće zračenje; načina upravljanja izvorom jonizujućeg zračenja; nivoa mogućih izlaganja izloženih lica; potencijalnog rizika koji proizilazi iz predvidljivih kvarova i odstupanja od normalnog rada izvora jonizujućeg zračenja i bezbjednosnog rizika.

Način klasifikacije izvora jonizujućih zračenja u kategorije, način označavanja, izgled oznake i etikete propisuje Ministarstvo.

Klasifikacija nuklearnih materijala

Član 40

Nuklearni materijali klasifikuju se u vrste i kategorije na osnovu procjene štete koja može da nastane kao posljedica krađe ili zloupotrebe određenog tipa i količine nuklearnog materijala i sabotaza rada objekta u kojem se nuklearni materijal proizvodi, obrađuje, koristi, skladišti ili odlaže.

Način klasifikacije nuklearnih materijala u vrste i kategorije, način označavanja, izgled oznake i etikete propisuje Ministarstvo.

Opravdanost djelatnosti i/ili aktivnosti

Član 41

Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici prilikom podnošenja zahtjeva za dobijanje rješenja o registraciji, licenci i odobrenja podnose i informaciju o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti, i to za:

- svaku novu djelatnost i/ili aktivnost koja može dovesti do izlaganja jonizujućem zračenju koje uključuju profesionalno izlaganje i izlaganje stanovništva;

- postojeće djelatnosti i/ili aktivnosti kad postoje novi ili važni dokazi o njihovoj efikasnosti ili potencijalnim posljedicama, ili nove i važne informacije o drugim tehnikama i tehnologijama;

- svaku djelatnost i/ili aktivnost koja može dovesti do izlaganja jonizujućem zračenju za potrebe nemedicinskog izlaganja, uzimajući u obzir namjenu izloženosti koja ne doprinosi dijagnostičkoj ili terapijskoj koristi;

- svaku djelatnost i/ili aktivnost koje uključuju medicinsko izlaganje uzimajući u obzir ta izlaganja i povezana profesionalna izlaganja i izlaganja stanovništva, kao i izlaganja na nivou svakog pojedinačnog medicinskog izlaganja iz člana 136 ovog zakona, po potrebi;

- svaku novu djelatnost i/ili aktivnost koja uključuje proizvodnju ili uvoz potrošačkog proizvoda.

O opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti iz stava 1 ovog člana odlučuje organ uprave primjenom međunarodnih standarda, razmjene iskustava i kriterijuma za ocjenu opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti.

Kriterijume za procjenu opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti iz stava 2 ovog člana i sadržaj informacije o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti propisuje Ministarstvo.

Podnošenje prijave

Član 42

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima namjeru da obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti iz člana 41 ovog zakona dužno je organu uprave da podnese prijavu.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana podnosi se informacija o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti.

Prijava i informacija o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti iz st. 1 i 2 ovog člana, podnose se u pisanoj i/ili elektronskoj formi.

Organ uprave o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti odlučuje u roku od sedam dana do dana prijema prijave i obavještava podnosioca prijave o daljem postupanju (podnošenju zahtjeva za dobijanje ili izuzeću od dobijanja rješenja o registraciji, licenci, odobrenju).

Djelatnosti i/ili aktivnosti sa pojedinim izvorima jonizujućih zračenja mogu se obavljati samo na osnovu prijave i informacije o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti.

Obrazac prijave, sadržaj informacije o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti, kriterijumi za procjenjivanje opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti i vrste izvora jonizujućih zračenja iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izuzeće od prijavljivanja i izuzeće od ovlašćivanja

Član 43

Aktivnosti koje uključuju rad sa materijalima koji su kontaminirani radioaktivnošću zbog ovlašćenih ispuštanja, u skladu sa ovim zakonom, ili materijalima koji su otpušteni, u skladu sa kriterijumima otpuštanja, izuzimaju se od obaveze prijavljivanja i ne predstavljaju planiranu situaciju izlaganja.

Pojedine djelatnosti i/ili aktivnosti iz člana 41 ovog zakona mogu se izuzeti od obaveze prijavljivanja ako ispunjavaju kriterijume izuzeća.

Izuzetno od stava 2 ovog člana pojedine djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju rad sa materijalima sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida ne mogu se izuzeti od prijavljivanja, ukoliko mogu dovesti do prisutnosti radionuklida u vodi za piće i uticati na njen kvalitet ili na druge putanje izlaganja.

Pojedine djelatnosti i/ili aktivnosti koje se prijavljuju mogu se izuzeti od obaveze pribavljanja rješenja o registraciji, licence i/ili odobrenja, pod uslovom da ispunjavaju opšte kriterijume izuzeća i otpuštanja i da je za njih obavezno vršenje inspekcijuskog nadzora.

Kriterijume iz st. 1, 2 i 4 ovog člana, vrste djelatnosti i/ili aktivnosti sa materijalima sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida (NORM) i u postojećim situacijama izlaganja jonizujućem zračenju propisuje Ministarstvo.

Djelatnosti i/ili aktivnosti koje podliježu registraciji

Član 44

Djelatnosti i/ili aktivnosti koje podliježu registraciji su:

- 1) posjedovanje uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorija 3;
- 2) korišćenje uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorija 3;
- 3) posjedovanje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5;
- 4) korišćenje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5.

Djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju namjerno izlaganje jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe upotrebom medicinske i nemedicinske radiološke opreme iz člana 155 ovog zakona podliježu registraciji.

Registraciji mogu da podliježu i druge djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja ili korišćenja izvora jonizujućih zračenja, uzimajući u obzir veličinu očekivanih ili potencijalnih doza, uključujući složenost djelatnosti i/ili aktivnosti.

Posjedovanje izvora jonizujućih zračenja

Član 45

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje namjerava da posjeduje izvor jonizujućih zračenja iz člana 44 stav 1 tač. 1 i/ili 3 ovog zakona, dužno je da podnese zahtjev za registraciju o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja organu uprave.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti za koju se izvor jonizujućih zračenja namjerava posjedovati;
- 2) radne procedure kojima se obezbjeđuje zaštita od jonizujućih zračenja;
- 3) dokaz o ispunjavanju uslova za prostor u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 4) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 5) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 6) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost za zatvorene i otvorene radioaktivne izvore kategorije 4 i/ili 5 iz člana 160 ovog zakona;
- 7) radne procedure za bezbjednost za zatvorene i otvorene radioaktivne izvore kategorije 4 i/ili 5;
- 8) kopiju polise osiguranja za zbrinjavanje radioaktivnih izvora ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja;
- 9) kopija ugovora sa dobavljačem o vraćanju radioaktivnog izvora proizvođaču nakon prestanka korišćenja, osim kalibracionih radioaktivnih izvora.

Rješenje o registraciji o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja izdaje organ uprave na period od godinu dana.

Rješenje iz stava 3 ovog člana ističe se na vidno mjesto u prostoriji gdje se izvor jonizujućeg zračenja nalazi.

Obrazac zahtjeva za registraciju o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Korišćenje izvora jonizujućih zračenja

Član 46

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja izvora jonizujućih zračenja iz člana 44 stav 1 tač. 2 i/ili 4 ovog zakona, dužno je da podnese zahtjev za registraciju o korišćenju izvora jonizujućih zračenja.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) kopiju rješenja o registraciji o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja;
- 2) dokaz o ispunjavanju uslova za prostor u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja;
- 3) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- 4) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa članom 115 ovog zakona;
- 5) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost za zatvorene i otvorene radioaktivne izvore kategorije 4 i/ili 5 u skladu sa članom 115 ovog zakona;
- 6) spisak izloženih lica koja su stalno zaposlena za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa izvorima jonizujućih zračenja sa dokazima o stručnoj osposobljenosti za sigurnost i bezbjednost;
- 7) kopija ugovora sa ovlašćenim pravim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona;
- 8) dokaz o ispravnosti izvora jonizujućeg zračenja;
- 9) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 10) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 11) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 12) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 13) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 14) kopiju ugovora o održavanju opreme, ako je primjenjivo;
- 15) kopija polise osiguranja za zbrinjavanje radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5 ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja;
- 16) kopija ugovora sa dobavljačem o vraćanju radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5 proizvođaču nakon prestanka korišćenja, osim kalibracionih radioaktivnih izvora.

Rješenje o registraciji o korišćenju izvora jonizujućih zračenja izdaje organ uprave na period od četiri godine.

Rješenje iz stava 3 ovog člana ističe se na vidno mjesto u prostoriji gdje se registrovani izvori jonizujućih zračenja koriste.

Za pasivno korišćenje izvora jonizujućih zračenja ne podnosi se dokumentacija iz stava 2 tač. 5 i 6 ovog člana.

Obrazac zahtjeva za registraciju o korišćenju izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Djelatnosti i/ili aktivnosti za koje se izdaje licenca

Član 47

Djelatnosti i/ili aktivnosti za koje se izdaje licenca su:

- 1) posjedovanje uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorija 1 i/ili 2;
- 2) korišćenje uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorija 1 i/ili 2;
- 3) posjedovanje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1, 2 i/ili 3;
- 4) korišćenje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1, 2 i/ili 3;
- 5) posjedovanje otvorenih radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5;
- 6) korišćenje otvorenih radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5;
- 7) uvoz i/ili izvoz izvora jonizujućih zračenja;
- 8) prevoz radioaktivnih izvora;
- 9) privremeno korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- 10) ispuštanje znatnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu;
- 11) namjerno dodavanje radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda, uključujući i medicinske proizvode;
- 12) uvoz potrošačkih ili drugih proizvoda, uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance;

- 13) trajan prestanak korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili;
- 14) probno skladištenje ili probno odlaganje;
- 15) skladištenje ili odlaganje;
- 16) trajan prestanak skladištenja ili odlaganja radioaktivnog otpada;
- 17) dekomisija;
- 18) posjedovanje nuklearnih materijala;
- 19) korišćenje nuklearnih materijala;
- 20) prevoz nuklearnih materijala;
- 21) obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženosti prirodnom izvoru zračenja;
- 22) ispuštanje značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženosti prirodnom izvoru zračenja;
- 23) obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženosti radonu.

Licenci mogu da podliježu i druge djelatnosti i/ili aktivnosti sa primjenom jonizujućih zračenja, uzimajući u obzir veličinu očekivanih ili potencijalnih doza, kao i složenost djelatnosti i/ili aktivnosti.

Licenca o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja

Član 48

Djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja izvora jonizujućih zračenja iz člana 47 stav 1 tač. 1, 3 i/ili 5 ovog zakona, može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti i/ili aktivnosti za koju se namjerava posjedovanje izvora jonizujućih zračenja;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) dokaz o ispunjavanju uslova za prostor u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja;
- 4) opis bezbjednosnih mjera prostora objekta u kome će biti smješteni zatvoreni radioaktivni izvori kategorija 1, 2 i/ili 3 i otvoreni radioaktivni izvori kategorija 4 i/ili 5;
- 5) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 6) saglasnost na plan zaštite u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine za posjedovanje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorija 1, 2 i/ili 3 i otvorenih radioaktivnih izvora kategorija 4 i/ili 5;
- 7) podaci o zatvorenim radioaktivnim izvorima kategorija 1, 2 i/ili 3 i otvorenim radioaktivnim izvorima kategorija 4 i/ili 5 (opis izvora; kategorizacija izvora i izmjerena aktivnost izvora);
- 8) radne procedure za bezbjednost za zatvorene radioaktivne izvore kategorija 1, 2 i/ili 3 i otvorene radioaktivne izvore kategorija 4 i/ili 5;
- 9) kopiju ugovora o održavanju opreme, ako je primjenjivo;
- 10) kopija ugovora o prevozu radioaktivnih izvora, ako je primjenjivo;
- 11) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 12) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost za zatvorene radioaktivne izvore kategorija 1, 2 i/ili 3 i otvorene radioaktivne izvore kategorija 4 i/ili 5 iz člana 160 ovog zakona;
- 13) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa članom 115 ovog zakona.

Licencu o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja izdaje organ uprave rješenjem na period od godinu dana.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Obrazac zahtjeva za licencu o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Licenca o korišćenju izvora jonizujućih zračenja

Član 49

Djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja izvora jonizujućih zračenja iz člana 47 stav 1 tač. 2, 4 i/ili 6 ovog zakona, može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o korišćenju izvora jonizujućih zračenja.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) kopija rješenja o licenci o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) kopija odobrenja za uvoz ili iznajmljivanje izvora jonizujućih zračenja iz čl. 69, 70 i 72 ovog zakona;
- 4) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- 5) dokaz o ispravnosti visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora, opis načina funkcionisanja izvora, opis dodatne opreme i opis kontejnera u kojem se nalaze izvori;
- 6) dokaz o ispravnosti otvorenih izvora jonizujućih zračenja;
- 7) rezultati testa curenja visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora;
- 8) dokaz o ispravnosti uređaja jonizujućeg zračenja;
- 9) spisak izloženih lica;
- 10) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 11) dokaz o stručnoj osposobljenosti za sigurnost i bezbjednost za zaposlena izložena lica;
- 12) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona;
- 13) izvještaj o ljekarskom pregledu za izložena lica i lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 14) dokaz o ispunjavanju uslova za prostor u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 15) kopiju ugovora o održavanju opreme ili kopiju odgovarajućeg ovlašćenja stranog pravnog lica koje održava opremu, ako je primjenjivo;
- 16) kopija ugovora o održavanju opreme visokoaktivnog radioaktivnog zatvorenog izvora i kontejnera ili kopiju odgovarajućeg ovlašćenja stranog pravnog lica koje održava opremu, izvor i kontejner;
- 17) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 18) radne procedure;
- 19) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 20) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 21) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost;
- 22) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost samo za zatvorene radioaktivne izvore kategorija 1, 2 i/ili 3 i otvorene radioaktivne izvore kategorija 4 i/ili 5;
- 23) kopija ugovora sa dobavljačem o vraćanju radioaktivnog izvora proizvođaču nakon prestanka korišćenja;
- 24) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 25) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 26) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 27) saglasnost na plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji izdat od organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove;
- 28) dokaz o načinu označavanja kontrolisanih zona;
- 29) kopija polise osiguranja za zbrinjavanje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1, 2 i/ili 3 i/ili otvorenih radioaktivnih izvora kategorija 4 i/ili 5 ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja;
- 30) saglasnost na plan zaštite u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana ne prilaže dokumentaciju, odnosno podatke iz člana 48 ovog zakona, ukoliko nije došlo do promjene dokumentacije, odnosno podataka.

Licencu o korišćenju izvora jonizujućih zračenja izdaje organ uprave rješenjem na period do pet godina.

Rješenje iz stava 5 ovog člana ističe se na vidno mjesto u prostoriji gdje se licencirani izvori jonizujućih zračenja koriste.

Pored dokaza iz stava 3 ovog člana nosilac licence dostavlja, bez odlaganja, organu uprave kopiju polise osiguranja za zbrinjavanje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1, 2 i/ili 3 i/ili otvorenih radioaktivnih izvora kategorija 4 i/ili 5 ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja u slučaju insolventnosti ili prestanka obavljanja svoje djelatnosti i/ili aktivnosti.

Obrazac zahtjeva za licencu o korišćenju izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Licenca o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja

Član 50

Djelatnosti i/ili aktivnosti uvoza i/ili izvoza izvora jonizujućih zračenja, može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) kopija rješenja o registraciji ili licenci o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja u slučaju uvoza;
- 2) kopija rješenja o registraciji ili licenci o korišćenju ili kopija rješenja o licenci o skladištenju ili odlaganju u slučaju izvoza;
- 3) kopija ovlaštenja proizvođača u slučaju uvoza;
- 4) kopija odgovarajućeg ovlaštenja pravnog lica kome se izvozi izvor jonizujućih zračenja, izdatog od nadležne institucije države uvoznice.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana mogu da vrše uvoz izvora jonizujućih zračenja samo za privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika iz čl. 45 i 48 ovog zakona.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana mogu da vrše izvoz izvora jonizujućih zračenja samo za privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika iz čl. 46, 49 i 58 ovog zakona.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana vrši uvoz izvora jonizujućih zračenja samo od lica koje je ovlašćeno od nadležne institucije države izvoznice.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana koje vrši uvoz predaje izvor jonizujućeg zračenja na adresu korisnika u Crnoj Gori, a nema odobrenje iz člana 77 ovog zakona, dužan je da organizuje prevoz radioaktivnog izvora zaključivanjem ugovora sa nosiocem odobrenja iz člana 77 ovog zakona.

Kopija ugovora iz stava 7 ovog zakona dostavlja se organu uprave.

Licencu o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina.

Obrazac zahtjeva za licencu o uvozu ili izvozu izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Licenca o prevozu radioaktivnih izvora

Član 51

Djelatnosti i/ili aktivnosti prevoza radioaktivnih izvora, može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o prevozu radioaktivnih izvora.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti i/ili aktivnosti za koju se vrši prevoz;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) dokaz o posjedovanju odgovarajućeg prenosnog instrumenta za mjerenje jačine doze zračenja ranga 0-10 mSv/h;

- 4) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 5) plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala iz člana 165 ovog zakona;
- 6) radne procedure za bezbjednost tokom prevoza zatvorenih i/ili otvorenih radioaktivnih izvora;
- 7) ADR sertifikat za klasu 7 za vozača u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje prevoz opasnih materija;
- 8) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 9) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost za zatvorene i otvorene radioaktivne izvore iz člana 160 ovog zakona;
- 10) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 11) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost za zatvorene i otvorene radioaktivne izvore;
- 12) spisak izloženih lica;
- 13) dokaz o stručnoj osposobljenosti za sigurnost i bezbjednost vozača i pratioca;
- 14) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona za lica odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja, vozača i pratioca;
- 15) izvještaj o ljekarskom pregledu lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja, vozača i pratioca.

Licencu o prevozu radioaktivnih izvora izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ne pribavlja se ukoliko se radioaktivni izvori prevoze u paketima za koje se ne izdaje licenca o prevozu radioaktivnih izvora.

Radioaktivni materijali se prevoze pod istim uslovima kao radioaktivni izvori.

Obrazac zahtjeva za licencu o prevozu radioaktivnih izvora propisuje Ministarstvo.

Licenca o privremenom korišćenju izvora jonizujućih zračenja

Član 52

Djelatnosti i/ili aktivnosti privremenog korišćenja izvora jonizujućih zračenja može da obavlja strano pravno lice koje ima licencu o privremenom korišćenju izvora jonizujućih zračenja u izuzetnim okolnostima.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se u slučaju:

- 1) hitne zdravstvene i medicinske potrebe prijavljene od države uvoznice i države izvoznice;
- 2) radiološke opasnosti ili nastanka bezbjednosnog događaja;
- 3) pružanja odgovornosti za korišćenje radioaktivnog izvora jonizujućeg zračenja izvan matične države iz koje potiče izvor i njegovog vraćanja u tu državu;
- 4) primjene jonizujućih zračenja koji ne postoje u Crnoj Gori.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi se ovjerena kopija ovlašćenja koje je izdao nadležni organ države stranog pravnog lica.

Organ uprave može, u cilju zaštite života i zdravlja ljudi, imovine i životne sredine, od podnosioca zahtjeva tražiti i dodatne informacije od značaja za privremeno korišćenje izvora jonizujućih zračenja.

Licencu o privremenom korišćenju izvora jonizujućih zračenja izdaje organ uprave rješenjem na period od godinu dana.

Rješenje iz stava 6 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Obrazac zahtjeva za licencu o privremenom korišćenju izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Licenca o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu

Član 53

Djelatnosti i/ili aktivnosti pri kojima se ispuštaju značajne količine radioaktivnih efluenata u životnu sredinu može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana ne podnosi se za ispuštanja sa radnih mjesta sa potencijalno povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja, koja su uređena u skladu sa članom 64 ovog zakona.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti sa navođenjem broja registracije i/ili licence;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) plan o ispuštanjima radioaktivnog materijala sa procjenom sadržaja radionuklida koji se ispuštaju sa tog radnog mjesta;
- 4) dokaz o izvršenim mjerenjima monitoringa radioaktivnosti prije prvog ispuštanja (nulto stanje);
- 5) program operativnog monitoringa radioaktivnosti iz člana 27 ovog zakona;
- 6) izvještaj o analizi uticaja ispuštenih radionuklida na zdravlje i životnu sredinu (generic screening assessment) koji izrađuje stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 7) opis načina sprečavanja neopravdane akumulacije radioaktivnih materijala koji se ispuštaju sa radnog mjesta koji izrađuje stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 8) plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 9) radne procedure za bezbjednost;
- 10) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona;
- 11) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona.

Licencu o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu izdaje organ uprave rješenjem na period do pet godina.

Rješenje iz stava 5 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da vode evidenciju o obavljenim ispustima i mjerenjima i da podatke iz evidencije dostavljaju organu uprave na njegov zahtjev.

Obrazac zahtjeva za licencu o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu propisuje Ministarstvo.

Licenca o namjernom dodavanju radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode

Član 54

Djelatnosti i/ili aktivnosti namjernog dodavanja radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o namjernom dodavanju radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana dostavlja se sljedeća dokumentacija:

- 1) podaci o vrsti, fizičkim i hemijskim karakteristikama, vremenu poluraspada i aktivnosti radionuklida;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) izjava da potrošački proizvod sadrži radionuklid koji služi svrsi za koju je namijenjen;
- 4) opis i rezultati testa na prototipu potrošačkog proizvoda za vrijeme redovne upotrebe, moguće zloupotrebe i eventualnog oštećenja;
- 5) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;

- 6) procjena roka upotrebe i ukupan očekivani broj proizvedenih potrošačkih proizvoda na godišnjem nivou;
- 7) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 8) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona;
- 9) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 10) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost;
- 11) spisak izloženih lica;
- 12) dokaz o stručnoj osposobljenosti zaposlenih izloženih lica iz oblasti radijacione i/ili nuklearne sigurnosti i bezbjednosti;
- 13) kopija ugovora sa ovlaštenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona;
- 14) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 15) opis prostora za spremanje radioaktivnih supstanci koje dodaje ili ugrađuje u potrošački proizvod;
- 16) plan o zaštitnim mjerama kojim se osigurava bezbjednost radioaktivnih supstanci koje dodaje ili ugrađuje u potrošački proizvod u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 17) radne procedure za bezbjednost;
- 18) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 19) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 20) preporuke na crnogorskom jeziku korisnicima potrošačkih proizvoda o načinu njihove instalacije, korišćenja, održavanja, popravke, prevoza, skladištenja, recikliranja i odlaganja nakon isteka upotrebe.

Licencu o namjernom dodavanju radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da gotovi potrošački proizvod označe, uz navođenje podatka iz stava 2 tač. 2 i 17 ovog člana.

Obrazac zahtjeva za licencu o namjernom dodavanju radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode, vrste i opis potrošačkih proizvoda propisuje Ministarstvo.

Licenca o uvozu potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance

Član 55

Djelatnosti i/ili aktivnosti uvoza potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o uvozu potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) kopija odgovarajućeg ovlašćenja izvoznika izdatog od nadležne institucije države izvoznice;
- 2) kopija odgovarajućeg ovlašćenja proizvođača izdatog od nadležne institucije države porijekla, ako je primjenjivo;
- 3) podaci o vrsti, fizičkim i hemijskim karakteristikama, vremenu poluraspada i aktivnosti radionuklida, koje dobavlja od izvoznika i/ili proizvođača;
- 4) izjava da potrošački proizvod sadrži radionuklid koji služi svrsi za koju je namijenjen, koju dobavlja od izvoznika i/ili proizvođača;

- 5) opis i rezultati testa na prototipu potrošačkog proizvoda za vrijeme redovne upotrebe, moguće zloupotrebe i eventualnog oštećenja, koje dobavlja od izvoznika i/ili proizvođača;
- 6) opis prostora za spremanje radioaktivnih supstanci koje dodaje ili ugrađuje u potrošački proizvod;
- 7) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 8) preporuke na crnogorskom jeziku korisnicima potrošačkih proizvoda o načinu njihove instalacije, korišćenja, održavanja, popravke, prevoza, skladištenja, recikliranja i odlaganja nakon isteka upotrebe, koje dobavlja od izvoznika i/ili proizvođača;
- 9) kopija ugovora sa distributerima i prodavcima, ako je primjenjivo.

Licencu o uvozu potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina, sa mogućnošću višekratnih uvoza.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

U slučaju zabrane uvoza potrošačkih proizvoda iz stava 1 ovog člana organ uprave informiše nadležne institucije države izvoznika i/ili proizvođača o razlozima zabrane tog uvoza.

Obrazac zahtjeva za licencu o uvozu potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance propisuje Ministarstvo.

Licenca o trajnom prestanku korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili

Član 56

Nosioci licence iz člana 49 ovog zakona dužni su da godinu dana prije odluke o trajnom prestanku obavljanja djelatnosti ili u slučaju insolventnosti pribave licencu o trajnom prestanku korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 2) konačni plan dekomisije iz člana 24 ovog zakona;
- 3) plan upravljanja radioaktivnim otpadom iz člana 20 ovog zakona;
- 4) program QA/QC iz člana 21 ovog zakona;
- 5) posljednji izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti iz člana 28 ovog zakona, gdje je primjenjivo;
- 6) predlog programa operativnog monitoringa radioaktivnosti i trajanje njegovog sprovođenja nakon prestanka rada, gdje je primjenjivo;
- 7) mišljenje o sigurnosti objekta sačinjenog na osnovu dokumentacije iz tač. 1 do 6 ovog stava, izdatog od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 8) pisane procedure procesa prestanka korišćenja izvora i prestanka rada objekta;
- 9) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana ne prilaže dokumentaciju ili podatke koji su podnešeni u postupku pribavljanja licenci iz člana 49 ovog zakona, ukoliko se nijesu promijenile okolnosti.

Licencu o trajnom prestanku korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili izdaje organ uprave rješenjem na period do tri godine, u okviru kojih je nosilac licence dužan da podnese zahtjev za izdavanje licence o dekomisiji.

Rješenje iz stava 5 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Obrazac zahtjeva za licencu o trajnom prestanku korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili propisuje Ministarstvo.

Licenca o probnom skladištenju ili licenca o probnom odlaganju

Član 57

Iskorišćeni radioaktivni izvori, radioaktivni materijal, radioaktivni otpad i nuklearni materijal skladište se u skladište radioaktivnog otpada kod nosioca licence o skladištenju ili nosioca licence o odlaganju iz člana 58 ovog zakona.

Radioaktivni otpad i nuklearni materijal (otpad) odlažu se u odlagalište radioaktivnog otpada kod nosioca licence o skladištenju ili nosioca licence o odlaganju iz člana 58 ovog zakona.

Radioaktivni otpad se može otpustiti, izuzeti ili ispustiti.

Djelatnosti i/ili aktivnosti probnog skladištenja ili odlaganja mogu da obavljaju privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji imaju licencu o probnom radu skladištenja ili licencu o probnom radu odlaganja.

Licenca iz stava 4 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 5 ovog člana, zavisno od vrste djelatnosti, podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) program probnog rada;
- 4) plan upravljanja radioaktivnim otpadom iz člana 20 ovog zakona;
- 5) početni plan dekomisije za skladište radioaktivnog otpada iz člana 24 ovog zakona;
- 6) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 7) izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti prije početka rada iz člana 28 ovog zakona;
- 8) program QA/QC iz člana 21 ovog zakona, za obezbjeđivanje kvalitetnog upravljanja skladištem ili odlagalištem radioaktivnog otpada;
- 9) mišljenje o sigurnosti objekta sačinjenog na osnovu dokumentacije iz tač. 2 do 8 ovog stava, izdatog od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 10) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 11) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 12) pisane procedure procesa skladištenja ili odlaganja u pogledu sigurnosti;
- 13) popis procedura procesa skladištenja ili odlaganja u pogledu bezbjednosti;
- 14) izvještaj o rezultatima uspješno obavljenih pretpogonskih ispitivanja koja uključuju ispitivanja u skladu sa tehničkom dokumentacijom;
- 15) dokazi o kvalitetu ugrađene opreme i materijala u skladu sa programom QA/QC, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta proizvoda i usluga;
- 16) izjava da je skladište ili odlagalište radioaktivnog otpada: spremno za svaku fazu probnog rada u skladu s programima i procedurama i u skladu sa projektom skladišta ili odlagališta radioaktivnog otpada;
- 17) kopija rješenja o licenci za složeni inženjerski objekat u skladu sa propisom kojim se uređuje izgradnja objekata i prostorno planiranje;
- 18) rezultate testa curenja iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2;
- 19) spisak izloženih lica;
- 20) dokaz o stručnoj osposobljenosti za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja, sigurnost i bezbjednost za izložena lica;
- 21) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 22) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona;
- 23) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 24) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost;
- 25) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;

- 26) kopija ugovora sa ovlaštenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona, ako je primjenjivo;
- 27) kopiju ugovora o održavanju opreme ili kopiju odgovarajućeg ovlaštenja stranog pravnog lica koje održava opremu ili drugi dokaz o održavanju opreme, ako je primjenjivo;
- 28) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 29) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 30) izvještaj o ljekarskom pregledu za profesionalno izložena lica i lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 31) dokaz o označavanju kontrolisanih zona za skladište radioaktivnog otpada;
- 32) dokaz o uspostavljenoj unutrašnjoj službi zaštite u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine, a u slučaju odlagališta najmanje za period od 20 godina.

Podnosilac zahtjeva iz stava 5 ovog člana dužan je da pored dokumentacije iz stava 6 ovog člana obezbijedi:

- 1) određeni broj zaposlenih izloženih lica koja imaju odgovarajući nivo nacionalnog okvira kvalifikacija;
- 2) ima određen broj i vrstu instrumenata, uređaja i opreme koja je neophodna za obavljanje tih poslova;
- 3) odgovarajući prostor za skladištenje ili odlaganje, u skladu sa propisom iz stava 12 ovog člana;
- 4) izradu i primijenu kriterijuma prihvatljivosti iskorišćenih radioaktivnih izvora, radioaktivnog materijala, nuklearnog materijala i radioaktivnog otpada za skladištenje ili odlaganje, u skladu sa propisom iz stava 13 ovog člana;
- 5) obezbijedi da se iskorišćeni radioaktivni izvori, radioaktivni materijal, nuklearni materijal i radioaktivni otpad karakteriše, klasifikuje, razvrstava, evidentira, obrađuje, pakuje, označava, otpušta, izuzima, ispušta, sprema, čuva, skladišti, odležava i odlaže, u skladu sa propisom iz stava 13 ovog člana.

Licencu o probnom skladištenju ili licencu o probnom odlaganju izdaje organ uprave rješenjem na period do jedne godine.

Rješenje iz stava 8 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Kopija rješenja iz stava 8 ovog člana dostavlja se organu državne uprave nadležnom za poslove planiranja i izgradnje objekata.

Nosilac licence iz stava 8 ovog člana dužan je da vodi evidenciju o uskladištenim iskorišćenim radioaktivnim izvorima, radioaktivnom materijalu, nuklearnim materijalima i radioaktivnom otpadu i odloženom radioaktivnom otpadu za vrijeme probnog rada i podatke iz te evidencije dostavlja organu uprave u rokovima i na način koji odredi organ uprave.

Sredstva za održavanje skladišta ili odlagališta u toku probnog rada obezbjeđuju se iz Budžeta.

Bliže uslove u pogledu kadra, prostora i opreme iz stava 7 al. 1, 2 i 3 ovog člana, način pod kojim se iskorišćeni radioaktivni izvori, radioaktivni materijal, nuklearni materijal i radioaktivni otpad karakteriše, klasifikuje, razvrstava, evidentira, obrađuje, pakuje, označava, uključujući izgled oznake, otpušta, izuzima i ispušta, sprema, čuva, skladišti, odležava i odlaže, i kriterijume prihvatljivosti iskorišćenih radioaktivnih izvora, radioaktivnog materijala, nuklearnog materijala i radioaktivnog otpada za skladištenje ili odlaganje propisuje Ministarstvo.

Nivoe otpuštanja, nivoe izuzimanja i nivoe ispuštanja radioaktivnog otpada propisuje Ministarstvo.

Obrazac zahtjeva za licencu o probnom skladištenju ili licencu o probnom odlaganju propisuje Ministarstvo.

Licenca o skladištenju ili licenca o odlaganju

Član 58

Nosilac licence iz člana 57 ovog zakona dužan je da dva mjeseca prije isteka licence pribavi licencu o skladištenju ili licencu o odlaganju.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Pored dokumentacije i uslova koje je dužan da ispuni iz člana 57 st. 6 i 7 ovog zakona, uz zahtjev se podnosi i sljedeća dokumentacija:

- 1) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 2) izvještaj o sprovedenom programu probnog rada;
- 3) izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti nakon završetka probnog rada, iz člana 28 ovog zakona;
- 4) program operativnog monitoringa radioaktivnosti iz člana 27 ovog zakona;

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana ne prilaže dokumentaciju ili podatke koji su podnijeti u postupku pribavljanja licence o probnom skladištenju ili licence o probnom odlaganju iz člana 57 ovog zakona, ukoliko se nijesu promijenile okolnosti u toku probnog rada.

Licencu o skladištenju ili licencu o odlaganju izdaje organ uprave rješenjem na period do deset godina.

Rješenje iz stava 5 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Kopiju rješenja iz stava 5 ovog člana nosilac licence dostavlja Ministarstvu.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da vodi evidenciju o uskladištenim iskorišćenim radioaktivnim izvorima, radioaktivnom materijalu, nuklearnim materijalima i radioaktivnom otpadu i odloženom radioaktivnom otpadu i da podatke iz te evidencije dostavlja organu uprave u rokovima i na način koji odredi organ uprave.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da program operativnog monitoringa radioaktivnosti iz člana 27 ovog zakona vrši jednom godišnje i da izvještaj o sprovedenom programu operativnog monitoringa radioaktivnosti dostavlja organu uprave.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da redovno i na sistematičan način procjenjuje, provjerava i kontinualno poboljšava sigurnost prilikom skladištenja i odlaganja radioaktivnog otpada i prilikom upravljanja skladištem ili odlagalištem radioaktivnog otpada, na osnovu sigurnosnog izvještaja iz člana 23 ovog zakona i drugih dokaza i činjenica. Sredstva za održavanje i rad skladišta ili odlagališta obezbjeđuju se iz Budžeta.

Obrazac zahtjeva za licencu o skladištenju ili licencu o odlaganju propisuje Ministarstvo.

Licenca o trajnom prestanku skladištenja ili licenca o trajnom prestanku odlaganja radioaktivnog otpada

Član 59

Nosilac licence o skladištenju ili licence o odlaganju iz člana 58 ovog zakona dužan je da godinu dana prije odluke o trajnom prestanku skladištenja ili odlaganja radioaktivnog otpada odnosno rada skladišta ili odlagališta pribavi licencu o trajnom prestanku skladištenja ili licencu o trajnom prestanku odlaganja radioaktivnog otpada.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, zavisno od vrste djelatnosti.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 2) konačni plan dekomisije za skladište radioaktivnog otpada iz člana 24 ovog zakona;
- 3) plan upravljanja radioaktivnim otpadom iz člana 20 ovog zakona;
- 4) program QA/QC iz člana 21 ovog zakona;
- 5) posljednji izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti iz člana 28 ovog zakona;
- 6) predlog programa operativnog monitoringa radioaktivnosti i trajanje njegovog sprovođenja nakon prestanka rada, iz člana 27 ovog zakona;
- 7) mišljenje o sigurnosti objekta sačinjenog na osnovu dokumentacije iz tač. 1 do 6 ovog stava, izdatog od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 8) pisane procedure procesa prestanka rada;
- 9) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana ne prilaže dokumentaciju ili podatke koji su podnešeni u postupku pribavljanja licence o skladištenju ili licence o odlaganju iz člana 58 ovog zakona, ukoliko se nijesu promijenile okolnosti.

Licencu o trajnom prestanku skladištenja ili licencu o trajnom prestanku odlaganja radioaktivnog otpada izdaje organ uprave rješenjem na period do tri godine, u okviru kojih je

nosilac licence dužan da podnese zahtjev za licencu o dekomisiji u slučaju skladišta radioaktivnog otpada.

Rješenje iz stava 5 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Kopiju rješenja iz stava 5 ovog člana nosilac licence dostavlja Ministarstvu.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da dostavi organu uprave izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti nakon trajnog prestanka odlaganja.

Ukoliko organ uprave na osnovu rezultata iz izvještaja iz stava 8 ovog člana procijeni da su rezultati u propisanim granicama, organ uprave izdaje rješenje nosiocu licence kojim se potvrđuje da se odlagalište smatra zatvorenim i nalaže nosiocu licence kontinuirano sprovođenje operativnog programa monitoringa radioaktivnosti u narednih 50 godina.

Sredstva za obezbjeđenje trajnog prestanka rada skladišta, trajnog prestanka rada odlagališta i kontinuiranog sprovođenja operativnog programa monitoringa radioaktivnosti nakon zatvaranja obezbjeđuju se iz Budžeta.

Obrazac zahtjeva za licencu o trajnom prestanku skladištenja ili licencu o trajnom prestanku odlaganja radioaktivnog otpada propisuje Ministarstvo.

Licenca o dekomisiji

Član 60

Nosioci licence iz čl. 56 i 59 za skladištenje dužni su da pribave licencu o dekomisiji, godinu dana prije isteka roka važenja licenci za skladištenje.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 podnosi i imalac zatečenog radioaktivnog materijala, u roku koji odredi organ uprave.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) odgovarajuća kopija ovlaštenja za uklanjanje objekta u skladu sa posebnim propisom, ako je primjenjivo;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) konačni plan dekomisije iz člana 24 ovog zakona;
- 4) plan upravljanja radioaktivnim otpadom iz člana 20 ovog zakona;
- 5) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 6) program QA/QC iz člana 21 ovog zakona;
- 7) izjava odgovornog lica podizvođača radova koji učestvuju u dekomisiji da će poslove dekomisije obavljati lica koja posjeduju znanja iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja relevantna za dekomisiju u slučaju da nijesu vanjski radnici;
- 8) spisak angažovanog kadra podizvođača radova;
- 9) kopija ugovora sa podizvođačem radova, ako je primjenjivo;
- 10) izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti nakon trajnog prestanka skladištenja odnosno trajnog prestanka rada skladišta, iz člana 28 ovog zakona;
- 11) izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti lokacije sa zatečenim radioaktivnim materijalom, iz člana 28 ovog zakona;
- 12) izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti objekta u kojem su se koristili zatvoreni i/ili otvoreni radioaktivni izvori nakon prestanka korišćenja, gdje je primjenjivo, iz člana 28 ovog zakona;
- 13) predlog programa operativnog monitoringa radioaktivnosti i trajanje njegovog sprovođenja za vrijeme trajanja i nakon dekomisije, iz člana 27 ovog zakona;
- 14) pisane procedure procesa dekomisije;
- 15) mišljenje o sigurnosti objekta sačinjenog na osnovu dokumentacije iz tač. 1 do 13 ovog stava, izdatog od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 16) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 17) popis iskorišćenih radioaktivnih izvora koji se mogu staviti u ponovnu upotrebu ili obradu nakon dekomisije;
- 18) popis radioaktivnog otpada;
- 19) potvrda o predaji iskorišćenih radioaktivnih izvora ili radioaktivnog otpada;
- 20) opis načina čuvanja dokumentacije i vođenje arhive o svim aktivnostima vezanim za objekat ili lokaciju.

Licencu o dekomisiji izdaje organ uprave rješenjem na period do pet godina.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da za vrijeme trajanja aktivnosti dekomisije organu uprave dostavi izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti u rokovima koje odredi organ uprave.

Ako organ uprave na osnovu rezultata iz izvještaja iz stava 6 ovog člana procijeni da su rezultati u propisanim granicama, organ uprave izdaje rješenje nosiocu licence kojim se potvrđuje da se objekat ili lokacija smatra zatvorenim i stavlja se van kontrole u smislu ovog zakona.

Sredstva za sprovođenje dekomisije skladišta obezbjeđuju se iz Budžeta.

Sredstva za sprovođenje dekomisije objekta u kojem su se koristili izvori jonizujućih zračenja obezbjeđuje nosilac licence iz člana 60 ovog zakona.

Sredstva za sprovođenje dekomisije lokacija sa zatečenim radioaktivnim materijalom u privatnom vlasništvu obezbjeđuje imalac te lokacije.

Izuzetno od stava 10 ovog člana sredstva za sprovođenje dekomisije lokacija sa zatečenim radioaktivnim materijalom u državnom vlasništvu ili lokacije u privatnom vlasništvu čiji je posljednji vlasnik lokacije bila država mogu se obezbijediti iz Budžeta u skladu sa članom 89 ovog zakona.

Obrazac zahtjeva za licencu o dekomisiji propisuje Ministarstvo.

Licenca o posjedovanju nuklearnih materijala

Član 61

Djelatnost i/ili aktivnost posjedovanja nuklearnih materijala može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o posjedovanju nuklearnih materijala.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) podaci o količini, nazivu, specifikaciji i kategorizaciji nuklearnog materijala;
- 4) dokaz o ispunjavanju uslova za prostor u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja, izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 5) opis bezbjednosnih mjera prostora objekta (prostora) u kome će biti smješteni nuklearni materijali;
- 6) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 7) saglasnost na plan zaštite u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 8) radne procedure za bezbjednost za nuklearne materijale;
- 9) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 10) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona;
- 11) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 12) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost;
- 13) kopija ugovora sa nosiocem licence o prevozu nuklearnih materijala iz člana 69 ovog zakona, ako je primjenjivo;
- 14) kopija ugovora o isporuci nuklearnog materijala iz člana 82 ovog zakona, ako je primjenjivo;
- 15) izjavu kojom se obavezuje da će na poseban račun uplati finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom nabavke nuklearnog materijala.

Licencu o posjedovanju nuklearnih materijala izdaje organ uprave rješenjem na period od jedne godine.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Obrazac zahtjeva za licencu o posjedovanju nuklearnog materijala propisuje Ministarstvo.

Licenca o korišćenju nuklearnih materijala

Član 62

Djelatnost i/ili aktivnost korišćenja nuklearnih materijala može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima licencu o korišćenju nuklearnih materijala.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) kopija rješenja o licenci o posjedovanju nuklearnog materijala iz člana 61 ovog zakona;
- 4) podaci o količini, nazivu, specifikaciji i kategorizaciji nuklearnog materijala;
- 5) opis kontejnera u kojem se nalazi nuklearni materijal i opis dodatne opreme, ukoliko je primjenjivo;
- 6) spisak zaposlenih izloženih lica;
- 7) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 8) dokaz o stručnoj osposobljenosti za sigurnost i bezbjednost za zaposlena izložena lica;
- 9) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnom licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona, u skladu sa članom 127 ovog zakona;
- 10) izvještaj o ljekarskom pregledu za profesionalno izložena lica u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 11) dokaz o ispunjavanju uslova za prostor u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja, izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 12) kopiju ugovora o održavanju opreme ili kopiju odgovarajućeg ovlašćenja stranog pravnog lica koje održava opremu, ako je primjenjivo;
- 13) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 14) procedure za rad;
- 15) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 16) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 17) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona;
- 18) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost;
- 19) kopija ugovora sa dobavljačem o vraćanju nuklearnog materijala nakon prestanka korišćenja, ako je primjenjivo;
- 20) kopija ugovora o isporuci nuklearnog materijala iz člana 82 ovog zakona, ako je primjenjivo;
- 21) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 22) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 23) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 24) polisa osiguranja za zbrinjavanje nuklearnog materijala ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja;
- 25) saglasnost na plan zaštite u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana ne prilaže dokumentaciju ili podatke koji su podnešeni u postupku pribavljanja licence o posjedovanju nuklearnih materijala iz člana 61 ovog zakona, ukoliko se nijesu promijenile okolnosti.

Licencu o korišćenju nuklearnih materijala izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina.

Rješenje iz stava 5 ovog člana ističe se na vidno mjesto gdje se koriste nuklearni materijali.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da organu uprave dostavi kopiju polise osiguranja za zbrinjavanje nuklearnog materijala ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja, u roku od pet radnih dana od dana kada postane insolventno ili prestane sa obavljanjem djelatnosti i/ili aktivnosti.

Nosilac licence iz stava 5 ovog člana dužan je da ispunjava uslove u pogledu nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac zahtjeva za licencu o korišćenju nuklearnih materijala propisuje Ministarstvo.

Licenca o prevozu nuklearnih materijala

Član 63

Djelatnost i/ili aktivnost prevoza nuklearnih materijala drumskim saobraćajem može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ako ima licencu o prevozu nuklearnih materijala.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti za koju se vrši prevoz;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) opis načina vršenja prevoza;
- 4) podaci o nuklearnom materijalu;
- 5) dokaz o posjedovanju odgovarajućeg prenosnog instrumenta za mjerenje jačine doze zračenja;
- 6) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 7) plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala iz člana 165 ovog zakona;
- 8) radne procedure za bezbjednost tokom prevoza nuklearnih materijala;
- 9) ADR sertifikat za klasu 7 za vozača u skladu sa zakonom kojim se uređuje prevoz opasnih materija;
- 10) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 11) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost za zatvorene i otvorene radioaktivne izvore iz člana 160 ovog zakona;
- 12) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 13) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica odgovornog za bezbjednost za prevoz nuklearnih materijala;
- 14) spisak zaposlenih lica;
- 15) dokaz o stručnoj osposobljenosti za sigurnost i bezbjednost vozača i pratioca;
- 16) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnom licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona za lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja, vozača i pratioca;
- 17) izvještaj o ljekarskom pregledu lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja, vozača i pratioca.

Licencu o prevozu nuklearnog materijala izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Nosilac licence iz stava 4 ovog člana dužan je da ispunjava uslove u pogledu nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac zahtjeva za licencu za prevoz nuklearnih materijala propisuje Ministarstvo.

Licenca o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja

Član 64

Djelatnost i/ili aktivnost sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ako ima licencu o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) opis lokacije i prostora obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti;
- 4) spisak zaposlenih izloženih lica;
- 5) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;

- 6) dokaz o stručnoj osposobljenosti za zaposlena izložena lica;
- 7) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 8) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 9) kopija ugovora sa ovlaštenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona za lica odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenj i zaposlena lica;
- 10) izvještaj o ljezarskom pregledu za izložena lica u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 11) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 12) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 13) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 14) plan upravljanja radioaktivnim otpadom iz člana 20 ovog zakona, gdje je primjenjivo;
- 15) uputstvo za rad na radnom mjestu, uključujući uputstvo za sigurno sprovođenje rada i ulazak na radno mjesto lica koja nijesu zaposlena lica, ako je primjenjivo.

Licencu o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja izdaje organ uprave rješenjem na period do pet godina.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Obrazac zahtjeva za licencu o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja propisuje Ministarstvo.

Licenca o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja

Član 65

Djelatnost i/ili aktivnost koja se vrši u redovnim okolnostima, na radnim mjestima sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja sa kojih se mogu ispustiti značajne količine radioaktivnih materijala može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ako ima licencu o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti sa navođenjem broja izdate licence;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) plan o ispuštanjima radioaktivnog materijala sa procjenom sadržaja radionuklida koji se ispuštaju s tog radnog mjesta;
- 4) dokaz o izvršenim mjerenjima monitoringa radioaktivnosti prije prvog ispuštanja (nulto stanje);
- 5) program operativnog monitoringa radioaktivnosti iz člana 27 ovog zakona;
- 6) izvještaj o izvršenim mjerenjima i analizi uticaja ispuštenih radionuklida na zdravlje i životnu sredinu (generic screening assessment), uključujući i analizu slučajeva kada se ispušteni radioaktivni materijal namjerava ponovo upotrijebiti ili reciklirati, koji izrađuje stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 7) dokaz o načinu vođenja evidencije o izvršenim mjerenjima i analizama iz tačke 5 ovog stava;
- 8) opis načina sprečavanja neopravdane akumulacije radioaktivnih materijala koje se ispuštaju sa radnog mjesta koji izrađuje stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona;
- 9) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine, ako je primjenjivo;
- 10) radne procedure za bezbjednost;
- 11) akt o određivanju lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona;
- 12) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;

13) dokaz o ugovoru sa investitorima ili proizvođačima građevinskog materijala koji će koristiti taj ispušteni radioaktivni materijal.

Licencu o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja izdaje organ uprave rješenjem na period do pet godina.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Nosilac licence iz stava 4 ovog člana dužan je da prije prvog ispuštanja obezbijedi prostor na kojem će se vršiti privremeno deponovanje ispuštenih količina radioaktivnih materijala i preduzme mjere sigurnosti i bezbjednosti u skladu sa ovim zakonom, do izvršenja izvoza tog materijala, njegovog sigurnog i bezbjednog skladištenja ili korišćenja u druge namjene.

Nosilac licence iz stava 4 ovog člana dužan je da vodi evidenciju o obavljenim ispustima i mjerenjima i da o tome obavijesti organ uprave, u rokovima koje odredi organ uprave.

Obrazac zahtjeva za licencu o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja propisuje Ministarstvo.

Licenca o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu

Član 66

Djelatnost i/ili aktivnost na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu, na kojima važe uslovi za zaposlena lica iz člana 139 stav 4 ovog zakona može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ako ima licencu o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) opis djelatnosti (namjena) i/ili aktivnosti;
- 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 3) opis radnih mjesta na kojima se djelatnost i/ili aktivnost obavlja;
- 4) spisak zaposlenih izloženih lica;
- 5) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 6) dokaz o radnom iskustvu za zaposlena lica;
- 7) dokaz o stručnoj osposobljenosti za zaposlena izložena lica;
- 8) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 9) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 10) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 11) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona za lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja i zaposlena lica;
- 12) izvještaj o ljekarskom pregledu za profesionalno izložena lica u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 13) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 14) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 15) uputstvo za rad na radnom mjestu, uključujući uputstvo za sigurno sprovođenje rada i ulazak na radno mjesto lica koja nijesu zaposlena lica, ako je primjenjivo.

Licencu o obavljanju djelatnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu izdaje organ uprave rješenjem na period od pet godina.

Rješenje iz stava 4 ovog člana ističe se na vidno mjesto.

Obrazac zahtjeva za licencu o obavljanju djelatnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu propisuje Ministarstvo.

Vrste aktivnosti za koje se pribavljaju odobrenja

Član 67

Aktivnosti za koje se pribavljaju odobrenja su:

- 1) iznajmljivanje izvora;

- 2) uvoz izvora jonizujućih zračenja;
- 3) izvoz izvora jonizujućih zračenja;
- 4) uvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2;
- 5) izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2;
- 6) uvoz i izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 za privremeno korišćenje;
- 7) tranzit radioaktivnih izvora;
- 8) prevoz radioaktivnih izvora;
- 9) spremanje radioaktivnih izvora;
- 10) uvoz nuklearnih materijala;
- 11) izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala;
- 12) prevoz nuklearnih materijala;
- 13) skladištenje iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala i/ili radioaktivnog materijala;
- 14) odlaganje radioaktivnog otpada.

Nabavka izvora jonizujućih zračenja i nuklearnog materijala

Član 68

Nabavka izvora jonizujućeg zračenja može se vršiti uvozom ili iznajmljivanjem od nosioca rješenja o registraciji ili licence za posjedovanje ili korišćenje izvora jonizujućih zračenja iz čl. 45, 46, 48 i 49 ovog zakona.

Nosilac licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja iz člana 50 ovog zakona ne smije da snadbijeva privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika izvorom jonizujućeg zračenja ako ta lica nijesu registrovana ili nemaju licencu o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja iz čl. 45 i 48 ovog zakona.

Nabavka nuklearnog materijala može se vršiti samo uvozom od stranog pravnog lica koje ima odgovarajuće ovlašćenje, koje je izdao nadležni organ države stranog pravnog lica.

Odobrenje za iznajmljivanje izvora

Član 69

Nosilac rješenja o registraciji ili licence za posjedovanje ili korišćenje izvora jonizujućih zračenja iz čl. 45, 46, 48 i 49 ovog zakona mogu da vrše iznajmljivanje izvora jonizujućih zračenja na korišćenje nosiocu rješenja o registraciji ili licence za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja.

Iznajmljivanje iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu odobrenja organa uprave i zaključenog ugovora o iznajmljivanju izvora jonizujućih zračenja.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi se ovjerena kopija ugovora o iznajmljivanju izvora jonizujućih zračenja.

Organ uprave izdaje odobrenje za iznajmljivanje izvora jonizujućih zračenja rješenjem na period do četiri godine nosiocu rješenja o registraciji ili licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja koji su dužni da se registruju ili pribave licencu o korišćenju u skladu sa ovim zakonom.

Nosilac licence o skladištenju ili odlaganju mogu iznajmiti na korišćenje iskorišćeni radioaktivni izvor jonizujućeg zračenja nosiocu rješenja o registraciji ili licence za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja, samo uz saglasnost Ministarstva.

Odgovornost za sigurnost i bezbjednost izvora jonizujućeg zračenja snosi vlasnik izvora odnosno nosilac rješenja o registraciji ili licence o posjedovanju ili korišćenju izvora koje je iznajmilo izvor.

Izuzetno od stava 7 ovog člana nosilac rješenja o registraciji ili licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja odgovoran je za sigurnost i bezbjednost izvora jonizujućih zračenja, u toku korišćenja izvora.

Obrazac zahtjeva iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za uvoz izvora jonizujućih zračenja

Član 70

Nosilac licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja iz člana 50 ovog zakona, dužan je da za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se uvozi pojedinačno pribave odobrenje za uvoz izvora jonizujućih zračenja.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže kopija rješenja o registraciji ili licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja krajnjeg korisnika.

Organ uprave izdaje odobrenje za uvoz izvora jonizujućih zračenja rješenjem, na period do 30 dana.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, odobrenje za uvoz otvorenih izvora jonizujućih zračenja može se izdati na period od najviše do 90 dana uz mogućnost višekratnog uvoza.

Nakon izvršenog uvoza uvoznik je dužan da organu uprave dostavi zapisnik o izvršenom uvozu u roku od tri dana od dana izvršenog uvoza.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za izvoz izvora jonizujućih zračenja

Član 71

Nosilac licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja iz člana 50 ovog zakona dužan je da za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se izvozi pojedinačno pribavi odobrenje za izvoz izvora jonizujućih zračenja.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže kopija odgovarajućeg ovlašćenja pravnog lica kome se izvozi izvor jonizujućeg zračenja.

Ako se vrši izvoz radioaktivnih izvora radi recikliranja i ponovne upotrebe, pored dokumentacije iz stava 2 ovog člana, uz zahtjev se prilaže:

- kopija ugovora između ovlašćenog lica za koje se vrši izvoz izvora i ovlašćenog lica koje vrši recikliranje radi ponovne upotrebe;
- kopija odgovarajućeg ovlašćenja za vršenje recikliranja radi ponovne upotrebe izdatu od nadležne institucije države uvoznice.

Organ uprave izdaje odobrenje za izvoz izvora jonizujućih zračenja rješenjem, na period do jedne godine, uz mogućnost višekratnog izvoza.

U slučaju izvoza iskorišćenih radioaktivnih izvora ili radioaktivnog materijala, nosilac licence o skladištenju ili odlaganju iz člana 58 ovog zakona, pored uslova iz stava 3 ovog člana, dužan je da, prije početka izvoza, pribavi saglasnost Ministarstva, koju dostavlja nosiocu licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja iz člana 50 ovog zakona.

Ovlašćeno lice za koje se vrši izvoz radioaktivnih izvora ili radioaktivnog materijala radi recikliranja dužno je da nakon završetka recikliranja obavijesti organ uprave i podnese zahtjev za dobijanje odobrenja za uvoz recikliranog radioaktivnog izvora ili radioaktivnog materijala u skladu sa članom 70 ovog zakona.

Organ uprave može osloboditi podnosioca zahtjeva iz stava 1 ovog člana od obaveze pribavljanja odobrenja za izvoz radioaktivnog materijala koji se izvozi radi recikliranja i ponovne upotrebe, ukoliko ispunjava propisane kriterijume otpuštanja.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana i kriterijume otpuštanja propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za uvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2

Član 72

Nosilac licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja iz člana 50 ovog zakona, dužno je da za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se uvozi pojedinačno pribave odobrenje za uvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže dokumentacija koju podnosilac zahtjeva pribavlja od krajnjih primalaca radioaktivnog izvora, odnosno nosioca licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja iz člana 48 ovog zakona, u slučaju prvog uvoza, ili nosioca licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja iz člana 49 ovog zakona.

Dokumentacija iz stava 2 ovog člana obuhvata:

- kopiju licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja, ukoliko se radi o prvom uvozu;
- kopiju licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja;
- dokaz o sigurnom upravljanju izvorima kada postanu iskorišćeni radioaktivni izvori (kopije ugovora o skladištenju, odlaganju, vraćanju proizvođaču ili izvozu).

Organ uprave izdaje odobrenje za uvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 rješenjem, na period do jedne godine.

Obrazac zahjeteva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2

Član 73

Nosilac licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja iz člana 50 ovog zakona dužno je da za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se izvozi pojedinačno pribave odobrenje za izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže dokumentacija koju pribavlja od nosioca licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja iz člana 49 ovog zakona ili nosioca licence o skladištenju ili odlaganju iz člana 58 ovog zakona.

Nosilac licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja iz člana 49 ovog zakona dužan je da od ovlašćenog lica koji je krajnji primalac radioaktivnog izvora kategorije 1 i/ili 2 podnosiocu zahtjeva iz stava 1 ovog člana obezbijedi:

- kopiju odgovarajućeg ovlašćenja za posjedovanje i/ili korišćenje radioaktivnog izvora kategorije 1 i/ili 2 izdatu od nadležnog organa države uvoznice;
- dokaz o sigurnom upravljanju izvorima kada postanu iskorišćeni radioaktivni izvori (kopije ugovora o skladištenju, odlaganju, vraćanju proizvođaču ili izvozu);
- obrazloženje o opravdanosti potrebe korišćenja radioaktivnog izvora u izuzetnim okolnostima, ako je primjenjivo.

U slučaju izvoza radioaktivnog izvora kategorije 1 uz zahtjev iz stava 2 ovog člana dostavlja se i kopija saglasnosti države uvoznice o uvozu radioaktivnog izvora na njenu teritoriju.

Ako se vrši izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2, radi recikliranja i ponovne upotrebe pored dokumentacije iz stava 3 ovog člana uz zahtjev se prilaže:

- kopija ugovora između ovlašćenog lica za koje se vrši izvoz izvora i ovlašćenog lica koje vrši recikliranje radi ponovne upotrebe;
- kopija odgovarajućeg ovlašćenja za vršenje recikliranja radi ponovne upotrebe izdatu od nadležne institucije države uvoznice.

Organ uprave izdaje odobrenje za izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 rješenjem, na period do jedne godine.

Organ uprave dužan je da u pisanoj formi, u roku ne kraćem od sedam dana, prije izvoza, za svaku pošiljku koja se izvozi, obavijesti nadležni organ države uvoznice o:

- 1) približnom datumu izvoza;
- 2) nazivu i adresi izvoznika;
- 3) nazivu i adresi primaoca;
- 4) opisu izvora (naziv radionuklida i aktivnost);
- 5) nivou ukupne aktivnosti u slučaju izvoza više izvora;
- 6) broju radioaktivnih izvora i njihovom identifikacionom broju.

Nosilac licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja iz člana 49 ovog zakona ili nosilac licence o skladištenju ili odlaganju iz člana 58 ovog zakona dužan je da nakon završetka recikliranja izvora obavijesti organ uprave i podnese zahtjev za uvoz recikliranog izvora u skladu sa članom 72 ovog zakona.

Nosilac licence o skladištenju ili odlaganju iz člana 58 ovog zakona može vršiti izvoz iskorišćenog radioaktivnog izvora kategorije 1 i/ili 2 radi recikliranja i ponovne upotrebe samo preko nosioca licence iz člana 50 ovog zakona, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Organ uprave može osloboditi podnosioca zahtjeva iz stava 1 ovog člana za izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 koji se izvoze radi recikliranja i ponovne upotrebe ukoliko ispuni kriterijume otpuštanja u skladu sa propisom iz člana 71 stav 8 ovog zakona.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za uvoz i/ili izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 za privremeno korišćenje

Član 74

Nosilac licence iz člana 50 ovog zakona dužan je da od organa uprave pribavi odobrenje za uvoz i/ili izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 za privremeno korišćenje, ako se zbog hitnosti ne može izvršiti uvoz i/ili izvoz u skladu sa čl. 72 i 73 ovog zakona.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se u slučajevima:

- hitne zdravstvene i medicinske potrebe prijavljene od države uvoznice i države izvoznice;
- radiološke opasnosti ili nastanka bezbjednosnog događaja;
- pružanja odgovornosti za korišćenje radioaktivnog izvora izvan matične države iz kojeg potiče izvor i njegovog vraćanja u tu državu;
- primjene jonizujućih zračenja koji ne postoje u Crnoj Gori.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže:

- informacija o opravdanosti potrebe korišćenja radioaktivnog izvora kategorije 1 i/ili 2 u izuzetnim okolnostima;
- kopija licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja krajnjeg korisnika iz člana 48 ovog zakona u slučaju prvog uvoza/izvoza;
- kopija licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja krajnjeg korisnika iz člana 49 ovog zakona;
- kopiju odgovarajućeg ovlašćenja izdatog od nadležnog organa države izvoznice radioaktivnog izvora kategorije 1 i/ili 2 za potrebe uvoza.

Pored dokumentacije iz stava 3 ovog člana, organ uprave može zahtijevati od podnosioca zahtjeva da priloži i dodatnu dokumentaciju ukoliko je potrebno radi osiguranja mjera sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora.

Organ uprave izdaje odobrenje iz stava 1 ovog člana rješenjem, na period do jedne godine, uz mogućnost višekratnog uvoza i/ili izvoza.

Obrazac zahtjeva iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za tranzit radioaktivnih izvora

Član 75

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik može da vrši tranzit radioaktivnih izvora, na osnovu odobrenja za tranzit radioaktivnih izvora organa uprave.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže:

- dokaz kojim pošiljalac potvrđuje da će preuzeti nazad pošiljku u slučaju da tranzit nije obavljen;
- kopija odgovarajućeg ovlašćenja izvoznika izdatog od nadležnog organa države izvoznice;
- kopija odgovarajućeg ovlašćenja prevoznika od države u kojoj je registrovan.

Organ uprave izdaje odobrenje za tranzit radioaktivnih izvora rješenjem na period do šest mjeseci.

Odobrenje iz stava 3 ovog člana izdaje se za svaki pojedinačni tranzit.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izvoz i tranzit roba dvostruke namjene povezanih sa jonizujućim zračenjem

Član 76

Izvoz i tranzit roba dvostruke namjene povezanih sa jonizujućim zračenjem vrši se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje kontrola izvoza i tranzita robe dvostruke namjene.

Organ državne uprave nadležan za spoljnu trgovinu dužan je da obavijesti Ministarstvo o izdatom odobrenju za izvoz robe iz stava 1 ovog člana.

Organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove dužan je da o izdatom odobrenju za tranzit robe iz stava 1 ovog člana kopnenim i vodenim putem, a nadležni organ

za poslove civilnog vazduhoplovstva za tranzit robe vazdušnim putem, obavijeste Ministarstvo.

Odobrenje za prevoz radioaktivnih izvora

Član 77

Nosilac licence iz člana 51 ovog zakona koji vrši prevoz radioaktivnih izvora dužan je da od organa uprave pribavi odobrenje za prevoz radioaktivnih izvora, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje prevoz opasnih materija.

Ako su uvoznik i prevoznik ili izvoznik i prevoznik jedno pravno lice, organ uprave može izdati jedno odobrenje za uvoz i prevoz ili izvoz i prevoz radioaktivnih izvora.

Prevoznik je dužan da organu uprave i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja dostavi zapisnik o izvršenom prevozu, u roku od tri dana od dana izvršenog prevoza.

Odobrenje za spremanje radioaktivnih izvora

Član 78

Nosilac rješenja o registraciji ili licence iz čl. 45, 46, 48 i 49 ovog zakona koje vrši spremanje radioaktivnih izvora (privremeno skladištenje) koji se više ne koriste, dužno je da od organa uprave pribavi odobrenje za spremanje radioaktivnih izvora.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže kopija rješenja o registraciji, odnosno licence za posjedovanje i/ili korišćenje izvora jonizujućih zračenja.

Organ uprave izdaje odobrenje za spremanje radioaktivnih izvora rješenjem na period do jedne godine.

Radioaktivni izvori koji se više ne koriste spremaju se u skladu sa propisom iz člana 57 stav 13 ovog zakona, ukoliko se odmah ne vrata proizvođaču.

Nosilac odobrenja za spremanje radioaktivnih izvora, dužan je da u roku od sedam dana od dana izvršenog spremanja izvora, o tome obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Nosilac odobrenja za spremanje radioaktivnih izvora snosi troškove spremanja izvora.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za uvoz nuklearnih materijala

Član 79

Uvoz nuklearnih materijala može da vrši nosilac licence iz člana 61 ovog zakona, u slučaju prvog uvoza, ili nosilac licence iz člana 62 ovog zakona.

Nosioci licence iz stava 1 ovog člana, koji vrše uvoz nuklearnih materijala pojedinačno u Crnu Goru, dužni su da od organa uprave pribave odobrenje za uvoz nuklearnih materijala.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se na osnovu obavještenja o namjeravanom uvozu nuklearnih materijala.

Uz obavještenje iz stava 3 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- 1) kopija licence o posjedovanju nuklearnih materijala u slučaju prvog uvoza ili licence o korišćenju nuklearnih materijala;
- 2) izjava uvoznika o preuzimanju odgovornosti za upravljanje, evidenciju i kontrolu nuklearnih materijala;
- 3) izjava uvoznika kojom se garantuje tajnost informacija uvoza radi sprečavanja zloupotrebe;
- 4) plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala iz člana 165 ovog zakona;
- 5) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 6) podaci o prevozniku ukoliko prevoznik nije nosilac licence iz stava 1 ovog člana;
- 7) podaci o graničnim prelazima na kojima se može vršiti uvoz nuklearnih materijala pribavljeni od organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Na osnovu podnesene dokumentacije organ uprave izdaje nadležnom tijelu države izvoznika izjavu kojom garantuje da je Crna Gora preuzela odgovornost za upravljanje, evidenciju, kontrolu nuklearnih materijala i sigurno i bezbjedno upravljanje nuklearnim materijalima, koji proizlaze iz potvrđenih međunarodnih ugovora/sporazuma.

Izjava iz stava 5 ovog člana dostavlja se najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja iz stava 3 ovog člana.

Nosilac licence iz stava 1 ovog člana prije izdavanja odobrenja za uvoz nuklearnih materijala dužan je da na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun) uplati finansijska sredstva u slučaju za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom izvoza, tranzita ili uvoza, u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu.

Dokaz o uplati sredstava iz stava 7 ovog člana dostavlja se organu uprave.

Organ uprave izdaje odobrenje za uvoz nuklearnih materijala rješenjem na period do šest mjeseci.

Nosilac odobrenja za uvoz nuklearnih materijala, dužan je da u roku od 24 časa nakon realizacije uvoza, obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o tačnom datumu prijema nuklearnog materijala.

Sredstva uplaćena na poseban podračun Budžeta u skladu sa stavom 7 ovog člana vraćaju se nakon uspješno izvršenog uvoza licu koje je izvršilo uplatu.

Obrazac obavještenja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala

Član 80

Nosilac licence iz čl. 61 i 62 ovog zakona koji vrši izvoz nuklearnih materijala i/ili privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ovlašćeno od nadležnog organa države izvoznice koji vrše tranzit nuklearnih materijala dužni su da od organa uprave pribave odobrenje za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala, za svaki pojedinačni izvoz i/ili tranzit.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se na osnovu obavještenja o namjeravanom izvozu i/ili tranzitu nuklearnih materijala.

Uz obavještenje iz stava 2 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- 1) kopija licence o korišćenju nuklearnih materijala u slučaju izvoza;
- 2) kopija odgovarajućeg ovlašćenja nadležne institucije države za privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika koje vrši tranzit;
- 3) izjava izdata pošiljaocu od nadležne institucije države primaoca kojom se garantuje i preuzima odgovornost za upravljanje, evidenciju i kontrolu nuklearnih materijala, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima/sporazumima;
- 4) izjava kojom se garantuje tajnost informacija izvoza ili tranzita radi sprečavanja zloupotrebe;
- 5) plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala iz člana 165 ovog zakona;
- 6) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 7) podaci o prevozniku ukoliko prevoznik nije lice iz st. 1 i 2 ovog člana;
- 8) podaci o graničnim prelazima na kojima se može vršiti izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala pribavljeni od organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana dostavlja se u roku od 30 dana prije pripreme materijala za izvoz, donosno 60 dana prije pripreme materijala za tranzit.

Lica iz stava 1 ovog člana prije izdavanja odobrenja za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala dužna su da na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun) uplate finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom izvoza ili tranzita u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu.

Dokaz o uplati sredstava iz stava 5 ovog člana dostavlja se organu uprave.

Organ uprave izdaje odobrenje za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala rješenjem na period do šest mjeseci.

Nosilac odobrenja za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala dužan je da nakon realizacije izvoza ili tranzita:

- u roku od 24 časa obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o datumu izvoza ili tranzita sa područja Crne Gore;
- u roku od tri dana dostavi organu uprave pisanu potvrdu koju pribavlja od krajnjeg korisnika zemlje primaoca da je primio nuklearni materijal u najavljenim količinama prema specifikaciji.

Sredstva uplaćena na poseban podračun Budžeta u skladu sa stavom 5 ovog člana vraćaju se nakon uspješno izvršenog uvoza licu koje je izvršilo uplatu.

Obrazac obavještenja iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za prevoz nuklearnih materijala

Član 81

Nosilac licence iz člana 63 ovog zakona koji vrši prevoz nuklearnih materijala dužno je da od organa uprave pribavi odobrenje za prevoz nuklearnih materijala.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva uz koji se prilaže sljedeća dokumentacija:

- 1) potvrda o ispravnosti ambalaže od proizvođača;
- 2) uputstvo za siguran prevoz u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje prevoz opasnih materija;
- 3) plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala iz člana 165 ovog zakona;
- 4) radne procedure za bezbjednost tokom prevoza nuklearnih materijala;
- 5) spisak zaštitne opreme;
- 6) dokaz o obaveznom osiguranju u saobraćaju za vozila koja prevoze opasne materije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavezno osiguranje vozila u saobraćaju.

U cilju zaštite života i zdravlja ljudi, imovine i životne sredine organ uprave može od podnosioca zahtjeva tražiti i dodatne informacije vezane za prevoz nuklearnih materijala.

Nosilac licence iz stava 1 ovog člana ovog člana, prije izdavanja odobrenja za prevoz nuklearnih materijala dužno je da na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun) uplati finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom prevoza, u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu.

Organ uprave izdaje odobrenje za prevoz nuklearnih materijala uz prethodno pribavljenu saglasnost koju izdaje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Odobrenje iz stava 5 ovog člana izdaje se rješenjem na period do jedne godine.

Nosiocu odobrenja za prevoz nuklearnih materijala može se izdati odobrenje za višekratni prevoz nuklearnih materijala u drumskom saobraćaju sa rokom važenja do 90 dana.

Ako su uvoznik i prevoznik ili izvoznik i prevoznik jedno pravno lice, organ uprave može izdati jedno odobrenje za uvoz i prevoz ili izvoz i prevoz nuklearnih materijala.

Prevoznik je dužan da organu uprave i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja dostavi zapisnik o izvršenom prevozu, u roku od tri dana od dana izvršenog prevoza.

Nosilac odobrenja za prevoz nuklearnih materijala prima ili predaje nuklearne materijale samo na osnovu potpisane potvrde o prijemu ili predaji nuklearnih materijala.

Na potvrdi iz stava 10 ovog člana navodi se: datum prijema ili predaje nuklearnih materijala; naziv lica koja predaju i primaju nuklearne materijale, prevezene količine, kategorije, kao i oblik i sastav nuklearnih materijala.

Opis o prevezenim nuklearnim materijalima može se zamijeniti odgovarajućim dokumentom za identifikaciju pošiljke ako to zahtijevaju razlozi fizičke zaštite, pod uslovom da sadrži sve podatke iz evidencije koju vodi nosilac odobrenja o prevozu nuklearnih materijala.

Podaci iz evidencije iz stava 12 ovog člana čuvaju se najmanje pet godina.

Nosilac odobrenja za prevoz nuklearnih materijala dužan je da:

- vodi pisanu i elektronsku evidenciju obavljenih prevoza nuklearnih materijala;
- u roku do 24 časa nakon obavljenog prevoza na teritoriji Crne Gore obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o obavljenom prevozu.

Sredstva uplaćena na poseban podračun Budžeta u skladu sa stavom 4 ovog člana vraćaju se nakon uspješno izvršenog uvoza licu koje je izvršilo uplatu.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Obaveze učesnika u isporuci nuklearnih materijala

Član 82

Ugovorne strane i ostali učesnici koji realizuju pojedine radnje ili aktivnosti iz ugovora o isporuci nuklearnih materijala dužni su da vode evidenciju u vezi sa poslovima koje su sami obavili ili su obavljani u njihovo ime.

Evidenciju iz stava 1 ovog člana ugovorne strane dužne su da čuvaju najmanje pet godina nakon isteka ugovora.

Evidencija iz stava 1 sadrži: imena ugovornih strana i ostalih učesnika, datum zaključivanja ugovora, količinu, kategoriju, oblik, sastav, porijeklo i određište nuklearnih materijala.

Odobrenje za skladištenje iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala i/ili radioaktivnih materijala

Član 83

Nosioci rješenja o registraciji i licenci iz čl. 45, 46, 48, 49, 61 i 62 ovog zakona koji vrše skladištenje iskorišćenih radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala i/ili radioaktivnih materijala dužni su da od organa uprave pribave odobrenje za skladištenje iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih i/ili radioaktivnih materijala.

Pored nosioca rješenja o registraciji i licenci iz stava 1 ovog člana, privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice koje posjeduje zatečene iskorišćene radioaktivne izvore, nuklearne i/ili radioaktivne materijale i ukoliko, u slučaju zatečenih iskorišćenih radioaktivnih izvora nije u mogućnosti da ih vrati proizvođaču, dužan je da od organa uprave pribavi odobrenje za skladištenje iz stava 1 ovog člana.

Odobrenje iz st. 1 i 2 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva uz koji se prilaže:

- kopija rješenja o registraciji i licenci za posjedovanje i/ili korišćenje izvora jonizujućih zračenja i/ili nuklearnih materijala;
- kopiju ugovora o skladištenju iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih i/ili radioaktivnih materijala zaključen sa nosiocem licence iz člana 58 ovog zakona.

Organ uprave izdaje odobrenje iz st. 1 i 2 ovog člana, rješenjem na period do šest mjeseci.

Ako nosioci rješenja o registraciji i licenci iz stava 1 ovog člana ne posjeduju spremište za spremanje iskorišćenih radioaktivnih izvora koji se ne mogu vratiti proizvođaču, nuklearnih i/ili radioaktivnih materijala, dužni su da u roku od sedam dana od dana prestanka korišćenja podnesu zahtjev iz stava 3 ovog člana.

Ako nosioci rješenja o registraciji i licenci iz stava 1 ovog člana posjeduju spremište za spremanje iskorišćenih radioaktivnih izvora koji se ne mogu vratiti proizvođaču, nuklearnih i/ili radioaktivnih materijala, dužni su da u roku od godinu dana od dana prestanka korišćenja podnesu zahtjev iz stava 3 ovog člana.

Nosioci odobrenja iz stava 4 ovog člana dužni su da u roku od sedam dana od dana skladištenja iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala, radioaktivnih materijala, zatečenih iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala i/ili radioaktivnih materijala obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o obavljenom skladištenju i dostavi dokaz o primopredaji tih izvora i materijala.

Nosioci odobrenja iz stava 4 ovog člana dužni su da u roku od sedam dana od dana izvršenog skladištenja obavijeste Ministarstvo o uskladištenim nuklearnim materijalima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Nosioci odobrenja iz stava 4 ovog člana snose troškove skladištenja i odlaganja.

Radioaktivni izvori, radioaktivni i/ili nuklearni materijali, zatečeni radioaktivni izvori, radioaktivni i/ili nuklearni materijali koji se ne koriste i nalaze u spremištu skladište se u skladište radioaktivnog otpada u skladu sa propisom iz člana 57 stav 13 ovog zakona.

Obrazac zahtjeva iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za odlaganje radioaktivnog otpada

Član 84

Nosilac licence iz člana 58 ovog zakona dužan je da od organa uprave pribavi odobrenje za odlaganje radioaktivnog otpada.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva uz koji se prilaže:

- kopija licence o skladištenju ili licence o odlaganju radioaktivnog otpada;
- kopija ugovora o odlaganju radioaktivnog otpada sa nosiocem licence za odlaganje radioaktivnog otpada.

Organ uprave izdaje odobrenje za odlaganje radioaktivnog otpada rješenjem na period do jedne godine.

Nosilac odobrenja iz stava 3 ovog člana dužan je da u roku od sedam dana izvršenog odlaganja obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o obavljenom odlaganju i dostavi dokaz o primopredaji radioaktivnog otpada.

Ako je nosilac licence za skladištenje ujedno i nosilac licence za odlaganje radioaktivnog otpada nije potrebno pribavljati odobrenje za odlaganje radioaktivnog otpada.

Obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Oduzimanje, izmjena i ispravka rješenja o registraciji, licence i odobrenja (ovlašćenja)

Član 85

Organ uprave će oduzeti rješenje o registraciji, licencu ili odobrenje ako:

- inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja privremeno zabrani vršenje djelatnosti i/ili aktivnosti nosiocu rješenja o registraciji, licence ili odobrenja;
- nosilac rješenja o registraciji, licence ili odobrenja ne otkloni nedostatke i nepravilnosti u radu, u roku za koji je izrečena privremena mjera zabrane vršenja djelatnosti i/ili aktivnosti iz alineje 1 ovog stava;
- nosilac rješenja o registraciji, licence ili odobrenja prestane da postoji po sili zakona;
- nosilac rješenja o registraciji, licence ili odobrenja postane trajno nesposoban za obavljanje poslova.

Organ uprave je dužan da po službenoj dužnosti pokrene postupak oduzimanja rješenja o registraciji, licencu ili odobrenje ako sazna da su se stekli uslovi iz stava 1 ovog člana.

Oduzimanje rješenja o registraciji, licence ili odobrenja, u slučaju iz stava 1 alineja 1 ovog člana, vrši se na period do isteka roka za koji je izrečena mjera privremene zabrane vršenja djelatnosti i/ili aktivnosti.

Oduzimanje rješenja o registraciji, licence ili odobrenja, u slučaju iz stava 1 al. 2, 3 i 4 vrši se trajno.

Donošenjem izvršnog rješenja kojim se trajno oduzima rješenje o registraciji, licenca ili odobrenje prestaju sva prava po osnovu izdatog rješenja o registraciji, licence ili odobrenja.

Nakon donošenja rješenja o trajnom oduzimanju rješenja o registraciji, licence ili odobrenja može se podnijeti zahtjev za izdavanje novog rješenja o registraciji, licence ili odobrenja.

Organ uprave je dužan da na internet stranici objavi rješenje o oduzimanju rješenja o registraciji, licence ili odobrenja u roku od tri dana od dana donošenja rješenja.

Protiv rješenja iz st. 3 i 4 ovog člana može se podnijeti žalba Ministarstvu.

Organ uprave može izmijeniti ili ispraviti rješenje o registraciji, licencu ili odobrenje u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Obaveze nosioca rješenja o registraciji, licenci i odobrenja (ovlašćenja)

Član 86

Nosioci rješenja o registraciji, licenci i odobrenja dužni su da:

- 1) bez odlaganja obavijeste organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o gubitku, krađi, curenju zračenja, prosipanju otvorenih radioaktivnih izvora neovlašćenom korišćenju otvorenih i/ili zatvorenih radioaktivnih izvora i neovlašćenom ispuštanju otvorenih radioaktivnih izvora;
- 2) vode evidenciju o otvorenim i zatvorenim radioaktivnim izvorima i podatke iz evidencije dostavljaju organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja, na njihov zahtjev;

- 3) obavijeste organ uprave, inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja i organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove o svakom namjeravanom prevozu visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i o prevozu drugih zatvorenih radioaktivnih izvora, prema potrebi.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci i odobrenja za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa visokoaktivnim radioaktivnim zatvorenim izvorima dužni su da:

- 1) redovno vrše test curenja, u skladu sa međunarodnim standardom, u cilju provjere i održavanja integriteta svakog izvora;
- 2) redovno vrše provjeru radioaktivnog izvora i uređaja koji sadrži radioaktivni izvor na mjestu korišćenja i/ili skladištenja;
- 3) izrade protokole i procedure za svaki fiksni i mobilni radioaktivni izvor radi sprečavanja neovlašćenog pristupa, gubitka, krađe izvora ili njegovog oštećenja u požaru;
- 4) obavijeste organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja, bez odlaganja o svakom događaju ili incidentu koji prouzrokuje nenamjerno izlaganje zaposlenih lica ili stanovnika;
- 5) vrše provjeru stanja radioaktivnog izvora poslije bilo kojeg događaja ili incidenta, preduzme mjere i o tome obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja, bez odlaganja;
- 6) obezbijede da visokoaktivni zatvoreni radioaktivni izvor i njegov kontejner prate fotografije i pisane informacije i da su obilježeni i označeni na propisan način.

Nosioci iz stava 1 ovog člana dužni su da vode evidenciju o uređajima koji proizvode jonizujuća zračenja i podatke iz evidencije dostavljaju organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja, na njihov zahtjev.

Način vođenja evidencije otvorenih i zatvorenih radioaktivnih izvora, uređaja koji proizvode jonizujuća zračenja, način vršenja testa curenja i način dostavljanja podataka iz evidencije propisuje Ministarstvo.

VII. UPRAVLJANJE ZATEČENIM RADIOAKTIVNIM MATERIJALOM, RADIOAKTIVNIM OTPADOM I ISTROŠENIM GORIVOM

Uslovi za objekte

Član 87

Objekti u kojima se koriste zatvoreni radioaktivni izvori kategorije 1, 2 i/ili 3 i/ili otvoreni radioaktivni izvori kategorija 4 i/ili 5 treba da budu izgrađeni na način kojim se obezbjeđuje sigurna i bezbjedna primjena jonizujućih zračenja.

Za sprovođenje mjera iz stava 1 ovog člana izrađuje se sljedeća dokumentacija:

- 1) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 2) početni plan dekomisije iz člana 24 ovog zakona;
- 3) program operativnog monitoringa radioaktivnosti prije početka rada (nulto stanje) iz člana 27 ovog zakona;
- 4) program QA/QC za obezbjeđivanje kvalitetnog upravljanja objektom iz člana 21 ovog zakona;
- 5) plan upravljanja radioaktivnim otpadom u skladu sa članom 20 ovog zakona, ako je primjenjivo;
- 6) mišljenje o sigurnosti objekta sačinjenog na osnovu dokumentacije iz tač. 1 do 5 ovog stava, izdatog od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 7) plan fizičke zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 8) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Objekti u kojima se skladište iskorišćeni radioaktivni izvori, radioaktivni materijal, radioaktivni otpad i nuklearni materijal i objekti u kojima se odlaže radioaktivni otpad i/ili nuklearni materijali treba da budu izgrađeni na način da ispunjavaju mjere kojima se obezbjeđuje sigurnost i bezbjednost skladišta ili odlagališta radioaktivnog otpada.

Objekti iz stava 3 ovog člana treba da imaju:

- 1) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona;
- 2) početni plan dekomisije iz člana 24 ovog zakona, samo za skladište;

- 3) program operativnog monitoringa radioaktivnosti prije početka rada (nulto stanje) iz člana 27 ovog zakona;
- 4) program QA/QC iz člana 21 ovog zakona;
- 5) plan upravljanja radioaktivnim otpadom iz člana 20 ovog zakona;
- 6) mišljenje o sigurnosti objekta sačinjenog na osnovu dokumentacije iz tač. 1 do 5 ovog stava, izdatog od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 7) saglasnost na plan zaštite objekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Za objekte iz st. 1 i 3 ovog člana izbor lokacija vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Prilikom izbora lokacije, planiranja i izgradnje objekata iz st. 1 i 3 ovog člana organ uprave, zavisno od vrste objekta, izdaje saglasnost o ispunjavanju uslova u pogledu radijacione sigurnosti i bezbjednosti organu državne uprave nadležnom za poslove planiranja prostora i izgradnje objekata odnosno jedinicima lokalne samouprave.

Sredstva za izgradnju skladišta ili odlagališta obezbjeđuju se iz Budžeta.

Upravljanje radioaktivnim otpadom

Član 88

Radioaktivnim otpadom upravlja se od njegovog nastanka do odlaganja u skladu sa ovim zakonom.

Pod upravljanjem radioaktivnim otpadom ne smatra se:

- upravljanje ostacima iz ekstrakcije minerala koji sadrže prirodne radionuklide;
- odobrena ispuštanja; i
- povraćaj iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora dobavljaču ili proizvođaču.

Dekomisija lokacija sa zatečenim radioaktivnim materijalom

Član 89

Dekomisiju lokacije u državnom vlasništvu sa zatečenim radioaktivnim materijalom ili lokacije u privatnom vlasništvu sa zatečenim radioaktivnim materijalom čiji je posljednji vlasnik bila država može se finansirati iz Budžeta.

Dekomisija iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- uklanjanje radioaktivnog materijala;
- prevoz i skladištenje radioaktivnog materijala;
- remedijaciju područja koje je kontaminirano;
- uklanjanje radioaktivnog materijala nastalog u procesu remedijacije i njegovo zbrinjavanje;
- zatvaranje lokacije;
- početna mjerenja, mjerenja u toku rada i nakon završetka svih radova.

Vlasnici lokacija iz stava 1 ovog člana dužni su da podnesu zahtjev za subvenciju i prilože potrebnu dokumentaciju Vladi preko Ministarstva, na propisanom zahtjevu.

Uvid u dostavljenu dokumentaciju i na osnovu obilaska lokacije stručna komisija koju na predlog Ministarstva obrazuje Vlada utvrđuje ispunjenost uslova za pružanje subvencije odnosno finansijskih sredstava.

Stručna komisija iz stava 4 ovog člana obrazuje se iz reda zaposlenih u Ministarstvu, organu uprave, Centru za ekotoksikološka ispitivanja, Univerzitetu Crne Gore, Inženjerskoj komori i drugih institucija.

Troškovi rada komisije obezbjeđuju se iz Budžeta.

Rješenjem o obrazovanju stručne komisije iz stava 4 ovog člana određuje se sastav, način rada i iznos troškova za rad komisije.

Na osnovu mišljenja stručne komisije Vlada donosi rješenje o subvenciji, nakon čega je vlasnik lokacija iz stava 1 ovog člana dužan da započne radove na dekomisiji, u roku od godinu dana od dana donošenja rješenja.

Nakon sprovođenja aktivnosti dekomisije iz stava 2 ovog člana i sprovedenih kontrolnih mjerenja radioaktivnosti koji dokazuju uspješnost izvedenih radova vlasnik lokacije iz stava 1 ovog člana dostavlja Ministarstvu Informaciju o izvedenim radovima.

Obrazac zahtjeva, potrebnu dokumentaciju, način sprovođenja i kontrole subvencije propisuje Vlada uz prethodnu saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

VIII. PREKOGRANIČNE POŠILJKE RADIOAKTIVNOG OTPADA I/ILI ISTROŠENOG GORIVA

Izuzeća od primjene

Član 90

Prekograničnim pošiljkama radioaktivnog otpada i/ili istrošenog goriva ne smatraju se:

- pošiljke iskorišćenih radioaktivnih izvora koje se šalju dobavljaču ili proizvođaču radioaktivnih izvora ili u ovlašćeno postrojenje druge države;
- pošiljke radioaktivnog materijala koji je prerađen za dalju upotrebu;
- prekogranične pošiljke radioaktivnog otpada koje sadrže samo prirodni radioaktivni materijal koji ne nastaje iz djelatnosti sa izvorima jonizujućih zračenja;
- pošiljke čije količine i koncentracije ne prelaze nivoe izuzeća utvrđenih propisom iz člana 57 stav 14 ovog zakona.

Zabrana izvoza radioaktivnog otpada

Član 91

Zabranjen je izvoz radioaktivnog otpada:

- čije je odredište južnije od 60° južne geografske širine;
- u državu potpisnicu Sporazuma o partnerstvu između članica afričkih, karipskih i pacifičkih grupa država i Evropske unije i njenih država članica (Sporazum AKP–EU iz Cotonoua), a koja nije država članica Evropske unije; ili
- u drugu državu koja na osnovu mišljenja organa uprave nema administrativnih i tehničkih mogućnosti i regulatornu strukturu za sigurno upravljanje radioaktivnim otpadom ili istrošenim gorivom, u skladu sa Zajedničkom konvencijom o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom, pri čemu se uzimaju u obzir sve relevantne informacije iz drugih država članica, o čemu organ uprave u saradnji sa inspektorom za zaštitu od jonizujućih zračenja sačinjava zabilješku i obavještava Evropsku komisiju i Savjetodavni odbor.

Zabrana iz stava 1 alineja 2 ovog člana ne odnosi se na pošiljke radioaktivnog otpada na preradu i ponovnu preradu ili odlaganje iz člana 92 ovog zakona.

Mišljenje iz stava 1 alineja 3 ovog člana organ uprave daje na osnovu kriterijuma Evropske komisije za izvoz radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u druge zemlje.

Slanje radioaktivnog otpada na preradu ili ponovnu preradu ili odlaganje

Član 92

Nosilac licence iz člana 58 ovog zakona dužan je da radioaktivni otpad koji se šalje na preradu ili ponovnu preradu u državu članicu Evropske unije ili državu koja nije država članica Evropske unije, prihvati nazad i preduzme sve neophodne mjere sigurnosti i bezbjednosti.

Nosilac licence iz stava 1 ovog člana krajnje je odgovoran za sigurno i odgovorno skladištenje otpada, uključujući i otpad koji nastaje kao nusproizvod prerade ili ponovne prerade.

Radioaktivni otpad nastao u Crnoj Gori može se odlagati u državi članici Evropske unije ili u državi koja nije država članica Evropske unije, na osnovu zaključenog sporazuma o korišćenju odlagališta radioaktivnog otpada te države.

Organ uprave, prije slanja radioaktivnog otpada u državu koja nije članica Evropske unije obavještava Evropsku komisiju o sadržaju sporazuma iz stava 3 ovog člana.

Sporazum iz stava 3 ovog člana može se potpisati samo ako je država sa kojom je zaključen sporazum:

- potpisala sporazum sa Evropskom unijom koji obuhvata odlaganje radioaktivnog otpada ili je strana ugovornica Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom;

- donijela program upravljanja radioaktivnim otpadom, uključujući odlaganje koji za cilj ima visok nivo sigurnosti; i
- ako je za postrojenje za odlaganje radioaktivnog otpada izdata licenca.

Povraćaj neodobrenih pošiljki i neprijavljenog radioaktivnog otpada

Član 93

Nosilac licence iz člana 58 ovog zakona dužan je da radioaktivni otpad vrati u Crnu Goru ako:

- pošiljka nije odobrena u skladu sa ovim zakonom, ili
- radioaktivno kontaminirani otpad ili materijal koji sadrži radioaktivni izvor nije prijavio kao radioaktivni otpad.

Odobrenje za pošiljku radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva

Član 94

Izvoz ili tranzit radioaktivnog otpada ili tranzit istrošenog goriva može da vrši privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje je organu uprave podnijelo zahtjev za izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada ili zahtjev za izdavanje odobrenja za pošiljku istrošenog goriva.

Podnosioci zahtjeva iz stava 1 ovog člana dužni su da, prije izdavanja odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona, na poseban račun Budžeta (nuklearni račun) uplate finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom izvoza ili tranzita u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu i o tome dostavi dokaz organu uprave.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti za više pošiljki, pod uslovom da:

- radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo na koje se zahtjev odnosi ima ista fizička, hemijska i radioaktivna svojstva;
- šalje isti pošiljalac istom primaocu sa odgovarajućim ovlaštenjima izdatim od istih nadležnih institucija;
- se tranzit preko drugih država mora sprovesti preko istog ulaznog i/ili izlaznog graničnog prelaza Evropske unije i preko istog graničnog prelaza druge države ili država, osim ako nadležne institucije iz alineje 2 ovog stava se ne dogovore drugačije.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Slanje zahtjeva nadležnim institucijama država učesnica u pošiljci

Član 95

Zahtjev iz člana 94 ovog zakona organ uprave dostavlja na saglasnost nadležnoj instituciji države odredišta i nadležnim institucijama država preko kojih se vrši tranzit.

Organ uprave sa nadležnim institucijama iz stava 1 ovog člana dogovara način slanja i zaštite informacija u cilju sprečavanja njihove zloupotrebe, u skladu sa posebnim propisima.

Potvrda o prijemu zahtjeva i zahtjeva za dodatnim informacijama

Član 96

Organ uprave provjerava da li je nadležna institucija države odredišta ili države tranzita, provjerila da li je zahtjev iz člana 94 stav 1 ovog zakona popunjen na propisan način, u roku od 20 dana od dana od prijema zahtjeva.

Ako su zahtjevi iz stava 1 ovog člana propisno ispunjeni organ uprave pribavlja od nadležne institucije države odredišta potvrdu o prijemu zahtjeva i obavještenje da je ostalim nadležnim institucijama zemalja koje učestvuju u pošiljci poslata kopija o prijemu zahtjeva, najkasnije deset dana od dana isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Ako je po mišljenju nadležnih institucija država koje učestvuju u pošiljci potrebno dopuniti zahtjev iz stava 1 ovog člana, nadležne institucije o tome obavještavaju organ uprave slanjem zahtjeva za dodatnim informacijama koji se podnosi prije isteka roka iz stava 1 ovog člana, o čemu organ uprave obavještava podnosioca zahtjeva.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, podnosilac zahtjeva bez odlaganja, organu uprave dostavlja dodatne informacije na zahtjevu iz stava 1 ovog člana.

Organ uprave dostavlja dodatne informacije iz stava 4 ovog člana nadležnim institucijama zemalja koje učestvuju u pošiljci na dopunjenom zahtjevu iz stava 1 ovog člana koji se podnosi prije isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Nakon dostavljanja traženih dodatnih informacija organ uprave pribavlja od nadležne institucije države odredišta potvrdu o prijemu tih informacija i šalje kopiju potvrde ostalim nadležnim institucijama država koje učestvuju u pošiljci, u roku do deset dana od dana isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Rok za izdavanje potvrda, obavještenja i slanja dodatnih informacija može biti kraći na osnovu dogovora organa uprave, nadležne institucije država odredišta i država tranzita.

Obrazac potvrde o prijemu zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada, potvrde o prijemu zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku istrošenog goriva i zahtjeva za dodatnim informacijama propisuje Ministarstvo.

Saglasnost ili odbijanje zahtjeva za pošiljku radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva

Član 97

Organ uprave pribavlja potvrdu o saglasnosti na zahtjev za pošiljku radioaktivnog otpada i/ili istrošenog goriva ili za dopunjenim dodatnim informacijama ili potvrdu o odbijanju zahtjeva za pošiljku radioaktivnog i/ili istrošenog goriva od nadležnih institucija država koje učestvuju u pošiljci, najkasnije dva mjeseca od dana izdavanja potvrde o prijemu zahtjeva iz čl. 95 i 96 ovog zakona.

Na zahtjev nadležnih institucija država odredišta ili bilo koje države preko koje se vrši tranzit, organ uprave može odobriti produženje roka za izjašnjenje na dostavljene zahtjeve, ali ne duže od mjesec dana od dana isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Ako od nadležnih institucija država odredišta i/ili država tranzita nije primljen odgovor u roku iz st. 1 i 2 ovog člana, smatra se da su te države dale saglasnost za pošiljku.

Ako nadležne institucije država odbiju da izdaju potvrdu o saglasnosti na zahtjev za pošiljku, organ uprave pribavlja obrazloženje u kojem se naročito navode razlozi odbijanja koji se zasnivaju na:

- propisima država koje učestvuju u pošiljci, propisima Evropske unije ili međunarodnim propisima koji se primjenjuju za prevoz radioaktivnog materijala, u slučaju da država članica Evropske unije vrši tranzit;
- propisima država koje učestvuju u pošiljci i međunarodnim propisima koje se primjenjuje za prevoz radioaktivnog materijala, u slučaju da druga država vrši tranzit;
- propisima koji se primjenjuju za upravljanje radioaktivnim otpadom ili istrošenim gorivom ili propisima država, propisima Evropske unije ili međunarodnim propisima koji se primjenjuje za prevoz radioaktivnog materijala, u slučaju da je država članica Evropske unije država odredišta;
- propisima koji se primjenjuju za upravljanje radioaktivnim otpadom ili istrošenim gorivom ili propisima država ili međunarodnim propisima koji se primjenjuju za prevoz radioaktivnog materijala, u slučaju da je država odredišta druga država.

Uslovi dati u dodatnim informacijama koje zahtijevaju nadležne institucije država tranzita ili odredišta ne smiju biti strožiji od uslova koji su utvrđeni za slične pošiljke unutar tih država.

Nadležna institucija države koja je izdala potvrdu o saglasnosti na zahtjev za pošiljku radioaktivnog otpada i/ili istrošenog goriva u tranzitu ne smije odbiti izdavanje potvrde o saglasnosti za povraćaj pošiljke:

- nakon prerade ili ponovne prerade materijala koji može biti radioaktivni otpad ili drugi nusproizvod koji je ekvivalentan prvobitnom materijalu, koji je bio poslat na preradu ili ponovnu preradu;
- ako se povraćaj pošiljke vrši pod istim uslovima i sa istim specifikacijama, u skladu sa članom 101 ovog zakona.

Ako je podnosilac zahtjeva za učešće u pošiljci oštećena strana zbog neopravdanog kašnjenja i/ili nedostatka saradnje sa nadležnim institucijama druge države članice Evropske unije, organ uprave o tome obavještava Evropsku komisiju.

Obrazac potvrde o izdavanju saglasnosti ili odbijanju davanja saglasnosti za pošiljku radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za pošiljku radioaktivnog otpada

Član 98

Odobrenje za pošiljku radioaktivnog otpada organ uprave izdaje podnosiocu zahtjeva iz člana 94 stav 1 ovog zakona, ukoliko su za tu pošiljku izdate saglasnosti.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na period do tri godine.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana ne umanjuje odgovornost svih fizičkih ili pravnih lica koja učestvuju u pošiljci.

Nakon izdavanja odobrenja iz stava 1 ovog člana, nosilac odobrenja dužan je da organu uprave dostavi opis pošiljke radioaktivnog otpada i popis paketa.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana i opis pošiljke radioaktivnog otpada i popis paketa iz stava 4 ovog člana organ uprave dostavlja nadležnim institucijama država porijekla, država članica Evropske unije ili drugih država kroz koje se vrši tranzit.

Ako nadležne institucije država učesnica u pošiljci izdaju potvrdu o odbijanju zahtjeva za pošiljku radioaktivnog otpada organ uprave odbija izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada.

Odluku o odbijanju izdavanja odobrenja iz stava 6 ovog člana, organ uprave dostavlja nadležnim institucijama država porijekla, država članica Evropske unije ili drugih država kroz koje se vrši tranzit.

Obrazac odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada, o odbijanju odobrenja pošiljke, obrazac opisa pošiljke radioaktivnog otpada i popisa paketa propisuje Ministarstvo.

Odobrenje za pošiljku istrošenog goriva

Član 99

Odobrenje za pošiljku istrošenog goriva organ uprave izdaje podnosiocu zahtjeva iz člana 94 stav 1 ovog zakona, ukoliko su za tu pošiljku izdate sve potrebne potvrde.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana, izdaje se na period do tri godine.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana ne umanjuje odgovornost svih fizičkih ili pravnih lica koja učestvuju u pošiljci.

Nakon izdavanja odobrenja iz stava 1 ovog člana, nosilac odobrenja dužan je da organu uprave dostavi opis pošiljke istrošenog goriva i popis paketa.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana i opis pošiljke istrošenog goriva i popis paketa iz stava 4 ovog člana, organ uprave dostavlja nadležnim institucijama država porijekla, država članica Evropske unije ili drugih država kroz koje se vrši tranzit.

Ako nadležne institucije država učesnica u pošiljci izdaju potvrdu o odbijanju zahtjeva za pošiljku istrošenog goriva organ uprave odbija izdavanje odobrenja za tranzit pošiljke istrošenog goriva.

Odluku o odbijanju izdavanja odobrenja iz stava 6 ovog člana, organ uprave dostavlja nadležnim institucijama država porijekla, država članica Evropske unije ili drugih država kroz koje se vrši tranzit.

Obrazac odobrenja za pošiljku istrošenog goriva, o odbijanju odobrenja pošiljke i obrazac opisa pošiljke istrošenog goriva i popisa paketa propisuje Ministarstvo.

Potvrda o prijemu radioaktivnog otpada i/ili istrošenog goriva

Član 100

Nosilac odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona, dužni su da organu uprave dostave potvrdu o prijemu radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva, u roku od 15 dana od dana prijema.

Uz potvrdu iz stava 1 ovog člana nosioci odobrenja dužni su da organu uprave dostave izjavu primaoca radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva u kojoj se navodi da su radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo stigli na svoje odredište i naziv zadnjeg graničnog prelaza ulaska pošiljke.

Ako je zemlja odredišta država članica Evropske unije navodi se zadnji granični prelaz u Evropskoj uniji kroz koji je prošao radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo.

Organ uprave za svaku pošiljku pribavlja kopiju potvrde o prijemu radioaktivnog otpada ili kopiju potvrde o prijemu istrošenog goriva od nadležne institucije zemlje odredišta.

Pored potvrda iz stava 4 ovog člana organ uprave pribavlja i obavještenje da je država odredišta informisala o prijemu radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva nadležne

institucije država članica Evropske unije ili drugih država kroz koje se vrši tranzit, samo ako je država odredišta država članica Evropske unije.

Po prijemu potvrda iz stava 4 i obavještenja iz stava 5 ovog člana, organ uprave dostavlja kopiju potvrda i obavještenja nosiocu odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona.

Obrazac potvrde o prijemu radioaktivnog otpada i obrazac potvrde o prijemu istrošenog goriva propisuje Ministarstvo.

Neuspjela pošiljka

Član 101

Nadležne institucije država koje učestvuju u pošiljci mogu zabraniti isporuku pošiljke, ako nijesu ispunjeni uslovi za pošiljku u skladu sa ovim zakonom ili zakonima država koje učestvuju u pošiljci.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, organ uprave bez odlaganja o tome pribavlja pisano obavještenje od nadležnih institucija država učesnica u pošiljci i obavještava nosioca odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona.

Kada pošiljka ne može biti realizovana do kraja ili ako nijesu ispunjeni uslovi za pošiljku u skladu sa ovim zakonom, inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja, na predlog organa uprave, zabranjuje otpremu ili dopremu pošiljke i obezbjeđuje da radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo preuzme nosilac odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona, ukoliko nije moguće postići dogovor.

U slučaju kada pošiljka ne može biti realizovana, inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja, na predlog organa uprave, nalaže nosiocu odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona preduzimanje korektivnih sigurnosnih mjera.

U slučaju iz stava 3 ovog člana organ uprave, bez odlaganja, obavještava nadležnu instituciju države porijekla, odredišta i tranzita.

Nosilac odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona snosi troškove koji nastaju u slučaju kada pošiljku nije moguće ili nije dozvoljeno realizovati do kraja.

Način dostave zahtjeva i izvještavanje

Član 102

Zahtjevi za pošiljke, odobrenja i ostali dokumenti i informacije koji se odnose na pošiljke radioaktivnog otpada i/ili istrošenog goriva prilažu se na jeziku koji je prihvatljiv nadležnim institucijama država učesnica pošiljke.

Na zahtjev nadležnih institucija država odredišta ili tranzita pošiljki radioaktivnog otpada i/ili istrošenog goriva, nosioci odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona dužni su da prilože ovjeren prevod dokumenata iz stava 1 ovog člana, na odgovarajućem jeziku.

Izveštaj o pošiljkama radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva sačinjava Ministarstvo svake treće godine i dostavlja Evropskoj komisiji.

IX. USLOVI ZA OVLAŠĆENA PRAVNA LICA I STRUČNJAKE ZA ZAŠTITU OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA I MEDICINSKU FIZIKU

Uslovi za obavljanje poslova kontrole lične doze (služba za dozimetriju)

Član 103

Utvrđivanje unutrašnje ili spoljašnje doze zračenja za izložena lica za koja se vrši pojedinačni monitoring (kontrola lične doze) može da vrši privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji ima dozvolu o obavljanju poslova kontrole lične doze (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Utvrđivanje unutrašnje ili spoljašnje doze zračenja obuhvata kalibraciju, očitavanje mjernih rezultata, provjeravanje pojedinačnih mjernih uređaja, mjerenje radioaktivnosti u ljudskom tijelu ili u biološkim uzorcima i procijenjivanje doze izloženih lica.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se ovlašćenom licu ako je akreditovano za obavljanje poslova utvrđivanja unutrašnje ili spoljašnje doze zračenja i ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže sljedeća dokumentacija:

- 1) sertifikat o akreditaciji prema standardu MEST EN ISO/IEC 17025;

- 2) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona;
- 3) dokaz o stručnoj osposobljenosti lica iz tačke 1 ovog stava;
- 4) izvještaj o ljekarskom pregledu za profesionalno izložena lica i lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 5) dokaz o ispunjavanju uslova za zaposlene, opremu i prostor;
- 6) dokaz o stručnoj osposobljenosti profesionalno izloženih lica;
- 7) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 8) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 9) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 10) plan pripremljenosti i postupanje u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 11) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 12) kopiju ugovora o održavanju opreme koji je zaključen sa odgovarajućim ovlašćenim stručnim licem, ako je primjenjivo.

Organ uprave izdaje dozvolu o obavljanju poslova kontrole lične doze na period od četiri godine rješenjem.

Dozvola iz stava 5 ovog člana objavljuje se na internet stranici organa uprave.

Dozvolu iz stava 5 ovog člana nosilac je dužan da postavi na vidno mjesto u prostoriji.

Obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole o obavljanju poslova kontrole lične doze i bliže uslove za zaposlene, opremu i prostor propisuje Ministarstvo.

Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 104

Poslove zaštite od jonizujućih zračenja može da vrši privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima dozvolu za obavljanje stručnih poslova za zaštitu od jonizujućih zračenja (u daljem tekstu: stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja).

Poslovi iz stava 1 ovog člana odnose se na kontrolu radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, zaštitu od jonizujućih zračenja i zaštite na radu pri primjeni jonizujućih zračenja.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku za zaštitu od jonizujućih zračenja ako ima odgovarajući broj zaposlenih lica koja su stručno osposobljena za obavljanje stručnih poslova za zaštitu od jonizujućih zračenja, odgovarajuću opremu i prostor i odgovarajući sertifikat o akreditaciji za pojedine stručne poslove.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, zavisno od vrste stručnog posla, izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže sljedeća dokumentacija:

- 1) sertifikat o akreditaciji, za pojedine stručne poslove, gdje je potrebno;
- 2) akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 110 ovog zakona, gdje je primjenjivo;
- 3) dokaz o stručnoj osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 4) izvještaj o ljekarskom pregledu za profesionalno izložena lica i lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa čl. 132 i 133 ovog zakona;
- 5) dokaz o ispunjavanju uslova za zaposlene, opremu i prostor;
- 6) dokaz o stručnoj osposobljenosti zaposlenih izloženih lica iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja;
- 7) program zaštite od jonizujućih zračenja iz člana 22 ovog zakona;
- 8) akt o procjeni rizika iz člana 111 ovog zakona;
- 9) akcioni program iz člana 112 ovog zakona;
- 10) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnom licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona, ako je primjenjivo;
- 11) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 12) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 13) kopiju ugovora o održavanju opreme sa odgovarajućim ovlašćenim stručnim licem, ako je primjenjivo;

14) kopija ugovora sa dobavljačem o vraćanju radioaktivnih izvora proizvođaču nakon prestanka korišćenja, osim kalibracionih radioaktivnih izvora, ako je primjenjivo;

15) kopija polise osiguranja za zbrinjavanje radioaktivnih izvora kategorije, ako je primjenjivo.

Dozvolu o obavljanju stručnih poslova za zaštitu od jonizujućih zračenja izdaje organ uprave na period od četiri godine, rješenjem.

Dozvola iz stava 5 ovog člana objavljuje se na internet stranici organa uprave.

Dozvolu iz stava 5 ovog člana nosilac je dužan da postavi na vidno mjesto.

Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja dužan je da se savjetuje sa stručnjakom za medicinsku fiziku, prema potrebi.

Obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje stručnih poslova za zaštitu od jonizujućih zračenja, bliži opis stručnih poslova zaštite od jonizujućih zračenja i bliže uslove za zaposlene, opremu i prostor i odgovarajućem sertifikatu o akreditaciji iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Strano ovlašćeno pravno lice

Član 105

Poslove iz čl. 103 i 104 ovog zakona može da vrši strano privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik, na osnovu dozvole o obavljanju poslova kontrole lične doze ili obavljanja stručnih poslova za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže sljedeća dokumentacija:

- 1) dokaz o upisu u odgovarajući registar privrednih subjekata;
- 2) kopiju odgovarajućeg ovlašćenja za obavljanje poslova za koje se izdaje dozvola izdatog od nadležne institucije države porijekla;
- 3) kopiju odgovarajućeg sertifikata o akreditaciji izdatog od nadležne institucije države porijekla;
- 4) spisak opreme i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 5) kopija ugovora sa ovlašćenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze, prema potrebi;
- 6) plan pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) iz člana 33 ovog zakona;
- 7) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu, prema potrebi.

Dozvolu iz stava 1 ovog člana izdaje organ uprave, na period do jedne godine, rješenjem.

Nosilac dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz stava 4 ovog člana dužan je da se prema potrebi savjetuje sa stručnjakom za medicinsku fiziku.

Dozvola iz stava 3 ovog člana objavljuje se na internet stranici organa uprave.

Stručnjak za medicinsku fiziku

Član 106

Poslove stručnjaka za medicinsku fiziku u oblasti radiologije, nuklearne medicine ili radioterapije, može da vrši fizičko lice koje ima dozvolu za obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se fizičkom licu koje posjeduje znanje iz medicinske fizike, koje je stručno osposobljeno i ima odgovarajući nivo kvalifikacije obrazovanja i radno iskustvo.

Poslovi stručnjaka iz stava 1 ovog člana odnose se na obavljanje poslova i pružanje specijalističkih savjeta iz: oblasti fizike ili tehnologija koje koriste jonizujuće zračenje i koje se upotrebljavaju u medicini, optimizaciju, mjerenje i procjene izloženosti pacijenata i drugih pojedinaca podvrgnutih medicinskom izlaganju, izrađivanje, planiranje i upotrebu radioloških procedura i opreme, osiguranje i kontrolu kvaliteta QA/QC radioloških procedura i posebnu zaštitu tokom trudnoće.

Poslovi iz oblasti radiologije ili radioterapije ili nuklearne medicine su:

- 1) optimizacija zaštite od jonizujućih zračenja pacijenata i drugih pojedinaca podvrgnutih medicinskom izlaganju, uključujući primjenu i upotrebu dijagnostičkih referentnih nivoa, gdje je primjenjivo;

- 2) definisanje i sprovedene osiguranja kvaliteta medicinske radiološke opreme;
- 3) testiranje prihvatljivosti medicinske radiološke opreme;
- 4) pripreme tehničkih specifikacija medicinske radiološke opreme i dizajna instalacija (projektne osnove instalacija);
- 5) nadziranje medicinskih radioloških instalacija;
- 6) analiza događaja koji su doveli, ili mogu dovesti do, akcidentnog ili nenamjernog medicinskog izlaganja;
- 7) odabir opreme neophodne za vršenje mjerenja u cilju zaštite od jonizujućih zračenja;
- 8) interno obučavanje medicinskih i drugih zaposlenih lica o relevantnim aspektima zaštite od jonizujućih zračenja;
- 9) učestvovanje medicinskim radiološkim djelatnostima srazmjerno radiološkom riziku koji ta djelatnost uzrokuje, a naročito u:
  - radioterapijskim djelatnostima koje nijesu standardizovane terapijske djelatnosti nuklearne medicine;
  - standardizovanim terapijskim djelatnostima nuklearne medicine, kao i u radiodijagnostičkim i interventnim radiološkim djelatnostima koje uključuju visoke doze.

Stručnjak za medicinsku fiziku dužan je da se savjetuje sa stručnjakom za zaštitu od jonizujućih zračenja, prema potrebi.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže sljedeća dokumentacija:

- ugovor o radu;
- dokaz o završenom odgovarajućem nivou kvalifikacija obrazovanja iz oblasti medicinske fizike;
- dokaz o radnom iskustvu;
- dokaz o stručnoj osposobljenosti;
- kopija ugovora sa ovlaštenim pravnim licem za obavljanje poslova kontrole lične doze iz člana 103 ovog zakona.

Dozvolu o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku izdaje organ uprave, na period od pet godina, rješenjem.

Dozvola iz stava 7 ovog člana objavljuje se na internet stranici organa uprave.

Bliže uslove u pogledu nivoa nacionalnog okvira kvalifikacije obrazovanja, radnog iskustva, kao i obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku propisuje Ministarstvo.

Utvrđivanje ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole

Član 107

Utvrđivanje ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole iz čl. 103, 104, 105 i 106 ovog zakona vrši Stručna komisija (u daljem tekstu: komisija), koju obrazuje organ uprave.

Komisiju čine stručnjaci iz odgovarajućih oblasti za koje se izdaje dozvola.

Komisija se sastoji od pet članova, od kojih su tri člana predstavnici organa uprave, i to dva fizičara i jedan pravnik sa najmanje VII1 nivoom nacionalnog okvira kvalifikacija.

Članovi komisije treba da imaju najmanje sedam godina iskustva u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja i primjene izvora jonizujućih zračenja.

Najmanje jedan od članova Komisije je stručnjak, u Crnoj Gori ili u državi iz koje dolazi i bira se shodno oblastima za koje se vrši priznavanje statusa stručnjaka.

Rješenjem o obrazovanju komisije određuje se sastav, način rada i iznos troškova za rad komisije.

Troškove rada komisije snosi podnosilac zahtjeva za izdavanje dozvole iz čl. 103 do 106 ovog zakona.

Za podnosioca zahtjeva iz člana 106 ovog zakona troškove obezbjeđuje nosilac rješenja o registraciji ili licenci kod koga je to lice zaposleno.

Komisija sačinjava mišljenje o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole iz čl. 103, 104, 105 i 106 ovog zakona, u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva i potrebne dokumentacije.

Mišljenje iz stava 9 ovog člana dostavlja se organu uprave, koji donosi rješenje o izdavanju dozvole ili odbijanju zahtjeva za izdavanje dozvole, u roku od sedam dana od

dana prijema mišljenja.

Protiv rješenja iz stava 10 ovog člana može se podnijeti žalba Ministarstvu.

Oduzimanje, izmjena i ispravka dozvole

Član 108

Dozvolu iz čl. 103 do 106 ovog zakona organ uprave će oduzeti na način i pod uslovima propisanim u članu 85 ovog zakona.

Organ uprave može izmijeniti ili ispraviti dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Produžavanje dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku

Član 109

Dozvola iz člana 106 ovog zakona može se produžiti na osnovu zahtjeva koji se podnosi tri mjeseca prije isteka roka na koji je izdata dozvola.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana pored dokaza iz člana 106 ovog zakona podnosi se i dokaz o periodičnoj provjeri stručne osposobljenosti.

Organ uprave produžava dozvolu rješenjem na osnovu mišljenja u skladu sa članom 107 ovog zakona.

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana može se podnijeti žalba Ministarstvu.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 110

Podnosioci zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužni su da odrede lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja može biti zaposleno kod nosioca rješenja o registraciji, licenci i dozvola ili angažovano na osnovu ugovora o poslovno-tehičkoj saradnji.

Ako se lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja ne može obezbijediti u skladu sa stavom 2 ovog člana, nosioca rješenja o registraciji, licenci i dozvola kao lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja mogu angažovati stručnjaka iz člana 104 ovog zakona.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja, u zavisnosti od prirode djelatnosti i aktivnosti, naročito obavlja sljedeće poslove:

- 1) obezbjeđuje primjenu jonizujućih zračenja u skladu sa propisima i procedurama;
- 2) prati sprovođenje programa monitoringa radnog mjesta;
- 3) vodi odgovarajuće evidencije svih izvora jonizujućih zračenja;
- 4) vrši periodične procjene stanja relevantnih sigurnosnih sistema i sistema za upozorenje;
- 5) prati sprovođenje individualnih programa kontrola lične doze;
- 6) prati sprovođenje ljekarskih pregleda;
- 7) pruža informacije novim zaposlenim licima o odgovarajućim pravilima, postupcima i procedurama;
- 8) priprema radne planove;
- 9) daje uputstva i smjernice za primjenu radnih planova;
- 10) priprema izvještaje za poslodavca o primjeni jonizujućih zračenja;
- 11) učestvuje u donošenju i sprovođenju mjera prevencije, pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji izlaganja;
- 12) organizuje preduzimanje zaštitnih mjera u situacijama vanredne izloženosti sa aspekta zaštite na radu;
- 13) pruža informacije i sprovodi interne obuke profesionalno izloženih lica;
- 14) savjetuje se sa stručnjakom za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 15) predlaže nabavku sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- 16) prisustvuje inspeksijskom nadzoru.

Ako nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvoli ne primjenjuje propisane mjere zaštite od jonizujućih zračenja i mjere remedijacije u skladu sa ovim zakonom lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja dužno je da odmah obavijesti inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Ako nosioci rješenja o registraciji, licenci i dozvola u obavljanju djelatnosti angažuju vanjske radnike dužni su da pribave akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja od poslodavaca vanjskih radnika, koji se dostavlja organu uprave u roku od deset dana od dana angažovanja vanjskih radnika.

X. MINIMALNI SIGURNOSNI USLOVI

Procjena rizika

Član 111

Podnosioci zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužni su da izrade procjenu rizika izloženosti profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost (u daljem tekstu: procjena rizika).

Procjena rizika obuhvata: procjenu, mjerenja i/ili izračunavanja nivoa izlaganja jonizujućem zračenju u cilju uklanjanja ili smanjenja rizika izloženosti i radi sigurnosti i zdravlja profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost.

Procjena rizika za izloženost jonizujućem zračenju ne sprovodi se na mjestima na kojima je dozvoljen pristup javnosti, ako ispunjavaju uslove u pogledu propisanih granica izlaganja za jonizujuća zračenja.

Procjenu rizika izrađuje stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa međunarodnim standardima, a u situacijama izlaganja koje nijesu obuhvaćene navedenim međunarodnim standardima, procjena rizika se izrađuje u skladu sa nacionalnim ili međunarodnim naučno utvrđenim smjernicama i metodologijama.

Podaci iz procjene rizika su javni i čuvaju se u pisanom i elektronskom obliku.

Revizija procjene rizika vrši se ako je došlo do značajnih promjena podataka iz procjene rizika ili ako rezultati ljekarskog pregleda profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost to zahtijevaju.

Bliži sadržaj procjene rizika propisuje Ministarstvo.

Mjere za uklanjanje i smanjivanje rizika

Član 112

Ako se na osnovu procjene rizika utvrdi da su vrijednosti nivoa izlaganja jonizujućem zračenju iznad dozvoljenih, podnosilac zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji, licenci i dozvola, odnosno nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je da izradi akcioni program o sprovođenju mjera zaštite (u daljem tekstu: akcioni program).

Akcioni program sadrži: tehničke i/ili organizacione mjere za sprečavanje izloženosti jonizujućem zračenju iznad dozvoljenih graničnih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju.

Ako dođe do prekoračenja graničnih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju, pored mjera iz akcionog programa, nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je odmah da sprovede dodatne mjere, radi smanjenja izloženosti ispod dozvoljenih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju, utvrdi razloge prekoračenja dozvoljenih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju i poboljša zaštitne i preventivne mjere, kako bi se spriječilo ponovno prekoračenje tih vrijednosti.

Nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je prilagođavati mjere zaštite i mjere remedijacije zahtjevima profesionalno izloženih lica koja su posebno ugrožena.

Ako se na osnovu procjene rizika utvrdi da na pojedinim radnim mjestima profesionalno izložena lica, lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovorna za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost mogu biti izložena jonizujućem zračenju iznad dozvoljenih granica, radna mjesta i pristup radnim mjestima, gdje je to tehnički izvodljivo, označavaju se u skladu sa ovim zakonom.

Radna mjesta iz stava 5 ovog člana treba da ispune minimalne sigurnosne i zdravstvene uslove za siguran rad zaposlenih.

Nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je da profesionalno izložena lica, lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja, lica koja povremeno obavljaju poslove (vanjski radnici) i lica odgovorna za radijacionu i/ili nuklearnu

bezbjednost a koja su izložena rizicima izlaganja jonizujućem zračenju na radu, obavijesti o rezultatima Procjene rizika i osposobi u pogledu mjera zaštite sa procjenom rizika.

Nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je da obezbijedi savjetovanje profesionalno izloženim licima, licu odgovornom za zaštitu od jonizujućih zračenja i licu odgovornom za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost iz člana 160 ovog zakona i da im omogući da učestvuju u raspravama o svim pitanjima koja se odnose na sigurnost i zdravlje na radnom mjestu.

Bliži sadržaj akcionog programa, način označavanja radnih mjesta i pristup radnim mjestima, minimalne sigurnosne i zdravstvene uslove za radna mjesta, način obavještavanja, internog osposobljavanja, savjetovanja i učestvovanja u raspravama profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za zaštitu od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost propisuje Ministarstvo.

Sredstva i oprema lične zaštite na radu i informacije o opremi za rad

Član 113

Prilikom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti u oblasti jonizujućih zračenja moraju se koristiti sredstva i oprema lične zaštite na radu i sprovoditi mjere zaštite.

Podnosilac zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji, licenci i dozvola odnosno nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je da prilikom nabavke opreme za rad koja sadrži radioaktivne izvore ili generator zračenja pribavi adekvatne informacije o potencijalnim radiološkim opasnostima od opreme i njenoj pravilnoj upotrebi, testiranju i održavanju, kao i dokaze kojima se potvrđuje da dizajn opreme omogućava ograničavanje izlaganja na što je moguće niži nivo.

Podnosilac zahtjeva iz stava 2, odnosno nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola dužan je da licima iz člana 114 st. 2, 3 i 4 ovog zakona, ako je primjenjivo i stranim vanjskim radnicima obezbijedi potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu.

Potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu i uslove koje treba da ispunjavaju sredstva i oprema propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za ekonomiju.

XI. USLOVI ZA STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I INFORMISANJE O ZAŠTITI OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Uslovi za stručno osposobljavanje

Član 114

Profesionalno izložena lica, lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovorna za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost treba da imaju završen odgovarajući nivo nacionalnog okvira kvalifikacija, da budu stručno osposobljena za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i da periodično obnavljaju stručnu osposobljenost.

Zaposlena lica koja imaju pristup primjeni jonizujućih zračenja, treba da budu stručno osposobljena za zaštitu od jonizujućih zračenja i da periodično obnavljaju stručnu osposobljenost.

Troškove stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti za lica iz st. 1 i 2 ovog člana snosi nosilac rješenja o registraciji, licenci i dozvola.

Poslodavac čija zaposlena lica učestvuju u vanrednim situacijama, otkrivanju nedozvoljenog prometa radioaktivnih i nuklearnih materijala, upravljanju otpadom na deponijama i dvorištima otpadnog metala ili rade na važnim tranzitnim čvorištima dužan je da obezbijedi njihovu stručnu osposobljenost za rad na tim poslovima i da periodično obnavljaju stručnu osposobljenost iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja.

Lica zaposlena u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi treba da imaju završen odgovarajući nivo nacionalnog okvira kvalifikacija, da budu stručno osposobljena za procjenu osposobljenosti lica za rad u zoni jonizujućih zračenja i da periodično obnavljaju stručnu osposobljenost koju obezbjeđuje njihov poslodavac.

Poslodavac vanjskih radnika dužan je da obezbijedi njihovo stručno osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti prema vrsti djelatnosti i /ili aktivnosti koju obavljaju.

Ako vanjski radnici iz stava 6 ovog člana nijesu državljani Crne Gore, poslodavac koji ih angažuje dužan je da organu uprave dostavi dokaz o stručnoj osposobljenosti vanjskih radnika u državi iz koje dolaze.

Zaposleni u Ministarstvu, organu državne uprave nadležnom za unutrašnje poslove, organu uprave i inspektori za zaštitu od jonizujućih zračenja koji obavljaju poslove zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti treba da se kontinuirano osposobljavaju.

Troškove sprovođenja stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti stručnjaka za medicinsku fiziku snosi njegov poslodavac, a troškovi za zaposlene iz stava 8 ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci i dozvola i poslodavci iz st. 2, 4, 5, 6 i 7 ovog člana dužni su da pružaju informacije zaposlenim licima iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, kao i poslodavci koji sprovode medicinske ili biomedicinske istraživačke projekte sa medicinskim izlaganjem dužni su da informišu ta lica o zaštiti od jonizujućih zračenja.

Način informisanja lica iz stava 10 ovog člana propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Obavljanje poslova stručnog osposobljavanja

Član 115

Stručno osposobljavanje lica iz člana 114 ovog zakona može da vrši privredno društvo ili drugo pravno lice koje ima dozvolu za stručno osposobljavanje.

Stručno osposobljavanje lica iz člana 114 ovog zakona vrši se prilikom zapošljavanja, premještaja ili promjene posla, uvođenja nove radne opreme ili promjene opreme i uvođenja novih tehnologija.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se privrednom društvu ili drugom pravnom licu koji ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva uz koji se prilaže potrebna dokumentacija.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana, dužan je da izradi nastavni plan stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti i protokol (praktikum) za izvođenje praktičnog dijela obuke na osnovu programa stručnog osposobljavanja i periodična provjera stručne osposobljenosti iz člana 116 ovog zakona.

Dozvolu iz stava 1 ovog člana izdaje organ uprave rješenjem na period od četiri godine.

Nosilac dozvole iz stava 1 ovog člana vodi evidenciju lica koja su stručno osposobljena i o periodičnim provjerama stručne osposobljenosti.

Nosilac dozvole iz stava 1 ovog člana je dužan da za poslove stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti angažuje stručnjaka iz člana 104 ovog zakona.

Podaci iz evidencije iz stava 7 ovog člana dostavljaju se organu uprave, u pisanom i elektronskom obliku jednom godišnje.

Obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja, potrebnu dokumentaciju i uslove u pogledu kadra, opreme i prostora propisuje Ministarstvo.

Program stručnog osposobljavanja i periodična provjera stručne osposobljenosti

Član 116

Stručna osposobljenost i periodična provjera stručne osposobljenosti iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti lica iz člana 114 st.1, 2, 4, 5 i 6 ovog zakona sprovodi se na osnovu programa stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti.

Način stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti, program stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti lica, propisuje Ministarstvo, uz pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove obrazovanja i organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Oduzimanje, izmjena i ispravka dozvole za stručno osposobljavanje

Član 117

Dozvolu za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja organ uprave će oduzeti na način i pod uslovima propisanim u članu 85 ovog zakona.

Organ uprave može izmijeniti ili ispraviti dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

XII. ZAŠTITA OD JONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Granice izlaganja

Član 118

Profesionalno izložena lica, lica na školovanju i naučno-istraživačkom radu i stanovništvo u planiranim situacijama izlaganja ne smiju biti izloženi jonizujućem zračenju iznad propisanih granica izlaganja.

Granice izlaganja iz stava 1 ovog člana ne primjenjuju se na medicinsko izlaganje.

Granice izlaganja propisane za stanovništvo primjenjuje se i na nerođeno dijete.

Za procjenu efektivne i ekvivalentne doze, odnosno procjenu izloženosti, koriste se odgovarajuće standardne vrijednosti u skladu sa standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju i publikacijama Međunarodne komisije za zaštitu od jonizujućeg zračenja.

Radi obezbjeđenja primjene principa opravdanosti primjene, optimizacije zaštite od jonizujućih zračenja i ograničenja izlaganja iz člana 4 ovog zakona, nosioci rješenja o registraciji, licenci i dozvola, kao i poslodavci vanjskih radnika dužni su da sprovedu mjere radiološke sigurnosti.

U svrhu optimizacije zaštite od jonizujućih zračenja primjenjuju se preporučena dozna ograničenja u planiranoj situaciji izlaganja, za profesionalno izlaganje, izlaganje stanovništva, medicinsko izlaganje i namjerno izlaganje jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe.

Referentni nivoi za postojeće situacije izlaganja i vanredne situacije izlaganja uspostavljaju se zavisno od uslova radiološke zaštite i društvenih, socijalnih i ekonomskih uslova.

Obavljanje poslova u planiranoj situaciji izlaganja u kojoj očekivana izloženost izloženog lica može premašiti granice izlaganja vrši se na osnovu posebno odobrenog izlaganja.

Granice izlaganja za pojedina lica, određene organe ili tkiva čovječjeg tijela, profesionalno izložena lica, lica koje se školuju ili obučavaju za rad u području izloženosti, preporučeno dozno ograničenje, referentne nivoe za postojeće situacije izlaganja i vanredne situacije izlaganja, posebno odobrena izlaganja i način procjene izloženosti profesionalno izloženih lica jonizujućem zračenju, propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Preporučeno dozno ograničenje

Član 119

Nosilac rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužan je da za profesionalno izložena lica i vanjske radnike u dogovoru sa poslodavcem vanjskih radnika, uspostavi preporučeno dozno ograničenje, koje je predložio i koje je odobreno u postupku izdavanja rješenja o registraciji, licence ili dozvole.

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da djelatnost i/ili aktivnost sa primjenom jonizujućih zračenja obavljaju na način da izlaganje profesionalno izloženih lica i izloženih vanjskih radnika bude ispod preporučenog doznog ograničenja.

Preporučeno dozno ograničenje za izlaganje stanovništva od određenog izvora jonizujućeg zračenja koji se koristi u planiranim situacijama izlaganja je obavezno, osim u slučajevima kada se mogu izuzeti opravdane djelatnosti i/ili aktivnosti koje koriste medicinsku radiološku opremu pri namjernom izlaganju jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe (nemedicinsko izlaganje).

Preporučeno dozno ograničenje za medicinsko izlaganje primjenom izvora jonizujućih zračenja uspostavlja se radi zaštite izloženih lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima koji su dio biomedicinskih istraživanja, kao i njegovatelja i/ili pomagača koji ne očekuju direktnu medicinsku korist.

Način izrade preporučenih doznih ograničenja za pojedinog stanovnika, lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima koji su dio biomedicinskih istraživanja i njegovatelja i/ili pomagača propisuje Ministarstvo.

Granice izlaganja za lica na školovanju i naučno-istraživačkom radu

Član 120

Za lica koja imaju 18 ili više godina života i koja tokom školovanja rade sa izvorima jonizujućih zračenja, granice izlaganja su iste kao i granice izlaganja za profesionalno izložena lica kategorije A ili B.

Za lica koji imaju više od 16 a manje od 18 godina života i koja tokom školovanja rade sa izvorima jonizujućih zračenja, granice izlaganja su iste kao i granice izlaganja za profesionalno izložena lica kategorije B.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana za ostala lica na školovanju granice izlaganja su iste kao granice izlaganja za stanovništvo.

Zaštita izloženih lica tokom trudnoće i dojenja

Član 121

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole i poslodavac vanjskih radnika dužni su da upozore profesionalno izloženu radnicu, vanjsku izloženu radnicu i osobu koja se školuje ili obučava za rad sa izvorima jonizujućih zračenja, na obavezu ranog obavještanja o trudnoći, zbog rizika izlaganja ploda jonizujućem zračenju i u slučaju namjere dojenja zbog rizika izlaganja dojenčeta jonizujućem zračenju usljed unošenja radionuklida ili radioaktivne kontaminacije tijela.

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole i poslodavac vanjskih radnika, dužni su da nakon obavještanja o trudnoći obezbijede uslove rada da ekvivalentna doza za plod bude toliko niska koliko je to razumno moguće postići sa minimalnom vjerovatnoćom da ekvivalentna doza za plod do kraja trudnoće dostigne najviše 1 mSv.

Mjere za ograničavanje izlaganja profesionalno izloženih lica

Član 122

Radi ograničavanja izlaganja profesionalno izloženih lica jonizujućem zračenju, nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole preduzimaju sljedeće mjere:

- 1) prethodnu procjenu stepena izloženosti radi utvrđivanja prirode i veličine radiološkog rizika;
- 2) optimizaciju zaštite od jonizujućih zračenja u svim radnim uslovima, uključujući profesionalna izlaganja u djelatnostima i/ili aktivnostima sa medicinskim izlaganjem;
- 3) klasifikaciju profesionalno izloženih lica u kategorije profesionalne izloženosti;
- 4) klasifikaciju radnih mjesta u zone, na osnovu procjene godišnjih doza i očekivane učestalosti i vjerovatnoće povećanog izlaganja;
- 5) primjenu odgovarajućih kontrolnih mjera i dozimetrijskih mjerenja polja u radnoj sredini;
- 6) sprovođenje zdravstvenog praćenja;
- 7) zapošljavanje lica sa odgovarajućim nivoom nacionalnog okvira kvalifikacije;
- 8) obezbjeđivanje stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti.

Mjere iz stava 1 ovog člana sprovode se i za angažovane: vanjske radnike, radnike u vanrednim situacijama, radnike koji učestvuju u remedijaciji kontaminiranog zemljišta, objekata, radnike izložene radonu na radnom mjestu, lica na školovanju i obučavanju, preduzetnike i volontere.

Klasifikacija radnih mjesta u zone

Član 123

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da izvrše klasifikaciju radnih mjesta u zone, u kojima se sprovode djelatnosti i/ili aktivnosti sa primjenom jonizujućih zračenja, na osnovu procjene očekivanih godišnjih efektivnih doza, vjerovatnoće i veličine potencijalnih izlaganja.

Zone iz stava 1 ovog člana određuju se kao kontrolisane i nadgledane zone.

Lica iz stava 1 ovog člana dužni su da, u zavisnosti od zone, kontinuirano vrše kontrolu radnih uslova u zonama.

Kontrolisana zona

Član 124

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da označe kontrolisanu zonu, na radnom mjestu gdje se primjenjuju jonizujuća zračenja i da izrade radna uputstva u skladu sa radiološkim rizikom od izvora i aktivnostima koje se vrše u toj zoni, informišu izložena lica u vezi sa radiološkim rizikom, interno osposobe izložena lica u zoni i na radnim mjestima, obezbijede odgovarajuću opremu za mjerenje kontaminacije kože gdje je primjenjivo, odjeće zaposlenih lica, predmeta ili materijala koji se iznose iz kontrolisane zone, kao i opremu i sredstva lične zaštite na radu.

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužna su da pored uslova iz stava 1 ovog člana obezbijede prostor za dekontaminaciju lica i odgovarajuće spremište za kontaminirane predmete i opremu, gdje je primjenjivo.

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da organu uprave dostave:

- skicu označene kontrolisane zone;
- skicu izmijenjene označene kontrolisane zone;
- dokaz o ukidanju kontrolisane zone.

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da u kontrolisanoj zoni obezbijede radiološki nadzor radnog mjesta u skladu sa članom 126 ovog zakona i da zatraže stručni savjet od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave.

Način označavanja kontrolisane zone, kontrolisanja ulaska, sadržaj radnih uputstava, način internog osposobljavanja, opis prostora za dekontaminaciju lica i odgovarajućeg spremišta za kontaminirane predmete i opremu za mjerenje kontaminacije kože, odjeće zaposlenih lica, predmeta ili materijala koji se iznose iz kontrolisane zone, propisuje Ministarstvo.

Nadgledana zona

Član 125

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da na radnom mjestu označe nadgledanu zonu gdje se primjenjuju jonizujuća zračenja.

Ako se nadgledana zona nalazi u okviru kontrolisane zonu, ta zona se ne označava.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da izrade radna uputstva u skladu sa radiološkim rizikom od izvora i aktivnostima koje se vrše u toj zoni, informišu izložena lica u vezi sa radiološkim rizikom, interno osposobe izložena lica u odnosu na označenu zonu i radna mjesta i obezbijede odgovarajuću opremu i sredstva lične zaštite na radu.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da organu uprave dostave:

- skicu označene nadgledane zone;
- skicu izmijenjene označene nadgledane zone;
- dokaz o ukidanju nadgledane zone.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da u nadgledanoj zoni obezbijede radiološki nadzor radnog mjesta u skladu sa članom 126 ovog zakona i da zatraže stručni savjet od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave.

Način označavanja nadgledane zone, sadržaj radnih uputstava i sadržaj internog osposobljavanja propisuje Ministarstvo.

Radiološki nadzor radnog mjesta

Član 126

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da uspostave radiološki nadzor radnih mjesta u kontrolisanoj zoni i nadgledanoj zoni gdje je primjenjivo.

Radiološki nadzor radnog mjesta sadrži:

- mjerenje spoljašnjih jačina doza, koje pokazuju prirodu i kvalitet zračenja;
- mjerenje koncentracije aktivnosti u vazduhu i površinsku gustinu aktivnosti radionuklida, gdje je to primjenjivo, uz navođenje njihove prirode i fizičko-hemijskog stanja.

O rezultatima mjerenja iz stava 2 ovog člana vodi se evidencija i može se koristiti za procjenu ličnih doza izloženih lica.

Klasifikacija i individualni monitoring izloženih lica

Član 127

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da izvrše klasifikaciju izloženih lica radi monitoringa i praćenja izlaganja tih lica.

Izložena lica klasifikuju se prema uslovima rada i nivoima izlaganja jonizujućim zračenjima u kategorije A i B.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da:

- 1) obezbijede radiološki nadzor radnog mjesta, odnosno kontrolu radne sredine, zavisno od obima i načina obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti;
- 2) obezbijede individualni monitoring: prvi put za sva izložena lica radi njihove kategorizacije; kontinuirano za lica koja su klasifikovana u kategoriju A izloženih lica; kontinuirano za lica koja su klasifikovana u kategoriju B izloženih lica na osnovu mišljenja organa uprave;
- 3) redovno preispituju klasifikaciju izloženih lica na osnovu radiološkog nadzora radnog mjesta iz člana 126 ovog zakona i promjena uočenih tokom tih radioloških nadzora koje mogu dovesti do promjene izloženosti izloženog lica i zdravstvenog praćenja, pri čemu se u obzir uzimaju i potencijalna izlaganja;
- 4) vode evidenciju izloženih lica;
- 5) odrede granice individualnog monitoringa izloženih lica u skladu sa propisom iz člana 118 ovog zakona i mjere u slučaju prekoračenja tih granica;
- 6) obezbijede lične dozimetre izloženim licima i njihovo očitavanje i monitoring, u slučaju izloženosti spoljašnjem zračenju;
- 7) obezbijede isti nivo zaštite od jonizujućih zračenja lica na školovanju kao za profesionalno izložena lica;
- 8) obezbijede izloženim licima uvid u rezultate njihovog individualnog monitoringa.

Ako za pojedina mjerenja individualnog monitoringa izloženost lica nije moguće sprovesti, individualni monitoring tog lica utvrđuje se na osnovu: procjene rezultata iz pojedinačnih mjerenja monitoringa drugih izloženih lica; rezultata radiološkog nadzora radnog mjesta ili rezultata izračunavanja koje odobri organ uprave.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da u situacijama slučajnog izlaganja obezbijede procjenu doza relevantnih za slučajno izlaganje i njihovu raspodjelu u tijelu.

Način individualnog monitoringa izloženih lica, radne sredine, rezultata mjerenja, način korišćenja i rukovanja ličnim dozimetrima propisuje Ministarstvo.

Evidencija o individualnom monitoringu izloženih lica

Član 128

Evidencija o individualnom monitoringu izloženih lica o izmjerenim ili procijenjenim izlaganjima vodi se u bazi podataka u elektronskoj formi, posebno za svaku vrstu izlaganja i to: normalno izlaganje, slučajno izlaganje, izlaganje vanjskih radnika, posebno odobreno izlaganje, profesionalno izlaganje u vanrednim situacijama, izlaganje radonu na radnim mjestima u planiranim situacijama izlaganja.

Za slučajno izlaganje, posebno odobreno izlaganje i profesionalno izlaganje u vanrednim situacijama, u evidenciju iz stava 1 ovog člana, unose se podaci o okolnostima pod kojima je došlo do tih izlaganja i mjerama koje su preduzete i podaci iz člana 126 stav 3 ovog zakona.

Podaci iz evidencije dostavljaju se organu uprave radi unošenja u bazu podataka o individualnom monitoringu izloženih lica.

Način vođenja, čuvanja i dostavljanja podataka iz evidencije propisuje Ministarstvo.

Pristup rezultatima o individualnom monitoringu izloženih lica

Član 129

Pristup rezultatima o individualnom monitoringu izloženih lica o izmjerenim ili procijenjenim izlaganjima iz evidencije iz člana 128 ovog zakona, pored organa uprave i nosioca rješenja o registraciji, licence ili dozvole, imaju i ovlašćene zdravstvene ustanove, izložena lica, poslodavac vanjskih radnika, kao i vanjski radnici.

Ako dođe do slučajnog izlaganja nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole dužni su da izloženom licu i organu uprave odmah dostave rezultate individualnog monitoringa i procjenu doze za izložena lica.

Nosioci rješenja o registraciji, licence ili dozvole, poslodavac vanjskih radnika, organ uprave i ovlaštene zdravstvene ustanove, dužni su da razmjenjuju informacije o individualnom monitoringu izloženih lica o prethodno primljenim dozama izloženih lica, kako bi se vršili ljekarski pregledi prije zaposlenja, kategorizacija izloženih lica i kontrolisalo dalje izlaganje tih lica.

Sadržaj baze podataka individualnog monitoringa izloženih lica, način pristupa rezultatima o individualnom monitoringu izloženih lica i način razmjene informacija propisuje Ministarstvo.

Zaštita vanjskih radnika

Član 130

Zaštita vanjskih radnika vrši se na način kao i za profesionalno izložena lica.

Zaštitu vanjskih radnika od izlaganja jonizujućem zračenju dužni su da obezbijede:

- poslodavci vanjskih radnika;
- vanjski radnici ako su sebi poslodavci;
- nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvola, ako imaju kontrolisanu ili nadgledanu zonu u kojoj rad obavlja vanjski radnik, osim ako poslodavac vanjskog radnika ili sami vanjski radnik nije nosilac rješenja o registraciji, licenci ili dozvole.

Nosilac rješenja o registraciji, licenci ili dozvole, dužan je da zaključi ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji sa poslodavcem vanjskih radnika o uspostavljanju operativne zaštite od jonizujućih zračenja angažovanih vanjskih radnika.

Nosioci iz stava 2 alineja 3 ovog člana dužni su da poslodavcu vanjskih radnika obezbijede pristup informacijama o mogućim izlaganjima njihovih zaposlenih lica.

Ako informacije za zaštitu vanjskog radnika od jonizujućih zračenja nijesu dostupne nosiocima iz stava 2 alineja 3 ovog člana, poslodavac vanjskih radnika je dužan da obezbijedi te informacije.

Način pružanja informacija za zaštitu vanjskog radnika od jonizujućih zračenja uređuju se ugovorom iz stava 3 ovog člana.

Uslovi zaštite vanjskih radnika

Član 131

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole koji imaju kontrolisanu zonu u kojoj rad obavlja vanjski radnik kategorije A dužni su da:

- 1) izvrše provjeru ispravnosti klasifikacije vanjskih radnika kategorije A;
- 2) obezbijede da je nivo zaštite vanjskih radnika od jonizujućih zračenja u kontrolisanoj zoni isti kao za profesionalno izložena lica;
- 3) izvrše provjeru zdravstvene sposobnosti vanjskih radnika za rad u kontrolisanoj zoni, prije početka rada u toj zoni;
- 4) obezbijede individualni monitoring vanjskih radnika u kontrolisanoj zoni;
- 5) vode evidenciju o primljenim dozama vanjskog radnika i dostave podatke licu odgovornom za obezbjeđenje zaštite od zračenja radnika iz člana 130 stav 2 ovog zakona, koje je dužno da ih upiše u dokumentu o individualnom monitoringu vanjskog radnika;
- 6) upoznaju i interno osposobe vanjske radnike o specifičnim radnim uslovima i radiološkim rizicima u kontrolisanoj zoni u skladu sa čl. 122 i 124 ovog zakona.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole koji imaju nadgledanu zonu u kojoj rad obavlja vanjski radnik dužni su da:

- 1) obezbijede individualni monitoring vanjskih radnika u nadgledanoj zoni;
- 2) obezbijede da je nivo zaštite vanjskih radnika od zračenja pri obavljanju posla u nadgledanoj zoni isti kao za profesionalno izložena lica;
- 3) upoznaju i interno osposobe vanjske radnike o specifičnim radnim uslovima i radiološkim rizicima u nadgledanoj zoni u skladu sa čl. 122 i 125 ovog zakona.

Pored zaštite od izlaganja jonizujućem zračenju vanjskih radnika iz st. 1 i 2 ovog člana, lica iz člana 130 stav 2 ovog zakona dužna su da:

- 1) ažuriraju informacije sadržane u pojedinačnim dokumentima o individualnom monitoringu, ako su dostavljene vanjskom radniku;
- 2) odrede preporučena dozna ograničenja za vanjske radnike za određeni period, u saradnji sa nosiocem rješenja o registraciji, licenci ili dozvole koji ima kontrolisanu zonu u kojoj rad obavlja vanjski radnik;
- 3) kontinuirano prate ukupne doze koje primaju vanjski radnici i vrše upoređivanje sa propisanim dozama i preporučenim doznim ograničenjima utvrđenim za profesionalno izložena lica;
- 4) obezbijede zdravstveno praćenje vanjskih radnika.

Vanjski radnici koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti u kontrolisanoj ili nadgledanoj zoni moraju da imaju pojedinačni dokument o individualnom monitoringu izloženosti jonizujućem zračenju i da ga čuvaju od oštećenja, gubljenja ili krađe.

Vanjski radnici dužni su da prijave eventualno smanjenje nivoa zaštite od jonizujućih zračenja, o čemu lica iz člana 130 stav 2 al. 1 i 3 ovog zakona koja obavještavaju organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Izgled, sadržinu, način evidentiranja i ažuriranja pojedinačnog dokumenata individualnog monitoringa propisuje Ministarstvo.

Zdravstveno praćenje profesionalno izloženih lica

Član 132

Profesionalno izložena lica podliježu zdravstvenom praćenju radi prevencije i pravovremenog otkrivanja štetnih uticaja jonizujućih zračenja na zdravlje.

Zdravstveno praćenje profesionalno izloženih lica obavljaju ovlašćene zdravstvene ustanove koje ispunjavaju uslove u skladu sa propisom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole i poslodavci vanjskih radnika dužni su da obezbijede provjeru zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica, da zaključe ugovor sa ovlašćenom zdravstvenom ustanovom o provjeri zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica i kopiju dostave organu uprave, u roku od pet radnih dana od dana zaključivanja ugovora.

Izložena lica koja nijesu u radnom odnosu, dužna su da obezbijede provjeru zdravstvene sposobnosti i nosiocu rješenja o registraciji, licenci ili dozvole dostave uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole, poslodavci vanjskih radnika i lica iz stava 4 ovog člana dužni su da ovlašćenim zdravstvenim ustanovama obezbijede pristup informacijama koje su potrebne za utvrđivanje njihove zdravstvene sposobnosti, kao i podatke o radiološkom nadzoru i rezultatima pojedinačnog individualnog monitoringa.

Zdravstvena sposobnost za rad u zonama izloženosti utvrđuje se ljekarskim pregledima za lica:

- prije početka rada u području izloženosti;
- prije klasifikovanja lica u kategoriju A radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti lica za rad u kontrolisanoj zoni;
- kategorije A, najmanje jednom godišnje, kako bi se utvrdilo jesu li ta lica sposobna za dalji rad u kontrolisanoj zoni;
- kategorije A, odmah nakon prestanka njihovog radnog odnosa.

Ljekarski pregledi profesionalno izloženih lica kategorije A, mogu se izmijeniti i vršiti češće, onoliko puta koliko ih ovlašćena zdravstvena ustanova smatra nužnim, u zavisnosti od vrste rada i zdravstvenog stanja tih lica.

Ako nakon završetka rada u zonama izloženosti i dalje postoje rizici od posljedica izloženosti, ovlašćena zdravstvena ustanova može da kontroliše zdravstveno stanje bivših profesionalno izloženih lica, onoliko koliko se smatra potrebnim radi očuvanja zdravlja tih lica.

Zdravstvena klasifikacija i zabrana zapošljavanja profesionalno izloženih lica

Član 133

Ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da na osnovu ljekarskog pregleda profesionalno izloženih lica kategorije A, izvrši zdravstvenu klasifikaciju radne sposobnosti tih lica:

- sposoban;
- sposoban pod određenim uslovima;
- nesposoban.

Ljekarske preglede radi utvrđivanja radne sposobnosti zaposlenih lica izloženih jonizujućem zračenju obavlja doktor medicine specijalista medicine rada, po potrebi, i doktori medicine drugih specijalnosti u skladu sa procjenom doktora medicine specijaliste medicine rada.

Na osnovu obavljenog ljekarskog pregleda, rezultata laboratorijskih analiza, mišljenja doktora medicine drugih specijalnosti, ako su bila potrebna, kao i rezultata drugih medicinskih i dijagnostičkih procedura i pratećih podataka, doktor medicine specijalista medicine rada, dužan je da sačini izvještaj o izvršenom ljekarskom pregledu zaposlenog lica za rad u zonama izloženosti.

Medicinska dokumentacija iz stava 3 ovog člana sastavni je dio zdravstvenog kartona zaposlenog lica.

Izvještaj o izvršenom ljekarskom pregledu zaposlenog lica, koji sadrži nalaz i mišljenje o radnoj sposobnosti dostavlja se zaposlenom licu i njegovom poslodavcu.

Ako ovlašćena zdravstvena ustanova ljekarskim pregledom utvrdi da je profesionalno izloženo lice kategorije A nesposobno za određeno radno mjesto i da ne može biti zaposleno niti klasifikovano na bilo koji rok na određenom radnom mjestu, izdaje tom licu izvještaj o zabrani zapošljavanja ili klasifikacije.

Na izvještaj iz st. 5 i 6 ovog člana zaposleni, odnosno poslodavac ima pravo na prigovor u roku od tri dana, od dana prijema ovog izvještaja.

O prigovoru iz stava 7 ovog člana odlučuje komisija sačinjena od tri doktora medicine specijalista medicine rada, koju obrazuje direktor ovlašćene zdravstvene ustanove.

Troškove za rad komisije iz stava 8 ovog člana snosi podnosilac prigovora.

Posebno zdravstveno praćenje i čuvanje podataka

Član 134

Ako je prekoračena propisana granica izlaganja za profesionalno izložena lica ili se stanje zdravlja profesionalno izloženog lica promijenilo, pored ljekarskog pregleda iz člana 132 ovog zakona, obavlja se posebno zdravstveno praćenje radi zaštite profesionalno izloženih lica.

Posebno zdravstveno praćenje iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- dodatne ljekarske preglede;
- mjere dekontaminacije, ako je potrebno;
- hitni sanacijski tretman, ako je potrebno; ili
- druge radnje prema procjeni ovlašćene zdravstvene ustanove.

Na osnovu obavljenog posebnog zdravstvenog praćenja, rezultata laboratorijskih analiza, mišljenja doktora medicine drugih specijalnosti, ako su bila potrebna, kao i rezultata drugih medicinskih i dijagnostičkih procedura i pratećih podataka, doktor medicine specijalista medicine rada, dužan je da sačini izvještaj o izvršenom posebnom zdravstvenom praćenju zaposlenog lica za rad u zonama izloženosti.

Medicinska dokumentacija iz stava 3 ovog člana sastavni je dio zdravstvenog kartona zaposlenog lica.

Izvještaj o izvršenom zdravstvenom praćenju zaposlenog lica, koji sadrži nalaz i mišljenje o radnoj sposobnosti dostavlja se zaposlenom licu i njegovom poslodavcu.

Izvještaj iz stava 5 ovog člana sadrži uslove o daljem izlaganju tih lica.

Na izvještaj iz stava 5 ovog člana zaposleni, odnosno poslodavac ima pravo na prigovor u roku od tri dana, od dana prijema ovog izvještaja.

O prigovoru iz stava 7 ovog člana odlučuje komisija sačinjena od tri doktora medicine specijalista medicine rada, koju obrazuje direktor ovlašćene zdravstvene ustanove.

Troškove za rad komisije iz stava 8 ovog člana snosi podnosilac prigovora.

Nosioци rješenja o registraciji, licenci i dozvola, poslodavac vanjskih radnika i ovlašćene zdravstvene ustanove, dužni su da vode i redovno ažuriraju evidenciju o zdravstvenom praćenju izloženih lica.

Zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati lica iz člana 132 ovog zakona, učestalost i sadržaj ljekarskih pregleda, sadržaj i način vođenja i ažuriranja evidencije o zdravstvenom

praćenju i posebnom zdravstvenom praćenju profesionalno izloženih lica, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja, uz saglasnost Ministarstva.

Posebno odobreno izlaganje

Član 135

Za obavljanje poslova u planiranoj situaciji izlaganja u kojoj očekivana izloženost profesionalno izloženog lica može premašiti granice izlaganja, nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole, dužni su da organu uprave podnesu zahtjev za posebno odobreno izlaganje koji sadrži: predlog maksimalnih granica izlaganja za tu situaciju, opravdanost za posebno odobreno izlaganje i procedure optimizacije zaštite od zračenja za to izlaganje.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- mišljenje o procjeni stepena izloženosti izdato od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- mišljenje ovlaštene zdravstvene ustanove koja vrši zdravstveno praćenje nad profesionalno izloženim licima;
- dokaz da su profesionalno izložena lica za koje se traži posebno odobreno izlaganje klasifikovana kao profesionalno izložena lica kategorije A;
- pisana saglasnost profesionalno izloženog lica kategorije A za posebno odobreno izlaganje.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole dužni su da prije podnošenja zahtjeva za posebno odobreno izlaganje informišu profesionalno izložena lica kategorije A o svim rizicima i mjerama opreza koje se preduzimaju tokom posebno odobrenog izlaganja.

Organ uprave izdaje saglasnost za posebno odobreno izlaganje za profesionalno izložena lica, rješenjem.

Izlaganje iz stava 4 ovog člana može da se vrši pod uslovom da je to izlaganje vremenski ograničeno i lokalizovano i da su maksimalne granice odobrenog izlaganja u granicama propisanih.

Profesionalno izlaganje u vanrednim situacijama

Član 136

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole ne smiju da izložena lica u vanrednim situacijama izlažu preko propisane granice izlaganja.

Ako dođe do prekoračenja propisanih granica izlaganja iz stava 1 ovog člana, nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole dužni su da, radi optimizacije zaštite od zračenja izloženih lica, uspostave sljedeće referentne nivoe izražene u efektivnim dozama:

- do 100 mSv godišnje ili
- više od 100 a manje od 500 mSv godišnje, u slučaju spašavanja ljudskih života, sprečavanja ozbiljnih zdravstvenih problema uzrokovanih jonizujućim zračenjem ili sprečavanja razvoja vanredne situacije izlaganja koja bi mogla imati velike društvene, socijalne i ekonomske posljedice.

U slučaju da postoji mogućnost prekoračenja referentnih nivoea iz stava 2 alineja 1 ovog člana nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole dužni su da prethodno pribave pisanu saglasnost lica za učešće u vanrednim situacijama izlaganja i da tim licima obezbijede prethodno pružanje informacija o rizicima po zdravlje u toku učestvovanja u akcijama postupanja u vanrednoj situaciji i o zaštitnim mjerama.

Za lica koja učestvuju u vanrednim situacijama izlaganja obezbjeđuje se:

- 1) individualni monitoring izloženih lica i procjena izloženosti tih lica;
- 2) zdravstveno praćenje za lica u skladu sa čl. 132 i 134 ovog zakona;
- 3) sredstva i oprema lične zaštite na radu.

Nosioci rješenja o registraciji, licenci ili dozvole, pravna i fizička lica koja učestvuju u vanrednim situacijama izlaganja, dužna su da vode ažurno evidenciju o izloženim licima, individualnom monitoringu tih lica i podatke dostavljaju organu uprave, na njegov zahtjev.

XIII. POSTOJEĆE I PLANIRANE SITUACIJE IZLAGANJA PRIRODNIM IZVORIMA ZRAČENJA

Izlaganja na radnom mjestu sa potencijalno povećanom izloženošću prirodnim izvoru zračenja

Član 137

Radna mjesta sa potencijalno povećanom izloženosti prirodnom izvoru zračenja, su:

- radna mjesta u vazduhoplovima;
- radna mjesta na kojima se radi sa materijalima sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida ili njihovim nus proizvodima;
- radna mjesta i/ili prostori na kojima se vrši privremeno deponovanje ispuštenog radioaktivnog materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji ima radna mjesta iz stava 1 ovog člana dužan je da:

- sprovede mjerenja za određivanje ličnih doza zaposlenih lica i da vodi evidenciju o rezultatima mjerenja i ličnim dozama zaposlenih;
- podnese prijavu organu uprave za radna mjesta u skladu sa čl. 41 i 42 ovog zakona i dostavi rezultate mjerenja o pojedinačnim dozama zaposlenih.

Ako mjerenja iz stava 2 alineja 1 ovog člana pokažu da je lična efektivna doza zaposlenih lica veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv na godišnjem nivou, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik, dužan je da:

- obezbijedi i sprovede optimizaciju zaštite od zračenja zaposlenih lica;
- obezbijedi zaštitu trudnica i dojilja u skladu sa članom 121 ovog zakona;
- informiše zaposlene o potencijalno povećanoj izloženosti prirodnom izvoru zračenja; rezultatima mjerenja na radnom mjestu, pojedinačnim efektivnim dozama utvrđenim mjerenjima i povezanim rizicima po zdravlje nakon izlaganja i mjerama koje treba preduzeti kako bi se smanjila izloženost zračenju.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje ima radna mjesta iz stava 1 alineja 2 ovog člana, u cilju obezbjeđenja uslova za sigurno i bezbjedno privremeno deponovanje materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida, dužno je da organu uprave podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za privremeno deponovanje sa potrebnom dokumentacijom.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje namjerava da koristi deponovani ispušteni radioaktivni materijal sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida, dužan je da organu uprave podnese zahtjev za izdavanje odobrenja o korišćenju deponovanog materijala sa potrebnom dokumentacijom.

Ako se mjerenjima iz stava 2 alineja 1 ovog člana, utvrdi da je lična efektivna doza zaposlenih lica veća od 6 mSv godišnje djelatnosti i/ili aktivnosti koje se vrše na tim radnim mjestima smatraju se djelatnostima i/ili aktivnostima sa povećanom izloženosti prirodnom izvoru zračenja (planirana situacija izlaganja), za koje se izdaje licenca o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženosti prirodnom izvoru zračenja iz člana 64 ovog zakona.

Sredstva za sprovođenje mjerenja iz stava 2 ovog člana obezbjeđuje privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik.

Sadržaj zahtjeva, potrebnu dokumentaciju, uslove za sigurno i bezbjedno privremeno deponovanje i korišćenje materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida propisuje Ministarstvo.

Izlaganje radonu na radnim mjestima

Član 138

Radna mjesta gdje postoji mogućnost povećanog izlaganja radonu su:

- podzemno radno mjesto (rudnici);
- radno mjesto na kojem se crpi, skuplja ili na drugi način obrađuje voda iz podzemnog izvora, naročito crpne stanice, banje, postrojenja za punjenje vode, postrojenja za preradu vode ili vodeni tornjevi;
- radna mjesta koja se nalaze na prizemlju i ispod nivoa tla u radonski prioritnim područjima;
- radna mjesta u radnim prostorima sa javnim pristupom u prizemlju i ispod nivoa tla (škole, vrtići, zdravstvene ustanove, zatvori, socijalne ustanove, institucije, muzeji, galerije, pećine i ostalo).

Na radnim mjestima u zatvorenim postojećim radnim prostorima nacionalni referentni nivo koncentracije aktivnosti radona u vazduhu ne može biti veći od 300 Bq/m³, osim u specifičnim opravdanim okolnostima.

Na radnim mjestima u zatvorenim novim radnim prostorima nacionalni referentni nivo koncentracije aktivnosti radona u vazduhu ne može biti veći od 150 Bq/m³, osim u specifičnim opravdanim okolnostima.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje obavlja djelatnosti preko radnih mjesta iz stava 1 ovog člana, dužno je da izvrši mjerenja koncentracije aktivnosti radona, radi procjene nivoa izlaganja zaposlenih lica jonizujućem zračenju, o svom trošku.

Način uspostavljanja radonski prioritetnih područja, kriterijumi za utvrđivanje radnih mjesta iz stava 1 ovog člana na kojima će se vršiti mjerenja radona, način vršenja i učestalost mjerenja propisuje Ministarstvo.

Radno mjesto sa potencijalno povećanom izloženošću radonu

Član 139

Ako je godišnja efektivna doza koju primi zaposleno lice na radnim mjestima iz člana 138 stav 1 ovog zakona veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužno je da:

- izlaganje radonu drži pod kontrolom;
- zaposlena lica informiše o rizicima po zdravlje;
- obezbijedi izradu procjene radiološkog rizika na osnovu proračuna efektivne doze koju zaposlena lica prime na tom radnom mjestu;
- sprovede mjere zaštite od radona poštujući princip optimizacije;
- sprovede mjere remedijacije.

Mjere zaštite za smanjenje koncentracije aktivnosti radona iz stava 1 alineja 4 ovog člana su:

- poboljšanje ventilacije prostora;
- ponovno mjerenje koncentracije radona;
- procjena rizika nakon pet godina ili u slučaju građevinskih rekonstrukcija radnog prostora; ili
- skraćivanje radnog vremena koje zaposleni provodi na tim radnim mjestima.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužno je da radna mjesta i rezultate mjerenja na tim radnim mjestima prijavi organu uprave.

Ako je godišnja efektivna doza koju primi zaposleno lice na radnim mjestima iz člana 138 stav 1 ovog zakona veća od 6 mSv, to radno mjesto se smatra radnim mjestom sa povećanom izloženošću radonu (planirana situacija izlaganja) i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužno je da organu uprave prijavi ta radna mjesta i podnese zahtjev za izdavanje licence u skladu sa članom 66 ovog zakona.

Izlaganje radonu u boravišnim prostorima

Član 140

U zatvorenim postojećim boravišnim prostorima, nacionalni referentni nivo koncentracije aktivnosti radona u vazduhu je 300 Bq/m³.

U zatvorenim novim boravišnim prostorima, nacionalni referentni nivo koncentracije aktivnosti radona u vazduhu je 150 Bq/m³.

Mjerenja koncentracije aktivnosti radona vrše lokalne samouprave za boravišne prostore na svojim teritorijama.

Mjerenja iz stava 3 ovog člana vrše se na osnovu lokalnih akcionih planova zaštite od radona lokalnih samouprava.

Saglasnost na lokalne akcione planove iz stava 4 ovog člana, na osnovu mišljenja organa uprave, izdaje Ministarstvo.

Sredstva za izradu i sprovođenje lokalnih akcionih planova iz stava 4 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta lokalnih samouprava.

Način izrade i sadržaj lokalnih akcionih planova zaštite od radona propisuje Ministarstvo.

Sprečavanje prodora radona u zatvoreni novi boravišni prostor, radni prostor i javni prostor

Član 141

Prije početka korišćenja novog objekta za boravak, novog objekta sa javnim prostorom i novog objekta sa radnim prostorom investitor je dužan da izvrši kontrolna mjerenja koncentracije aktivnosti radona i sprovede mjere smanjenja koncentracije radona ako nijesu ispunjeni propisani tehnički zahtjevi u pogledu prisustva radona unutar objekta.

Mjerenja koncentracije aktivnosti radona vrše se u prostorijama objekta iz stava 1 ovog člana koje se nalaze na prizemlju i ispod nivoa tla.

Troškove sprovođenja mjerenja i mogućih mjera smanjenja koncentracije radona snosi investitor.

Ako mjerenja iz stava 1 ovog člana pokažu da je koncentracija aktivnosti radona i nakon sprovedenih mjera smanjenja koncentracije radona veća od 150 Bq/m³ u javnim objektima i radnim prostorima, investitor je dužan da buduće vlasnike tih objekata, prije prodaje i početka njihovog korišćenja, obavijesti radi planiranja upotrebe tih objekata u skladu sa čl. 66, 138 i 139 ovog zakona.

Ako mjerenja iz stava 1 ovog člana u boravišnim prostorima pokažu da je koncentracija aktivnosti radona i nakon sprovedenih preventivnih i mogućih mjera smanjenja koncentracije radona i dalje veća od 150 Bq/m³ investitor je dužan da buduće vlasnike boravišnih prostora, prije prodaje prostora i početka njihovog korišćenja, blagovremeno obavijesti o koncentraciji radona.

Ako budući vlasnici prostora iz stava 5 ovog člana žele da izdaju ili prodaju boravišni prostor, dužni su da buduće zakupce i/ili vlasnike tih prostora informišu o koncentraciji aktivnosti radona u tom prostoru.

Mjere smanjenja koncentracije radona u postojećim boravišnim prostorima, radnim prostorima i javnim prostorima

Član 142

Urgentni akcioni nivo koncentracije aktivnosti radona za koji se mjere smanjenja koncentracije radona u postojećim boravišnim prostorima sprovode u što kraćem vremenskom roku je 1000 Bq/m³.

Vlasnici postojećih boravišnih prostora iz stava 1 ovog člana u kojima je koncentracija aktivnosti radona veća ili jednaka urgentnom akcionom nivou, mogu da preduzmu mjere smanjenja koncentracije radona u tim prostorima, čije sprovođenje se finansira iz Budžeta.

Vlasnici postojećih boravišnih prostora u kojima je koncentracija aktivnosti radona veća od nacionalnog referentnog nivoa iz člana 140 stav 1 ovog zakona, a manja od urgentnog akcionog nivoa iz stava 1 ovog člana, mogu da preduzmu mjere smanjenja koncentracije radona u tim prostorima, čije sprovođenje se sufinansira iz Budžeta.

Finansiranje ili sufinansiranje sprovođenja mjera smanjenja koncentracije radona u tim prostorima određuje se na osnovu kriterijuma na osnovu kojih se utvrđuje iznos ili visina finansiranja za vlasnike postojećih boravišnih prostora iz stava 3 ovog člana i iznos ili visina sufinansiranja za vlasnike postojećih boravišnih prostora iz stava 4 ovog člana.

Vlasnici postojećih objekata iz st. 3 i 4 ovog člana dužni su da Ministarstvu podnesu zahtjev za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za smanjenje koncentracije radona u boravišnim prostorima i prilože potrebnu dokumentaciju.

Utvrđivanje ispunjenosti uslova za finansiranje ili sufinansiranje mjera za smanjenje koncentracije radona u boravišnim prostorima vrši stručna komisija, koju obrazuje Ministarstvo.

Stručna komisija obrazuje se iz reda zaposlenih u Ministarstvu, organa državne uprave nadležnog za poslove finansija, organa uprave, pravnog lica koje vrši mjerenja koncentracije aktivnosti radona, Univerziteta Crne Gore, Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Inženjerske komore i drugih institucija.

Troškovi rada stručne komisije obezbjeđuju se iz Budžeta.

Rješenjem o obrazovanju stručne komisije iz stava 6 ovog člana određuje se sastav, način rada i iznos troškova za rad komisije.

Na osnovu izvještaja stručne komisije, Vlada donosi odluku o finansiranju ili sufinansiranju vlasnika postojećih boravišnih prostora iz st. 3 i 4 ovog člana, nakon čega su

dužni da započnu radove na smanjenju koncentracije radona, u roku od godinu dana od dana donošenja odluke.

Nakon završetka radova i sprovedenih kontrolnih mjerenja koncentracije aktivnosti radona koji dokazuju da je izvedenim radovima smanjena koncentracija aktivnosti radona na utvrđeni nacionalni referentni nivo u postojećem boravišnom prostoru, vlasnici postojećih boravišnih prostora su dužni da dostave Ministarstvu informaciju o izvedenim radovima, čime ostvaruju pravo na isplatu finansijskih sredstva i/ili obezbjeđenje dijela finansijskih sredstava.

Vlasnici postojećih radnih prostora i javnih prostora snose troškove za smanjenje koncentracije aktivnosti radona u tim prostorima.

Obrazac zahtjeva iz stava 5 ovog člana, potrebnu dokumentaciju, kriterijume za određivanje načina finansiranja i sufinansiranja, način sprovođenja i kontrole finansijskih sredstava propisuje Vlada, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Radionuklidi u vodi za piće

Član 143

Voda za piće ne smije se koristiti ni stavljati na tržište, ako:

- koncentracija aktivnosti radona prelazi najveću dopuštenu vrijednost; ili
- sadržaj prirodnih radionuklida prelazi referentni nivo a nijesu preduzete mjere za smanjenje izloženosti prirodnim radionuklidima, na nivo koji je onoliko nizak koliko je to objektivno moguće postići, uzimajući u obzir ekonomske i društvene faktore.

Privredna društva i preduzetnici koja proizvode vodu za piće i vrše tretman vode dužni su da:

- 1) obezbijede mjerenje radionuklida u vodi i ocjenu rezultata mjerenja;
- 2) vode evidenciju o rezultatima mjerenja sadržaja prirodnih radionuklida u vodi i drugih radionuklida i podatke iz evidencije dostave organu uprave;
- 3) preduzmu mjere kojima se smanjuje koncentracija aktivnosti radona, ukoliko je prekoračena najveća dopuštena koncentracija aktivnosti radona;
- 4) preduzmu mjere kojima se smanjuje izloženost prirodnim radionuklidima na nivo koji je onoliko nizak koliko je to objektivno moguće postići, uzimajući u obzir ekonomske i društvene faktore;
- 5) informišu javnost o rezultatima mjerenja, efektivnoj dozi od radionuklida u vodi i sa njima povezanim rizicima, kao i o mjerama koje se sprovode da bi se nivo izloženosti prirodnim radionuklidima smanjio;
- 6) obezbijede da izvještaj o ispravnosti vode za piće u pogledu radionuklida prati vodu za piće, prilikom izvoza i stavljanja na tržište.

Uvoznik i distributer mogu uvoziti i stavljati na tržište vodu za piće, samo ako je prati izvještaj o ispravnosti vode u pogledu radionuklida koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće iz države izvoznice ili izvještaj stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane - inspektoru za hranu, na graničnom prelazu, prilikom uvoza.

Tranzit vode za piće može da se vrši samo ako ga prati izvještaj o ispravnosti vode u pogledu radionuklida koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće iz države izvoznice ili izvještaj stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane, inspektoru za hranu.

Izvoz vode za piće može da se vrši samo ako je prati izvještaj o ispravnosti vode u pogledu radionuklida koji je izdao stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane, inspektoru za hranu.

Organ uprave objavljuje listu stranih laboratorija za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće, koje su ovlašćene od strane nadležnih institucija iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti te države koje izdaju izvještaj o ispravnosti vode u pogledu radionuklida, koji se priznaje prilikom uvoza i tranzita vode za piće.

Lista iz stava 6 ovog člana dostavlja se organu uprave nadležnom za carinske poslove.

Kontrola građevinskog materijala

Član 144

Referentni nivo spoljašnjeg izlaganja gama zračenja koje emituje građevinski materijal u zatvorenom prostoru uključujući i spoljašnje izlaganje na otvorenom prostoru, iznosi 1 mSv godišnje.

Proizvođač i/ili uvoznik građevinskog materijala dužan je da, nakon proizvodnje, a prije njegove distribucije i prilikom uvoza:

- obezbijedi mjerenje koncentracije radionuklida u građevinskom materijalu;
- obezbijedi izvještaj o rezultatima mjerenja sa indeksom koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali sa ocjenom rezultata mjerenja i drugim podacima koji se odnose na radioaktivnost građevinskog materijala;
- informacije o mjerenjima i izvještaju i ocjeni iz al. 1 i 2 ovog stava dostavi organu uprave i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Zabranjeno je stavljanje na tržište proizvedenog građevinskog materijala, uvoz i carinjenje građevinskog materijala, koji ne prati izvještaj o izvršenim mjerenjima iz stava 2 alineja 2 ovog člana.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, građevinski materijal za koji je zabranjeno carinjenje privremeno se smješta na odredište koje odredi inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja, na osnovu saglasnosti organa uprave.

Građevinski materijal može se stavljati na tržište, uvoziti i cariniti ukoliko izvještaj o rezultatima mjerenja indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali pokaže da je indeks koncentracije aktivnosti:

- manji od 1 za grube materijale kao što su beton i cigla, ili
- manji od 6 za površinske materijale kao što su pločice.

Privremeno se zabranjuje stavljanje na tržište, uvoz i carinjenje građevinskog materijala, ukoliko izvještaj o rezultatima mjerenja indeksa koncentracije aktivnosti pokaže da je indeks koncentracije aktivnosti:

- veći ili jednak 1 za grube materijale, kao što su beton i cigla, ili
- veći ili jednak 6 za površinske materijale, kao što su pločice.

U slučaju iz stava 6 ovog člana proizvođač i/ili uvoznik građevinskog materijala dužan je da stručnjaku za zaštitu od jonizujućih zračenja pruži informacije o namjeni korišćenja građevinskog materijala u cilju procjene efektivne doze.

Građevinski materijal može se stavljati na tržište, uvoziti i cariniti ako je procijenjena efektivna doza manja ili jednaka referentnom nivou od 1 mSv, uz prethodno obavještanje organa uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Uz obavještanje iz stava 8 ovog člana dostavlja se i kopija izvještaja o rezultatima mjerenja iz stava 2 alineja 2 ovog člana.

Građevinski materijal može se stavljati na tržište i uvoziti ako je procijenjena efektivna doza veća od 1 mSv, na osnovu odobrenja organa uprave, pod uslovom da građevinski materijal prati izvještaj o rezultatima mjerenja iz stava 2 alineja 2 ovog člana i da se koristi isključivo na način koji odobri organ uprave.

Ako uvoznik građevinskog materijala uvozi materijal uz koji je dostavljen izvještaj o rezultatima mjerenja indeksa koncentracije aktivnosti, izdat od ovlašćene laboratorije zemlje porijekla, nije dužan da obezbijedi izvještaj iz stava 2 alineja 2 ovog člana.

Tranzit građevinskog materijala može se dozvoliti samo ako ga prati izvještaj o rezultatima mjerenja sa indeksom koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali sa ocjenom rezultata mjerenja i drugim podacima koji se odnose na radioaktivnost građevinskog materijala koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti iz države izvoznice ili stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Izvoz građevinskog materijala može se dozvoliti samo ako ga prati izvještaj o rezultatima mjerenja sa indeksom koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali sa ocjenom rezultata mjerenja i drugim podacima koji se odnose na radioaktivnost građevinskog materijala, koji je izdao stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji

se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Organ uprave objavljuje listu stranih laboratorija ovlašćenih od strane nadležnih institucija iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti te države koje izdaju izvještaj o rezultatima mjerenja iz stava 2 alineja 2 ovog člana, koji se priznaje prilikom uvoza i tranzita građevinskog materijala.

Lista iz stava 14 ovog člana dostavlja se organu uprave nadležnom za carinske poslove.

Izvještaj o mjerenjima i procjeni efektivne doze obezbjeđuje uvoznik, lice koje vrši tranzit, izvoznik odnosno proizvođač građevinskog materijala.

Vrste građevinskog materijala za koje se vrši ispitivanje u pogledu gama zračenja, način proračuna indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, način proračuna efektivnih doza od građevinskog materijala i sadržaj informacije o namjeni korišćenja građevinskog materijala propisuje Ministarstvo.

XIV. ZAŠTITA PACIJENATA TOKOM IZLAGANJA JONIZUJUĆEM ZRAČENJU (MEDICINSKA IZLAGANJA)

Opravdanost medicinskog izlaganja

Član 145

Ukupne dijagnostičke ili terapijske koristi koje proizvodi medicinsko izlaganje, uključujući direktne koristi za zdravlje pojedinca i za društvo, u odnosu na pojedinačne štete koje to izlaganje može prouzrokovati, upoređivanjem dokazuju veću korist medicinskog izlaganja odnosno njegovu opravdanost.

Ukupne koristi koje proizvodi medicinsko izlaganje uticajem na njegovatelja i pomagača, uzimajući u obzir direktne koristi za zdravlje pacijenta i moguće koristi za njegovatelja i/ili pomagača, veće su od štete koju to izlaganje može prouzrokovati.

Pri izlaganju iz stava 1 ovog člana uzimaju se u obzir efikasnost, koristi i rizici dostupnih alternativnih tehnika koje imaju isti cilj, ali kod kojih nema izlaganja jonizujućem zračenju ili ga ima manje.

Svako pojedinačno medicinsko izlaganje mora se opravdati unaprijed, uzimajući u obzir posebne ciljeve izlaganja i karakteristike uključenog izloženog pojedinca.

Ako neka vrsta djelatnosti i/ili aktivnosti koja uključuje medicinsko izlaganje nije opravdana, posebno pojedinačno izlaganje može se opravdati u posebnim okolnostima, za procjenu od slučaja do slučaja, o čemu se vodi pisana dokumentacija.

Prilikom odobravanja medicinskog izlaganja ovlašćeni doktor i odgovorni doktor:

- pribavljaju podatke o prethodno obavljenim dijagnostičkim procedurama ili medicinsku evidenciju koja je relevantna za planirano izlaganje i razmatraju ih radi izbjegavanja nepotrebnog izlaganja; i
- koriste informacije i smjernice o medicinskom snimanju uzimajući u obzir doze zračenja u skladu sa propisom iz člana 147 stav 6 ovog zakona.

Ovlašćeni doktor iz stava 6 ovog člana upućuje pojedinca odgovornom doktoru, na medicinske radiološke procedure, u skladu sa propisima kojima se uređuju zdravstvena zaštita i prava pacijenata.

Odgovorni doktor iz stava 6 ovog člana učestvuje u procesu optimizacije i opravdanosti i preuzima kliničku odgovornost za pojedinačno medicinsko izlaganje, pri čemu je dužan da izbjegava nepotrebno ponavljanje dijagnostičkih procedura, u skladu sa propisima kojima se uređuju zdravstvena zaštita i prava pacijenata.

Pored odgovornog doktora u procesu optimizacije učestvuju stručnjak za medicinsku fiziku iz člana 106 ovog zakona, a po potrebi i ostala lica koja sprovode primjenu praktičnih aspekata medicinskih radioloških procedura.

Ovlašćeni doktor ili odgovorni doktor dužan je da, prilikom odobravanja medicinskog izlaganja pacijenata koji dobrovoljno prihvate učešće u medicinskom ili biomedicinskom istraživanju odnosno eksperimentalnoj medicinskoj praksi i za koje se očekuje da će imati dijagnostičke ili terapijske koristi od te prakse, razmotri nivoe doza prije nego što dođe do izlaganja.

Za potrebe medicinskog ili biomedicinskog istraživanja, medicinsko izlaganje razmatra i etička komisija u skladu sa propisom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Medicinske radiološke procedure koje treba da se sprovedu u sklopu ciljanog preventivnog pregleda (skrining) posebno se odobravaju u skladu sa propisom kojim se uređuju zdravstvena zaštita i prava pacijenata.

Medicinska radiološka procedura na pojedincu bez simptoma, koja se vrši radi ranog otkrivanja bolesti, dio je skrininga, koji se sprovodi prema odgovarajućim programima, ili zahtijeva posebno dokumentovano opravdanje za tog pojedinca od strane odgovornog doktora, uz konsultacije sa ovlaštenim doktorom, u skladu sa propisom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licence za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje ili odgovorni doktori mogu, po potrebi, da delegiraju praktične aspekte medicinskih radioloških procedura jednom ili više pojedinaca koji imaju pravo da postupaju u tom pogledu u priznatoj oblasti specijalizacije, u pisanoj formi, pri čemu se nosilac rješenja o registraciji i/ili licence ne oslobađa od odgovornosti odnosno odgovorni doktor od kliničke odgovornosti za proceduru.

Optimizacija i odgovornost u medicinskom izlaganju

Član 146

Za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti u medicini nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci dužni su da obezbijede učešće stručnjaka za medicinsku fiziku iz člana 106 ovog zakona, u toku redovnog rada i prilikom procesa planiranja i uvođenja nove vrste uređaja ili tehnika radi učešća u izradi prostorne dokumentacije i tehničke specifikacije.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci iz stava 1 ovog člana u svrhu optimizacije medicinskog izlaganja, uzimajući u obzir ekonomske i društvene faktore, dužni su da:

- 1) obezbijede adekvatan odabir opreme koju prate informacije o:
  - potencijalnim radiološkim opasnostima od upotrebe;
  - testiranju i održavanju, uz opis da dizajn opreme omogućava ograničavanje izlaganja na što je moguće niži nivo; i
  - procjeni rizika za pacijente i o dostupnim elementima kliničke evaluacije.
- 2) izrade odgovarajuće informacije o sprovedenim dijagnostičkim ili terapijskim procedurama;
- 3) razmotre praktične aspekte medicinskih radioloških procedura;
- 4) izrade uputstva za izlaganje njegovatelja i pomagača; i
- 5) obezbijede kvalitet, procjenu i evaluaciju doza za pacijente i verifikaciju aktivnosti radiofarmaceutika koji su dati pacijentu.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci iz stava 1 ovog člana dužni su da prije izlaganja informišu pacijenta ili njegovog predstavnika o koristima i rizicima od doze zračenja tokom medicinskog izlaganja.

Nakon terapijske ili dijagnostičke primjene radionuklida nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci iz stava 1 ovog člana otpuštaju pacijenta na kućnu njegu samo ako:

- ispunjavaju uslove za otpuštanje nakon terapijske ili dijagnostičke primjene radionuklida;
- su informisani o mogućim rizicima;
- su dobili pisana uputstva o načinu ponašanja, da bi se što je moguće više ograničile doze koje primaju osobe koje mogu doći u kontakt sa pacijentom.

Način propisivanja i odobravanja medicinsko radioloških procedura, preporučeni dijagnostički referentni nivoi, uslove za otpuštanje pacijenta nakon terapijske ili dijagnostičke primjene radionuklida, način informisanja o mogućim rizicima i izradi uputstava o načinu ponašanja propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Optimizacija medicinskog izlaganja u dijagnostici

Član 147

Primljene doze pojedinca usljed medicinskog izlaganja u svrhu radiodijagnostike, interventne radiologije, nuklearne medicine, planiranja, usmjeravanja i verifikacije treba da budu optimizovane odnosno da budu što je moguće niže, ali ne na štetu obezbjeđenja potrebnih medicinskih informacija, uzimajući u obzir ekonomske i društvene faktore.

U cilju procjene optimizacije doza iz stava 1 ovog člana organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja uspostavlja nacionalne dijagnostičke referentne nivoe.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licence za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje dužni su da: izvrše procjenu stepena izloženosti pacijenata za svaku medicinsku djelatnost iz stava 1 ovog člana i da upoređuju doze izloženosti pacijenata sa nacionalnim dijagnostičkim referentnim nivoima.

U slučaju prekoračenja dijagnostičkih referentnih nivoa nosioci rješenja o registraciji i/ili licence iz stava 3 ovog člana dužni su da ispituju i evidentiraju rezultate ispitivanja i bez odlaganja preduzmu mjere za optimizaciju zaštite od zračenja.

Do uspostavljanja nacionalnih dijagnostičkih referentnih nivoa koriste se preporučeni dijagnostički referentni nivoi u skladu sa posebnim propisom iz člana 146 stav 5 ovog zakona.

Način uspostavljanja nacionalnih dijagnostičkih referentnih nivoa i smjernice za procjenu stepena izloženosti pacijenata propisuje ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Optimizacija medicinskog izlaganja u terapiji i biomedicinskom istraživanju

Član 148

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licence za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje dužni su da prilikom medicinskog izlaganja pacijenata u radioterapijske svrhe, primjenjuju princip optimizacije, na način da izlaganje ciljanih volumena pojedinačno planiraju i izvršavaju provjere doza koji primaju ciljani volumeni.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licence iz stava 1 ovog člana dužni su da prilikom medicinskog izlaganja pacijenata u radioterapijske svrhe, primjenjuju princip optimizacije, na način da tkiva koja nijesu ciljani volumeni ozrače dozom onoliko niskom koliko je to razumno moguće postići, a da se ne dovede u pitanje svrha radioterapijskog tretmana.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licence iz stava 1 ovog člana dužni su da prilikom učešća pacijenata u medicinskim ili biomedicinskim ispitivanjima ili istraživanjima, koje uključuje medicinsko izlaganje na dobrovoljnoj osnovi, prethodno informišu pacijenta o rizicima izlaganja, u skladu sa propisima kojima se uređuju prava pacijenata, oblast lijekova i medicinskih sredstava.

Obaveze u medicinskim izlaganjima

Član 149

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licence koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje dužni su da:

- 1) medicinsku radiološku opremu čuvaju pod strogim nadzorom radi zaštite od jonizujućih zračenja;
- 2) izrade i sprovode pojedinačne protokole za medicinsku radiološku opremu za relevantne kategorije pacijenata;
- 3) vode i redovno ažuriraju evidenciju o medicinskoj radiološkoj opremi za svako medicinsko radiološko postrojenje, o svakoj popravci i promjeni i o tome obavještavaju organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 4) izvrše test prihvatljivosti medicinske radiološke opreme prije prve upotrebe, u redovnim intervalima, kao i poslije svakog postupka održavanja opreme koji može uticati na njen rad;
- 5) izrade i sprovedu odgovarajuće programe osiguranja i kontrole kvaliteta u skladu sa članom 21 ovog zakona;
- 6) izvrše procjenu doza ili verifikaciju aktivnosti radiofarmaceutika koji su dati pacijentu;
- 7) izrade izvještaj o medicinskoj radiološkoj proceduri;
- 8) obezbijede kliničku eksternu kontrolu (audit) najmanje jednom u pet godina, o čemu podnose izvještaj organu uprave.

Radi kompleksnosti medicinsko-radioloških procedura koje se sprovode i sa njima povezanim rizicima, nosioci rješenja o registraciji i/ili licence iz stava 1 ovog člana dužni su da obezbijede redovni nadzor programa osiguranja i kontrole kvaliteta, koje sprovodi stručnjak za medicinsku fiziku iz člana 106 ovog zakona.

Kliničku eksternu kontrolu iz stava 1 alineja 8 ovog člana organizuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

Troškove sprovođenja kliničke revizije snosi nosilac rješenja o registraciji i/ili licence iz stava 1 ovog člana.

Način organizovanja, postupak sprovođenja i sadržaj kliničke eksterne kontrole, kao i način izvještavanja propisuje ministarstvo nadležno za poslove zdravlja uz saglasnost Ministarstva.

Uslove za izvođenje medicinskih radioloških postupaka, uslove koje ispunjava medicinska radiološka oprema, vrste testova kontrole opreme, učestalost vršenja testova koje izvode stručnjaci za medicinsku fiziku ili stručnjaci za zaštitu od zračenja, kriterijume prihvatljivosti opreme, sadržaj programa osiguranja i kontrole kvaliteta za medicinska izlaganja koje koriste krajnji korisnici i uslove koje treba ispuniti radi procjene pacijentnih doza propisuje Ministarstvo uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove zdravlja.

Posebna medicinska izlaganja

Član 150

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju posebno medicinsko izlaganje, dužni su da te djelatnosti i/ili aktivnosti sprovedu sa posebnom medicinskom radiološkom opremom, praktičnim tehnikama i pomoćnom opremom, vodeći računa o evaluaciji izlaganja pacijenata i izboru procedura koje koriste pri medicinskom izlaganju.

Posebno medicinsko izlaganje iz stava 1 ovog člana odnosi se na izlaganje:

- djece;
- visokim dozama koje primaju pacijenti tokom radioterapije, interventne radiologije, nuklearne medicine i kompjuterske tomografije;
- tokom ciljanog preventivnog pregleda, odnosno skrininga.

Evidencija doza koje primaju pacijenti i lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima

Član 151

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje dužni su da vode evidenciju o dozama medicinskog izlaganja pacijenata u radiodijagnostici i interventnoj radiologiji i lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima koji su dio biomedicinskih istraživanja i da podatke iz evidencije dostavljaju organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja, na njihov zahtjev.

Evidencija o dozama iz stava 1 ovog člana vodi u zavisnosti od godina starosti i rodu izloženih lica i dostupna je licima na koje se evidencija odnosi, ovlašćenom doktoru i odgovornom doktoru na njihov zahtjev.

Organ uprave vrši procjenu doze radiološke opterećenosti stanovništva odnosno pacijenata i lica iz stava 1 ovog člana koja je posljedica medicinskog izlaganja na osnovu podataka iz evidencije iz stava 2 ovog člana.

Pravno lice nadležno za zdravstveno osiguranje je dužno da za medicinska izlaganja pacijenata i lica iz stava 1 ovog člana vodi evidenciju o sprovedenim zdravstvenim uslugama van teritorije Crne Gore sa primjenom jonizujućih zračenja i dozama kojima su bili izloženi na osnovu dostupne medicinske dokumentacije.

Podaci iz evidencije iz stava 4 ovog člana dostavljaju se organu uprave.

Vrste dijagnostičkih medicinskih procedura za koje se vodi evidencija doza medicinskog izlaganja pacijenata i lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima koji su dio biomedicinskih istraživanja, način vođenja evidencije, rokove dostavljanja i čuvanja podataka iz evidencije, obim, strukturu i način pružanja informacija o zdravstvenim uslugama propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

Posebna zaštita pacijenata tokom trudnoće i dojenja

Član 152

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje dužni su da obezbijede posebne mjere zaštite od zračenja u slučajevima kada: je pacijentkinja trudna, postoji vjerovatnoća da je trudna ili doji, a ima zakazanu medicinsko radiološku proceduru koja uključuje primjenu radiofarmaceutika.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci iz stava 1 ovog člana dužni su da na javnim mjestima, čekaonicama za pacijentkinje, kabinama i drugim prikladnim mjestima, postavljaju pisana uputstva i da koriste druga sredstva za komunikaciju, kako bi se pacijentkinje koje

treba da se podvrgnu medicinsko radiološkoj proceduri informisale da treba da obavijeste odgovornog doktora ili tehničara o svom stanju.

Ovlašćeni doktor i odgovorni doktor zaposleni kod lica iz stava 1 ovog člana dužni su da, prije upućivanja i izvođenja bilo kakvih medicinsko-radioloških procedura koja bi mogle dovesti do značajne doze za plod kod pacijentkinja, utvrde status trudnoće i/ili dojenja, kako bi se te informacije mogle razmotriti tokom odobravanja opravdanosti izvođenja medicinskog izlaganja, u cilju optimizacije, zaštite i sigurnosti pacijentkinje i ploda.

Ako se trudnoća ne može isključiti, ovlašćeni doktor i odgovorni doktor su dužni da posvete posebnu pažnju opravdanosti i optimizaciji procedure, pri čemu u obzir naročito uzimaju: vrstu medicinsko radiološke procedure, posebno ako su organi u regiji abdomena i karlice izloženi direktnom snopu; urgentnost pregleda; kao i rizik za buduću majku i za plod.

U slučaju pacijentkinje koja doji, zavisno od medicinske radiološke procedure koja se sprovodi u nuklearnoj medicini, ovlašćeni doktor i odgovorni doktor su dužni da posvete posebnu pažnju opravdanosti, naročito hitnosti i optimizaciji, uzimajući u obzir kako pacijentkinju tako i dijete koje se doji.

Slučajna i nenamjerna medicinska izlaganja

Član 153

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje dužni su da:

- 1) preduzmu mjere u cilju minimiziranja vjerovatnoće i obima slučajnog ili nenamjernog izlaganja pojedinaca koja su podvrgnuta medicinskom izlaganju;
- 2) izrade i sprovedu program osiguranja kvaliteta, koji u slučaju radioterapije, uključuje i analizu rizika slučajnog ili nenamjernog medicinskog izlaganja;
- 3) za sva slučajna i nenamjerna medicinska izlaganja vode evidenciju, ispituju i analiziraju događaje u kojima je došlo ili je moglo doći do slučajnog ili nenamjernog medicinskog izlaganja, srazmjerno radiološkom riziku od obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti;
- 4) informišu ovlašćenog doktora, odgovornog doktora i pacijenta odnosno njegovog predstavnika, o klinički značajnim nenamjernim ili slučajnim izlaganjima i rezultatima analize;
- 5) prijavi nastanak važnih događaja slučajnog ili nenamjernog medicinskog izlaganja, organu uprave, inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja, bez odlaganja;
- 6) da dostave organu uprave i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja rezultate istrage sa opisom preduzetih korektivnih mjera, radi izbjegavanja takvih budućih događaja;
- 7) uspostave mehanizme za blagovremeno dostavljanje informacija koje su relevantne za zaštitu od jonizujućih zračenja pri medicinskom izlaganju, dobijenih na osnovu stečenih saznanja o slučajnim i nenamjernim medicinskim izlaganjima koja su se dogodila.

Vrste slučajnog ili nenamjernog medicinskog izlaganja koje se prijavljuju, sadržaj istrage i rok dostavljanja rezultata istrage, način vođenja evidencije, način pružanja i dostavljanja informacija o rezultatima istrage propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja.

XV. IZLAGANJA STANOVNIŠTVA

Procjena doza za stanovništvo

Član 154

Nosioci rješenja o registraciji, licence i dozvole koji u obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti primjenjuju jonizujuća zračenja, dužni su da izvrše procjenu doza za reprezentativnog pojedinca iz stanovništva, angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja i po potrebi da uspostave mjere zaštite, upotrebom adekvatne opreme i procedura.

Procjena doza iz stava 1 ovog člana vrši se:

- sprovođenjem posebnih istraživanja i korišćenjem dostupne dokumentacije radi identifikacije reprezentativnog pojedinca iz stanovništva, uzimajući u obzir putanje prenosa radioaktivnosti;
- određivanjem učestalosti monitoringa (praćenja) mjerenja relevantnih parametara;
- uzimanjem u obzir spoljašnje zračenje;
- uzimanjem u obzir procjenu unosa radionuklida navođenjem njihove karakteristike.

Nosioci rješenja o registraciji, licence i dozvole dužni su da vode evidenciju o mjerenjima spoljašnjeg izlaganja i kontaminacije, procjeni unosa radionuklida i procjeni doza koje je primio reprezentativni pojedinac iz stanovništva.

Rezultati o procjeni doza za reprezentativnog pojedinca iz stanovništva sa predlogom mjera zaštite od jonizujućih zračenja dostavljaju se organu uprave, na odobravanje.

Listu djelatnosti i/ili aktivnosti iz stava 1 ovog člana, za koja se vrše istraživanja radi identifikacije reprezentativnog pojedinca iz stanovništva i način vođenja evidencije iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izlaganje jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe

Član 155

Izlaganje jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe sprovodi se korišćenjem medicinske i nemedicinske radiološke opreme.

Djelatnosti i/ili aktivnosti iz stava 1 ovog člana prijavljuju se u skladu sa članom 42 ovog zakona.

Djelatnosti i/ili aktivnosti izlaganja jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe mogu biti izuzete od ispunjavanja uslova iz člana 119 stav 3 i uslova u pogledu granica izlaganja za pojedinog stanovnika u skladu sa propisom iz člana 118 stav 9 ovog zakona.

O izuzećima iz stava 3 ovog člana odlučuje organ uprave na osnovu kriterijuma iz člana 43 stav 5 ovog zakona.

Djelatnosti i/ili aktivnosti izlaganja jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe, korišćenjem medicinske radiološke opreme, mogu se obavljati ako:

- se primjenjuju odgovarajuće tehnike, a naročito tehnike koje uključuju nisku dozu izloženosti lica;
- sprovode u skladu sa naučnim saznanjima i priznatim medicinskim praksama, uzimajući u obzir posebne okolnosti i objektivne mogućnosti;
- su uzete u obzir karakteristike i stanje zdravlja izloženog lica;
- su ispunjeni uslovi u pogledu medicinskog izlaganja u skladu sa ovim zakonom.

Djelatnosti i/ili aktivnosti izlaganja jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe mogu se obavljati na osnovu rješenja o registraciji iz čl. 45 i 46 ovog zakona.

Djelatnosti i/ili aktivnosti iz stava 5 al. 1, 2 i 3 ovog člana mogu se obavljati samo na osnovu rješenja o registraciji iz člana 45 ovog zakona.

Nosioci rješenja o registraciji iz stava 7 ovog člana dužni su da obezbijede da su preporučena dozna ograničenja znatno niža od propisanih granica izlaganja za pojedinog stanovnika.

Nosioci rješenja o registraciji iz st. 6 i 7 ovog člana dužni su da pojedince koji se izlažu jonizujućem zračenju obavijeste o riziku izloženosti i prije izlaganja obezbijede njegovu saglasnost u pisanoj formi.

Izuzetno od stava 9 ovog člana za izlaganje pojedinca jonizujućem zračenju u specifičnim situacijama ne zahtijeva se pisana saglasnost, ako je izlaganje neophodno sprovesti iz hitnih ili bezbjednosnih razloga, u skladu sa posebnim propisima.

Spisak djelatnosti i/ili aktivnosti u kojima se primjenjuje jonizujuće zračenje u nemedicinske svrhe upotrebom medicinske i nemedicinske radiološke opreme propisuje Ministarstvo.

XVI. SIGURNOST I BEZBJEDNOST RADIOAKTIVNIH IZVORA I NUKLEARNOG MATERIJALA

Sigurnosna i bezbjednosna kultura

Član 156

Nosioci rješenja o registraciji, licence i odobrenja za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima i/ili nuklearnim materijalima dužni su da kontinuirano sprovedu mjere za poboljšanje sigurnosne i bezbjednosne kulture, odnosno pravila ponašanja prilikom primjene jonizujućih zračenja i da:

- 1) izrade procedure koje se odnose na sigurnost i bezbjednost;
- 2) utvrde i otklone probleme koji mogu da utiču na sigurnost i bezbjednost;
- 3) utvrde odgovornost svakog zaposlenog u zavisnosti od radnog mjesta;
- 4) obezbijede stručnu osposobljenost i provjeru stručne osposobljenosti zaposlenih lica;
- 5) odrede lica ovlašćena za donošenje odluka u odnosu na sigurnost i bezbjednost;
- 6) obezbijede da komunikacija između zaposlenih i lica odgovornih za sigurnost i bezbjednost bude uspostavljena na način kojim se obezbjeđuje razmjena informacija o sigurnosti i bezbjednosti na različitim nivoima odgovornosti.

Nuklearni materijal može se koristiti samo u miroljubive svrhe u skladu sa ovim zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Sigurnost radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala prilikom prevoza

Član 157

Radioaktivni izvori i/ili nuklearni materijal mogu se prevoziti u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim je uređen prevoz opasnih materija.

Prevoz nuklearnih materijala vazdušnim, željezničkim i pomorskim saobraćajem vrši se na način utvrđen za radioaktivne izvore u skladu sa zakonom kojim je uređen prevoz opasnih materija, po prethodno pribavljenom mišljenju organa uprave.

Za vrijeme prevoza paketi, pakovanja i kontejneri sa radioaktivnim izvorima ili nuklearnim materijalom moraju biti na odgovarajućoj udaljenosti od učesnika u prevozu, u zavisnosti od prevoznog sredstva, uzimajući u obzir princip optimizacije izlaganja jonizujućem zračenju.

Paket u koji je upakovan radioaktivni izvor ili nuklearni materijal ne smije da sadrži druge predmete, osim predmeta koji su neophodni za korišćenje radioaktivnih izvora ili nuklearnih materijala koji se prevoze, radi sprečavanja uticaja predmeta na sigurnost paketa.

Pošiljke radioaktivnih izvora i/ili nuklearnog materijala moraju biti odvojene od drugih pošiljki opasnih materija na propisan način.

Radioaktivni izvor prilikom prevoza mora biti označen UN brojem, koji se određuje u zavisnosti od vrijednosti radionuklida koji se nalazi u paketu, fisionih i nefisionih svojstava radionuklida, tipa, prirode i oblika sadržaja paketa.

Nuklearni materijal prilikom prevoza mora biti označen UN brojem, koji se određuje u zavisnosti od vrste i kategorije nuklearnog materijala koji se nalazi u paketu, tipa, prirode i oblika sadržaja paketa.

Način vršenja prevoza radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala i mjere koje se preduzimaju za siguran prevoz, način pakovanja, razvrstavanja i označavanja radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala, paketa i pakovanja, osnovne vrijednosti radionuklida, propisuje Ministarstvo u saradnji sa ministarstvom nadležnim za unutrašnje poslove.

Obaveze prevoznika i pošiljaoca za siguran prevoz

Član 158

Za siguran prevoz radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala primarno je odgovoran pošiljalac, odnosno uvoznik radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala.

Pošiljalac je dužan da radioaktivne izvore i/ili nuklearni materijal pripremi za prevoz i priloži popunjene i ovjerene dokumente za prevoz, u skladu sa ovim zakonom.

Pošiljalac je dužan da pripremi uputstvo o optimizaciji i ograničenjima doza vozača i pratioca, zahtjevima za odvajanje tereta za vrijeme prevoza i skladištenja u tranzitu i da ga dostavi prevozniku na crnogorskom jeziku.

Organizacija bezbjednosti

Član 159

Nosioci rješenja o registraciji, licence i odobrenja koji u obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti primjenjuju radioaktivne izvore kategorije 1 do 5 i nuklearnim materijalima ili imaju licencu o skladištenju ili licencu o odlaganju, dužni su da uspostave sistem mjera tehničke i fizičke zaštite.

Mjere tehničke i fizičke zaštite iz stava 1 ovog člana, sprovode se u cilju sprečavanja neovlašćenog pristupa, premještanja ili vršenja drugih radnji sa namjerom zloupotrebe nuklearnog materijala, radioaktivnih izvora i objekata u kojima se nalaze.

Lica iz stava 1 ovog člana, radi sprovođenja mjera bezbjednosti, dužni su da:

- 1) izvrše kategorizaciju radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala;
- 2) obavijeste organ uprave nadležan za poslove policije, u slučaju prijetnje radi: detekcije, zadržavanja i postupanja u slučaju neovlašćene djelatnosti i/ili aktivnosti sa nuklearnim materijalom, radioaktivnim izvorima i objektima sa procjenom opasnosti;
- 3) vode evidenciju o bezbjednosnim događajima;
- 4) sačine izvještaje o bezbjednosnim događajima koje dostavljaju organu uprave i organu uprave nadležnom za poslove policije, u roku od 24 časa od dostavljanja obavještenja iz tačke 2 ovog stava;
- 5) obavijeste organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o promjenama koje mogu uticati na bezbjednost;
- 6) čuvaju i razmjenjuju informacije na način utvrđen zakonom.

Lice odgovorno za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost

Član 160

Privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik dužni su, da prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji, licenci i dozvoli odrede lice odgovorno za sprovođenje mjera radijacione i nuklearne bezbjednosti koje potpisuje izjavu o povjerljivosti i čuvanju podataka.

Lice iz stava 1 ovog člana ne smije biti pravosnažno osuđivano za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Lice odgovorno za sprovođenje mjera radijacione i nuklearne bezbjednosti može biti zaposleno kod nosioca rješenja o registraciji, licence i dozvole ili angažovano na osnovu ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji.

Ako se lice odgovorno za sprovođenje mjera radijacione i nuklearne bezbjednosti ne može obezbijediti u skladu sa stavom 3 ovog člana, nosioci rješenja o registraciji, licenci i dozvola, kao lice odgovorno za sprovođenje mjera radijacione i nuklearne bezbjednosti mogu angažovati stručnjaka iz člana 104 ovog zakona ako je stručno osposobljen i za poslove bezbjednosti.

Ako nosilac rješenja o registraciji, licence i dozvole ne primjenjuje propisane mjere radijacione i nuklearne bezbjednosti u skladu sa ovim zakonom, lice iz stava 1 ovog člana dužno je da odmah obavijesti inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Poslovi lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost

Član 161

Poslovi lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost su:

- 1) obezbjeđivanje sprovođenja bezbjednosnih mjera pri primjeni jonizujućih zračenja u skladu sa propisima i procedurama;
- 2) izrada radnih procedura koje se odnose na bezbjednost radioaktivnih i nuklearnih materijala;
- 3) učestvovanje u izradi plana bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala i plana zaštite u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita lica i imovine;
- 4) vođenje evidencije o bezbjednosnim događajima;
- 5) učestvovanje u izradi izvještaja o bezbjednosnim događajima;
- 6) periodične procjene bezbjednosnog stanja;

- 7) sprovođenje pojačanih bezbjednosnih mjera u slučaju sumnje da postoji prijetnja po bezbjednost;
- 8) obezbjeđivanje održavanja bezbjednosnih sistema i sistema za upozorenje;
- 9) pružanje informacija o radijacionoj i/ili nuklearnoj bezbjednosti zaposlenim;
- 10) pripremanje izvještaja za poslodavca;
- 11) preduzimanje bezbjednosnih mjera u vanrednoj situaciji izlaganja;
- 12) predlaganje vrste sredstava i opreme za sprovođenje mjera bezbjednosti;
- 13) prisustvovanje inspekcijskom nadzoru;
- 14) periodične kontrole pristupa radioaktivnim izvorima;
- 15) predlaganje alternativnih načina komunikacije, prenosa i obrade podataka i informacija između lokacija bezbjednosnog sistema, kada je potrebno;
- 16) provjera primjene bezbjednosnih zahtjeva za radioaktivne izvore i/ili nuklearne materijale.

Način upravljanja radioaktivnim izvorima kategorija 1, 2 i/ili 3

Član 162

Za radioaktivne izvore kategorija 1, 2 i/ili 3 u pogledu bezbjednosti uspostavljaju se bezbjednosni nivoi, ciljevi i mjere koje će se sprovoditi.

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima kategorije 1, 2 i/ili 3, pored uslova iz člana 159 ovog zakona, dužni su da:

- 1) uspostave i vrše kontrolu pristupa radioaktivnim izvorima;
- 2) obezbijede bezbjednosnu provjeru lica prije zaposlenja i zaposlenih lica svake pete godine u skladu sa posebnim propisom;
- 3) zaštite povjerljive informacije od neovlašćenog objavljivanja i o njima vode evidenciju, u skladu sa posebnim propisom;
- 4) izrade, sprovode i redovno ažuriraju plan zaštite u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 5) sprovode posebne bezbjednosne mjere u slučaju sumnje da postoji opasnost po bezbjednost;
- 6) uspostave stalnu komunikaciju zaposlenih i obezbijede elektronski prenos i obradu relevantnih podataka ili uspostave alternativne načine komunikacije, prenosa i obrade podataka između lokacija bezbjednosnog sistema;
- 7) primijene posebne bezbjednosne uslove za mobilne uređaje koji sadrže radioaktivne izvore kategorije 1, 2 ili 3.

Radioaktivni izvori iz stava 1 ovog člana koriste se, skladište, servisiraju, isporučuju ili zamjenju unutar uspostavljenih bezbjednosnih zona u zavisnosti od bezbjednosnih nivoa.

Bezbjednosne nivoe i njihove ciljeve, mjere za postizanje bezbjednosnih ciljeva i vrstu bezbjednosnih zona propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Način uspostavljanja i vršenja kontrole pristupa radioaktivnim izvorima, lista povjerljivih informacija i podataka, opis posebnih bezbjednosnih mjera i zahtjeva za mobilne uređaje koji sadrže radioaktivne izvore kategorije 1, 2 ili 3, propisuje Ministarstvo.

Nadzor, detekcija i procjena

Član 163

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima kategorije 1, 2 ili 3 dužni su da uspostave i održavaju neprekidni nadzor i sprovode mjere za detekciju svih neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da obezbijede:

- sredstva za održavanje neprekidnog nadzora i detekcije u slučaju gubitka primarnog izvora napajanja opreme ili alarm i sredstva za postupanje u slučaju gubitka mogućnosti neprekidnog nadzora i detekcije neovlašćenog ulaska;
- mehanička, elektronska ili hemijska sredstva za detekciju neovlašćenog premještanja radioaktivnih izvora iz bezbjednosne zone.

Nadzor i detekcija iz stava 1 ovog člana sprovode se pomoću:

- sistema za detekciju upada koji je povezan sa centralnim objektom za nadzor unutar objekta i izvan objekta;

- elektronskog sistema za alarmiranje;
- sistema za videonadzor; ili
- sistema neposrednog vizuelnog nadzora unutar i izvan bezbjednosne zone.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da u najkraćem mogućem roku izvrše procjenu svakog neovlašćenog ulaska ili pokušaja neovlašćenog ulaska u bezbjednosnu zonu.

Nosioci licenci iz čl. 57, 58 i 59 ovog zakona dužni su da uspostave i održavaju sisteme video nadzora nad objektom na njegovoj lokaciji i lokacije sa koje se vrši dodatni nadzor u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

Način vršenja nadzora, detekcije i procjene neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Način upravljanja radioaktivnim izvorima kategorija 4 i/ili 5

Član 164

Nosioci rješenja o registraciji i/ili licenci koji obavljaju djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima kategorije 4 i/ili 5, u cilju osiguranja bezbjednosti radioaktivnih izvora, dužni su da, pored radnih procedura za bezbjednost, obezbijede:

- povjerljivost podataka;
- zaštitu izvora od neovlašćenog pristupa;
- skladištenje izvora u kontejner na bezbjednoj lokaciji;
- kontinuiranu provjeru da li se radioaktivni izvori nalaze na svojoj lokaciji.

Plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala

Član 165

Podnosioci zahtjeva za dobijanje licence i odobrenja iz čl. 51, 63, 77, 79, 80 i 81 ovog zakona dužni su da izrade plan bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala o svom trošku, angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Ocjenu plana iz stava 1 ovog člana, vrši organ uprave prilikom izdavanja licenci i odobrenja, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Plan iz stava 1 ovog člana se, po potrebi ažurira.

Ako se ocjenom iz stava 2 ovog člana utvrdi da plan bezbjednosti ne sadrži podatke iz stava 5 ovog člana i da podaci ne odgovaraju činjeničnom stanju, organ uprave može podnosiocu zahtjeva odrediti rok za doradu plana bezbjednosti.

Sadržaj plana iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Bezbjednost radioaktivnih izvora prilikom prevoza

Član 166

Bezbjednost radioaktivnih izvora kategorija 1, 2, 3, 4 ili 5 prilikom prevoza postiže se:

- 1) primjenom bezbjednosnih mjera od strane svih učesnika u prevozu prema odgovornosti i stepenu opasnosti;
- 2) primjenom procedura za sprovođenje mjera u slučaju da paket sa radioaktivnim izvorom nije dostavljen u planiranom vremenu;
- 3) primjenom radnih procedura za bezbjednost za radioaktivne izvore kategorija 4 i/ili 5;
- 4) ostvarivanjem najkraćeg mogućeg vremena prevoza;
- 5) ograničavanjem broja prekida i vremena trajanja prekida tokom prevoza;
- 6) pružanjem zaštite tokom prevoza ili tranzita i omogućavanjem spremanja radioaktivnog izvora na tranzitnom mjestu adekvatnog za kategoriju radioaktivnog izvora;
- 7) sprovođenjem plana bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala;
- 8) sprovođenjem mjera radi sprečavanja krađe i sabotaze radioaktivnih izvora detekcijom, zadržavanjem i postupanjem;

- 9) preduzimanje mjera za lociranje paketa, odnosno njegovo vraćanje u prvobitno stanje, ukoliko je paket izgubljen, ukraden ili oštećen, radi ublažavanja mogućih radioloških posljedica ugrožavanja zdravlja ljudi i životne sredine;
- 10) prevozom u propisanim paketima koje prati dokaz o kvalitetu ovlaštene institucije u državi proizvođača paketa;
- 11) prevozom u otvorenim prevoznim sredstvima kada su paketi teži od 2.000 kg pod uslovom da su brave i pečati provjereni prije početka prevoza;
- 12) identifikacijom učesnika u prevozu dokumentima sa fotografijom;
- 13) obezbjeđivanjem uređaja za praćenje vozila koja prevoze radioaktivne izvore kategorija 1 ili 2, za vrijeme trajanja prevoza;
- 14) obezbjeđivanjem, uređaja, opreme ili druge metode za detekciju, zadržavanje i postupanje u slučaju pokušaja krađe, sabotaze ili drugog vida zloupotrebe prema prevoznim sredstvima ili teretu u drumskom, željezničkom prevozu i prevozu radioaktivnih izvora u unutrašnjim vodama, koji moraju biti u funkciji za vrijeme trajanja prevoza;
- 15) uspostavljanjem stalnog praćenja drumskog prevoza odnosno drugih odgovarajućih sredstva praćenja, od strane prevoznika;
- 16) uspostavljanjem bezbjednosnih nivoa za prevoz radioaktivnih izvora zavisno od kategorije radioaktivnog izvora i vrste paketa;
- 17) obezbjeđenjem stručne osposobljenosti i periodične provjere stručne osposobljenosti lica koja učestvuju u prevozu (vozač i pratilac).

Prilikom spremanja radioaktivnih izvora na tranzitnom mjestu u zavisnosti od kategorije radioaktivnog izvora primjenjuju se bezbjednosne mjere koje se primjenjuju prilikom korišćenja i skladištenja tih radioaktivnih izvora.

Vrste bezbjednosnih nivoa za prevoz radioaktivnih izvora zavisno od kategorije radioaktivnog izvora i vrste paketa, uslovi za bezbjednosne nivoe i način praćenja pošiljke i vozila, propisuje Ministarstvo.

Obaveze učesnika u prevozu radioaktivnih izvora u pogledu bezbjednosti

Član 167

Prevoznik radioaktivnih izvora dužan je da prije početka prevoza izvrši bezbjednosnu provjeru prevoznog sredstva.

Bezbjednosna provjera iz stava 1 ovog člana obuhvata vizuelnu provjeru prevoznog sredstva i utvrđivanje postojanja dodatnih predmeta na prevoznom sredstvu koji bi mogli uticati na odvijanje prevoza.

Prije početka prevoza pošiljalac, prevoznik i primalac radioaktivnog izvora dužni su provjeriti pouzdanost i povjerljivost lica koja učestvuju u prevozu.

Prevoznik radioaktivnog izvora dužan je da sprovedi mjere bezbjednosti za vrijeme obavljanja prevoza.

Pošiljalac radioaktivnog izvora dužan je da unaprijed obavijesti primaoca o svakoj planiranoj isporuci, načinu prevoza i planiranom vremenu isporuke.

Primalac radioaktivnog izvora dužan je da potvrdi pošiljaocu, prije početka prevoza, da je spreman da primi pošiljku u očekivanom vremenu i obavijesti pošiljaoca o prijemu, odnosno o neizvršenju prijema.

Pošiljalac i primalac radioaktivnih izvora dužni su da odrede datum i vrijeme početka potrage za pošiljkom koja nije stigla do primaoca, a koje ne može biti duže od šest sati od procijenjenog vremena prispjeća.

Pošiljalac, prevoznik i primalac radioaktivnih izvora dužni su da unaprijed obavijeste organ uprave i organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove o prevozu radioaktivnih izvora i da sarađuju u pogledu razmjene bezbjednosnih informacija.

Prevoznik radioaktivnog izvora je dužan da licima u prevoznom sredstvu koja prevoze radioaktivne izvore kategorija 1 i/ili 2 obezbijedi stalnu komunikaciju sa licima koja su odgovorna za sprovođenje plana bezbjednosti za prevoz zatvorenih i otvorenih radioaktivnih izvora kategorija 1 i/ili 2.

U slučaju bezbjednosnog događaja, nastalog tokom prevoza, koji ima prekogranični uticaj, Ministarstvo, u saradnji sa organom uprave i organom državne uprave nadležnim za unutrašnje poslove, obavještava Međunarodnu agenciju za atomsku energiju i Evropsku komisiju, u skladu sa potvrđenim međunarodnim konvencijama i sporazumima.

Učesnici u prevozu dužni su da informacije iz plana bezbjednosti za prevoz radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala iz člana 165 ovog zakona čuvaju kao povjerljive informacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Mjere bezbjednosti prilikom prevoza radioaktivnih izvora propisuje Ministarstvo.

Bezbjednost nuklearnog materijala

Član 168

Za bezbjednost prilikom korišćenja, skladištenja i prevoza nuklearnog materijala kategorija I, II i III primjenjuju se potvrđeni međunarodni ugovori o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i nuklearnih postrojenja, bezbjednosne mjere za fizičku zaštitu nuklearnih materijala i nuklearnih postrojenja Međunarodne agencije za atomsku energiju.

Nosioci rješenja o registraciji i licenci prilikom korišćenja i skladištenja ostalih nuklearnih materijala dužni su da sprovedu bezbjednosne mjere koje obuhvataju:

- 1) vođenje evidencije o nuklearnim materijalima i sa njima povezanim bezbjednosnim događajima i zaštitu podataka u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje tajnost podataka;
- 2) zapošljavanje pouzdanih i povjerljivih lica za vođenje odgovarajuće evidencije;
- 3) obezbjeđenje zaštite nuklearnog materijala od neovlašćenog pristupa, premještanja, sabotaze ili drugih radnji zloupotrebe;
- 4) skladištenje nuklearnog materijala na bezbjednoj lokaciji;
- 5) kontinuiranu provjeru da li se nuklearni materijal nalazi na svojoj lokaciji;
- 6) pripremu plana zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine;
- 7) pružanje pomoći nadležnim organima u sprovođenju hitnih mjera lociranja i zbrinjavanja izgubljenog ili ukradenog nuklearnog materijala.

Za prevoz nuklearnih materijala iz stava 2 ovog člana, pošiljalac je dužan da obezbijedi minimalni nivo bezbjednosti i to da:

- angažuje prevoznika koji ima licencu i odobrenje u skladu sa ovim zakonom;
- obaveže primaoca da obavijesti pošiljaoca o datumu i vremenu prijema pošiljke.

Pošiljalac i primalac nuklearnog materijala dužni su da odrede datum i vrijeme početka potrage pošiljke koja nije stigla do primaoca, a koje ne može biti duže od šest sati od procijenjenog vremena prispjeća.

Međunarodna saradnja i pomoć za nuklearnu bezbjednost

Član 169

U slučajevima krađe ili nezakonitog uzimanja nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala Ministarstvo preduzima, bez odlaganja, neophodne mjere radi obavještanja drugih država i međunarodnih agencija koje mogu imati štetne posljedice i utvrđivanja odgovarajućih oblika saradnje i pomoći prilikom povraćaja i zaštite tog materijala.

Ministarstvo obavještava Međunarodnu agenciju za atomsku energiju i Evropsku komisiju o slučajevima krađe ili drugog oblika nezakonitog uzimanja nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, opreme i tehnologije, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Otkrivanje i sprečavanje nedozvoljenog prometa radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala

Član 170

Radi otkrivanja i sprečavanja nedozvoljenog uvoza, izvoza i tranzita radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala preko granice Crne Gore, na graničnim prelazima postavljaju se monitori jonizujućeg zračenja.

Kontrola roba iz čl. 144 i 174 ovog zakona na graničnim prelazima vrši se mobilnim i stacionarnim detektorskim sistemima.

Način korišćenja monitora jonizujućeg zračenja, način vršenja kontrole roba iz stava 2 ovog člana nakon postavljanja monitora jonizujućeg zračenja, propisuje Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za unutrašnje poslove.

Kontrola radioaktivnosti roba pri uvozu, izvozu i tranzitu

Član 171

Hrana, hrana za životinje, lijekovi, duvan i duvanski proizvodi, kozmetički proizvodi, igračke, nakit, sredstva za pranje i čišćenje (deterdžent, industrijski deterdžent), sredstva za ishranu bilja (mineralna đubriva), rude i sirovine, proizvodi u opštoj upotrebi koji dolaze u dodir sa ljudskom kožom i sluznicom, ostali proizvodi u opštoj upotrebi i druge robe ne smiju se uvoziti, izvoziti ili vršiti njihov tranzit u komercijalne svrhe ako sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Uvoz, izvoz i tranzit roba iz stava 1 ovog člana, koja ne sadrži radionuklide iznad propisanih granica, može se vršiti samo na određenim graničnim prelazim i mjestima carinjenja u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima.

Uvoz ili tranzit roba iz stava 1 ovog člana može se dozvoliti samo ako je prati izvještaj o ispravnosti u pogledu dozvoljenog sadržaja radionuklida koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti iz države izvoznice ili stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i nadležnoj inspekciji u skladu sa ovim i posebnim zakonima.

Izvoz roba iz stava 1 ovog člana može se dozvoliti samo ako je prati izvještaj o ispravnosti u pogledu dozvoljenog sadržaja radionuklida koji izdaje stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i nadležnoj inspekciji u skladu sa ovim i posebnim zakonima.

Organ uprave objavljuje listu stranih laboratorija za mjerenje radioaktivnosti u robama iz stava 1 ovog člana.

Dozvoljene granice sadržaja radionuklida, spisak graničnih prelaza i mjesta carinjenja, bliži opis roba, metode i način vršenja kontrole radioaktivnosti za robe iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, u saradnji sa organom uprave nadležnim za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Radioaktivni izvor bez vlasnika i nuklearni materijal bez vlasnika

Član 172

Operateri postrojenja u kojima se prikuplja, prerađuje ili topi otpadni metal, dužni su da preduzmu mjere za otkrivanje radioaktivnog izvora bez vlasnika i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika i da obezbijede da zaposleni u tim postrojenjima, koji mogu doći u kontakt sa tim radioaktivnim i i/ili nuklearnim materijalom:

- 1) da budu obaviješteni uticajima jonizujućih zračenja na njihovo zdravlje;
- 2) informišu kako da vizuelno prepoznaju radioaktivni i/ili nuklearni materijal bez vlasnika;
- 3) informišu o mjerama zaštite koje treba preduzeti u slučaju otkrivanja ili sumnje na otkrivanje radioaktivnog i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika;
- 4) omogućće stručno osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti u skladu sa ovim zakonom;
- 5) angažuju stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 104 ovog zakona, po potrebi u opravdanim situacijama.

Operateri postrojenja iz stava 1 ovog člana dužni su da obavijeste organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja, bez odlaganja, u slučaju da je došlo do topljenja ili drugih metalurških aktivnosti sa radioaktivnom izvorom i/ili nuklearnim materijalom bez vlasnika.

Način prepoznavanja radioaktivnog izvora i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika i radnje koje se preduzimaju u slučaju otkrivanja i mogućih vanrednih situacija izlaganja koje mogu nastati propisuje Ministarstvo.

Otkrivanje radioaktivnih izvora i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika

Član 173

Ako su radioaktivni izvor i/ili nuklearni materijal bez vlasnika pronađeni u postrojenju iz člana 172 ovog zakona, operater postrojenja je dužan da:

- 1) zaštititi od jonizujućih zračenja fizička lica za koje postoji mogućnost da mogu doći u dodir sa radioaktivnim izvorom i/ili nuklearnim materijalom bez vlasnika;
- 2) spriječi neovlašćeni pristup fizičkih lica radioaktivnom izvoru i/ili nuklearnom materijalu bez vlasnika;

- 3) obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja, bez odlaganja;
- 4) preduzme mjere za sigurno i bezbjedno skladištenje radioaktivnog izvora i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika u skladu sa ovim zakonom;
- 5) preduzima radnje u skladu sa članom 172 ovog zakona.

Ako se u roku od 60 dana od dana otkrivanja radioaktivnog izvora i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika u postrojenju ne otkrije njegov vlasnik, operater postrojenja snosi troškove za njegov prevoz, sigurno i bezbjedno skladištenje, uključujući troškove u slučaju vanredne situacije izlaganja po potrebi i odlaganje.

Ako se otkrije vlasnik izgubljenog radioaktivnog izvora i/ili nuklearnog materijala vlasnik je dužan da operateru postrojenja nadokandi sve nastale troškove iz stava 2 ovog člana.

Ako je radioaktivni izvor i/ili nuklearni materijal bez vlasnika otkriven izvan postrojenja iz stava 1 ovog člana, organizuje se hitni prevoz radioaktivnog izvora u skladište radioaktivnog otpada.

Troškovi prevoza i skladištenja iz stava 4 ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta.

Ako je na lokaciji na kojoj je otkriven radioaktivni izvor i/ili nuklearni materijal bez vlasnika došlo do kontaminacije ljudi i/ili životne sredine, troškovi preduzimanja korektivnih mjera obezbjeđuju se iz Budžeta.

Ako se u roku od 60 dana od dana otkrivanja radioaktivnog izvora i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika ne otkrije njegov vlasnik, pored troškova iz st. 5 i 6 ovog člana sredstva za odlaganje obezbjeđuju se iz Budžeta, ukoliko organ uprave radioaktivni izvor i/ili nuklearni materijal proglasi za radioaktivni otpad.

Ako se u roku od 60 dana od dana otkrivanja radioaktivnog izvora i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika otkrije njegov vlasnik, vlasnik je dužan da preuzme radioaktivni izvor i/ili nuklearni materijal ukoliko želi da ga koristi i nadoknadi nastale troškove, a ako ne namjerava da koristi materijal dužan je da nadoknadi troškove prevoza, skladištenja, preduzimanja korektivnih mjera i troškove za odlaganje.

Kontrola kontaminacije metala

Član 174

Metalni proizvod, metalne sirovine i metalni otpad ne smiju se uvoziti, izvoziti ili vršiti njihov tranzit u komercijalne svrhe ako su radioaktivno kontaminirani.

Uvoz, izvoz i tranzit metalnih proizvoda, metalnih sirovina i metalnog otpada u kojima se nije otkrilo prisustvo radioaktivne kontaminacije, može se vršiti samo na određenim graničnim prelazima i mjestima carinjenja.

Tranzit i/ili uvoz metalnih proizvoda, metalnih sirovina i metalnog otpada treba da prati odgovarajući izvještaj na radioaktivnost koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti iz države izvoznice ili stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Izvoz roba iz stava 1 ovog člana, treba da prati izvještaj na radioaktivnost izdat od stručnjaka iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Prerada i obrada otpada od metala može da se vrši samo ako sadrži radionuklide u propisanim granicama.

Operateri iz člana 172 stav 1 ovog zakona dužni su da obezbijede periodična mjerenja radi kontrole radioaktivnosti otpadnog metala.

Izvještaj o kontroli metalnih proizvoda, metalnih sirovina i metalnog otpada na radioaktivnost obezbjeđuju uvoznici, izvoznici i operateri iz člana 172 ovog zakona.

Metode, način kontrole metalnih proizvoda, sirovina i otpada na radioaktivnost i spisak graničnih prelaza propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa uprave nadležnog za poslove carine.

Saradnja u primjeni zaštitnih mjera

Član 175

Organi državne uprave, organi uprave i nosioci licenci i odobrenja koji koriste, skladište ili odlažu nuklearne materijale dužni su da sarađuju sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju i Evropskom komisijom na primjeni zaštitnih mjera na način da:

- odmah obezbijede neophodne informacije u skladu sa potvrđenim sporazumom o zaštitnim mjerama i pripadajućim protokolima između Crne Gore i Međunarodne agencije za atomsku energiju i Crne Gore i Evropske komisije;
- obezbijede pristup lokacijama u skladu sa sporazumom iz alineje 1 ovog stava;
- pružaju podršku inspektorima Evropske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju u vršenju njihovih dužnosti i kontrola.

Izveštaj o sprovođenju sporazuma iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju.

Nosioci licenci i odobrenja koji koriste, skladište ili odlažu nuklearne materijale dužni su da izveštaj o sprovođenju sporazuma iz stava 1 ovog člana dostave Evropskoj komisiji.

Sadržaj i način dostavljanja izveštaja iz st. 2 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Obaveze nosilaca licenci i odobrenja u primjeni zaštitnih mjera

Član 176

Nosioci licenci i odobrenja koji koriste, skladište ili odlažu nuklearne materijale dužni su da:

- 1) uspostave zone materijalnog bilansa sa izabranim tačkama mjerenja za utvrđivanje protoka i zaliha nuklearnih materijala po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva, gdje je primjenjivo;
- 2) vode i dostavljaju Ministarstvu knjigovodstvenu i operativnu evidenciju koja obuhvata nuklearne materijale prema količini, kategoriji, obliku, sastavu i lokaciji za svaku zonu materijalnog bilansa (inventarska i pogonska) koja se čuva najmanje pet godina;
- 3) dostavljaju Ministarstvu izveštaj o materijalnom bilansu svake zone;
- 4) dostavljaju Ministarstvu izveštaj o osnovnim tehničkim svojstvima postrojenja i o opisu lokacije postrojenja;
- 5) izrade i dostave početni fizički inventar Ministarstvu;
- 6) obavijeste Ministarstvo o promjeni podataka o početnom fizičkom inventaru i tehničkim svojstvima postrojenja;
- 7) obavijeste Ministarstvo, organ uprave nadležan za poslove policije i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja kad nastupi neuobičajeni događaj ili gubitak ili kašnjenja tokom isporuka nuklearnog materijala, ili ako je došlo do promjena u prostoru u kojem se čuva nuklearni materijal ili materijalna zona bilansa i dostave izveštaj o tim okolnostima, bez odlaganja;
- 8) obezbijede mjesto i instalaciju za postavljanje opreme za kontrolu nuklearnih materijala;
- 9) izrade procedure o načinu uzorkovanja za potrebe inspekcije.

Nosioci licenci i odobrenja koji koriste, skladište ili odlažu nuklearne materijale dužni su da podatke iz stava 1 tač. 2, 3, 4, 5, 6 i 7 dostave Evropskoj komisiji.

Sadržaj i način određivanja zona materijalnog bilansa, način vođenja i dostavljanja knjigovodstvene i operativne evidencije, način dostavljanja i sadržaj izveštaja iz stava 1 tač. 3, 4 i 7 ovog člana, sadržaj i način dostavljanja početnog fizičkog inventara propisuje Ministarstvo.

Javnost podataka

Član 177

Podaci o sprovođenju mjera zaštite od jonizujućih zračenja, monitoringu radioaktivnosti, izloženosti stanovništva, vrstama djelatnosti ili aktivnosti u kojima se koriste izvori jonizujućih zračenja, su javni, osim podataka koji su određeni kao tajni, u skladu sa zakonom kojim je uređena tajnost podataka.

Organ uprave dužan je da blagovremeno obavještava javnost i zainteresovanu javnost o pitanjima iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, a naročito o postupcima koji se odnose na sve faze životnog vijeka skladišta i odlagališta radioaktivnog otpada.

Ministarstvo i organ uprave dužni su da blagovremeno pružaju informacije koje se odnose na jonizujuće zračenje lokalnim samoupravama, drugim organima i organizacijama i stanovništvu u neposrednoj blizini skladišta ili odlagališta radioaktivnog otpada.

Ministarstvo u koordinaciji sa nadležnim organima obavještava javnost o svakoj protivzakonitoj upotrebi izvora jonizujućih zračenja i postupanjima koja mogu dovesti do vanrednog događaja.

XVII. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Član 178

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove, preko ekološke inspekcije – inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

U vršenju inspeksijskog nadzora iz stava 2 ovog člana inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja naročito dužan je da:

- izrađuje plan rada inspekcije, uzimajući u obzir veličinu i prirodu rizika koji može nastati obavljanjem djelatnosti i/ili aktivnosti i opštu procjenu stanja zaštite od jonizujućih zračenja;
- informiše poslodavca vanjskih radnika o izvršenom inspeksijskom pregledu ukoliko je pregled obuhvatio spoljne radnike;
- nalaže mjere u cilju otklanjanja nedostataka uočenih tokom inspeksijskog pregleda i mjere radi sprečavanja njihovog ponavljanja;
- po potrebi predlaže organu uprave oduzimanje rješenja o registraciji, licenci, odobrenja ili dozvola kada rezultati inspeksijskog pregleda pokažu da situacija izlaganja nije u skladu sa odredbama ovog zakona;
- izrađuje interne procedure o sprovođenju inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti;
- obavještava javnost o činjeničnom stanju i nepravilnostima utvrđenim u postupku inspeksijskog nadzora kada je u pitanju zaštita života i zdravlja ljudi ili teže narušavanje javnog interesa, kao i o planu rada inspekcije u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor;
- blagovremeno informiše zaniteresovanu javnost, uključujući proizvođače i dobavljače izvora jonizujućih zračenja i, po potrebi preko Ministarstva, međunarodne organizacije, o zaštiti od jonizujućih zračenja i radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, na osnovu stečenih iskustava i izvršenih inspeksijskih pregleda, kao i na osnovu izvještaja o prijavljenim incidentima i akcidentima.

U slučaju ispitivanja sprovođenja planova pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) inspeksijski nadzor koordinisano vrši organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove preko inspekcije za zaštitu i spašavanje i organ državne uprave nadležan za inspeksijske poslove preko ekološke inspekcije – inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem prevoza nuklearnih materijala u drumskom saobraćaju vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove, preko ekološke inspekcije – inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor, u saradnji sa inspekcijom drumskog saobraćaja.

Inspeksijski nadzor građevinskog materijala, ruda i sirovina, metalnih proizvoda, metalnih sirovina, metalnog otpada i sredstava za pranje i čišćenje (industrijski deterdžent), koji se odnosi na kontrolu sadržaja radionuklida, vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove, preko ekološke inspekcije – inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Inspeksijski nadzor hrane, hrane za životinje, materijala koji mogu doći u dodir sa hranom i hranom za životinje, vode za piće, lijekova za upotrebu u veterini, sredstava za ishranu bilja (mineralna đubriva), koji se odnosi na kontrolu sadržaja radionuklida, vrši organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, preko inspektora za hranu, veterinarskih i fitosanitarnih inspektora.

Inspeksijski nadzor lijekova za humanu upotrebu, duvana i duvanskih proizvoda, kozmetičkih proizvoda, vode za piće koja nije u nadležnosti inspekcije za hranu, igračka osim igračaka na električni pogon bez daljinskog upravljača i igračaka sa daljinskim

upravljačem, sredstava za pranje i čišćenje (deterdžent), nakita, proizvoda u opštoj upotrebi koji dolaze u dodir sa ljudskom kožom i sluznicom, koji se odnosi na kontrolu sadržaja radionuklida, vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove preko zdravstveno - sanitarnog inspektora.

Inspeksijski nadzor igračaka na električni pogon bez daljinskog upravljača, igračaka sa daljinskim upravljačem i ostalih proizvoda u opštoj upotrebi koji nijesu u nadležnosti drugih inspekcija, koji se odnosi na kontrolu sadržaja radionuklida, vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove preko tržišne inspekcije i inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Ovlašćenja inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja

Član 179

U vršenju inspeksijskog nadzora iz člana 178 ovog zakona inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja je obavezan da:

- 1) naredi izradu i donošenje plana upravljanja radioaktivnim otpadom u skladu sa ovim zakonom;
- 2) naredi izradu plana dekomisije, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) naredi sprovođenje operativnog monitoringa radioaktivnosti na osnovu programa operativnog monitoringa radioaktivnosti;
- 4) naredi dostavljanje izvještaja o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti;
- 5) naredi izradu programa vanrednog monitoringa radioaktivnosti, u slučaju vanredne situacije;
- 6) naredi dostavljanje izvještaja o sprovedenom vanrednom monitoringu radioaktivnosti;
- 7) naredi podnošenje izvještaja o rezultatima izvršenih korektivnih mjera;
- 8) naredi redovno vršenje testiranja otvorenih i zatvorenih radioaktivnih izvora , u skladu sa ovim zakonom;
- 9) naredi redovno vršenje provjere izvora i uređaja koji sadrže izvore na mjestu korišćenja i/ili skladištenja;
- 10) naredi izradu protokola i procedura za svaki fiksni i mobilni izvor u skladu sa ovim zakonom;
- 11) naredi provjeru stanja izvora poslije bilo kojeg događaja ili incidenta i preduzimanje mjera u skladu sa ovim zakonom;
- 12) naredi da se obezbijedi da visokoaktivni zatvoreni radioaktivni izvor i pripadajući kontejner prate fotografije i pisane informacije, kao i da ispuni uslove u pogledu obilježavanja i označavanja;
- 13) naredi podnošenje zahtjeva za prijavljivanje aktivnosti i/ili djelatnosti koje mogu dovesti do izlaganja jonizujućem zračenju;
- 14) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti koje mogu dovesti do izlaganja jonizujućem zračenju, a nije prijavljena organu uprave;
- 15) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja;
- 16) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja izvora jonizujućih zračenja, ako se vrši bez rješenja o registraciji organa uprave ili protivno uslovima datim u rješenju o registraciji;
- 17) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o registraciji za korišćenje izvora jonizujućih zračenja;
- 18) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja izvora jonizujućih zračenja, ako se vrši bez rješenja o registraciji organa uprave ili protivno uslovima datim u rješenju o registraciji;
- 19) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja;
- 20) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja izvora jonizujućih zračenja, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 21) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence za korišćenje izvora jonizujućih zračenja;

- 22) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja izvora jonizujućih zračenja, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 23) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja;
- 24) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o prevozu radioaktivnih izvora;
- 25) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti prevoza radioaktivnih izvora, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 26) naredi podnošenje zahtjeva stranom pravnom licu za izdavanje licence za privremeno korišćenje izvora jonizujućeg zračenja u izuzetnim okolnostima na teritoriji Crne Gore;
- 27) zabrani stranom pravnom licu obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti privremenog korišćenja izvora jonizujućeg zračenja u izuzetnim okolnostima na teritoriji Crne Gore, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 28) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu;
- 29) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti ispuštanja značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 30) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence za namjerno dodavanje radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode;
- 31) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti namjernog dodavanja radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 32) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence za uvoz potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance;
- 33) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o ispunjavanju mjera sigurnosti i bezbjednosti pri izgradnji objekta u kojem se koriste zatvoreni radioaktivni izvori kategorije 1, 2 i 3 i/ili otvoreni radioaktivni izvori kategorije 4 i 5;
- 34) zabrani izgradnju objekata u kojem se koriste zatvoreni radioaktivni izvori kategorije 1, 2 i 3 i/ili otvoreni radioaktivni izvori kategorije 4 i 5, ako se vrše bez licence o ispunjavanju mjera sigurnosti i bezbjednosti ili protivno uslovima datim u licenci;
- 35) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o trajnom prestanku korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili, godinu dana prije odluke o trajnom prestanku obavljanja djelatnosti ili u slučaju nesolventnosti;
- 36) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o ispunjavanju mjera sigurnosti i bezbjednosti pri izgradnji skladišta ili odlagališta radioaktivnog otpada;
- 37) zabrani izgradnju skladišta ili odlagališta radioaktivnog otpada, ako se vrši bez licence o ispunjavanju mjera sigurnosti i bezbjednosti pri izgradnji skladišta ili odlagališta radioaktivnog otpada ili protivno uslovima datim u licenci;
- 38) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o probnom radu skladištenja ili odlaganja;
- 39) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti probnog rada skladištenja ili odlaganja ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 40) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o skladištenju ili odlaganju;
- 41) zabrani skladištenje ili odlaganje, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 42) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o trajnom prestanku skladištenja ili odlaganja radioaktivnog otpada;
- 43) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o dekomisiji;
- 44) naredi podnošenje izvještaja organu uprave o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti za vrijeme trajanja aktivnosti dekomisije;

- 45) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o posjedovanju nuklearnih materijala;
- 46) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja nuklearnih materijala, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 47) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o korišćenju nuklearnih materijala;
- 48) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja nuklearnih materijala, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 49) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o prevozu nuklearnih materijala;
- 50) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti prevoza nuklearnih materijala, ako se vrši bez licence ili protivno uslovima datim u licenci;
- 51) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja;
- 52) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 53) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja;
- 54) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja gdje se ispuštaju značajne količine radioaktivnih materijala, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 55) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje licence o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu;
- 56) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu, ako se vrši bez licence organa uprave ili protivno uslovima datim u licenci;
- 57) oduzme licencu o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja ako snabdijeva privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika izvorom jonizujućeg zračenja koji nema rješenje o registraciji ili licencu za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja;
- 58) naredi postavljanje licence, rješenja o registraciji ili dozvole na vidno mjesto u prostoriji gdje se izvori jonizujućeg zračenja i/ili nuklearnog materijala koriste, odnosno postavljanje iste na dostupno mjesto;
- 59) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za iznajmljivanje izvora jonizujućih zračenja;
- 60) zabrani iznajmljivanje izvora jonizujućih zračenja, ako se vrši bez odobrenja organa uprave ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 61) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za uvoz izvora jonizujućih zračenja;
- 62) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za izvoz izvora jonizujućih zračenja;
- 63) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za uvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2, za svaki izvor pojedinačno;
- 64) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2, za svaki izvor pojedinačno;
- 65) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za uvoz i/ili izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 u izuzetnim okolnostima;
- 66) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za tranzit radioaktivnih izvora;
- 67) naredi pribavljanje odobrenje za prevoz radioaktivnih izvora;
- 68) zabrani vršenje prevoza radioaktivnih izvora nosiocu licence o prevozu radioaktivnih izvora ako se vrši bez odobrenja za prevoz radioaktivnih izvora ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 69) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za spremanje radioaktivnih izvora (privremeno skladištenje);

- 70) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja i/ili korišćenja izvora jonizujućih zračenja, ako se vrši bez odobrenja za spremanje radioaktivnih izvora (privremeno skladištenje) ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 71) naredi dostavljanje obavještenje o namjeravanom uvozu nuklearnog materijala;
- 72) naredi dostavljanje obavještenja o namjeravanom izvozu i/ili tranzitu nuklearnog materijala;
- 73) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za prevoz nuklearnih materijala;
- 74) zabrani prevoz nuklearnog materijala nosiocu licence o prevozu nuklearnih materijala, ako se vrši bez odobrenja za prevoz nuklearnih materijala ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 75) naredi podnošenje zahtjeva za odobrenje za skladištenje radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala;
- 76) zabrani skladištenje radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala, ako se vrši bez odobrenja za skladištenje radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 77) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za odlaganje radioaktivnog otpada;
- 78) zabrani odlaganje radioaktivnog otpada, ako se vrši bez odobrenja za odlaganje radioaktivnog otpada ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 79) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada ili zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku istrošenog goriva;
- 80) naredi nosiocima odobrenja za izvoz ili tranzit radioaktivnog otpada i nosiocima odobrenja za tranzit istrošenog goriva da organu uprave dostave potvrdu o prijemu radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva, izjave primaoca radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva u kojoj se navodi da su radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo stigli na svoje odredište i naziv zadnjeg graničnog prelaza ulaska radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva;
- 81) zabrani pošiljku radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva, na predlog organa uprave, kada pošiljka ne može biti realizovana do kraja ili ako nijesu ispunjeni uslovi za pošiljku u skladu sa ovim zakonom, a nije moguće postići dogovor;
- 82) naredi preduzimanje korektivnih sigurnosnih mjera, na predlog organa uprave, u slučaju kada pošiljka ne može biti realizovana;
- 83) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole o obavljanju poslova kontrole lične doze;
- 84) zabrani vršenje poslova utvrđivanja unutrašnje ili spoljašnje doze zračenja za izložena lica koja podliježu pojedinačnom monitoringu, ako se vrše bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- 85) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 86) zabrani vršenje poslova stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, ako se vrše bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- 87) zabrani vršenje poslova utvrđivanja unutrašnje ili spoljašnje doze zračenja za izložena lica koja podliježu pojedinačnom monitoringu ili poslova stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja u Crnoj Gori, ako se vrše bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- 88) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku;
- 89) zabrani vršenje poslova stručnjaka za medicinsku fiziku u oblasti radiologije, nuklearne medicine ili radioterapije, ako se vrše bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- 90) naredi određivanje lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja;
- 91) naredi vršenje stručnog osposobljavanja lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti, u skladu sa ovim zakonom;

- 92) naredi izradu procjene rizika izloženosti profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za bezbjednost;
- 93) naredi vršenje revizije Procjene rizika ako je došlo do značajnih promjena podataka iz Procjene rizika ili ako rezultati ljekarskog pregleda profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za bezbjednost to zahtijevaju;
- 94) naredi izradu i sprovođenje Akcionog programa o sprovođenju mjera zaštite, ukoliko se na osnovu Procjene rizika utvrdi da su vrijednosti nivoa izlaganja jonizujućem zračenju iznad dozvoljenih;
- 95) naredi utvrđivanje razloga prekoračenja dozvoljenih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju i poboljšanje zaštitnih i preventivnih mjera;
- 96) naredi obezbjeđenje potrebnih sredstava i opreme lične zaštite na radu, koja ispunjava uslove u skladu sa ovim zakonom;
- 97) naredi vršenje stručnog osposobljavanja i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti za lica u skladu sa ovim zakonom;
- 98) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole o obavljanju poslova stručnog osposobljavanja;
- 99) zabrani vršenje poslova stručnog osposobljavanja, ako se vrše bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- 100) naredi sprovođenje mjera radijacione sigurnosti, u skladu sa ovim zakonom;
- 101) naredi uspostavljanje preporučenog doznog ograničenja za profesionalno izložena lica i za izložene vanjske radnike;
- 102) naredi obezbjeđenje uslova rada i zaštitu izloženih trudnica i dojilja, u skladu sa ovim zakonom;
- 103) naredi sprovođenje mjera za ograničavanje izlaganja profesionalno izloženih lica jonizujućem zračenju, u skladu sa ovim zakonom;
- 104) naredi klasifikaciju radnih mjesta u različite zone, u kojima se sprovode djelatnosti i/ili aktivnosti sa primjenom jonizujućih zračenja i kontinuirano vršenje kontrole radnih uslova u tim zonama, u skladu sa ovim zakonom;
- 105) naredi označavanje kontrolisane zone, na radnom mjestu gdje se primjenjuju jonizujuća zračenja, u skladu sa ovim zakonom;
- 106) naredi izradu radnih uputstava u skladu sa radiološkim rizikom od izvora i aktivnostima koje se vrše u kontrolisanoj zoni, informisanje izloženih lica u vezi sa radiološkim rizikom, interno osposobljavanje izloženih lica u vezi sa označenom zonom i radnim mjestima, obezbjeđenje odgovarajuće opreme za mjerenje kontaminacije kože, odjeće zaposlenih lica, predmeta ili materijala koji se iznose iz kontrolisane zone, kao i opremu i sredstva lične zaštite na radu, u skladu sa ovim zakonom;
- 107) naredi uspostavljanje radiološkog nadzora radnog mjesta u kontrolisanoj zoni u skladu sa ovim zakonom;
- 108) naredi označavanje nadgledane zone, na radnom mjestu gdje se primjenjuju jonizujuća zračenja, u skladu sa ovim zakonom;
- 109) naredi izradu radnih uputstava u skladu sa radiološkim rizikom od izvora i aktivnostima koje se vrše u nadgledanoj zoni, informisanje izloženih lica u vezi sa radiološkim rizikom, interno osposobljavanje izloženih lica u vezi sa označenom zonom i radnim mjestima, kao i obezbjeđenje opreme i sredstava lične zaštite na radu, u skladu sa ovim zakonom;
- 110) naredi uspostavljanje radiološkog nadzora radnog mjesta u nadgledanoj zoni u skladu sa ovim zakonom;
- 111) naredi vršenje klasifikacije izloženih lica radi monitoringa i nadzora izlaganja tih lica, u skladu sa ovim zakonom;
- 112) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju zaštite vanjskih radnika od izlaganja jonizujućem zračenju, u skladu sa ovim zakonom;
- 113) naredi vršenje provjere zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica;
- 114) naredi podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za posebno odobreno izlaganje;

- 115) zabrani obavljanje poslova u planiranoj situaciji izlaganja u kojoj očekivana izloženost izloženog lica može premašiti granice izlaganja, ako se vrše bez odobrenja organa uprave ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 116) naredi primjenu granica izlaganja za izložena lica u vanrednim situacijama izlaganja;
- 117) naredi sprovođenje mjerenja za određivanje ličnih doza zaposlenih lica na radnim mjestima sa potencijalno povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja i vođenje evidencije o rezultatima mjerenja;
- 118) naredi podnošenje zahtjeva za odobrenje za privremeno deponovanje materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida;
- 119) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa potencijalno povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja koja uključuju materijal sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida, ako se vrše bez odobrenja organa uprave ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 120) naredi podnošenje zahtjeva za odobrenje o korišćenju deponovanog ispuštenog radioaktivnog materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida;
- 121) zabrani obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja deponovanog ispuštenog radioaktivnog materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida, ako se vrše bez odobrenja organa uprave ili protivno uslovima datim u odobrenju;
- 122) naredi vršenje mjerenja koncentracije aktivnosti radona radi procjene nivoa izlaganja zaposlenih lica jonizujućem zračenju;
- 123) naredi sprovođenje mjera zaštite od radona, u skladu sa ovim zakonom;
- 124) naredi sprovođenje uslova i mjera u pogledu zaštite od radona pravnom ili fizičkom licu koje namjerava da pristupi projektovanju i izgradnji novog objekta za stanovanje, sa javnim pristupom i sa radnim mjestima, gdje na bilo koji način radon može da prodre u objekat ili namjerava da rekonstruiše ili izvrši sanaciju postojećeg objekta;
- 125) naredi investitoru vršenje kontrolnih mjerenja koncentracije aktivnosti radona, prije početka korišćenja objekta i sprovođenje mjera smanjenja koncentracije radona, ako nijesu ispunjeni uslovi u pogledu tehničkih zahtjeva objekata u skladu sa ovim zakonom;
- 126) naredi proizvođaču i/ili uvozniku građevinskog materijala, da nakon proizvodnje a prije distribucije i prilikom uvoza, obezbijedi mjerenje koncentracije radionuklida u građevinskom materijalu;
- 127) zabrani distribuciju, uvoz, carinjenje građevinskog materijala, do dobijanja izvještaja o mjerenjima koncentracije radionuklida u građevinskom materijalu;
- 128) privremeno zabrani distribuciju, uvoz i carinjenje građevinskog materijala, u skladu sa ovim zakonom;
- 129) zabrani uvoz, izvoz i tranzit građevinskog materijala ako se ne vrši uz propisanu dokumentaciju u skladu sa ovim zakonom;
- 130) naredi mjere optimizacije medicinskog izlaganja, u skladu sa ovim zakonom;
- 131) naredi vođenje evidencije o dozama medicinskog izlaganja pacijenata i lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima;
- 132) naredi posebne mjere zaštite od zračenja pacijentkinja u toku trudnoće i dojenja;
- 133) naredi mjere, kod primjene jonizujućih zračenja i sa njima povezanih rizika, u cilju obezbjeđenja procjene doza za reprezentativnog pojedinca iz stanovništva;
- 134) naredi mjere, kod namjernog izlaganja jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe, u cilju obezbjeđenja da su preporučena dozna ograničenja znatno niža od granica izlaganja za pojedinog stanovnika;
- 135) naredi mjere koje se odnose na prevoz radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala u skladu sa ovim zakonom i propisom kojim se uređuje prevoz opasnih materija;
- 136) naredi uspostavljanje i održavanje neprekidnog nadzora i sprovođenje mjera za detekciju svih neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu;
- 137) naredi operateru postrojenja u kojima se prikuplja, prerađuje ili topi otpadni metal, preduzimanje mjera za zaposlene koji mogu doći u kontakt sa radioaktivnim izvorom bez vlasnika i/ili nuklearnim materijalom bez vlasnika, u skladu sa ovim zakonom;

- 138) naredi operateru postrojenja u kojima je otkriven radioaktivni izvor bez vlasnika i/ili nuklearni materijal bez vlasnika preduzimanje mjera za njihovo sigurno i bezbjedno skladištenje i drugih mjera zaštite, u skladu sa ovim zakonom;
- 139) naredi nosiocu licence za prevoz radioaktivnih izvora hitan prevoz radioaktivnog izvora u skladište radioaktivnog otpada, ako je radioaktivni izvor bez vlasnika i/ili nuklearni materijal bez vlasnika otkriven izvan postrojenja;
- 140) naredi operateru postrojenja za preradu metala i operaterima reciklažnih dvorišta vršenje mjerenja radi kontrole radioaktivnosti metala;
- 141) naredi operateru postrojenja u kojima se prikuplja, prerađuje ili topi otpadni metal, vršenje periodičnih mjerenja radi kontrole radioaktivnosti otpadnog metala;
- 142) naredi nosiocu ovlašćenja koji koristi, skladišti ili odlaže nuklearne materijale, sprovođenje zaštitnih mjera u skladu sa ovim zakonom;
- 143) zabrani uvoz i tranzit metalnih proizvoda, metalnih sirovina i metalnog otpada, ruda i sirovina i industrijskih deterdženata ako ne posjeduju odgovarajući izvještaj na radioaktivnost od ovlašćenog pravnog lica države izvoznice ili stručnjaka iz člana 104 ovog zakona;
- 144) zabrani izvoz metalnih proizvoda, metalnih sirovina, metalnog otpada, ruda i sirovina i industrijskih deterdženata, ako ne posjeduju izvještaj na radioaktivnost od stručnjaka iz člana 104 ovog zakona;
- 145) naredi organizovanje i sprovođenje planiranih mjera i postupaka reagovanja na vanrednu situaciju koja se dogodila na području obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti, radi smanjivanja i/ili otklanjanja posljedica, u skladu sa planovima pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan);
- 146) naredi izradu početne procjene okolnosti i posljedica vanredne situacije, da predlože mjere zaštite i po potrebi mjere remedijacije i pruže pomoć u njihovom sprovođenju, u slučaju vanredne situacije;
- 147) naredi sprovođenje korektivnih mjera u slučaju vanredne situacije;
- 148) zabrani rad u objektu u kojem je došlo do vanredne situacije, ukoliko se ne može nastaviti sa normalnim radom;
- 149) naredi nadoknadu štetu trećim licima koja je nastala kao posljedica vanredne situacije, u skladu sa ovim zakonom;
- 150) naredi podnošenje izvještaja o rezultatima izvršenih korektivnih mjera;
- 151) privremeno zabrani vršenje djelatnosti i/ili aktivnosti i drugih radnji.

Ovlašćenja inspektora za hranu, veterinarskih i fitosanitarnih inspektora

Član 180

U vršenju inspekcijskog nadzora iz člana 178 stav 7 ovog zakona inspektor za hranu, veterinarski ili fitosanitarni inspektor je obavezan da:

- provjerava sadržaj radionuklida u hrani, hrani za životinje, materijalima koji mogu doći u dodir sa hranom i hranom za životinje, vodi za piće, lijekovima za upotrebu u veterini, sredstvima za ishranu bilja (mineralna đubriva);
- zabrani stavljanje na tržište, uvoz, izvoz i tranzit hrane, hrane za životinje materijala koji mogu doći u dodir sa hranom i hranom za životinje, vode za piće, lijekova za upotrebu u veterini, sredstava za ishranu bilja (mineralna đubriva), ukoliko sadrže radionuklide iznad propisanih granica;
- naredi proizvođaču vode za piće da obezbijedi mjerenje radionuklida u vodi i ocjenu rezultata mjerenja;
- naredi proizvođaču vode za piće preduzimanje mjera kojima se smanjuje koncentracija aktivnosti radona, ukoliko je prekoračena najveća dopuštena koncentracija aktivnosti radona i preduzimanje mjere kojima se smanjuje izloženost prirodnim radionuklidima u skladu sa ovim zakonom.

Ovlašćenja zdravstveno-sanitarnog inspektora

Član 181

U vršenju inspekcijskog nadzora iz člana 178 stav 8 ovog zakona zdravstveno-sanitarni inspektor je, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje nadzor na tržištu, obavezan da:

- provjerava sadržaj radionuklida u lijekovima za humanu upotrebu, duvanu i duvanskim proizvodima, vodi za piće koja nije u nadležnosti inspekcije za hranu, kozmetičkim proizvodima, igračkama osim u igračkama na električni pogon bez daljinskog upravljača i igračkama sa daljinskim upravljačem, sredstvima za pranje i čišćenje (deterdžent), nakitu, proizvodima u opštoj upotrebi koji dolaze u dodir sa ljudskom kožom i sluznicom;
- zabrani stavljanje na tržište, uvoz, izvoz i tranzit lijekova za humanu upotrebu, duvana i duvanskih proizvoda, kozmetičkih proizvoda, igračaka osim igračaka na električni pogon bez daljinskog upravljača i igračaka sa daljinskim upravljačem, sredstava za pranje i čišćenje (deterdžent), nakita, proizvoda u opštoj upotrebi koji dolaze u dodir sa ljudskom kožom i sluznicom, ukoliko sadrže radionuklide iznad propisanih granica;
- naredi privrednim društvima i preduzetnicima koji vrše tretman i proizvodnju vode za piće a koja nije u nadležnost inspekcije za hranu mjerenje radionuklida u vodi za piće i ocjenu rezultata mjerenja ukoliko nijesu pokriveni programom monitoringa radioaktivnosti iz člana 25 ovog zakona;
- naredi privrednim društvima i preduzetnicima koji vrše tretman i proizvodnju vode za piće a koja nije u nadležnosti inspekcije za hranu, preduzimanje mjera kojima se smanjuje koncentracija aktivnosti radona, ukoliko je prekoračena najveća dopuštena koncentracija aktivnosti radona i preduzimanje mjere kojima se smanjuje izloženost prirodnim radionuklidima u skladu sa ovim zakonom;
- zabrani korišćenje vode za piće ukoliko sadrže radionuklide iznad propisanih granica a koja nije u nadležnosti inspekcije za hranu.

Ovlašćenja tržišnog inspektora

Član 182

U vršenju inspekcijskog nadzora iz člana 178 stav 9 ovog zakona tržišni inspektor je, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje nadzor na tržištu, obavezan da:

- provjerava sadržaj radionuklida u igračkama na električni pogon bez daljinskog upravljača i ostalih proizvoda u opštoj upotrebi koji nijesu u nadležnosti drugih inspekcija;
- zabrani stavljanje na tržište, uvoz, izvoz i tranzit igračaka na električni pogon bez daljinskog upravljača i ostalih proizvoda u opštoj upotrebi koji nijesu u nadležnosti drugih inspekcija, ukoliko sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Ovlašćenja inspektora za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Član 183

U vršenju inspekcijskog nadzora iz člana 178 stav 9 ovog zakona inspektor za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje nadzor na tržištu, obavezan da:

- provjerava sadržaj radionuklida u igračkama sa daljinskim upravljačem;
- zabrani stavljanje na tržište, uvoz, izvoz i tranzit igračaka sa daljinskim upravljačem, ukoliko sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Ovlašćenja carinskog organa

Član 184

U vršenju poslova carinski organ je obavezan da kontroliše da li se:

- uvoz i/ili izvoz izvora jonizujućih zračenja i/ili nuklearnog materijala, vrši uz licencu i odobrenje organa uprave;
- uvoz i/ili izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2, vrši uz licencu za uvoz i izvoz izvora jonizujućih zračenja i odobrenje organa uprave;
- uvoz i/ili izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 za privremeno korišćenje, vrši uz licencu za uvoz i izvoz izvora jonizujućih zračenja i odobrenje organa uprave;

- uvoz potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance, vrši uz licencu organa uprave;
- tranzit radioaktivnih izvora vrši uz odobrenje organa uprave i ovlaštenje zemlje izvoznice;
- tranzit nuklearnog materijala vrši odobrenje organa uprave i ovlaštenje zemlje izvoznice;
- izvoz ili tranzit radioaktivnog otpada ili tranzit istrošenog goriva, vrši uz odobrenje organa uprave;
- uvoz, izvoz i tranzit građevinskog materijala vrši uz propisanu dokumentaciju;
- uvoz, izvoz i tranzit metalnih proizvoda, metalnih sirovina i metalnog otpada vrši uz propisanu dokumentaciju;
- uvoz, izvoz i tranzit roba iz člana 171 stav 1 ovog zakona vrši uz propisanu dokumentaciju.

XVIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 185

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) bez odlaganja ne obavijesti organ uprave, inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja i organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove o nastanku vanredne situacije, koja se dogodila na području obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti i ne organizuje i ne sprovede planirane mjere i postupke reagovanja na vanrednu situaciju, radi smanjivanja i/ili otklanjanja posljedica, u skladu sa planovima pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) (član 33 stav 3);
- 2) u slučaju vanredne situacije iz člana 33 stav 3 ovog zakona, ne izradi početnu procjenu stanja i posljedica vanredne situacije, sa mjerama zaštite, po potrebi i mjerama remedijacije i ne pruže pomoć u njihovom sprovođenju (član 33 stav 4);
- 3) bez odlaganja ne preduzme korektivne mjere nakon vanredne situacije na kontaminiranom području, bilo da je u objektu ili van njega, u skladu sa planom pripremljenosti i postupanja u vanrednoj situaciji (preduzetni plan) radi vraćanja područja u prvobitno stanje (član 37 stav 2 alineja 1);
- 4) bez odlaganja ne zaustavi rad u objektu u kojem je došlo do vanredne situacije, a koji ne može nastaviti sa normalnim radom (član 37 stav 2 alineja 2);
- 5) bez odlaganja ne nadoknadi štetu trećim licima koja je nastala kao posljedica vanredne situacije, ukoliko se korektivnim mjerama nije saniralo kontaminirano područje (član 37 stav 2 alineja 3);
- 6) u roku od pet radnih dana ne podnese organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja izvještaj o rezultatima izvršenih korektivnih mjera (član 37 stav 2 alineja 4);
- 7) ne podnese organu uprave u pisanoj ili elektronskoj formi prijavu i informaciju o opravdanosti obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti iz člana 41 stav 1 ovog zakona (član 42 st. 1, 2 i 3);
- 8) ne podnese organu uprave zahtjev za registraciju o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja prije nego nabavi uređaj koji proizvodi jonizujuće zračenje kategorije 3 (član 45 stav 1);
- 9) ne podnese organu uprave zahtjev za registraciju o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja prije nego nabavi zatvorene radioaktivne izvore kategorije 4 i/ili 5 (član 45 stav 1);
- 10) ne podnese organu uprave zahtjev za registraciju o korišćenju izvora jonizujućih zračenja prije nego počne da obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorije 3 (član 46 stav 1);
- 11) ne podnese organu uprave zahtjev za registraciju o korišćenju izvora jonizujućih zračenja, prije nego počne da obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5 (član 46 stav 1);
- 12) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti posjedovanja izvora jonizujućih zračenja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorija 1 i/ili 2 ili posjedovanja zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1, 2 i/ili 3 i/ili posjedovanja otvorenih radioaktivnih

- izvora kategorije 4 i/ili 5, bez licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja (član 48 stav 1);
- 13) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenja uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje kategorija 1 i/ili 2 i/ili korišćenje zatvorenih radioaktivnih izvora kategorije 1, 2 i/ili 3 i/ili korišćenje otvorenih radioaktivnih izvora kategorije 4 i/ili 5, bez licence o korišćenju izvora jonizujućih zračenja (član 49 stav 1);
  - 14) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti uvoza i/ili izvoza izvora jonizujućih zračenja bez licence o uvozu i/ili izvozu izvora jonizujućih zračenja (član 50 stav 1);
  - 15) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti prevoza radioaktivnih izvora bez licence organa uprave (član 51 stav 1);
  - 16) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti privremenog korišćenja izvora jonizujućeg zračenja bez licence o privremenom korišćenju izvora jonizujućih zračenja u izuzetnim okolnostima (član 52 stav 1);
  - 17) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti pri kojima se ispuštaju značajne količine radioaktivnih efluenata u životnu sredinu bez licence o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih efluenata u životnu sredinu (član 53 stav 1);
  - 18) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti namjernog dodavanja radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske bez licence o namjernom dodavanju radioaktivnih supstanci tokom proizvodnje i izrade potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode (član 54 stav 1);
  - 19) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti uvoza potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance, bez licence o uvozu potrošačkih ili drugih proizvoda uključujući i medicinske proizvode u koje su namjerno dodate radioaktivne supstance (član 55 stav 1);
  - 20) ne pribavi licencu o trajnom prestanku korišćenja izvora jonizujućih zračenja i objekta u kojem su se izvori koristili, godinu dana prije odluke o trajnom prestanku obavljanja djelatnosti ili u slučaju insolventnosti (član 56 stav 1);
  - 21) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti probnog skladištenja ili odlaganja bez licence o probnom radu skladištenja ili bez licence o probnom radu odlaganja (član 57 stav 4);
  - 22) ne vodi evidenciju o uskladištenim iskorišćenim radioaktivnim izvorima, radioaktivnom materijalu, nuklearnim materijalima i radioaktivnom otpadu i odloženom radioaktivnom otpadu za vrijeme probnog rada i podatke iz te evidencije ne dostavi organu uprave u rokovima i na način koji odredi organ uprave (član 57 stav 11);
  - 23) ne pribavi licencu o skladištenju ili licencu o odlaganju dva mjeseca prije isteka licence o probnom skladištenju ili licence o probnom odlaganju (član 58 stav 1);
  - 24) ne vodi evidenciju o uskladištenim iskorišćenim radioaktivnim izvorima, radioaktivnom materijalu, nuklearnim materijalima i radioaktivnom otpadu i odloženom radioaktivnom otpadu i podatke iz te evidencije ne dostavi organu uprave u rokovima i na način koji odredi organ uprave (član 58 stav 8);
  - 25) jednom godišnje ne vrši program operativnog monitoringa radioaktivnosti iz člana 27 ovog zakona i ne dostavi organu uprave izvještaj o sprovedenom programu operativnog monitoringa radioaktivnosti (član 58 stav 9);
  - 26) ne pribavi licencu o trajnom prestanku skladištenja ili licencu o trajnom prestanku odlaganja radioaktivnog otpada, godinu dana prije odluke o trajnom prestanku skladištenja ili odlaganja radioaktivnog otpada odnosno rada skladišta ili odlagališta (član 59 stav 1);
  - 27) nakon trajnog prestanka odlaganja radioaktivnog otpada ne dostavi organu uprave izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti (član 59 stav 8);
  - 28) godinu dana prije isteka roka važenja licence za skladištenje, ne pribavi licencu o dekomisiji, (član 60 stav 1);
  - 29) za vrijeme trajanja aktivnosti dekomisije organu uprave ne dostavi izvještaj o sprovedenom operativnom monitoringu radioaktivnosti u roku koji je organ uprave odredio (član 60 stav 6);
  - 30) obavlja djelatnost i/ili aktivnost posjedovanja nuklearnih materijala bez licence o posjedovanju nuklearnih materijala (član 61 stav 1);
  - 31) obavlja djelatnost i/ili aktivnost korišćenja nuklearnih materijala bez licence o korišćenju nuklearnih materijala (član 62 stav 1);

- 32) ne dostavi organu uprave kopiju polise osiguranja za zbrinjavanje nuklearnog materijala ili drugi instrument finansijskog obezbjeđenja, u roku od pet radnih dana od dana kada postane insolventno ili prestane sa obavljanjem djelatnosti i/ili aktivnosti; (član 62 stav 7);
- 33) obavlja djelatnost i/ili aktivnost prevoza nuklearnih materijala drumskim saobraćajem bez licence o prevozu nuklearnih materijala (član 63 stav 1);
- 34) obavlja djelatnost i/ili aktivnost sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja bez licence o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja (član 64 stav 1);
- 35) obavlja djelatnost i/ili aktivnost koja se vrši u redovnim okolnostima, na radnim mjestima sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja sa kojih se mogu ispustiti značajne količine radioaktivnih materijala, bez licence o ispuštanju značajnih količina radioaktivnih materijala sa određenih radnih mjesta sa povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja (član 65 stav 1);
- 36) prije prvog ispuštanja ne obezbijedi prostor na kojem će se vršiti privremeno deponovanje ispuštenih količina radioaktivnih materijala i ne preduzme mjere sigurnosti i bezbjednosti u skladu sa ovim zakonom, do izvršenja izvoza tog materijala, njegovog sigurnog i bezbjednog skladištenja ili korišćenja u druge namjene (član 65 stav 6);
- 37) ne vodi evidenciju o obavljenim ispuštima i mjerenjima i o tome ne obavijesti organ uprave, u rokovima koje je isti organ odredio (član 65 stav 7);
- 38) obavlja djelatnost i/ili aktivnost na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu, na kojima važe uslovi za zaposlena lica iz člana 139 stav 4 ovog zakona, bez licence o obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti na radnim mjestima sa povećanom izloženošću radonu (član 66 stav 1);
- 39) snadbijeva izvorom jonizujućeg zračenja, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnika koje nije registrovano ili nema licencu o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja iz čl. 45 i 48 ovog zakona (član 68 stav 2);
- 40) vrši iznajmljivanje izvora jonizujućih zračenja na korišćenje nosiocu rješenja o registraciji ili licence za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja, bez odobrenja organa uprave i bez zaključenog ugovora o iznajmljivanju izvora jonizujućih zračenja (član 69 st.1 i 2);
- 41) za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se uvozi pojedinačno, prethodno nije pribavio odobrenje za uvoz izvora jonizujućih zračenja (član 70 stav 1);
- 42) nakon izvršenog uvoza organu uprave ne dostavi zapisnik o izvršenom uvozu u roku od tri dana od dana izvršenog uvoza (član 70 stav 5);
- 43) za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se izvozi pojedinačno, prethodno nije pribavio odobrenje za izvoz izvora jonizujućih zračenja (član 71 stav 1);
- 44) za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se uvozi pojedinačno, prethodno nije pribavio odobrenje za uvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 (član 72 stav 1);
- 45) za svaki izvor jonizujućih zračenja koji se izvozi pojedinačno, prethodno nije pribavio odobrenje za izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 (član 73 stav 1);
- 46) nakon završetka recikliranja izvora ne obavijesti o tome organ uprave i ne podnese zahtjev za uvoz recikliranog izvora u skladu sa članom 72 ovog zakona (član 73 stav 8);
- 47) od organa uprave ne pribavi odobrenje za uvoz i/ili izvoz radioaktivnih izvora kategorije 1 i/ili 2 za privremeno korišćenje, jer se zbog hitnosti ne može izvršiti uvoz i/ili izvoz u skladu sa čl. 72 i 73 ovog zakona (član 74 stav 1);
- 48) vrši tranzit radioaktivnih izvora, bez odobrenja za tranzit radioaktivnih izvora koje izdaje organ uprave (član 75 stav 1);
- 49) vrši prevoz radioaktivnih izvora, a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje za prevoz radioaktivnih izvora, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje prevoz opasnih materija (član 77 stav 1);
- 50) organu uprave i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja ne dostavi zapisnik o izvršenom prevozu, u roku od tri dana od dana izvršenog prevoza (član 77 stav 3);
- 51) vrši spremanje radioaktivnih izvora (privremeno skladištenje) koji se više ne koriste, a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje za spremanje radioaktivnih izvora (član 78 stav 1);

- 52) ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o spremanju radioaktivnih izvora, u roku od sedam dana od dana izvršenog spremanja izvora (član 78 stav 5);
- 53) vrši uvoz nuklearnih materijala pojedinačno u Crnu Goru, a od organa uprave ne pribavi odobrenje za uvoz nuklearnih materijala (član 79 stav 1);
- 54) prije izdavanja odobrenja za uvoz nuklearnih materijala, na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun), ne uplati finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom izvoza, tranzita ili uvoza, u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu (član 79 stav 7);
- 55) u roku od 24 časa od realizacije uvoza ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o tačnom datumu prijema nuklearnog materijala (član 79 stav 10);
- 56) vrši izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala, za svaki pojedinačni izvoz i/ili tranzit (član 80 stav 1);
- 57) prije izdavanja odobrenja za izvoz i/ili tranzit nuklearnih materijala, na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun), ne uplati finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom izvoza ili tranzita u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu (član 80 stav 5);
- 58) u roku od 24 časa od realizacije izvoza ili tranzita nuklearnih materijala ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o datumu izvoza ili tranzita sa područja Crne Gore (član 80 stav 8 alineja 1);
- 59) u roku od tri dana od realizacije izvoza ili tranzita nuklearnih materijala ne dostavi organu uprave pisanu potvrdu koju pribavlja od krajnjeg korisnika zemlje primaoca da je primio nuklearni materijal u najavljenim količinama prema specifikaciji (član 80 stav 8 alineja 2);
- 60) vrši prevoz nuklearnih materijala, a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje za prevoz nuklearnih materijala (član 81 stav 1);
- 61) prije izdavanja odobrenja za prevoz nuklearnih materijala, na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun), ne uplati finansijska sredstva u slučaju pokrića eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom prevoza, u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu (član 81 stav 4);
- 62) organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja ne dostavi zapisnik o izvršenom prevozu, u roku od tri dana od dana izvršenog prevoza (član 81 stav 9);
- 63) ne vodi pisanu i elektronsku evidenciju obavljenih prevoza nuklearnih materijala (član 81 stav 14 alineja 1);
- 64) u roku od 24 časa od obavljenog prevoza na teritoriji Crne Gore ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o obavljenom prevozu (član 81 stav 14 alineja 2);
- 65) vrši skladištenje iskorišćenih radioaktivnih izvora i/ili nuklearnih materijala i/ili radioaktivnih materijala, a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje za skladištenje iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih i/ili radioaktivnih materijala (član 83 stav 1);
- 66) posjeduje zatečene nuklearne i/ili zatečene radioaktivne materijale a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje iz člana 83 stav 1 ovog zakona (član 83 stav 2);
- 67) posjeduje zatečene iskorišćene radioaktivne izvore koje nije u mogućnosti da ih vrati proizvođaču, a od organa uprave prethodno nije pribavio odobrenje iz člana 83 stav 1 ovog zakona (član 83 stav 2);
- 68) u roku od sedam dana od dana skladištenja iskorišćenih radioaktivnih izvora, nuklearnih materijala, zatečenih iskorišćenih radioaktivnih izvora i/ili zatečenog radioaktivnog materijala ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o obavljenom skladištenju i u istom roku ne dostavi dokaz o primopredaji tih izvora i materijala (član 83 stav 7);
- 69) od organa uprave ne pribavi odobrenje za odlaganje radioaktivnog otpada (član 84 stav 1);

- 70) u roku od sedam dana izvršenog odlaganja radioaktivnog otpada ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o obavljenom odlaganju i u istom roku ne dostavi dokaz o primopredaji radioaktivnog otpada (član 84 stav 4);
- 71) bez odlaganja ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja o gubitku, krađi, curenju zračenja, prosipanju otvorenih izvora zračenja, neovlaštenom korišćenju otvorenih i/ili zatvorenih radioaktivnih izvora i neovlaštenom ispuštanju otvorenih radioaktivnih izvora (član 86 stav 1 tačka 1);
- 72) ne vodi evidenciju o otvorenim i zatvorenim radioaktivnim izvorima i podatke iz evidencije ne dostavi organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja, na njihov zahtjev (član 86 stav 1 tačka 2);
- 73) ne obavijesti organ uprave, inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja i organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove o svakom namjeravanom prevozu visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i o prevozu drugih zatvorenih radioaktivnih izvora, prema potrebi (član 86 stav 1 tačka 3);
- 74) ne obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti sa visokoaktivnim radioaktivnim zatvorenim izvorima u skladu sa članom 86 stav 2 ovog zakona;
- 75) ne vodi evidenciju o uređajima koji proizvode jonizujuća zračenja i podatke iz evidencije ne dostavi organu uprave i inspektoratu za zaštitu od jonizujućih zračenja, na njihov zahtjev (član 86 stav 3);
- 76) vrši izvoz ili tranzit radioaktivnog otpada ili tranzit istrošenog goriva, a organu uprave nije podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada ili zahtjev za izdavanje odobrenja za pošiljku istrošenog goriva (član 94 stav 1);
- 77) prije izdavanja odobrenja iz čl. 98 i 99 ovog zakona, na poseban račun Budžeta (nuklearni račun) ne uplati finansijska sredstva za pokriće eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom izvoza ili tranzita u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu i o tome ne dostavi dokaz organu uprave (član 94 stav 2);
- 78) ne dostavi organu uprave opis pošiljke radioaktivnog otpada i popis paketa, nakon izdavanja odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada (član 98 stav 4);
- 79) nakon izdavanja odobrenja za pošiljku istrošenog goriva, ne dostavi organu uprave opis pošiljke istrošenog goriva i popis paketa, (član 99 stav 4);
- 80) ne dostavi organu uprave potvrdu o prijemu radioaktivnog otpada ili istrošenog goriva, u roku od 15 dana od dana prijema (član 100 stav 1);
- 81) vrši poslove utvrđivanja unutrašnje ili spoljašnje doze zračenja za izložena lica za koja se vrši pojedinačni monitoring (kontrola lične doze) bez dozvole o obavljanju poslova kontrole lične doze (čl. 103 stav 1 i 105 stav 1);
- 82) vrši poslove zaštite od jonizujućih zračenja bez dozvole za obavljanje stručnih poslova za zaštitu od jonizujućih zračenja (čl. 104 stav 1 i 105 stav 1);
- 83) vrši poslove stručnjaka za medicinsku fiziku u oblasti radiologije, nuklearne medicine ili radioterapije bez dozvole za obavljanje poslova stručnjaka za medicinsku fiziku (član 106 stav 1);
- 84) angažuje vanjske radnike, a ne pribavi akt o određivanju lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja od poslodavaca vanjskih radnika i ne dostavi ga organu uprave u roku od deset dana od dana angažovanja vanjskih radnika (član 110 stav 6);
- 85) licu odgovornom za zaštitu od jonizujućih zračenja ne obezbijedi stručno osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti u skladu sa ovim zakonom (član 110 stav 7);
- 86) ne izradi procjenu rizika izloženosti profesionalno izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućih zračenja i lica odgovornih za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost (član 111 stav 1);
- 87) ne izradi akcioni program o sprovođenju mjera zaštite, a na osnovu procjene rizika se utvrdi da su vrijednosti nivoa izlaganja jonizujućem zračenju iznad dozvoljenih (član 112 stav 1);
- 88) dođe do prekoračenja graničnih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju, pored mjera iz akcionog programa, a ne sprovede dodatne mjere, radi smanjenja izloženosti ispod dozvoljenih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju, ne utvrdi razloge prekoračenja dozvoljenih vrijednosti izloženosti jonizujućem zračenju i ne

- poboljša zaštitne i preventivne mjere, kako bi se spriječilo ponovno prekoračenje tih vrijednosti (član 112 stav 3);
- 89) se na radnom mjestu ne koriste sredstva i oprema lične zaštite na radu i ne sprovode mjere zaštite, pri obavljanju djelatnosti i/ili aktivnosti u oblasti jonizujućih zračenja (član 113 stav 1);
  - 90) licima iz člana 114 st. 2, 3 i 4 ovog zakona, a ako je primjenjivo i stranim vanjskim radnicima, ne obezbijedi potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu (član 113 stav 3);
  - 91) vrši stručno osposobljavanje lica iz člana 114 ovog zakona bez dozvole za stručno osposobljavanje (član 115 stav 1);
  - 92) ne izradi nastavni plan stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti i protokol (praktikum) za izvođenje praktičnog dijela obuke na osnovu programa stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti iz člana 116 ovog zakona (član 115 stav 5);
  - 93) za profesionalno izložena lica i vanjske radnike u dogovoru sa poslodavcem vanjskih radnika, ne uspostavi preporučeno dozno ograničenje, koje je predložio i koje je odobreno u postupku izdavanja rješenja o registraciji, licence ili dozvole (član 119 stav 1);
  - 94) nakon obavještenja o trudnoći ne obezbijedi uslove rada da ekvivalentna doza za plod bude toliko niska koliko je to razumno moguće postići sa minimalnom vjerovatnoćom da ekvivalentna doza za plod do kraja trudnoće dostigne najviše 1 mSv (član 121 stav 2);
  - 95) ne izvrši klasifikaciju radnih mjesta u zone, u kojima se sprovode djelatnosti i/ili aktivnosti sa primjenom jonizujućih zračenja, na osnovu procjene očekivanih godišnjih efektivnih doza, vjerovatnoće i veličine potencijalnih izlaganja (član 123 stav 1);
  - 96) ne označi kontrolisanu zonu, na radnom mjestu gdje se primjenjuju jonizujuća zračenja i ne izradi radna uputstva u skladu sa radiološkim rizikom od izvora i aktivnostima koje se vrše u toj zoni, ne informiše izložena lica u vezi sa radiološkim rizikom, interno ne osposobi izložena lica u zoni i na radnim mjestima, ne obezbijedi odgovarajuću opremu za mjerenje kontaminacije kože gdje je primjenjivo, odjeće zaposlenih lica, predmeta ili materijala koji se iznose iz kontrolisane zone, kao i opremu i sredstva lične zaštite na radu (član 124 stav 1);
  - 97) na radnom mjestu ne označi nadgledanu zonu gdje se primjenjuju jonizujuća zračenja (član 125 stav 1);
  - 98) ne uspostavi radiološki nadzor radnih mjesta u kontrolisanoj zoni i nadgledanoj zoni gdje je primjenjivo (član 126 stav 1);
  - 99) ne izvrši klasifikaciju izloženih lica radi monitoringa i praćenja izlaganja tih lica (član 127 stav 1);
  - 100) dođe do slučajnog izlaganja, a izloženom licu i organu uprave odmah ne dostavi rezultate individualnog monitoringa i procjenu doze za izložena lica (član 129 stav 2);
  - 101) ne obezbijedi zaštitu vanjskih radnika od izlaganja jonizujućem zračenju (član 130 stav 2);
  - 102) ima kontrolisanu zonu u kojoj rad obavlja vanjski radnik kategorije A, a ne ispuni uslove iz člana 131 stav 1 ovog zakona;
  - 103) ima nadgledanu zonu u kojoj rad obavlja vanjski radnik kategorije A, a ne ispuni uslove iz člana 131 stav 2 ovog zakona;
  - 104) ne obezbijedi provjeru zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica, ne zaključi ugovor sa ovlašćenom zdravstvenom ustanovom o provjeri zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica i kopiju ne dostavi organu uprave, u roku od pet radnih dana od dana zaključivanja ugovora (član 132 stav 3);
  - 105) obavlja poslove u planiranoj situaciji izlaganja u kojoj očekivana izloženost profesionalno izloženog lica može premašiti granice izlaganja, a organu uprave nije podnio zahtjev za posebno odobreno izlaganje koji sadrži: predlog maksimalnih granica izlaganja za tu situaciju, opravdanost za posebno odobreno izlaganje i procedure optimizacije zaštite od zračenja za to izlaganje (član 135 stav 1);
  - 106) izložena lica u vanrednim situacijama izlaže preko propisane granice izlaganja (član 136 stav 1);

- 107) dođe do prekoračenja propisanih granica izlaganja, a ne uspostavi referentne nivoe, izražene u efektivnim dozama u skladu sa članom 136 stav 2 ovog zakona;
- 108) u slučaju postojanja mogućnosti prekoračenja referentnih nivoea iz člana 136 stav 2 alineja 1 ovog zakona, prethodno ne pribavi pisanu saglasnost lica za učešće u vanrednim situacijama izlaganja i tim licima ne obezbijedi prethodno pružanje informacija o rizicima po zdravlje u toku učestvovanja u akcijama postupanja u vanrednoj situaciji i informacija o zaštitnim mjerama (član 136 stav 3);
- 109) ima radna mjesta sa potencijalno povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja, a ne sprovede mjerenja za određivanje ličnih doza zaposlenih lica i ne vodi evidenciju o rezultatima mjerenja i ličnim dozama zaposlenih (član 137 stav 2 alineja 1);
- 110) ima radna mjesta sa potencijalno povećanom izloženošću prirodnom izvoru zračenja, a ne podnese prijavu organu uprave za radna mjesta u skladu sa čl. 41 i 42 ovog zakona i ne dostavi rezultate mjerenja o pojedinačnim dozama zaposlenih (član 137 stav 2 alineja 2);
- 111) ne obezbijedi i ne sprovede optimizaciju zaštite od zračenja zaposlenih lica, a mjerenja za određivanje ličnih doza zaposlenih lica pokažu da je lična efektivna doza zaposlenih lica veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv na godišnjem nivou (član 137 stav 3 alineja 1);
- 112) ne obezbijedi zaštitu trudnica i dojilja u skladu sa članom 121 ovog zakona, a mjerenja za određivanje ličnih doza zaposlenih lica pokažu da je lična efektivna doza zaposlenih lica veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv na godišnjem nivou (član 137 stav 3 alineja 2);
- 113) su mjerenja za određivanje ličnih doza zaposlenih lica pokazala da je lična efektivna doza zaposlenih lica veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv na godišnjem nivou, a ne informiše zaposlene o potencijalno povećanoj izloženosti prirodnom izvoru zračenja, rezultatima mjerenja na radnom mjestu, ličnim efektivnim dozama utvrđenim mjerenjima i povezanim rizicima po zdravlje nakon izlaganja, kao i o mjerama koje treba preduzeti kako bi se smanjila izloženost zračenju (član 137 stav 3 alineja 3);
- 114) ima radna mjesta na kojima se radi sa materijalima sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida ili njihovim nus proizvodima, u cilju obezbjeđenja uslova za sigurno i bezbjedno privremeno deponovanje materijala sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida, a organu uprave prethodno nije podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za privremeno deponovanje sa potrebnom dokumentacijom (član 137 stav 4);
- 115) koristi deponovani ispušteni radioaktivni materijal sa povećanim sadržajem prirodnih radionuklida, a organu uprave prethodno nije podnio zahtjev za izdavanje odobrenja o korišćenju deponovanog materijala sa potrebnom dokumentacijom (član 137 stav 5);
- 116) na radnim mjestima iz člana 138 stav 1 ovog zakona ne izvrši mjerenja koncentracije aktivnosti radona, radi procjene nivoea izlaganja zaposlenih lica jonizujućem zračenju (član 138 stav 4);
- 117) je godišnja efektivna doza koju primi zaposleno lice, na radnim mjestima gdje postoji mogućnost povećanog izlaganja radonu, veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv, a ne sprovede mjere zaštite iz člana 139 stav 1 ovog zakona;
- 118) ne prijavi organu uprave radna mjesta sa povećanom izloženošću radonu (planirana situacija izlaganja) i ne podnese zahtjev za izdavanje licence u skladu sa članom 66 ovog zakona (član 139 stav 4);
- 119) u slučaju da nisu ispunjeni propisani tehnički zahtjevi u pogledu prisustva radona unutar objekta, prije početka korišćenja novog objekta za boravak, novog objekta sa javnim pristupom i novog objekta sa radnim prostorom ne izvrši kontrolna mjerenja koncentracije aktivnosti radona i ne sprovede mjere smanjenja koncentracije radona (član 141 stav 1);
- 120) ne koristi i stavlja na tržište vodu za piće u skladu sa članom 143 stav 1 al.1 i 2 ovog zakona;
- 121) ne vrši tretman i proizvodnju vode za piće u skladu sa članom 143 stav 2 tač 1-6 ovog zakona;

- 122) uvozi i stavlja na tržište vodu za piće, bez izvještaja o ispravnosti vode u pogledu radionuklida koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće iz države izvoznice ili bez izvještaja stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane - inspektoru za hranu, na graničnom prelazu, prilikom uvoza (član 143 stav 3);
- 123) vrši tranzit vode za piće bez izvještaja o ispravnosti vode u pogledu radionuklida koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće iz države izvoznice ili bez izvještaja stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane, inspektoru za hranu (član 143 stav 4);
- 124) vrši izvoz vode za piće bez izvještaja o ispravnosti vode u pogledu radionuklida koji je izdao stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane, inspektoru za hranu (član 143 stav 5);
- 125) nakon proizvodnje, a prije distribucije ili prilikom uvoza građevinskog materijala, ne ispuni uslove iz člana 144 stav 2 ovog zakona;
- 126) bez odobrenja organa uprave, stavlja na tržište i uvozi građevinski materijal kada je procijenjena efektivna doza veća od 1 mSv (član 144 stav 10);
- 127) vrši tranzit građevinskog materijala bez izvještaja o rezultatima mjerenja sa indeksom koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, bez ocjene rezultata mjerenja i drugih podataka koji se odnose na radioaktivnost građevinskog materijala, koji su izdale akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti iz države izvoznice ili stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja (član 144 stav 12);
- 128) vrši izvoz građevinskog materijala bez izvještaja o rezultatima mjerenja sa indeksom koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, bez ocjene rezultata mjerenja i drugih podataka, koji se odnose na radioaktivnost građevinskog materijala, koji je izdao stručnjak iz člana 104 ovog zakona, koji se dostavlja organu uprave nadležnom za carinske poslove i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja (član 144 stav 13);
- 129) ne obezbijedi učešće stručnjaka za medicinsku fiziku iz člana 106 ovog zakona za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti u medicini, u toku redovnog rada i prilikom procesa planiranja i uvođenja nove vrste uređaja ili tehnika radi učešća u izradi prostorne dokumentacije i tehničke specifikacije (član 146 stav 1);
- 130) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje a ne izvrši procjenu stepena izloženosti pacijenata za svaku medicinsku djelatnost iz člana 147 stav 1 ovog zakona i ne uporedi doze izloženosti pacijenata sa nacionalnim dijagnostičkim referentnim nivoima (član 147 stav 3);
- 131) u slučaju prekoračenja dijagnostičkih referentnih nivoa ne ispita i ne evidentira rezultate ispitivanja i bez odlaganja ne preduzme mjere za optimizaciju zaštite od zračenja (član 147 stav 4);
- 132) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje, a ne ispunjava uslove iz člana 149 stav 1 ovog zakona;
- 133) djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju posebno medicinsko izlaganje, ne sprovodi sa posebnom medicinskom radiološkom opremom, praktičnim tehnikama i pomoćnom opremom, vodeći računa o evaluaciji izlaganja pacijenata i izboru procedura koje koriste pri medicinskom izlaganju (član 150 stav 1);
- 134) ne vodi evidenciju o dozama medicinskog izlaganja pacijenata u radiodijagnostici i interventnoj radiologiji i lica koja dobrovoljno učestvuju u medicinskim izlaganjima koji su dio biomedicinskih istraživanja i ako podatke iz evidencije ne dostavi organu uprave i inspektoru za zaštitu od jonizujućih zračenja, na njihov zahtjev (član 151 stav 1);
- 135) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje, a ne obezbijedi posebne mjere zaštite od zračenja u slučajevima kada je pacijentkinja trudna, postoji vjerovatnoća da je trudna ili doji, a ima zakazanu medicinsko radiološku proceduru koja uključuje primjenu radiofarmaceutika (član 152 stav 1);

- 136) ne obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju medicinsko izlaganje u skladu sa članom 153 stav 1 ovog zakona;
- 137) ne izvrši procjenu doza za reprezentativnog pojedinca iz stanovništva, angažovanjem stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja i po potrebi ne uspostavi mjere zaštite, upotrebom adekvatne opreme i procedura (član 154 stav 1);
- 138) ne vodi evidenciju o mjerenjima spoljašnjeg izlaganja i kontaminacije, procjeni unosa radionuklida i procjeni doza koje je primio reprezentativni pojedinac iz stanovništva (član 154 stav 3);
- 139) ne obezbijedi da su preporučena dozna ograničenja znatno niža od propisanih granica izlaganja za pojedinog stanovnika (član 155 stav 8);
- 140) ne obavijesti pojedince koji se izlažu riziku izloženosti i prije izlaganja ne obezbijedi njegovu pisanu saglasnost (član 155 stav 9);
- 141) obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima i/ili nuklearnim materijalima, a kontinuirano ne sprovodi mjere za poboljšanje sigurnosne i bezbjednosne kulture, odnosno pravila ponašanja prilikom primjene jonizujućih zračenja i ne ispunjava uslove iz člana 156 stav 1 ovog zakona;
- 142) ne uspostavi sistem mjera tehničke i fizičke zaštite prilikom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti u kojima primjenjuje radioaktivne izvore kategorije 1 do 5 i nuklearne materijale a ima licencu o skladištenju ili licencu o odlaganju (član 159 stav 1);
- 143) prilikom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima kategorije 1, 2 i/ili 3, ne ispunjava uslove iz čl. 162 stav 2 i 159 ovog zakona;
- 144) prilikom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima kategorije 1, 2 ili 3, ne uspostavi i ne održava neprekidni nadzor i ne sprovodi mjere za detekciju svih neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu (član 163 stav 1);
- 145) ne obezbijedi povjerljivost podataka, zaštitu izvora od neovlašćenog pristupa skladištenje izvora u kontejner na bezbjednoj lokaciji i ne obezbijedi kontinuiranu provjeru da li se radioaktivni izvori nalaze na svojoj lokaciji, a obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti sa radioaktivnim izvorima kategorije 4 i/ili 5 (član 164 stav 1);
- 146) ne sprovodi mjere bezbjednosti za vrijeme obavljanja prevoza radioaktivnog izvora u skladu sa propisom iz člana 167 stav 12 ovog zakona (član 167 stav 3);
- 147) unaprijed ne obavijesti organ uprave i organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove o prevozu radioaktivnih izvora i ne saraduje u pogledu razmjene bezbjednosnih informacija (član 167 stav 8);
- 148) prilikom korišćenja i skladištenja ostalih nuklearnih materijala ne sprovodi bezbjednosne mjere iz člana 168 stav 2 ovog zakona;
- 149) vrši uvoz, izvoz ili tranzit hrane, hrane za životinje, lijekova, duvana i duvanskih proizvoda, kozmetičkih proizvoda, igračaka, nakita, sredstava za pranje i čišćenje (deterdžent, industrijski deterdžent), sredstava za ishranu bilja (mineralna đubriva), ruda i sirovina, proizvoda u opštoj upotrebi koji dolaze u dodir sa ljudskom kožom i sluznicom, ostalih proizvoda u opštoj upotrebi i drugih roba koji sadrže radionuklide iznad propisanih granica (član 171 stav 1);
- 150) ne preduzme mjere za otkrivanje radioaktivnog izvora bez vlasnika i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika i za zaposlene u postrojenjima u kojima se prikuplja, prerađuje ili topi otpadni metal, a koji mogu doći u kontakt sa tim radioaktivnim i/ili nuklearnim materijalom i ne obezbijedi mjere iz člana 172 stav 1 ovog zakona;
- 151) u slučaju kada je došlo do topljenja ili drugih metalurških aktivnosti sa radioaktivnim izvorom i/ili nuklearnim materijalom bez vlasnika, bez odlaganja, ne obavijesti organ uprave i inspektora za zaštitu od jonizujućih zračenja (član 172 stav 2);
- 152) je radioaktivni izvor i/ili nuklearni materijal bez vlasnika pronašlo u postrojenju iz člana 172 ovog zakona, a nije sprovelo mjere iz člana 173 stav 1 ovog zakona;
- 153) vrši uvoz, izvoz ili tranzit metalnih proizvoda, metalnih sirovina i metalnog otpada, u komercijalne svrhe, koji su radioaktivno kontaminirani (član 174 stav 1);
- 154) ne obezbijedi periodična mjerenja radi kontrole radioaktivnosti otpadnog metala u skladu sa propisom iz člana 174 stav 8 ovog zakona (član 174 stav 6);
- 155) ne obavlja djelatnost i/ili aktivnost korišćenja, skladištenja ili odlaganja nuklearnog materijala u skladu sa članom 176 stav 1 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 83 ovog člana, kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 12.000 eura.

XIX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 186

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donešeni na osnovu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti („Službeni list CG”, br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16) i Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja ("Službeni list SRJ", broj 46/96), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje poslovanja

Član 187

Privredna društva, druga pravna lica ili preduzetnici koji su do stupanja na snagu ovog zakona obavljali radijacionu djelatnost, dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od dvije godine od dana početka primjene ovog zakona.

Prijavljivanje djelatnosti i/ili aktivnosti

Član 188

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji namjerava da obavlja djelatnosti i/ili aktivnosti uređene ovim zakonom dužni su da podnesu prijavu u skladu sa članom 42 stav 1 ovog zakona organu uprave u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

Rok za stručnu osposobljenost

Član 189

Nosioci rješenja o registraciji, licenci i dozvola i poslodavci iz člana 114 ovog zakona čija zaposlena lica posjeduju dokaze o stručnoj osposobljenosti koji su stečeni prije početka primjene ovog zakona, dužni su da pribave dokaz o stručnoj osposobljenosti za ta lica u skladu sa ovim zakonom, u roku od tri godine od dana početka primjene ovog zakona.

Prioritetna radonska područja

Član 190

Jedinice lokalne samouprave koje pripadaju prioritetnim radonskim područjima, dužne su da lokalne akcione planove iz člana 140 ovog zakona donesu u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Jedinice lokalne samouprave koje ne pripadaju prioritetnim radonskim područjima, dužne su da lokalne akcione planove iz člana 140 ovog zakona donesu u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni dijagnostički referentni nivoi

Član 191

Nacionalni dijagnostički referentni nivoi iz člana 147 stav 2 ovog zakona uspostaviće se najkasnije u roku od deset godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 192

Postupci koji su započeti do dana početka primjene ovog zakona, okončaće se po propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Početak primjene Član 193

Odredbe člana 17 st. 7 i 10, člana 26 stav 4, člana 32 stav 8, člana 34 stav 6, člana 91 stav 1 alineja 3, člana 92 stav 4, člana 97 stav 7, člana 102 stav 3, člana 167 stav 10, člana 169 stav 2, člana 175 stav 3 i člana 176 stav 2 ovog zakona, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja Član 194

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti („Službeni list CG”, br. 56/09, 58/09 i 55/16).

Stupanje na snagu Član 195

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. juna 2023. godine.

*U ovaj zakon preneseni su standardi Međunarodne agencije za atomsku energiju iz oblasti sigurnosti i bezbjednosti i Direktiva Savjeta Evropske unije 2013/59/EURATOM od 5. decembra 2013. godine o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju, i o stavljanju van snage Direktiva Savjeta Evropske unije (89/618/EURATOM, 90/641/EURATOM, 96/29/EURATOM, 97/43/EURATOM i 2003/122/EURATOM), Direktiva Savjeta Evropske unije 2013/51/EURATOM od 22. oktobra 2013. o utvrđivanju zahtjeva za zaštitu zdravlja stanovništva od radioaktivnih supstanci u vodi namijenjenoj za ljudsku potrošnju, Direktiva Savjeta 2011/70/EURATOM od 19. jula o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom, Direktiva Savjeta 2009/71/EURATOM od 25. juna 2009. o uspostavljanju okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja, Direktiva Savjeta 2014/87/EURATOM od 8. jula 2014. o izmjeni Direktive 2009/71/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja, Direktiva Savjeta 2006/117/EURATOM od 20. novembra 2006. o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenoga goriva, Uredba Komisije (EURATOM) 2005/302 od 8. februara 2005. godine o primjeni zaštitnih mjera (nadzora sigurnosti) EURATOM-a, Odluka Komisije od 2008/312 5. marta 2008. o utvrđivanju standardnog dokumenta za nadzor i kontrolu pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenoga goriva na koji upućuje Direktiva Savjeta 2006/117/EURATOM, Direktiva Evropskog Parlamenta i Savjeta 89/391/EEZ od 12. juna 1989. godine o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu, Direktiva Savjeta 92/58/EEZ od 24. aprila 1992. o minimalnim zahtjevima za postavljanje sigurnosnih znakova i/ili znakova za zaštitu zdravlja na radu (deveta pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ), Direktiva Savjeta 89/654 od 30. novembra 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima na radnim mjestima (prva pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ), Direktiva Savjeta 89/656 od 30. novembra 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za upotrebu lične zaštitne opreme na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ) i Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2009/104/EZ od 16. septembra 2009. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za sigurnost i zdravlje radnika pri upotrebi radne opreme na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ).

IZVJEŠTAJ

o sprovedenoj javnoj raspravi o tekstu Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti

U skladu sa Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, imajući u vidu kompleksnost materije koja se ovim zakonom uređuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 26. februara 2018. godine organizovalo okrugli sto radi konsultovanja zainteresovane javnosti u vezi izrade nacrta novog Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti koji je podržan u okviru Programa za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja IPA 2014 projekta „Dalje jačanje nuklearnih regulatornih tijela Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova i Crne Gore“. Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici zainteresovane javnosti iz relevantnih državnih ustanova, predstavnici korisnika i tehničkih servisa, nevladinih organizacija i medija, kao i predstavnici Konzorcijuma ENCO koji sprovodi projekat i predstavnici regulatornih tijela Bosne i Hercegovine i Makedonije, koji su dali svoj doprinos diskusiji.

U skladu sa Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 041/18), Ministarstvo održivog razvoja i turizma je dana 28. marta 2019. godine Javnim pozivom obavijestilo zainteresovanu javnost da je pokrenulo postupak javne rasprave o Nacrtu zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Javna rasprava je trajala do 7. maja 2019. godine (40 dana).

Sadržaj Programa javne rasprave je obuhvatio:

- postavljanje Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti na portal e-Uprave i internet stranicu Ministarstva održivog razvoja i turizma <http://www.mrt.gov.me/vijesti/197713/Javna-rasprava-o-Nacrtu-zakona-o-zastiti-od-ionizujucih-zracenja-radijacionoj-i-nuklearnoj-sigurnosti-i-bezbjednosti.html>
- organizovanje okruglog stola, koji je održan 25. aprila 2019. godine u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore
- organizovanje javne tribine koja je održana 6. maja 2019. godine u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je Nacrt zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti uputilo i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom životne sredine i Aarhus centrima radi: upoznavanja sa istim, učestvovanja u javnoj raspravi i na događajima koji su ovom prilikom organizovani.

Ovim putem, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je uputilo poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoje prijedloge, primjedbe i sugestije na tekst Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti.

Potrebno je istaći i da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma dana 7. juna 2018. godine, na osnovu člana 9 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG“ br. 7/12), objavilo Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav Radne grupe za izradu Nacrta zakona o

zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Po pomenutom Javnom pozivu nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav Radne grupe za izradu Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti., broj 112-1903/2 od 7. juna 2018. godine, u naznačenom roku, nije se prijavila nijedna nevladina organizacija.

U toku četrdesetodnevne javne rasprave o tekstu Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, 25. aprila 2019. godine u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore organizovan je okrugli sto u prostorijama Privredne komore. U ime Privredne komore Crne Gore okrugli sto je otvorio Danilo Gvozdenović, potpredsjednik Privredne komore Crne Gore.

U ime Ministarstva održivog razvoja i turizma, u svojstvu predlagača, učestvovala su:

- Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu;
- Tamara Đurović, rukovoditeljka Direkcije za zaštitu vazduha i zaštitu od buke u životnoj sredini;
- Nataša Bjelica, samostalna savjetnica u Direktoratu za životnu sredinu,
- Slavica Braunović, samostalna savjetnica u Direktoratu za životnu sredinu i
- Maja Raičević, samostalna savjetnica u Direktoratu za životnu sredinu.

Potpredsjednik Komore gđin Gvozdenović, je istakao kvalitetnu i sve intenzivniju saradnju sa resornim ministarstvom u oblasti životne sredine koja proizilazi iz brojnih obaveza u procesu evropskih integracija, odnosno zatvaranja kompleksnog i zahtjevnog pregovaračkog poglavlja 27.

Gđin Gvozdenović je naglasio da je zaštita od jonizujućih zračenja i radijaciona sigurnost u Crnoj Gori uređena je Zakonom donijetim 2009, sa 17 podzakonskih akata, Strategijom zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom, te Programom zaštite od radona s Akcionim planom za 2019-2023. godinu.

U okviru uvodne riječi, gđa Vojinović je pozdravila prisutne, izrazila zahvalnost za zainteresovanost za učestvovanje u izradi Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Gđa Vojinović je naglasila da je razlog za donošenje novog Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti prije svega taj što postojeći Zakon nije usklađen sa postojećom pravnom tekovinom Evropske unije, potvrđenim međunarodno-pravnim instrumentima, standardima i smjericama Međunarodne agencije za atomsku energiju i Međunarodne komisije za zaštitu od jonizujućih zračenja, koji su se u periodu od donošenja zakona, odnosno od 2009. godine, do danas značajno promijenile. Osim toga, primjena postojećeg Zakona u praksi pokazala je brojne nedostatke.

Novim Zakonom se dakle, rekla je gđa Vojinović, ispravljaju nedostaci postojećeg, vrši se transpozicija 12 Direktiva Savjeta Evropske unije, kao i jedna Odluka i jedna Uredba Evropske komisije. Osim toga Crna Gora je strana ugovornica 26 međunarodno-pravnih instrumenata, čije se pojedine odredbe takođe transponuju u okviru ovog Zakona. Osim toga, gđa Vojinović je naglasila da su razlozi za organizovanje posebnog Okruglog stola u Privrednoj komori Crne Gore, u okviru javne rasprave, ti što se normama novog Zakona propisuje značajan broj budućih obaveza privrednika Crne Gore, kao i da se privrednicima saopšti da se zbog kompleksnosti obaveza koje novi Zakon nameće, a koje su samo minimalni uslovi na koje nas obavezuju transponovane Direktive, period od tri godine neophodan, ne samo za donošenje podzakonskih akata koji će omogućiti implementaciju istog (ukupno 111 pravnih osnova za

donošenja podzakonskih akata), nego da je to i period koji je potreban privrednim subjektima da se pripreme na način da ispune sve obaveze koje ovaj Zakon za njih predviđa.

Gđa Tamara Đurović je održala prezentaciju na kojoj je detaljno informisala privredne subjekte o sadržaju Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, pravima i obavezama privrednih subjekata koje proizilaze iz istog.

Na Okruglom stolu učešće su uzeli predstavnici sljedećih privrednih subjekata: Vodovod i kanalizacija Budva, Vodovod i kanalizacija Kotor, Komunalno preduzeće Kotor, ETG grupa, Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić, D.O.O., „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“, Ramel Nikšić, Čelebić D.O.O., Kombinat aluminijuma Podgorica, Centar za speleologiju i zaštitu krša, Ministarstvo ekonomije, WEG Kolektor, Božja voda D.O.O.

Nakon održane prezentacije u diskusiji su intenzivno učestvovali: Nataša Bjelica, Slavica Braunović, Maja Raičević, samostalne savjetnice u Direktoratu za životnu sredinu, Tomislav Anđelić i Nikola Svrkota predstavnici D.O.O., „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“, Marica Sarić i Mladen Mirković iz Instituta za crnu metalurgiju A.D. Nikšić, i predstavnici vodovodnih, kanalizacionih i komunalnih preduzeća.

Predstavnici vodovodnih preduzeća su naročito bili zainteresovani u vezi svojih obaveza koje bi se odnosile na ispitivanje vode za piće na radioaktivnost. Tom prilikom je pojašnjeno da se obaveze ovih preduzeća u odnosu na proizvođače flaširane vode za piće značajno razlikuju u smislu da se nacionalnim programom monitoringa, koji se u Crnoj Gori sprovodi od 1998. godine, osigurava ispitivanje na radioaktivnost vode za piće koja se gradskim vodovodima doprema do krajnjih potrošača, dok su proizvođači flaširane vode za piće dužni da prije flaširanja vode osiguraju njenu kontrolu na radioaktivnost o čemu sami snose troškove. Sa aspekta zaštite od radona zaposleni u vodovodnim preduzećima biće u obavezi da izvrše mjerenja na tim mjestima. Takođe je naglašeno da se u Crnoj Gori može distribuirati samo ona flaširana voda za piće koja je praćena izvještajem o sprovedenoj analizi na radioaktivnost.

Osim Okruglog stola u Privrednoj komori Crne Gore, organizovana je javna tribina, dana 6. maja 2019. godine u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

U ime Ministarstva održivog razvoja i turizma, u svojstvu predlagača, učestvovale su:

- Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu;
- Tamara Đurović, rukovoditeljka Direkcije za zaštitu vazduha i zaštitu od buke u životnoj sredini;
- Nataša Bjelica, samostalna savjetnica u Direktoratu za životnu sredinu,
- Slavica Braunović, samostalna savjetnica u Direktoratu za životnu sredinu i
- Maja Raičević, samostalna savjetnica u Direktoratu za životnu sredinu.

Gđa Vojinović je u uvodnoj riječi istakla da se ovim zakonom uređuju aktivnosti i djelatnosti koje se tiču zaštite života i zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja, uključujući planirane, postojeće i vanredne situacije izlaganja koje uključuju rizik od izlaganja jonizujućem zračenju, promet izvora jonizujućeg zračenja i nuklearnih materijala; upravljanje radioaktivnim otpadom; sprovođenje obaveza koje proizilaze iz potvrđenih međunarodno-pravnih instrumenata, kao i druga pitanja od značaja za radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućih zračenja. Osim toga gđa Vojinović je istakla da se Zakonom definišu zabrane izgradnje: postrojenja za obogaćivanje urana, postrojenja za proizvodnju nuklearnog goriva, nuklearnih elektrana, postrojenja za preradu istrošenog goriva, istraživačkih reaktora, skladišta istrošenog goriva i sa njima povezanim skladištima radioaktivnog otpada na istoj lokaciji.

Naglasila je takođe da su definisane nadležnosti nadležnih organa za zaštitu od jonizujućih zračenja, radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost, kao i strategije, programi, planovi i izvještaji koji treba da se izrade radi obezbjeđivanja uslova za sprovođenje politike i mjera zaštite u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućih zračenja. Uređuje se pripremljenost i odgovor na vanrednu situaciju u vezi sa praksama ili nepredviđenim događajima koji se mogu dogoditi na teritoriji Crne Gore ili van nje, a uređena je i klasifikacija izvora jonizujućih zračenja i nuklearnih materijala i dati su opšti uslovi za otvorene i zatvorene radioaktivne izvore i uređaje koji proizvode jonizujuća zračenja. Gđa Vojinović je posebno istakla da su neopravdane djelatnosti i/ili aktivnosti zabranjene, dok opravdane djelatnosti podliježu, shodno dokazima koji se dostavljaju u procesu prijavljivanja svake djelatnosti i/ili aktivnosti, ovlašćivanju, odnosno registraciji, licenci ili odobrenju.

Na kraju uvodne riječi gđa Vojinović je naglasila da je u toku izrade novog Zakona korišćena podrška Evropske komisije tokom 2018. godine kada se izvršila provjera usklađenosti prvog nacrtu Zakona sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, kao glavna aktivnost u okviru regionalnog projekta podržanog kroz pretpristupni instrument Evropske komisije IPA višekorisnički projekat "Dalje jačanje nuklearnih regulatornih tijela Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova i Crne Gore". Ocjena nacrtu Zakona data je u Izvještaju Evropske komisije. Tokom ovog projekta održano je više sastanaka predstavnika nadležnih institucija Crne Gore sa predstavnicima ekspertske misije Evropske komisije.

Nakon uvodnog izlaganja Tamara Đurović je predstavila strukturu Nacrta zakona.

Na javnoj tribini održanoj u ministarstvu održivog razvoja i turizma osim predstavnika Ministarstva učešće su uzeli i predstavnici Kliničkog centra Crne Gore, D.O.O., Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, Uprave za inspeksijske poslove, Instituta za crnu metalurgiju, Prirodno-matematičkog fakulteta.

Na tribini je, između ostalog, pokrenuto pitanje o prelaznim odredbama za postojeće nosioce ovlašćenja u skladu sa važećim zakonom i rokom u kojem su obavezni da se prilagode novim obavezama.

Foto dokumentacija sa održanih okruglih stolova i javne tribine

Okrugli sto - konsultovanje zainteresovane javnosti u vezi izrade nacrtu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, 26. februar 2018. godine

Okrugli sto u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore na kojem je predstavljen nacrt Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, 25. april 2019. godine

Javna tribina 6. maja 2019. godine o nacrtu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, 6. maja 2019. godine

DOSTAVLJENI KOMENTARI, MIŠLJENJA, PRIMJEDBE I SUGESTIJE

Ministarstvu održivog razvoja i turizma su, tokom četrdesetodnevne javne rasprave, **dostavljeni komentari, mišljenja, primjedbe i sugestije u pisanoj i elektronskoj formi.**

Zainteresovani subjekti koji su dostavili komentare, mišljenja, primjedbe i sugestije na tekst Nacrta zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti su:

- 1) Prirodno-matematički fakultet, 12 primjedaba;
- 2) D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“i Unija poslodavaca Crne Gore - Podgorica 12 primjedaba;
- 3) Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić – 4 primjedbe;
- 4) Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, 52 primjedbe;
- 5) Ministarstvo unutrašnjih poslova, 15 primjedaba;
- 6) Uprava za inspekcijske poslove, 27 primjedba i 1 komentar;
- 7) Uprava carina Crne Gore, 6 primjedaba i 1 komentar;
- 8) Zajednica opština i Opština Tivat, 2 primjedbe;

Napomena: Kako su predstavnici DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica ujedno bili predstavnici Unije poslodavaca Crne Gore to su pristigle primjedbe uračunate kao primjedbe od obje institucije. Na isti način su uračunate primjedbe predstavnice Opštine Tivat, koja je imenova predstavnica Zajednice opština u Radnoj grupi koja je radila na izradi nacrtu zakona.

Od navedenih zainteresovanih subjekata ukupno je dostavljeno **130 primjedaba i 2 komentara**, od čega je **prihvaćeno 35, djelimično je prihvaćeno 29 i nije prihvaćeno 66 primjedaba**.

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Predstavnica Prirodno-matematičkog fakulteta prof. dr Nevenka Antović u svojstvu članice Radne grupe dostavila je **12 primjedaba** od kojih je **prihvaćeno 4, djelimično prihvaćeno 4, a nije prihvaćeno 4 primjedbe**.

1. Primjedba 1

Član 2 primijeniti tako da sadrži prve tri alineje tako da glasi

„Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- 1) izlaganje prirodnom nivou zračenja, kao što su radionuklidi sadržani u ljudskom tijelu i kosmičko zračenje koje je uobičajeno na nivou tla;
- 2) izlaganje dijela stanovništva ili radnika kosmičkom zračenju tokom leta avionom, osim ako se ne radi o posadi aviona;
- 3) izlaganje iznad tla radionuklidima prisutnim u netaknutoj Zemljinoj kori.”.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Brišu se alineje 5 i 6, dok se alineja 4 vezana za poslove namijenjene odbrani zemlje mijenja na način da se zakon primjenjuje na pripadnike Vojske Crne Gore samo u vanrednoj situaciji izlaganja. Članom 2 Direktive 89/391 definisano da se ista primjenjuje na sve sektore djelatnosti, kako javne tako i privatne (industrijske, poljoprivredne, privredne, administrativne, uslužne, obrazovne, kulturne, zabavne itd.), ali da se ne primjenjuje kod svojstvenih obilježja određenih specifičnih aktivnosti u sektoru državne uprave, kao što su oružane snage, ili na neke posebne aktivnosti u poslovima zaštite građana sa kojima je u direktnoj suprotnosti. Takođe, članom 2 Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list Crne Gore", br. 033/14, 013/18) uređeno je da se odredbe ovog zakona ne primjenjuju na prevoz opasnih materija prevoznim sredstvima Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija koje, u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori. Imajući u vidu navedeno ovaj dio primjedbe se ne može prihvatiti.

Alineja 7 se ne mijenja dok se alineja 8 mijenja na način što se briše riječ uvoz istrošenog goriva jer je isti nacrtom zakona zabranjen. Na izvoz istrošenog goriva se ne primjenjuje jer ga Crna Gora nema, a pravila pošiljki istih su tako stroga da Crna Gora ne može doći u situaciju da ga posjeduje na bilo koji način.

Vezano za pitanje svemirskih letjelica zbog obavezne transpozicije Direktive Savjeta 59/2013 o osnovnim sigurnosnim standardima za oblast zaštite od jonizujućih zračenja, prihvaćeno je da se briše iz alineje 2 i da se kao izuzeće doda nova alineja koja propisuje da se zakon ne primjenjuje na izlaganje pojedinca iz stanovništva ili zaposlenih kosmičkom zračenju tokom leta svemirskim letjelicama, dok Crna Gora ne donese odluku da će započeti sa učestvovanjem u svemirskim programima.

2. Primjedba 2

Član 8 nacrtu Zakona (Značenje izraza) postaje član 4, a član 4 nacrtu Zakona (Principi zaštite od jonizujućeg zračenja) postaje član 5. Član 8 nacrtu Zakona (Značenje izraza) vratiti radnoj grupi na ozbiljnu reviziju, tj. ponovnu izradu.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Prvi dio primjedbe se ne može prihvatiti zbog nomotehničkih pravila pisanja propisa koja nalažu da se prvo navodi značenje izraza pa principi.

Drugi dio primjedbe se prihvata. Na odvojenom sastanku sa predstavnicima Radne grupe prodiskutovane su i izmijenje pojedine definicije.

Definicija akcelerator ostaje nepromijenjena i napravljena je spona sa definicijom „izvori jonizujućih zračenja“ koja je dopunjena riječju akcelerator. Sugestija za brisanje/mij enje definicija dozvola i ovlašćenja se ne može prihvatiti jer je na taj način razdvojen sistem izdavanja ovlašćenja za krajnje korisnike (ovlašćenja- registracija, licenca, odobrenje) i sistem ovlašćivanja lica koja vrše stručne poslove (dozvole).

Definicija deterministički efekti se ne može brisati jer je vezana za reakciju tkiva koja se definiše kod vanrednih situacija izlaganja. Definicija fisioni materijal se briše, kao nepotrebna u ovom trenutku a definicija nuklearnog materijala se mijenja tako da umjesto riječi „specijalni fisioni materijal“ piše „specijalni fisibilni materijal“.

Definicija za apsorbovanu dozu se dopunjava na način da doza predstavlja dozu usrednjenu po organu ili tkivu.

Definicija za prirodne radionuklide se koriguje na način da je redosljed navođenja radionuklida izmijenjen, tako da se produkti raspada ne odnose na kalijum.

Definicija „izlaganje radonu“ se mijenja na način što se riječ „proizvodima“ zamjenjuje riječju „produktima“. Definicija jon se briše. Definicija „šteta po zdravlje“ se mijenja na način da se riječ „genetički“ zamjenjuje riječju „genetski“.

3. Primjedba 3

U nacrtu Zakona potrebno je razmotriti još neke definicije ili izraze koji su sinonimi, a treba ih jednobrazno koristiti.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. U obrazloženju je dat detaljan osvrt na primjedbe u ovom dijelu.

Obrazloženje: U tekstu nacrtu zakona riječi „brzina doze“ se zamjenjuju riječima „jačina doze“.

Izraz „neprekidno mjerenje jačine ambijentalne ekvivalentne doze“ se mijenja i glasi „neprekidno mjerenje jačine ambijentalnog ekvivalenta doze“. Sugestija da se koristi izrazi ili radijacioni ili radiološki se ne može u potpunosti prihvatiti jer i Direktiva Savjeta 59/2013 koristi oba izraza. Riječ radiološki se uglavnom koristi kao prefiks uz medicinske aktivnosti a radijacioni za ostale. Umjesto izraza „lična dozimetrija“ sada se koristi „lična doza“, dok se umjesto riječi „pismeno“ koristi riječ „pisano“. Takođe, izraz jonizujuć detektor dima se mijenja tako što se riječ „jonizujuć“ briše ispred riječi „detektor“.

4. Primjedba 4

Razmotriti reviziju i izmještanje na odgovarajuća mjesta članova nacrtu Zakona: 5 (Gradirani pristup) – 7 (Principi upravljanja radioaktivnim otpadom).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne može prihvatiti zbog nomotehničkih pravila pisanja propisa koja nalažu da se principi pišu u prvom poglavlju nacrtu propisa, na jednom mjestu.

5. Primjedba 5

U članu 10 (Zabrane za rad sa izvorima jonizujućih zračenja) stav 2 se mijenja i glasi „Zabranjuju se posebno odobrena izlaganja za: fizička lica mlađa od 18 godina života, obučavana lica (praktikante), studente, trudnice i dojilje.”

Odgovor: Primjedba se prihvata. Stav je izmijenjen na način što se umjesto riječi „praktikanti i studenti“ koristi izraz „lica na školovanju“ zbog definicije koja je data u nacrtu Zakona.

6. Primjedba 6

Razmotriti izmjenu redosljeda članova 13-16 u nacrtu Zakona jer nadležnosti organa bi trebalo da budu date po redosljedu kako su ti organi navedeni u članu 12.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Korekcija je izvršena.

7. Primjedba 7

U članu 24, stav 6, riječ „snosi” zamijeniti sa riječju „obezbjeduje”. U pitanju su sredstva, pa je logičnije da ih obezbjeđuje (u datom slučaju) podnosilac zahtjeva. U ostatku nacrtu Zakona, u istim i sličnim situacijama, koristi se termin „obezbjeduje”.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. U pitanju su nomotehnička pravila koja će se još jednom provjeriti za vrijeme rada sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

8. Primjedba 8

Dio VI. Regulatorne aktivnosti (prijavljivanje, registracija, licenca, odobrenje) redukovati u značajnoj mjeri. Detaljna uputstva, zahtjevi, uslovi i sl. treba da budu predmet pravilnika, te ih u obimu objašnjenja treba skratiti u samom zakonu. Tim prije što se u svim članovima ionako najavljuje da Ministarstvo propisuje načine kategorizacije, klasifikacije, vođenja evidencije, vrste djelatnosti/aktivnosti, obrasce formulara, itd. Ovo se posebno odnosi na licenciranje i uslove za izdavanje različitih licenci i odobrenja. Zbog ovog predloga, ovdje neće biti navedene primjedbe i sugestije u vezi sa tim članovima u nacrtu Zakona.

Odgovor: Primjedba se u ovom trenutku djelimično prihvata.

Obrazloženje: Uobičajena praksa je da se zbog preciznosti razrade sve obaveze za pravna lica, preduzetnike i druga pravna lica pa su s tim u vezi razrađene registracija, licence, odobrenja i dozvole. Konačna odluka o navođenju dokumentacije ili pisanja iste u okviru pravilnika biće predmet daljeg rada sa kolegama iz Sekretarijata za zakonodavstvo.

9. Primjedba 9

Jednako, i u skladu sa definicijom u Direktivi Savjeta EU 2013/59/EURATOM, definisati i tretirati „stručnjake” – za zaštitu od jonizujućih zračenja i za medicinsku fiziku (tj. iz oblasti medicinske fizike).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: S obzirom da je stručnjak za medicinsku fiziku u radioterapiji uključen u svakodnevnu individualnu radiološku proceduru, u nuklearnoj medicini u svakodnevnim pripremama procedura i protokola koje se direktno primjenjuju na pacijenta, stručnjak za medicinsku fiziku mora biti fizičko lice koje je zaposleno kod nosioca ovlaštenja. Takođe, stručnjak za medicinsku fiziku je takođe uključen u svakodnevno pripremanje i sprovođenje medicinsko radioloških procedura koji uključuju optimizaciju i primjenu Programa osiguranja i kontrole kvaliteta QA/QC. Kako je to obaveza, odnosno posao tog fizičkog lica, njegove dužnosti date su u zakonu, kako nalažu nomotehnička pravila.

Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja može biti privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice ukoliko ispuni uslove u skladu sa ovim zakonom, na način kako se i sada definiše, s novinom da te poslove može obavljati i strano pravno lice ukoliko ispuni uslove ovog zakona. Opis poslova ostalih stručnjaka koje Zakon predviđa biće predmet posebnog pravilnika, uz propisivanje uslova u pogledu kadra, opreme i prostora, opisa poslova, vrste poslova i načina vršenja tih poslova. I u jednom i drugom slučaju Komisija će provjeravati ispunjenost uslova na osnovu čijeg mišljenja će Agencija za zaštitu prirode i životne sredine izdavati dozvole u skladu sa nacrtom zakona.

Odgovor obrazložen na sastanku Radne grupe.

10. Primjedba 10

Izraz „individualno praćenje” zamijeniti individualnim monitoringom – u članovima 136, 137, 138, itd. Izraz monitoring korišćen je i kod sistematskog ispitivanja radioaktivnosti – članovi 26-31.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

11. Primjedba 11

Stav 3 člana 146 u nacrtu Zakona glasi: „Ukoliko mjerenja iz stava 2 alineja 1 ovog člana pokažu da je individualna efektivna doza zaposlenih lica veća od 1 mSv i manja ili jednaka 6 mSv na godišnjem nivou, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik iz stava 2 dužan je da: ... ”. Stav je nerazumljiv (posebno u dijelu „i manja ili jednaka 6 mSv na godišnjem nivou”) s obzirom na stavove 1 i 2 člana 146 u nacrtu Zakona.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Član 145 je jasan i obaveze se ogledaju o odnosu na primljene efektivne doze zaposlenih lica na propisanim radnim mjestima a u skladu sa članom 35 Direktive 59/2013. Član dodatno obrazložen i pojašnjen na sastanku Radne grupe.

12. Primjedba 12

U članovima 150, 151, 189 u nacrtu Zakona, izraz „otklanjanje radona” zamijeniti smanjenjem koncentracije radona. Predlog je osnovan, imajući u vidu da se radon ne može otkloniti, već se određenim mjerama i radnjama nivo njegove koncentracije aktivnosti može učiniti nižim.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

D.O.O. „CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA“ :

UNIJA POSLODAVACA CRNE GORE

Predstavnici D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ koji istovremeno zastupaju interese Unije poslodavaca Crne Gore dostavili su **12 primjedaba** od kojih je **djelimično prihvaćeno 7, a nije prihvaćeno 5 primjedaba**.

1. Primjedba 1

Primjedba se odnosi na izuzetke od primjene, odnosno član 2. Član 3 Direktive 59/2013 nije prenešen adekvatno. Direktiva predviđa ukupno 3 izuzeća (1-3 u zakonu), dok zakon uvodi dodatna 4 (4-7 u zakonu). Uvođenje izuzetaka da se ovaj zakon ne odnosi na izvore zračenja za koje je nadležan organ uprave nadležan za nacionalnu bezbjednost i one izvore koje koristi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove je prilično nejasan. Takođe, uvođenje izuzeća od primjene, koji se tiču istrošnog goriva, je nepotrebno imajući u vidu stav 3 člana 11.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Član 3 Direktive 59/2013 je adekvatno prenijet. Nacionalnim zakonodavstvom se zadržava pravo da se urede i dodatna izuzeća ukoliko je to u nacionalnom interesu. Direktiva 391/1989 izuzima poslove namijenjene odbrani zemlje, ali imajući u vidu da je neophodno pripadnike Vojske Crne Gore zaštititi u slučaju vanredne situacije izlaganja, s tim u vezi ne izuzima se samo taj dio. Dodatno članom 2 Direktive 89/391 definisano da se isti primjenjuje na sve sektore djelatnosti, kako javne tako i privatne (industrijske, poljoprivredne, privredne, administrativne, uslužne, obrazovne, kulturne, zabavne itd.), ali da se ne primjenjuje kod svojstvenih obilježja određenih specifičnih aktivnosti u sektoru državne uprave, kao što su oružane snage, ili na neke posebne aktivnosti u poslovima zaštite građana sa kojima je u direktnoj suprotnosti. Takođe, članom 2 Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list Crne Gore", br. 033/14, 013/18) uređeno je da se odredbe ovog zakona ne primjenjuju na prevoz opasnih materija prevoznim sredstvima Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija koje, u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori. Imajući u vidu navedeno ovaj dio primjedbe se ne može prihvatiti.

Prihvata se sugestija da se ne izuzima primjena zakona koja se odnosi na primjenu izvora jonizujućih zračenja od strane organa uprave nadležnog za nacionalnu bezbjednost i organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove. Vezano za izuzeće koje se odnosi na istrošeno gorivo prihvata se da se briše riječ uvoz jer je uvoz istrošenog goriva zabranjen odredbama zakona, dok ostaje izuzeće za izvoz istrošenog goriva na koje se zakon ne primjenjuje. Alineja 8 se mijenja na način što se briše riječ uvoz istrošenog goriva jer je isti nacrtom zakona zabranjen. Dakle, zakon se ne primjenjuje na izvoz istrošenog goriva jer ga

Crna Gora nema, a pravila pošiljki su tako stroga da Crna Gora ne može doći u situaciju da ga posjeduje na bilo koji način.

2. Primjedba 2

U značenju izraza, član 8 definicije treba ponovo pregledati i revidirati.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Tačka 57 člana 8 odnosi se na mjere zaštite od jonizujućih zračenja gdje se u okviru ove definicije pominju i mjere remedijacije. Prihvaćena je sugestija da se definicije razdvoje i da se definicija „mjera remedijacije“ stavi kao posebna. Izmjene su napravljene i kroz tekst nacrtu zakona. Predlog da se tačke 75 i 76 člana 8 odlaganje radioaktivnog otpada i odlaganje istrošenog goriva spoje u jednu nije prihvaćeno jer se kao takve odvojeno posmatraju kroz različite norme Nacrta zakona. Vezano za definiciju 139 stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja dopunjena je definicija na način što su uz riječi „davanja savjeta“ dodate riječi „i vršenja poslova“.

Vezano za predlog da se opiše posao stručnjaka u definiciji primjedba se ne može prihvatiti jer je suprotno nomotehničkim pravilima. Vrstu poslova, opis poslova i način vršenja poslova ovog stručnjaka propisat će se posebnim pravilnikom, u okviru kojeg će biti svi poslovi pa i oni navedeni u sugestiji za definiciju. Ovakva odluka donijeta zbog nomotehničkih pravila i činjenice da se članom 82 Direktive 59/2013 uređuje dio poslova koji nijesu ograničeni samo na navedene, te stoga u vezi se mora detaljno navesti vrsta poslova, njihov opis i način vršenja u poseban podzakonski akt da se ne bi došlo u situaciju da se neki od poslova izostavi greškom.

Predložena definicija za nuklearni materijal se ne može prihvatiti iz razloga što se mora preuzeti definicija iz člana XX Statuta Međunarodne agencije za atomsku energiju zbog izvještavanja na osnovu Sporazuma o zaštitnim mjerama i pratećim protokolima. Ta definicija korespondira i sa definicijama datim u međunarodno-pravnim instrumentima čija je Crna Gora strana ugovornica (CPPNM, ACPPNM).

3. Primjedba 3

Primjedba se odnosi na izmjene Poglavlja IV. Predlaganje strategija i programa, odnosno da se dokumenta od primarnog značaja: strategije i programe koje donosi Vlada na predlog Ministarstva odvoje od onih planova, programa koje moraju izraditi podnosioci zahtjeva za licence.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Naime, jasno je u članovima ovog poglavlja napisano ko koji dokument donosi, shodno nomotehničkim pravilima, te se drugačije ne mogu grupisati zbog različitosti. Na primjer, Program vanrednog monitoringa radioaktivnosti donosi se i na nacionalnom nivou i na nivou nosioca ovlaštenja, što je kroz norme člana jasno napisano, ko i kojim rokovima izrađuje program.

4. Primjedba 4

Poglavlje VI. Regulatorne aktivnosti (prijavlivanje, registracija, licenca, odobrenje) se obrađuje na skoro 40 strana cjelokupnog teksta nacrtu Zakona te ga treba skratiti koliko je moguće zbog lakše implementacije. U samom naslovu poglavlja koriste se pojmovi: „Prijavlivanje, Registracija, Licenca, Odobrenje“ od kojih je samo prijavljivanje dato u članu 8 Značenje izraza. Takođe, imamo i pojmove Dozvola i Ovlaštenje pa se traži sugestijom dodatno pojašnjenje.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Uobičajena praksa je da se zbog preciznosti razrade sve obaveze za pravna lica, preduzetnike i druga pravna lica pa su s tim u vezi razrađene registracija, licence, odobrenja i dozvole. Konačna odluka o navođenju dokumentacije ili pisanja iste u okviru pravilnika biće predmet daljeg rada sa kolegama iz Sekretarijata za zakonodavstvo radi skraćanja teksta nacrtu zakona u ovom pogledu.

Primjedba koja se odnosi na pojašnjenje značenja izraza za pojmove Dozvola i Ovlašćenje se odbija iz razloga što je precizno definisana u članu 8, dakle ne nedostaju definicije već su navedene. Radi pojašnjenja ističe se da su oba pojma uvedena da bi se napravila razlika između krajnjih korisnika koji imaju ovlašćenja (registracija, licenca, odobrenje) i lica koja vrše stručne poslove koja imaju dozvole.

5. Primjedba 5

U okviru Poglavlja VII. Upravljanje naslijeđenim radioaktivnim otpadom i istrošenim gorivom se razmatra pojam "Naslijeđenog radioaktivnog otpada", a da u članu 8 nije data definicija šta to u stvari predstavlja. Takođe, u naslovu poglavlja pominje se „istrošeno gorivo“ a kasnije u tekstu ga nema. S obzirom da Crna Gora nema naslijeđeno istrošeno gorivo predlažemo da se ono izbriše iz naslova.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Riječ naslijeđeno je prefiks riječima radioaktivnom otpadu a ne istrošenom gorivu. Nije potrebno definisati naslijeđeni radioaktivni otpad jer je jasno iz naziva. Definisan je pojam radioaktivnog otpada.

6. Primjedba 6

Predlažemo da se Poglavlje IX. Tehničke službe (ovlašćena pravna lica) i stručnjaci (eksperti) doradi, da bi bilo jasnije, odnosno da bi se zahtjevi dati u članovima ovog poglavlja mogli implementirati. To se prije svega odnosi na članove 108 i 109. Ako se govori o Tehničkim službama – Ovlašćenim pravnim licima, smatramo da bi bilo osnovno, prije svega ostalog, dati spisak stručnih poslova za koja bi pravna lica dobijala dozvolu. Takođe, uslovi za Ovlašćeno pravno lice i Stručnjaka za zaštitu od zračenja, dati u članovima 108 i 109 su veoma problematični. Naime, u zakonu treba da stoji da isti moraju imati kadar, opremu i prostor, a da će pravilnicima biti detaljnije pojašnjeno šta to zapravo znači.

U članu 8 tački 134 data je definicija službe za dozimetriju: služba za dozimetriju je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik osposobljeno da: vrši kalibraciju, očitava i tumači mjerne rezultate, provjerava pojedinačne mjerne uređaje, mjeri radioaktivnost u ljudskom tijelu ili u biološkim uzorcima i procjenjuje dozu izloženih lica, kojem je izdata dozvola za obavljanje poslova kontrole lične dozimetrije; da bi se u članu 108 kao i u naslovu poglavlja koristio termin tehničke službe i ovlašćena pravna lica. Dakle, opet predlažemo pregledanje definicija ili korišćenje definisanih termina u zakonu adekvatno.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Prvi dio primjedbe se ne prihvata jer nije nije dobro primijećeno prilikom davanja primjedbe da je pravni osnov u članu 108 stav 5 i članu 109 stav 6 dat za izradu podzakonskih akata kojima će se propisati kadar, prostor, oprema, vrsta poslova, opis poslova i način vršenja poslova koji će obavljati ovi stručnjaci. Drugi dio primjedbe vezan za definiciju 134 iz člana 8 se prihvata i korigovana je na način da se pomene ovlašćeno pravno lice. Takođe, korekcija je izvršena u nazivu člana 108.

7. Primjedba 7

Poglavlje X. Minimalni sigurnosni uslovi se pojavljuje bez jasne veze sa definicijama i bez jasnog objašnjenja šta je smisao ovih odredbi. Vezano je za prethodno poglavlje i smatramo da i ovo poglavlje treba detaljno razraditi u podzakonskim aktima.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ministarstvo održivog razvoja i turizma je nadležna institucija za prenošenje pravne tekovine Evropske unije iz oblasti zaštite na radu u pogledu zaštite od jonizujućih i nejonizujućih zračenja. S tim u vezi, u okviru poglavlja X. Minimalni sigurnosni uslovi prenose se odredbe pet Direktiva Savjeta iz oblasti zaštite na radu i to: Direktive Evropskog Parlamenta i Savjeta 89/391/EEZ od 12. juna 1989. godine o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu; Direktive Savjeta 92/58/EEZ od 24. aprila 1992. o minimalnim zahtjevima za postavljanje sigurnosnih znakova i/ili znakova za zaštitu zdravlja na radu (deveta pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ); Direktive Savjeta 89/654 od 30. novembra 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima na radnim mjestima (prva pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ); Direktive Savjeta 89/656 od 30. novembra 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za upotrebu lične zaštitne opreme na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ); Direktive Evropskog parlamenta i Savjeta 2009/104/EZ od 16. septembra 2009. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za sigurnost i zdravlje radnika pri upotrebi radne opreme na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stava 1. Direktive 89/391/EEZ).

Ukazujemo da su analogno prenijete odredbe pomenutih direktiva u istoimenom poglavlju u Zakonu o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Službeni list Crne Gore“, br. 35/13).

8. Primjedba 8

Dobar dio napisanog u Poglavlju XII. Sistem zaštite od zračenja bi trebalo da se nalazi u posebnom Pravilniku. Ovo Poglavlje sadrži elemente ograničavanja izlaganja lica, klasifikacije radnih mjesta, zoniranja prostora, zdravstvenog nadzora, dakle pojmove koji su veoma bitni i u zakonu gdje ih treba samo pomenuti, a posebno razraditi u nekoliko podzakonskih akata.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne može prihvatiti zbog nomotehničkih pravila. Da bi se dao pravni osnov za razradu pravilnika neophodno ih je najaviti u samom članu i na kraju dati pravni osnov za razradu istih.

9. Primjedba 9

U Poglavlju XIII. Postojeće i planirane situacije izlaganja prirodnim izvorima zračenja u članu 153 razmatra se "indeks koncentracije aktivnosti za gama zračenje" koji emituje građevinski materijal, daju se čak i vrijednosti za ovaj indeks, ali se nigdje ne daje definicija ovog indeksa. U članu 153 uvodi se i jedan veoma problematičan i čak potencijalno opasan presedan po pitanju indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje. Naime dozvoljava se da ovaj indeks može biti manji ili jednak 6, što je veoma opasno. U suštini nije nam poznat izvor iz kog je preuzeta mogućnost da se dozvoli da Indeks može biti manji ili jednak 6, bez obzira na pozivanje na Direktivu ES 59/2013 kao osnov. Primjera radi, indeks

građevinskog materijala 6, za površinske materijale kao što su pločice, znači da se materijal koji sadrži 1600 Bq/kg radionuklida Ra226 i 100 Bq/kg Th232, može smatrati ispravnim. Problem je što je emanacija radona (Rn222) iz materijala koji sadrži 1600 Bq/kg značajna i gotovo sigurno može dovesti do prekoračenja akcionog nivoa za radon u boravišnim i radnim prostorima.

U članu 149 (Izlaganje radonu u boravišnim prostorima) daju se vrijednosti nacionalnih referentnih nivoa koncentracije aktivnosti radona u vazduhu za postojeće i nove objekte. Smatramo da ovaj član ne treba da bude u Zakonu već u pravilniku, zajedno sa načinima mjerenja radona.

Takođe u članu 152 razmatra se i radon i ostali prirodni radionuklidi u vodi za piće. Radi se o prenosu odredbi Direktive 51/2013 i nije jasno zašto se favorizuje radon. Ova direktiva postavlja potpuno ravnopravno 3 uslova i to maksimalni sadržaj radon i tricijuma je ograničen na po 100 Bq/l, a indikativna doza je limitirana na 0.10 mSv. Dakle, ovdje je su odredbe direktive prenešene parcijalno i na taj način tekst postaje nedorečen i nejasan.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Vezano za indeks građevinskog materijala ne prihvata se da se isti definiše u značenju izraza iz razloga što je dat pravni osnov u članu 153 stav 12 za donošenje pravilnika kojim će se definisati vrste građevinskog materijala za koje je utvrđeno da izazivaju zabrinutost sa stanovišta zaštite od jonizujućih zračenja u pogledu gama zračenja koje emituju, način proračuna indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, način proračuna efektivnih doza od građevinskog materijala sa primjerom njihovih procjena, vrstu informacija o građevinskom materijalu i o njegovoj namjeni korišćenja, način vođenja evidencije i način izvještavanja o rezultatima mjerenja. S tim u vezi logično je da definicija indeksa za građevinski materijal bude u ovom pravilniku. Što se tiče navođenja detalja, bilo je iste neophodno navesti u Nacrtu zakona jer od ograničenja indeksa zavise prava i obaveze uvoznika, distributera, carinskih organa i inspekcijaskog nadzora pa i samim tim izdavanje saglasnosti. Za razradu člana o primjeni indeksa za građevinski materijal, čije se uvođenje zahtijeva Direktivom 59/2013 godine, korišćen je standard Međunarodne agencije za atomsku energiju - Specifični vodič za sigurnost SSG 32 "Zaštita stanovništva od izlaganja u zatvorenom prostoru zbog radona i drugih prirodnih izvora zračenja". Shodno sugestiji izvršena je korekcija indeksa.

Vezano za drugu primjedbu da se iz člana 149 (Izlaganje radonu u boravišnim prostorima) izbrišu vrijednosti nacionalnih referentnih nivoa koncentracije aktivnosti radona u vazduhu za postojeće i nove objekte i daju u pravilnik, zajedno sa načinima mjerenja radona, ista **se ne može prihvatiti**, zbog nomotehničkih pravila i obavezujućih uslova koji upravo zavise od nacionalnih referentnih nivoa koji se razrađuju u tom članu od kojih zavisi kakve će se mjere sprovoditi i kakva su prava i obaveze.

Vezano za član 152 prihvata se sugestija da se iz naziva člana briše radon. Međutim, ne prihvata se sugestija da je tekst nedorečen i nejasan, jer je jasno razrađen i dat je osnov za izradu pravilnika u članu 26 stav 7 ovog nacrta zakona, u koji će se prenijeti ostatak Direktive 51/2013.

10. Primjedba 10

U okviru Poglavlja XV. Izlaganja stanovništva u članu 163 Procjena doza za stanovništvo nijesmo sigurni da je pravi smisao člana 66 Direktive 59/2013, pravilno prenesen. Smatramo da ovaj vid izlaganja nije ni trebalo pominjati na ovaj način u zakonu. Trebalo ga je samo

pomenuti u smislu davanja zakonskog osnova za donošenje pravilnika, a potom ga razraditi na pravi i jedini mogući način.

Takođe, upitna je formulacija člana 164, prije svega što je smisao ovih ograničenja nemoguće shvatiti bez sagledavanja cjeline, a koja je u Direktivi data članom 66. i prilogom V.

Smatramo da članu 165 Odgovornost za nuklearnu štetu – nije mjesto kod izlaganja stanovništva.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženja: Primjedbe se **ne mogu prihvatiti u cjelosti** iz sljedećih razloga. Naime, član 66 Direktive 59/2013 zahtijeva da nosioci ovlaštenja vrše procjenu stepena izloženosti stanovništva na način kako je uređeno u članu 163. Kako to predstavlja pravo i obavezu neophodno ga je navesti u Nacrtu zakona. Ukazujemo da je u istom članu u posljednjem stavu dat pravni osnov za izradu pravilnika koji se ovim članom najavio shodno nomotehničkim pravilima.

Vezano za član 164 primjedba se **može djelimično prihvatiti**. Naime, Direktiva 59/2013 jasno definiše obaveze obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju namjerno izlaganje jonizujućem zračenju u nemedicinske svrhe medicinskom i nemedicinskom radiološkom opremom, te stim u vezi nema promjena. Zavisno od primjene i vrste opreme ta se djelatnost, ukoliko nije izuzeta, može obavljati na osnovu ovlaštenja iz člana 49 i 50 Nacrta zakona. U cilju izbjegavanja konfuzije u članu 48 dodat je stav koji se povezuje sa članom 164 Nacrta zakona, odnosno upućuje na obaveze iz tog člana.

Vezano za sugestiju da mjesto članu 165 nije prikladno se ne prihvata iz razloga što se isti odnosi na stanovništvo i pravo stanovnika da nadoknade štetu, o čemu će biti donijet poseban propis o odgovornosti za nuklearnu štetu.

11. Primjedba 11

Veći dio poglavlja XVI. Sigurnost i bezbjednost radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala bi trebalo prebaciti u poseban pravilnik koji bi se bavio upravljanjem radioaktivnim izvorima i nuklearnim materijalima. Izuzetak je član 180 koji se tiče postavljanja portal detektora na granicama, koji treba da stoji u zakonu, međutim potrebno je dodati da se kontrola granica vrši i ručnim detektorskim sistemima pored stacionarnih (portal) detektora. Pored toga, stav 5 („Do uspostavljanja monitora jonizujućih zračenja kontrola pojedinih vrsta roba vrši se u skladu sa čl. 153, 181 i 184 ovog zakona.”) potrebno je izmijeniti jer će se i po uspostavljanju monitora – a tu se misli na portal detektore, kontrola pojedinih roba (ili svih roba na pojedinim graničnim prelazima) vršiti na isti način.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Zbog nomotehničkih pravila neophodno je navesti u nacrtu Zakona prava i obaveze nosioca ovlaštenja i učesnika u prevozu radioaktivnih materijala i nuklearnih materijala sa aspekta sigurnosti i bezbjednosti jer se radi o njihovim dužnostima, dok specifične pojedinosti se razrađuju pravilnicima a koje prethodno moraju biti najavljene u članovima nacrta zakona.

Primjedba koja se odnosi na portal monitore i dodatak da se kontrola granica vrši i ručnim (mobilnim) detektorskim sistemima pored stacionarnih (portal) detektora se prihvata i prvi stav tog člana se mijenja.

Prihvata se primjedba da se briše stav „Do uspostavljanja monitora jonizujućih zračenja kontrola pojedinih vrsta roba vrši se u skladu sa čl. 153, 181 i 184 ovog zakona.”

12. Primjedba 12

U poglavlju XVII. Kontrola radioaktivnosti roba pri uvozu, izvozu i tranzitu članovi 182 i 183 tiču se izvora bez vlasnika ali nedostaje bliže objašnjenje suštine pri postupanju sa ovim izvorima. Ovo je dato u drugoj polovini člana 183, ali imajući prvi dio člana 183 ovi navodi gube na značaju.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne prihvata iz razloga što je pravni osnov dat u članu 183 stav 3 (ranije 182 stav 3) za izradu Upustva (vodiča) o načinu prepoznavanja radioaktivnog izvora bez vlasnika i/ili nuklearnog materijala bez vlasnika i radnje koje se preduzimaju u slučaju otkrivanja i mogućih vanrednih situacija koje mogu nastati.

INSTITUT ZA CRNU METALURGIJU A.D. NIKŠIĆ

Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić **dostavio je 4 primjedbe** od kojih su **prihvaćene 2, a nijesu prihvaćene 2 primjedbe.**

1. Primjedba 1

Primjedba se odnosi na članove 54 i 76 Nacrta zakona. Naime, iz stava 2 člana 54 i stava 1 člana 76 nije jasno ko je dužan da pribavi odobrenje za uvoz izvora jonizujućeg zračenja, da li je to nosilac licence o uvozu ili nosilac licence o posjedovanju izvora.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Korigovan je član 54 stav 2 i 3.

2. Primjedba 2

Primjedba se odnosi na Član 109 Nacrta zakona. Smatramo da naziv stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja nije adekvatan kada je u pitanju pravno lice.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja može biti pravno ili fizičko lice, odnosno privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice ukoliko ispuni uslove u skladu sa ovim zakonom, na način kako se i sada definiše, s novinom da te poslove može obavljati i strano pravno lice ukoliko ispuni uslove ovog zakona. Definicija stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja data je u Direktivi Savjeta Evropske unije 2013/59/EURATOM o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju, i o stavljanju van snage Direktiva Savjeta Evropske unije (89/618/EURATOM, 90/641/EURATOM, 96/29/EURATOM, 97/43/EURATOM i 2003/122/EURATOM te se ista mora transponovati u ovaj Zakon.

Odgovor obrazložen na sastanku Radne grupe.

3. Primjedba 3

Primjedba se odnosi na član 83 Nacrta zakona. Naime, za vršenje prevoza radioaktivnih izvora nosilac licence o prevozu radioaktivnih izvora iz člana 55 ovog zakona dužan je da od Agencije pribavi odobrenje za prevoz radioaktivnih izvora, u skladu sa ovim zakonom i

posebnim propisom kojim se uređuje prevoz opasnih materija. Nijesu propisani uslovi za odobrenje za višekratni prevoz.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Članom 83 Nacrta zakona uređeno je da za vršenje prevoza radioaktivnih izvora nosilac licence o prevozu radioaktivnih izvora iz člana 55 ovog zakona dužan je da od Agencije pribavi odobrenje za prevoz radioaktivnih izvora, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisom kojim se uređuje prevoz opasnih materija. Dakle, napravljena je kopča sa Zakonom o prevozu opasnih materija koji uređuje uslove za dobijanje odobrenja za prevoz radioaktivnog materijala i odobrenja za višekratni prevoz koji je uređen u skladu sa članom 50 Zakona o prevozu opasnih materija.

4. Primjedba 4

Primjedba se odnosi na član 56 Nacrta zakona u kojem tačku 3) sigurnosni izvještaj iz člana 24 ovog zakona treba brisati jer ona nije potrebna.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine dostavila je **52 primjedbe** od kojih je **prihvaćeno 22, djelimično prihvaćeno 7, a nije prihvaćeno 23 primjedbe.**

1. Primjedba 1

Predlaže se da se iz člana 2 stav 1 uklone tačke 4,5 i 6 kojima se propisuje da se zakon ne primjenjuje na izvore jonizujućih zračenja koji su namijenjeni za odbranu zemlje; izvore jonizujućih zračenja koje koristi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove i izvore jonizujućih zračenja koje koristi organ uprave nadležan za nacionalnu bezbjednost, jer se radi se uglavnom o rendgen aparatima za kontrolu roba, sa kojim stanovništvo dolazi u kontakt, a ne o „top secret“ izvorima smatramo da ove izvore treba staviti pod regulatornu kontrolu.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Prihvata se sugestija da se brišu alineje da se zakon ne primjenjuje na izvore jonizujućih zračenja koje koristi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove i izvore jonizujućih zračenja koje koristi organ uprave nadležan za nacionalnu bezbjednost.

Vezano za sugestiju da se ne izuzimaju izvori jonizujućih zračenja namijenjeni za odbranu zemlje **ne može se prihvatiti**. Uzima se u obzir samo da je neophodno pripadnike Vojske Crne Gore zaštititi u slučaju vanredne situacije izlaganja, pa se s tim u vezi samo taj dio ne izuzima od primjene zakona. Dodatno članom 2 Direktive 89/391 definisano da se primjenjuje na sve sektore djelatnosti, kako javne tako i privatne (industrijske, poljoprivredne, privredne, administrativne, uslužne, obrazovne, kulturne, zabavne itd.), ali da se ne primjenjuje kod svojstvenih obilježja određenih specifičnih aktivnosti u sektoru državne uprave, kao što su **oružane snage**, ili na neke posebne aktivnosti u poslovima zaštite građana sa kojima je u direktnoj suprotnosti. Takođe, članom 2 Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list Crne Gore", br. 033/14, 013/18) uređeno je da se odredbe ovog zakona ne primjenjuju na prevoz opasnih materija prevoznim sredstvima Vojske Crne Gore, kao i vojnih snaga drugih država i organizacija koje, u skladu sa posebnim

međunarodnim ugovorima, koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori. Imajući u vidu navedeno ovaj dio primjedbe se ne može prihvatiti.

2. Primjedba 2

Iz člana 2 stav 1 ukloniti tačku 7, odnosno ovim zakonom trebalo bi zabraniti uvoz istrošenog goriva iz neke druge zemlje koja hoće da ga se oslobodi.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Briše se riječ uvoz iz alineje 7 člana 2 ukazujući da je članom 11 stav 3 zabranjen uvoz, prerada, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva inostranog porijekla na teritoriji Crne Gore.

3. Primjedba 3

U članu 2 numerisati tačku upravljanje istrošenim gorivom u Crnoj Gori sve dok Crna Gora ne donese odluku da će započeti sa razvijanjem bilo koje aktivnosti povezane sa nuklearnim gorivom.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

4. Primjedba 4

Član 5 koji se tiče gradiranog pristupa treba ukloniti jer je nepotrebno citiranje direktive.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Član 5 je transpozicija člana 24 Direktive 59/2013 i neophodno je prenijeti i predstavlja uvod u samo gradiranje koje se oslikava u nacrtu zakona kroz gradirani postupak izdavanja različitih ovlašćenja i dozvola.

5. Primjedba 5

U članu 8 dati definiciju medicinskog fizičara.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Nije potrebno dati definiciju medicinskog fizičara jer ga Direktiva 59/2013 prepoznaje isključivo kao stručnjaka za medicinsku fiziku. Dakle, stručnjak za medicinsku fiziku je medicinski fizičar, odnosno fizičko lice sa određenim iskustvom i obrazovanjem koji je zaposlen kod krajnjeg korisnika.

6. Primjedba 6

U članu 8 pod tačkama 138 i 139 navedena je pogrešna definicija stručnjaka za medicinsku fiziku jer je to lice prepoznato samo kao fizičko lice zaposleno lice za razliku od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja koje može biti privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: S obzirom da je stručnjak za medicinsku fiziku u radioterapiji uključen u svakodnevnu individualnu radiološku proceduru, u nuklearnoj medicini u svakodnevnom pripremanju procedura i protokola koje se direktno primjenjuju na pacijenta, stručnjak za medicinsku fiziku mora biti fizičko lice koje je zaposleno kod nosioca ovlašćenja. Takođe, stručnjak za medicinsku fiziku je takođe uključen u svakodnevno pripremanje i sprovođenje medicinsko radioloških procedura koji uključuju optimizaciju i primjenu Programa osiguranja

i kontrole kvaliteta QA/QC. Kako je to obaveza, odnosno posao tog fizičkog lica, njegove dužnosti date su u zakonu, kako nalažu nomotehnička pravila.

Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja može biti privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice ukoliko ispuni uslove u skladu sa ovim zakonom, na način kako se i sada definiše, s novinom da te poslove može obavljati i strano pravno lice ukoliko ispuni uslove ovog zakona.

Odgovor obrazložen na sastanku Radne grupe.

7. Primjedba 7

Brisati riječ preduzetnik iz definicije pod brojem 139 (stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja može biti privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice ukoliko ispuni uslove u skladu sa ovim zakonom, na način kako se i sada definiše, s novinom da te poslove može obavljati i strano pravno lice ukoliko ispuni uslove ovog zakona. Postoje određeni poslovi koje može da obavlja i preduzetnik koji je registrovan u Centralni registar privrednih subjekata, kao što su neki poslovi savjetovanja. Opis poslova stručnjaka koje Zakon predviđa biće predmet posebnog pravilnika, uz propisivanje uslova u pogledu kadra, opreme i prostora, opisa poslova, vrste poslova i načina vršenja tih poslova. Komisija će provjeravati ispunjenost uslova na osnovu čijeg mišljenja će Agencija za zaštitu prirode i životne sredine izdavati dozvole.

8. Primjedba 8

Iz stava 1 člana 13 potrebno je brisati tačku 9 koja Ministarstvu daje nadležnost da izvještava Evropsku komisiju kroz EURDEP platformu o stanju radioaktivnosti u životnoj sredini i razmjenjuje informacije u okviru sporazuma ECURIE. Navedene nadležnosti dodati u članu 15 pod nadležnostima Agencije.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Za platformu EURDEP nadležnost je nesporna i taj dio primjedbe se prihvata, te je stim u vezi izvršena korekcija u članu kojim se uređuju nadležnosti Agencije. Drugi dio primjedbe se ne prihvata, jer je Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između Evropske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) i država nečlanica Evropske unije o učešću država nečlanica Evropske unije u sistemu Zajednice za ranu razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja (ECURIE), nadležnost nad sprovođenjem ovog zakona, data Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

9. Primjedba 9

Potrebno je u članu 26 dati osnov za pravilnik po kome bi se vršio monitoring radioaktivnosti.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Pravni osnov za izradu pravilnika dat je u članu 26 stav 5, 6 i 7.

10. Primjedba 10

U članu 44 stav 1 tačka 3 stoji “ Nosioci ovlaštenja i dozvola dužni su da: informišu Agenciju, organ uprave nadležan za inspekcijske poslove i organ državne uprave nadležan za vanredne situacije o svakom namjeravanom prevozu visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i, gdje je neophodno, o prevozu drugih zatvorenih radioaktivnih izvora“. Definirati kad je to „neophodno“.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Stav govori o tome da se informišu navedeni organi o svakom namjeravanom prevozu visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora, kao i o prevozu drugih zatvorenih radioaktivnih izvora gdje je to neophodno, kako je i definisano odredbama člana 86 stav 3 Direktive 59/2013.

11. Primjedba 11

U članu 46 stav 3 stoji: Zahtjev i informacije o opravdanosti djelatnosti i/ili aktivnosti iz st. 1 i 2 ovog člana, podnose se u pisanoj formi u tri primjerka i/ili elektronskoj formi na portalu e-Uprave i/ili na e-mail Agencije. Brisati da se podnosi u tri primjerka.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

12. Primjedba 12

Preformulisati član 46 stav 4.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

13. Primjedba 13

U članu 49 stav 2 tačka 3 stoji: procedure za osiguranje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja. Nije jasno koje su ovo procedure. Da li su ovo radne procedure? Ko ih piše? Definirati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Alineja se mijenja na način da se doda riječ „radne“ ispred riječi „procedure“. Naime, to su radne procedure koje izrađuje podnosilac zahtjeva.

14. Primjedba 14

U članu 49 stav 2 tačka 3 stoji: 3) dokaz o ispunjavanju mjera zaštite od jonizujućeg zračenja u pogledu prostora izdat od stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 108 ovog zakona, u skladu s posebnim propisom. Promijeniti poziv na član 109 umjesto 108.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

15. Primjedba 15

Član 49 stav 2 tačka 4 stoji 4) uputstvo pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije. Nije jasno ko izrađuje ovo uputstvo. Dodati u tekstu ko izdaje ovaj dokument.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Korigovano je u skladu sa komentaram. Postoji samo plan pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije (preduzetni plan) koji se izrađuje u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

16. Primjedba 16

Primjedba na član 49 stav 2 tačka 5 i tačka 8: Ko izrađuje uputstvo i procedure za bezbjednost i da li su to dva nezavisna dokumenta?

Odgovor: Primjedba se prihvata. Brisano je uputstvo i ostavljene su radne procedure za bezbjednost i izrađuje ih podnosilac zahtjeva uz angažovanje lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost.

17. Primjedba 17

Primjedba se odnosi na član 49 stav 2 tačka 10 jer smo mišljenja da se ovakva polisa ne može izdati u Crnoj Gori. Ukloniti ili drugačije formulisati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Preformulisano.

18. Primjedba 18

Primjedba se odnosi na član 50 stav 2 tačka 18. Nije jasno ko izrađuje ovaj dokument, u tekstu upravo to dodati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Korigovano je u skladu sa komentaram. Postoji samo plan pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije (preduzetni plan) koji se izrađuje u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

19. Primjedba 19

Primjedba se odnosi na član 50 stav 2 tačka 21. Smatramo da se ovakva polisa ne može izdati u Crnoj Gori. Ukloniti ili drugačije formulisati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Preformulisano.

20. Primjedba 20

U članu 50 dodati stav koji treba da glasi: Prije izdavanja rješenja o korišćenju izvora jonizujućih Agencija je dužna da na licu mjesta komisijski izvrši uvid u prostor, opremu i kadar, u cilju provjere validnosti dostavljene dokumentacije. Komisija se formira od tri člana. Troškove izlaska Komisije plaća podnosilac zahtjeva za izdavanje registraciju za posjedovanje izvora jonizujućih zračenja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Uvid u prostor i opremu vrši stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja čiji su izvještaji i mišljenja sastavni dio dokumentacije koju podnosi podnosilac zahtjeva za dobijanje ovlašćenja. Uvid u kadar nije potrebno izvršiti s obzirom da se isti dokazuje putem dokumentacije koja se takođe dostavlja uz zahtjev za izdavanje ovlašćenja.

21. Primjedba 21

Da li u članu 51 u opisu djelatnosti za koje se izdaje licenca treba dodati i posebnu tačku: licenca za prodaju i distribuciju izvora ili se podrazumijeva da nosilac licence za uvoz ima pravo i da prodaje izvore? Naš predlog je da licenca ima naziv: licenca za uvoz, izvoz, prodaju i distribuciju.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Nije potrebno dodati djelatnost - prodaja i distribucija izvora. Naime, članom 74 definisana je nabavka izvora jonizujućih zračenja koja se vrši uvozom ili iznajmljivanjem od nosioca registracije ili licence za posjedovanje ili korišćenje izvora jonizujućih zračenja. S tim u vezi propisano je i odobrenje za iznajmljivanje, kao i odobrenje za uvoz i izvoz.

22. Primjedba 22

Predlažemo da se u članu 51 u djelatnosti doda tačka: Servisiranje izvora jonizujućeg zračenja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Servisiranje izvora jonizujućih zračenja vrše vanjski radnici ili zaposleni kod nosioca ovlaštenja. Za postupak dobijanja ovlaštenja podnosilac zahtjeva je dužan da dostavi kopiju ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji o održavanju opreme, u slučaju da je vanjski radnik izvršilac toga posla.

23. Primjedba 23

Na Član 52 stav 2 tačka 2 stoji 2) sigurnosni izvještaj iz člana 23 ovog zakona a treba se pozvati na član 24.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

24. Primjedba 24

U članu 52 stav 2 tačka 4 nije definisano ko vrši opis bezbjednosnih mjera i ko izdaje taj dokument.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Podnosilac zahtjeva opisuje bezbjednosne mjere na osnovu posebnog propisa iz člana 172 stav 4 i 5 kojim se uređuje opis bezbjednosnih nivoa i njihovih ciljeva, mjera za postizanje bezbjednosnih ciljeva i vrsta bezbjednosnih zona.

25. Primjedba 25

U članu 52 stav 2 tačka 6 nije jasno šta je plan zaštite? Da li je to isto što i program zaštite? Ko ga izdaje? Definirati u tekstu Zakona.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U nacrtu zakona je pod brojem 84 (ranije 86) u članu 8 definisan Plan zaštite. Takođe, u nacrtu zakona je navedeno da se plan izrađuje u skladu sa posebnim propisom, odnosno Zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine. To nije program zaštite od jonizujućih zračenja. Plan zaštite je plan za aspekt bezbjednosti obavezno šticećenih objekata i svi detalji su uređeni u skladu sa tim zakonom i ovdje je samo izvršeno povezivanje propisa.

26. Primjedba 26

U članu 52 stav 2 tačka 8 nije jasno ko radi i ko izdaje ove procedure za bezbjednost? Pojasniti u tekstu Zakona.

Odgovor: Primjedba se prihvata. To su radne procedure za bezbjednost i izrađuje ih podnosilac zahtjeva uz angažovanje lica odgovornog za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost.

27. Primjedba 27

U članu 53 stav 2 tačka 5, 6 i 8 nije jasno ko izdaje i šta je dokaz o ispravnosti visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i dokaz o ispravnosti otvorenih radioaktivnih izvora? Pojasniti ko je odgovoran za izdavanje ovih dokumenata.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Dokaz o ispravnosti visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i dokaz o ispravnosti otvorenih radioaktivnih izvora izdaje proizvođač izvora i dolazi kao sastavni dio dokumentacije uz izvor. Kasniju provjeru ispravnosti vrši stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja.

28. Primjedba 28

Primjedba se odnosi na član 53 stav 3 jer smo mišljenja da se ovakva polisa ne može izdati u Crnoj Gori. Ukloniti ili drugačije formulisati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Preformulisano.

29. Primjedba 29

Izmjeniti član 53 stav 5 koji treba da glasi: Agencija je dužna da na licu mjesta izvrši komisijski uvid u prostor, opremu i kadar, u cilju provjere validnosti dostavljene dokumentacije. Komisiju čine tri člana. Troškove izlaska komisije plaća podnosilac zahtjeva za izdavanje licence za korišćenje izvora jonizujućih zračenja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Uvid u prostor i opremu vrši stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja čiji su izvještaji i mišljenja sastavni dio dokumentacije koju podnosi podnosilac zahtjeva za dobijanje ovlašćenja. Uvid u kadar nije potrebno izvršiti s obzirom da se isti dokazuje putem dokumentacije koja se takođe dostavlja uz zahtjev za izdavanje ovlašćenja.

30. Primjedba 30

U članu 53 nije jasno da li se radi o formularu na koji se podnosi zahtjev ili je riječ o licenci koja se izdaje u predviđenoj formi. Precizirati.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Riječ je o nomotehnici pisanja. Naime, za obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti korišćenje izvora jonizujućih zračenja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužno je da Agenciji *podnese zahtjev* za izdavanje licence za korišćenje izvora jonizujućih zračenja, *na propisanom formularu*. Obrazac formulara za korišćenje izvora jonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

31. Primjedba 31

U članu 54 nije jasno da li pravno lice koje dobije licencu za uvoz treba da ima licencu za prodaju i distribuciju ili se to podrazumijeva u licenci za uvoz.

Podnosilac zahtjeva može da vrši uvoz izvora jonizujućeg zračenja samo za nosioce registracije ili licence o posjedovanju izvora jonizujućih zračenja koji imaju odobrenje za uvoz izvora jonizujućeg zračenja iz člana 76 ovog zakona. Nije jasno koje je ovo odobrenje. Da li je to odobrenje za nabavu koje se ranije javljalo u tekstu zakona pa je ovdje greškom izostalo ili je to neko drugo odobrenje.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Ne prihvata se prvi dio primjedbe. Naime, ne postoji ovlašćenje za prodaju i distribuciju. Pogledati odgovor na primjedbu broj 21. Drugi dio primjedbe se prihvata. Naime, riječ je o odobrenju za uvoz izvora jonizujućih zračenja. Korigovan je član 54 stav 2 i 3 da bi se nedostatak otklonio a norma bila preciznija.

32. Primjedba 32

U članu 54 da li nosilac registracije ili licence o posjedovanju izvora treba da dobije odobrenje za uvoz ili izvoz ? U poglavlju Odobrenja navodi se da se odobrenje za uvoz izdaje samo pravnom licu koje već ima licencu za uvoz. Ne vidimo u ovom poglavlju da treba izdati krajnjem korisniku odobrenje za uvoz (ovo odobrenje se spominje u članu 54 stav 2 vjerovatno greškom).

Odgovor: Primjedba se prihvata. Korigovan je član 54 stav 2 i 3.

33. Primjedba 33

U članu 55 stav 2 tačke 3,4 i 6 brisati imajući u vidu da je riječ o generalnoj licenci za prevoz rad izvora u stavu 2 moraju se brisati tačke 3,4 i 6 koje se odnose na pojedinačni prevoz.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

34. Primjedba 34

U članu 68 stav 3 ukloniti pribavljanje polise jer takva ne postoji u Crnoj Gori ili drugačije formulirati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Preformulisano.

35. Primjedba 35

U članu 68 stav 6 promijeniti riječi „do“ u „od“ tako da glasi: Agencija izdaje licencu o korišćenju nuklearnog materijala na period od pet godina, u formi rješenja.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

36. Primjedba 36

U članu 72 stav 3 promijeniti riječi „do“ u „od“ tako da se licenca izdaje na period od 5 godina.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

37. Primjedba 37

Vezano za član 73 da li u djelatnosti za koje se pribavljaju Odobrenja treba dodati Odobrenje za prodaju i distribuciju izvora ili izdavati Odobrenje za uvoz i prodaju i izvoz i prodaju.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Vidjeti odgovor na primjedbu broj 21.

38. Primjedba 38

Vezano za član 84 Definirati šta se dešava sa izvorom nakon isteka roka od godinu dana? Da li se može produžiti rok za privremeno skladištenje?

Odgovor: Primjedba se prihvata. Dopunjen i korigovan član 89.

39. Primjedba 39

U članu 109 stav 2 dodati tačku „dokaz da je registrovano pravno lice“, ako navedeni stručnjak ne obavlja djelatnost kod svog poslodavca. Takođe uz većinu navedenih tačaka treba dodati ako je primjenjivo ali i taj dio treba propisati.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Dopunjen je član tačkom.

40. Primjedba 40

U članu 124 predviđa da se poslovima stručnog osposobljavanja lica može baviti preduzetnik, što svakako treba brisati.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

41. Primjedba 41

U član 148 stav 3 potrebno je propisati šta Agencija preduzima nakon dobijanja informacije.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Preformulisan je član na način da su objedinjeni stavovi 4 i 5 da bude jasnije.

42. Primjedba 42

U članu 153 potrebno je propisati da li se priznaju sertifikati drugih država o "ispravnosti" građevinskog materijala. Takođe treba dati pravni osnov za pravilnik o načinu kontrole navedene robe.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Vezano za prvu primjedbu dodat je stav da Agencija objavljuje listu ovlašćenih stranih laboratorija koje izdaju izvještaj o rezultatima mjerenja odgovarajućeg indeksa koncentracije aktivnosti i o tome obavještava carinski organ.

Drugi dio primjedbe se ne prihvata jer član 153 govori o načinu kontrole.

43. Primjedba 43

Član 113 treba izmijeniti da glasi: "Utvrđivanje ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole iz čl. 108, 109, 110 i 111 ovog zakona vrši Komisija za priznavanje statusa stručnjaka (u daljem tekstu:Komisija), koju formira Agencija.

Članovi komisije se biraju shodno oblastima za koje se vrši priznavanje statusa stručnjaka Komisija se sastoji od pet članova, od kojih su tri člana zaposlena u Agenciji (diplomirani fizičari i diplomirani pravnik).

Članovi Komisije,osim diplomiranog pravnika, moraju imati najmanje sedam godina iskustva u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja i primjene izvora jonizujućih zračenja.

Rješenjem o obrazovanju Komisije određuje se sastav, način rada i iznos troškova za rad komisije.

Troškove rada Komisije snosi podnosilac zahtjeva za izdavanje dozvole iz čl. 108,109,110 i 111 ovog zakona.

Za podnosioca zahtjeva iz člana 111 ovog zakona troškove obezbjeđuje nosilac ovlašćenja kod koga je to lice zaposleno. "

Član 114 brisati jer Odluku ne donosi komisija već lice ovlašćeno za donošenje rješenja (u ovom slučaju direktor Agencije), a komisija daje Mišljenje o ispunjenosti uslova.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Prihvaćena je sugestija da većina članova Komisije bude iz Agencije. Nije prihvaćena sugestija da se briše stav „Najmanje jedan od članova Komisije je priznati stručnjak, u Crnoj Gori ili u državi iz koje dolazi i bira se shodno oblastima za koje se vrši priznavanje statusa stručnjaka.“. Nije prihvaćeno da se briše član 114 jer se radi o prenosu člana 79 Direktive 59/2013. Shodno sugestiji korigovan je član 114 na način da su riječi „Komisija donosi predlog odluke“ zamijenjene riječima „Komisija donosi mišljenje“.

44. Primjedba 44

Propisati zakonom rok u kome su pravna lica koja imaju dozvolu za korišćenje ili promet izvora dužna da dobiju dozvole po novom zakonu.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne prihvata iz razloga što je već odredba propisana u okviru člana 194. Rok od šest (6) mjeseci za prijavljivanje je korigovan tako da je novi propisani rok dvije (2) godine od dana početka primjene ovog zakona.

45. Primjedba 45

Da li se novim Zakonom isuviše komplikuje procedura dobijanja dozvole za korišćenje izvora? Da bi se dobila licenca za korišćenje pojedinih izvora (ortopana, običnih rtg aparata) biće potrebno pribaviti oko 40 različitih dokumenata. (Sada je potrebno pribaviti 10 dokumenata)

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Izmijenjena pravna tekovina Evropske unije i međunarodni standardi uslovlila je primjenu gradiranog pristupa, uvođenje svih vrsta ovlašćenja, pa i onih koji trenutno u Crnoj Gori ne postoje, a samim tim i više zahtjeva za buduće krajnje korisnike. Nedostaci postojećeg zakona upravo daju prikaz kroz dokumentaciju koju je neophodno sada dostaviti za ispunjavanje minimalnih uslova u pogledu sigurnosti i bezbjednosti. Vodio se računa da se dostavljena dokumentacija u postupku izdavanja ovlašćenja za posjedovanje, koja prethodi ovlašćenju za korišćenje, ne dostavlja ponovo, baš zbog izbjegavanja biznis barijere i nepotrebnog izlaganja krajnjih korisnika dodatnim troškovima.

46. Primjedba 46

Da li je u novom Zakonu bilo neophodno tako opširno razrađivati djelatnosti za koje je pitanje da li će se ikada desiti u praksi (nuklearni materijali, istrošeno gorivo..).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U Zakonu je bilo neophodno urediti sve djelatnosti i/ili prakse koje su prepoznate u pravnoj tekovini Evropske unije. Crna Gora koristi nuklearne materijale i redovno izvještava Međunarodnu agenciju za atomsku energiju o istim, shodno potvrđenim međunarodno-pravnim instrumentima, a što će biti i obaveza prema Evropskoj komisiji, kada Crna Gora postane punopravna članica. S tim u vezi neophodno je bilo razraditi u Zakonu taj dio, dakle proces ovlašćivanja djelatnosti i/ili aktivnosti koje uključuju nuklearni materijal, kao i način izvještavanja i saradnje sa inspekcijama Međunarodne agencije za atomsku energiju i Evropske komisije. U nacrt zakona po pitanju nuklearnog materijala reflektovane su obaveze iz Uredbe Komisije (EURATOM) 2005/302 od 8. februara 2005. godine o primjeni zaštitnih mjera (nadzora sigurnosti) EURATOM-a i potvrđenih međunarodno-pravnih instrumenata (CPPNM, ACPPNM i dr.).

Dalje, Direktiva Savjeta 2006/117/EURATOM o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenoga goriva nameće potrebu uspostavljanja unificiranog sistema u Evropskoj uniji za nadzor i kontrolu pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenoga goriva. Iako Crna Gora nema istrošeno gorivo, čiji je uvoz zabranila ovim Zakonom, u obavezi je da prenese odredbe Direktive 117/2006 o izbozu i tranzitu radioaktivnog otpada i tranzitu istrošenog

goriva. Ovu obavezu Crne Gore o prenosu ove Direktive Evropska komisija je istakla u godišnjem *Izveštaju o napretku Crne Gore za 2018. i 2019. godinu.*

47. Primjedba 47

Potrebno je dati pravni osnov za Pravilnik o kontroli roba i putnika na granicama na radioaktivnost do uspostavljanja kontrole putem portal monitora.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Pravni osnov za izradu pomenutog pravilnika dat je u članu 181 stav 5 (ranije 180 stav 5) kojim će se propisati Uputstvo o korišćenju monitora jonizujućeg zračenja i način vršenja kontrole pojedinih vrsta roba na graničnim prelazima iz člana 153, 182 i 185 nakon postavljanja monitora jonizujućeg zračenja.

48. Primjedba 48

Propisati šta se dešava sa uređajima i izvorima za koje vlasnici nemaju dozvolu.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Zakonom je u članu 11 stav 1 zabranjeno obavljanje djelatnosti i/ili aktivnosti sa primjenom jonizujućih zračenja bez ovlašćenja ili dozvole, izdate u skladu sa ovim zakonom.

49. Primjedba 49

Da li se već izdate dozvole za korišćenje izvora obnavljaju, po kojoj proceduri i u kojem roku od dana stupanja na snagu novog Zakona?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Vidjeti odgovor na primjedbu broj 44.

50. Primjedba 50

Poglavlje VII Upravljanje naslijeđenim radioaktivnim otpadom i istrošenim gorivom treba brisati jer Crna Gora nema velikih problema ove vrste, a predložena rješenja bi bila nepotrebno opterećujuća za Budžet.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Crna Gora je u obavezi shodno Strategiji zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021 sa Akcionim planom za period 2017-2021 i Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom da zakonski uredi pitanje upravljanja radioaktivnim otpadom.

51. Primjedba 51

Vlada Crne Gore je usvojila dva strateški važna dokumenta, koja pokrivaju oblast zaštite od jonizujućih zračenja: Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2015 – 2018; Strategija zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017 -2021 sa Akcionim planom za period 2017-2021. U oba dokumenta je jasno

navedena potreba povećanja broja sistematizovanih radnih mjesta u ovom Odjeljenju. U prvom dokumentu u Odjeljku 15 - Energetika data je tabela na strani 285 u kojoj je navedeno da će do 2017. godine biti povećani administrativni kapaciteti Agencije na 8 službenika i to samo na poslovima zaštite od jonizujućih zračenja. U drugom dokumentu (Strategiji zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017 -2021 sa Akcionim planom za period 2017-2021) u Odjeljku VII kojim se razmatraju administrativni kapaciteti takođe se navodi potreba za povećanjem broja zaposlenih za 3 službenika i to samo za oblast zaštite od jonizujućih zračenja. Kako je trenutno 3 zaposlena lica na ovim poslovima, jasno je da je primjena ovako obimnog zakona nemoguća pa predlažemo odlaganje početka njegove primjene za 2025. godinu, a u međuvremenu raditi na tome da se ispune svi uslovi (izrada velikog broja pravilnika) i zapošljavanje potrebnog kadra kako bi mogla primjena ovog zakona da počne.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne može prihvatiti jer ista u pogledu obezbjeđivanja kadra nije predmet zakona. Što se tiče drugog dijela primjedbe koja se odnosi na odloženu primjenu zakona od 2025. godine takođe se ne može prihvatiti jer je predloženi rok predug i išao bi na uštrb zdravlja stanovnika Crne Gore, što se ne smije dozvoliti.

52. Primjedba 52

Predlažemo da se u zakon doda da su zaposleni u Odjeljenju za zaštitu od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja, a koji vrše kontrolu u okviru Komisije i inspektori koji vrše kontrolu izvora jonizujućeg zračenja profesionalno izložena lica.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Prihvata se predlog da su inspektori koji vrše kontrolu izvora jonizujućeg zračenja profesionalno izložena lica. Ne prihvata se predlog da zaposlena lica na izdavanju dozvola budu profesionalno izložena lica. Naime, zakonom je predviđeno da uvid u prostor i opremu vrši stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja čiji su izvještaji i mišljenja sastavni dio dokumentacije koju podnosi podnosilac zahtjeva za dobijanje ovlaštenja. Uvid u kadar nije potrebno izvršiti s obzirom da se isti dokazuje putem dokumentacije koja se takođe dostavlja uz zahtjev za izdavanje ovlaštenja. S tim u vezi zaposlena lica na izdavanju ovlaštenja nijesu profesionalno izložena lica.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direktorat za vanredne situacije dostavilo je **15 primjedaba** od kojih su **prihvaćene 3 primjedbe, djelimično prihvaćeno 6, a nije prihvaćeno 6 primjedaba.**

1. Primjedba 1

U članu 12 u stavu 4 gdje je napisano organ državne uprave nadležan za vanredne situacije treba da stoji državni organ nadležan za poslove zaštite i spašavanja, što se odnosi i na sve članove gdje je prepoznat Direktorat za vanredne situacije.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne može prihvatiti iz razloga što je prepoznato više nadležnosti Direktorata za vanredne situacije, pa se ne bi kroz zakon prepoznale te nadležnosti ukoliko bi iste bile samo pod imenom zaštita i spašavanje. Riječ je o nadležnosti više sektora, tj.

odsjeka Direktorata za vanredne situacije (Odsjek za upravljanje rizicima, OKC 112, inspekcija zaštite i spašavanja, odsjek koji se bavi prevozom opasnih materija...).

2. Primjedba 2

U članu 14 „organ državne uprave nadležan za vanredne situacije treba da stoji državni organ za poslove zaštite i spašavanja i kod nadležnosti Direktorata za vanredne situacije **alineja 4**“ postavlja i upravlja portal monitorima jonizujućih zračenja izbrisati ovu rečenicu jer nije u nadležnosti ovog Direktorata već Odeljenja za integrisano upravljanje granicom u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Alineja 5 treba izbrisati „koordinira i vodi sistem prognoziranja nastanka radijacione ili nuklearne vanredne situacije, koristeći posebne platforme ako se misli na sistem za podršku u odlučivanju HBRN nesreća “ARGOS“ jer ovaj sistem nije u funkciji a i u postojećoj sistematizaciji (2019. godine) nije predviđeno službeničko mjesto čiji bi opis poslova bio „vrši i vodi prognoze radijaciono-nuklearne nesreće“.

Alineja 6 „koordinira na nacionalnom i međunarodnom nivou razmjenu informacijama kroz uključenje Operativno-komunikacionog centra 112 (OKC 112), naročito u skladu sa Sporazumom između Evropske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) i država nečlanica Evropske unije o učešću država nečlanica Evropske unije u sistemu Zajednice za ranu razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja (ECURIE) i ostalim potvrđenim međunarodno-pravnim instrumentima u slučaju vanredne situacije; Nema potrebe da stoji "kroz uključenje Operativno-komunikacionog centra 112 (OKC 112)," kao što nije navedeno ni u alinejama 7 i 8 (slanja zahtjeva za pomoć i informisanja javnosti) jer su to sve nadležnosti OKC112 u okviru Direktorata za vanredne situacije, odnosno Organa državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje. Predlažemo da stav 6 glasi: „koordinira na nacionalnom i međunarodnom nivou razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja na osnovu svih potvrđenih međunarodno-pravnih instrumenata u slučaju vanredne situacije.

Znači predlaže se da član 14 glasi: Nadležnosti državnog organa nadležnog za poslove zaštite i spašavanja treba da bude napisano:

- 1) predlaže Nacionalni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa;
- 2) izdaje saglasnost za prevoz radioaktivnih i nuklearnih materijala u skladu sa ovim zakonom i propisom kojim se uređuje prevoz opasnih materija;
- 3) izdaje saglasnost na preduzetne planove za djelovanje u slučaju radijacionog udesa (umjesto Planove pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije) u skladu sa propisom kojim se uređuje oblast zaštite i spašavanje;
- 4) koordinira na nacionalnom i međunarodnom nivou razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja na osnovu svih potvrđenih međunarodno-pravnih instrumenata u slučaju vanredne situacije;
- 5) upućuje zahtjev za pomoć od drugih država i međunarodnih organa i organizacija;
- 6) učestvuje u izradi i sprovođenju aktivnosti iz oblasti informisanja javnosti tokom vanredne situacije s ciljem podizanja svijesti i znanja građana o postupanju prije, tokom i nakon događaja.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Primjedba za alineju 4 se prihvata. Primjedba koja se odnosi na alineju 5 se ne prihvata jer je to u nadležnosti Direktorata za vanredne situacije i predviđeno je mjerom 106 Strategije za smanjenje rizika od katastrofa s Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023. godine, kao aktivnost koja treba da se realizuje

u 2023. godini. Prihvata se primjedba u vezi alineje 6. Ne prihvata se izmjena naziva člana 16 (ranije 14) zbog prezentovanog objašnjenja. Takođe se ne prihvata da se naziv Nacionalnog plana izmijeni jer direktiva ne prepoznaje radijacioni udes već radiološku vanrednu situaciju. Što se tiče primjedbe da se umjesto naziva „Planove pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije“ koristi izraz „preduzetni planovi za djelovanje u slučaju radijacionog udesa“ se djelimično prihvata, na način što se definicija pod brojem 83 upotpunjava nazivom preduzetni plan a zadržava se u tekstu zakona naziv Plan pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije, kako je uobičajen naziv u svim međunarodnim standardima (GSR Dio 7 MAAE „Pripremljenost i odgovor u slučaju radiološke ili nuklearne vanredne situacije“).

3. Primjedba 3

Primjedba 3 odnosi se na član 190 Prava i obaveze inspekcije zaštite i spašavanja. Naime, inspektori zaštite i spašavanja nijesu prepoznati na osnovu Zakona o prevozu opasnih materija u drumskom saobraćaju tako da smo mišljenja da ne bi trebalo da budu prepoznati ni u Nacrtu ovog zakona.

Stav Direkcije za inspekcijske poslove je da treba izbrisati član 190 tako da inspektori zaštite i spašavanja nemaju obavezu prema Zakonu o jonizujućem zračenju jer već prema Zakonu o zaštiti i spašavanju naređuju izradu preduzetnih planova za različite vrste rizika. (član 117 Zakon o zaštiti i spašavanju).

Odgovor: Primjedba se prihvata.

Obrazloženje: Ukazujemo da je izbrisan član 190 Prava i obaveze inspekcije zaštite i spašavanja. Međutim, zbog potrebe koordinisanog rada inspektora a na osnovu ostalih sugestija po pitanju prevoza opasnih materija, u članu 189 Nadzor nad sprovođenjem zakona dodata su dva stava koja glase:

„U slučaju ispitivanja sprovođenja planova pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije (preduzetni plan) inspekcijski nadzor koordinisano vrši organ državne uprave nadležan za vanredne situacije preko inspekcije za zaštitu i spašavanje i organ državne uprave nadležan za inspekcijske poslove preko ekološke inspekcije – inspektora za oblast zaštite od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom i zakonom o zaštiti i spašavanju.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem prevoza nuklearnih materijala u drumskom saobraćaju vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko ekološke inspekcije – inspektora za oblast zaštite od jonizujućih zračenja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, u saradnji sa inspekcijom drumskog saobraćaja.“

4. Primjedba 4

U članu 82 stav 3 Nacrta zakona navedeno je da je u postupku izdavanja odobrenja za tranzit robe dvostruke namjene povezane sa jonizujućim zračenjem kopnenim i vodenim putem, organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove dužan je da pribavi mišljenje Ministarstva, mišljenja smo da treba izvršiti izmjenu u smislu da Agencija za zaštitu prirode i životne sredine treba da izdaje Odobrenje za tranzit robe dvostruke namjene povezane sa jonizujućim zračenjem kopnenim i vodenim putem uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite i spašavanja. Takođe, potrebno je precizno prepoznati dokumentaciju koju je potrebno da stranka dostavi uz zahtjev, radi dobijanja odobrenja za tranzit navedene robe.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Naime, primjedba se ne može prihvatiti jer je shodno članu 13 Zakona o kontroli izvoza robe dvostruke namjene ("Službeni list Crne Gore", br. 030/12) uređeno da se tranzit robe dvostruke namjene utvrđene u Listi, kopnenim i vodenim putem, vrši **na osnovu odobrenja organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove**, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za poslove odbrane i vanjskih poslova. U nadležnosti Agencije za zaštitu prirode i životne sredine je **samo zaštita od jonizujućih zračenja, a ne roba dvostruke namjene**. Predlažemo da inicirate izmjene i dopune Zakona o kontroli izvoza robe dvostruke namjene kako bi ste propisali potrebnu dokumentaciju neophodnu radi dobijanja odobrenja za tranzit navedene robe.

5. Primjedba 5

U Poglavlju V Pripremljenost i odgovor na vanrednu situaciju kod članova 35 36, 37, 38 i 39 gdje je kod prepoznat Direktor za vanredne situacije umjesto „organ državne uprave nadležan za vanredne situacije promijeniti u državni organ za zaštitu i spašavanje” Usaglasiti sa Zakonom o zaštiti i spašavanju članove 33, 34 i 35 Zakona.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Vidjeti odgovor na primjedbu 1.

6. Primjedba 6

U članu 35 stav 2 gdje je navedeno "Sistem za upravljanje vanrednim situacijama" treba da stoji Sistem za upravljanje zaštitom i spašavanjem, jer Zakon o zaštiti i spašavanju ne prepoznaje sistem upravljanja vanrednom situacijom. S tim u vezi, u okviru značenja izraza pod 127 gdje je napisano šta je sistem upravljanja vanrednom situacijom, definisati isto iz Zakona o zaštiti i spašavanju (zaštita i spašavanja obuhvata skup mjera i radnji koje se preduzimaju u cilju otkrivanja i spriječavanja nastajanja opasnosti kao i ublažavanja posljedica radijacionih kontaminacija i nadalje sistem zaštite i spasavanja član 5 Zakona o zaštiti i spašavanju "Sistem zaštite i spašavanja građana i materijalnih dobara obuhvata planiranje, pripremanje i sprovođenje zaštite i spašavanje a ostvaruje se organizovanim aktivnostima i postupanja preventivnog i operativnog karaktera koje pripremaju i sprovede državni organi, organi državne uprave i organi opštine, privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Ne prihvata se da se izraz „Sistem za upravljanje vanrednim situacijama" mijenja zbog razloga usklađenosti sa Direktivom 59/2013. Međutim, u cilju povezivanja propisa upotpunjena je definicija 126 (ranije 127) na način što se ukazuje da se radi o sistemu zaštite i spašavanja. Mora se voditi računa da se striktno radi o radiološkim vanrednim situacijama.

7. Primjedba 7

U članu 35 stav 4 gdje je navedeno "Nacionalni plan izrađuje organ državne uprave nadležnog za vanredne situacije u saradnji sa Ministarstvom, Agencijom i drugim nadležnim organima i institucijama, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje." treba da stoji "Nacionalni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa izrađuje državni organ nadležan za zaštitu i spašavanje u saradnji sa Ministarstvom, Agencijom i drugim nadležnim organima i institucijama, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje".

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Sugestija se ne prihvata zbog nomotehničkih pravila u kojem je naziv Nacionalnog plana skraćen pa se tako skraćen koristi u nastavku teksta.

8. Primjedba 8

U članu 35 stav 5 gdje je navedeno da Nacionalni Plan donosi Vlada na period od deset godina promijeniti da ga donosi Vlada u periodu od pet godina, inače svake godine se planovi ažuriraju u skladu sa najnovijim saznanjima i dešavanjem prema Zakonu o zaštiti i spašavanju (pogledati Pravilnik o sadržaju i metodologiji izrade, načinu usaglašavanja, ažuriranja i čuvanja elaborata o procjeni rizika na osnovu kojih se izrađuju planovi zaštite i spašavanja i Pravilnik o bližem sadržaju i metodologiji izrade, načinu usaglašavanja i čuvanja planova zaštite i spašavanja).

Odgovor: Primjedba se prihvata.

9. Primjedba 9

Stav 7 člana 35 treba da glasi “Nacionalni plan periodično se preispituje, ažurira i testira shodno procjeni rizika i najnovijim saznanjima uzimajući u obzir saznanja iz ranijih izlaganja u vanrednim situacijama i rezultata učestvovanja u vježbama na nacionalnom i međunarodnom nivou”.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

10. Primjedba 10

U članu 35 stav 8 gdje je navedeno “Nacionalni plan sprovodi kordinacioni tim i opštinski timovi u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast zaštite i spašavanja.” Treba da stoji: “Nacionalni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa sprovodi koordinacioni tim i opštinski timovi u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita i spašavanje.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: U navedenoj rečenici briše se riječ „oblast“ dok naziv plana ostaje skraćen.

11. Primjedba 11

U članu 35 stav 11 dopuniti naziv Nacionalnog Plana tako da stav glasi: “Sredstva za sprovođenje Nacionalnog plana za djelovanje u slučaju radijacionog udesa obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore”.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Vidjeti odgovor na primjedbu 7.

12. Primjedba 12

U članu 35 stav 12 “Opštinski timovi, čiji su članovi lica za koje se očekuje da će učestvovati u vanrednoj situaciji izlaganja, dužni su da obezbijede ispunjavanje uslova datih u članu 145 ovog zakona, za koje se sredstva obezbjeđuju iz Budžeta.” Treba dodati “Koordinacioni tim i opštinski timovi čiji su članovi lica koja su dužna da učestvuju u vanrednoj situaciji izlaganja, dužni su da obezbijede ispunjavanje uslova datih u članu 145 ovog zakona, za koje se sredstva obezbjeđuju iz Budžeta.”

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Stav 8 i 12 člana je promijenjen uvođenjem i operativnih jedinica i glase: „Nacionalni plan sprovodi Kordinacioni tim, opštinski timovi i operativne jedinice u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita i spašavanje.

Timovi iz stava 8 ovog člana, čiji su članovi lica koja učestvuju u vanrednoj situaciji izlaganja i lica za koje se očekuje da će učestvovati u vanrednoj situaciji izlaganja, uključujući lica koja dobrovoljno učestvuju, dužni su da obezbijede ispunjavanje uslova datih u članu 145 ovog zakona, za koje se sredstva obezbjeđuju iz Budžeta.“

Napomena: Nedostajale su operativne jedinice pa su iste dodate u stavu 8. Samo ona lica koja učestvuju u vanrednoj situaciji izlaganja iz navedenih timova se smatraju licima koja se profesionalno izlažu u vanrednoj situaciji izlaganja na koje se primjenjuje član 145 nacrtu zakona.

13. Primjedba 13

U članu 36 promijeniti naziv Plana gdje je navedeno da je “Podnosilac zahtjeva za izdavanje ovlašćenja i dozvola u skladu sa ovim zakonom dužan, da samostalno ili uz angažovanje stručnjaka za zaštitu od zračenja iz člana 109, izradi uputstvo ili plan pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije usaglašeni sa nacionalnim planom iz člana 34 ovog zakona.”

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Sugestija se djelimično prihvata jer se briše riječ uputstvo da bi se izvršilo usklađivanje sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju. Takođe, briše se i to da stručnjak iz člana 109 izrađuje Plan pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije, ali se dodaje stav u članu 36 **koji obavezuje** privredno društvo, preduzetnika ili drugo pravno lice **koje ima licencu za izradu preduzetnih planova**, u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita i spašavanje, da u slučaju izrade planova pripremljenosti i odgovora na radiološke vanredne situacije **angažuje stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 109 ovog zakona**. Na ovaj način biće prenijet i član 82 stav 2 tačke j) i k) Direktive 59/2013. Takođe, neophodno je da Ministarstvo unutrašnjih poslova prenese Aneks XI Direktive 59/2013 koja se odnosi na izradu planova.

14. Primjedba 14

U stavu 6 člana 36 izvršiti izmjenu “organ državne uprave nadležan za vanredne situacije” u “organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja”.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Vidjeti odgovor na primjedbu 1. Što se tiče primjedbe da se umjesto naziva „Planove pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije“ koristi izraz „preduzetni planovi za djelovanje u slučaju radijacionog udesa“ se djelimično prihvata, na način što se definicija pod brojem 83 upotpunjava nazivom preduzetni plan a zadržava se u tekstu zakona naziv Plan pripremljenosti i odgovora na vanredne situacije, kako je uobičajen naziv u svim međunarodnim standardima (GSR Dio 7 MAAE „Pripremljenost i odgovor u slučaju radiološke ili nuklearne vanredne situacije“) (Odgovor na Primjedbu 2). Što se tiče postupka izrade planova, nakon korekcije isti je usaglašen sa Zakonom o zaštiti i spašavanju (pogledati odgovor na primjedbu 13).

15. Primjedba 15

U členu 37 stav 4 je navedeno da „u slučaju kada izlaganje u vanrednoj situaciji prelazi u stanje postojeće situacije izlaganja Ministarstvo, Agencija i organ državne uprave nadležan za vanredne situacije, po potrebi, surađuje sa međunarodnim organizacijama, nadležnim organima susjednih i drugih država.“ Nije jasno koja je to situacija, da li je to vanredno stanje?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Postojeća situacija izlaganja nije vanredna situacija izlaganja. Definisana je pod tačkom 88 člana 8 i predstavlja situaciju izlaganja jonizujućem zračenju koja već postoji, kontroliše se i ne zahtijeva preduzimanje hitnih mjera; (Član 4 tačka 35 Direktive 59/2013). Takođe, vanredna situacija izlaganja nije uvijek vanredno stanje (definicije 150 i 151).

UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

Uprava za inspeksijske poslove – Inspektor za zaštitu od jonizujućih zračenja dostavio je **jedan komentar i 27 primjedaba** od kojih su **prihvaćene 1 primjedba, djelimično prihvaćeno 2, a nije prihvaćeno 24 primjedbe.**

1. Primjedba 1

Član 8 – Navesti tačnu definiciju zaštitne opreme, i šta se ubraja u istu (problem oko definisanja jer je nedoumica kod korisnika bila da li su dozimetri zaštitna oprema).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Definicija će biti predmet pravilnika koji proizilazi iz člana 121 stav 3 kojim će se propisati uslovi koje ispunjavaju potrebna sredstva i oprema lične zaštite na radu. Dozimetri ne predstavljaju zaštitnu opremu.

2. Primjedba 2

Član 16 – dodati u nadležnosti Uprava za inspeksijske poslove da Uprava oduzima ovlašćenja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ovlašćenja oduzima organ uprave koje iste izdaje, tj. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine. Uprava za inspeksijske poslove zabranjuje rad shodno svojim propisanim nadležnostima.

3. Primjedba 3

Član 35 – Dodati da se pored Agencije i organa državne uprave nadležnog za vanredne situacije obavještava i Uprava za inspeksijske poslove ukoliko se dođe do saznanja o postojanju opasnosti o povećanom izlaganju jonizujućem zračenju.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Stav 1 člana 35 se odnosi na obavještavanje od strane stanovništva a u slučaju saznanja o postojanju opasnosti o povećanom izlaganju jonizujućem zračenju

obavještava se organ državne uprave nadležan za vanredne situacije, odnosno Operativno komunikacioni centar 112, koji na nacionalnom nivou vrši koordinaciju relevantnih nadležnih institucija, uključujući i upravu za inspekcijske poslove. Pored njih obavještava se i Agencija da bi mogla da planira sprovođenje vanrednog monitoringa radioaktivnosti.

Što se tiče obavještavanja Uprave za inspekcijske poslove u članu 91 stav 1 alineja 3 propisano je da su svi nosioci ovlašćenja dužni da obavijeste Agenciju i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove o vanrednoj situaciji prilikom obavljanja djelatnosti i/ili aktivnosti.

4. Primjedba 4

U članu 91 dodati tačku 7 da Uprava za inspekcijske poslove može da vrši oduzimanje ovlašćenja i u slučaju da zaposlena lica kod nosioca ovlašćenja ne posjeduju/koriste zaštitnu opremu.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Kao što je objašnjeno u odgovoru na primjedbu 2 ovlašćenja oduzima organ uprave koje iste izdaje, tj. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine. Uprava za inspekcijske poslove zabranjuje rad shodno svojim propisanim nadležnostima. Ne prihvata se ni drugi dio primjedbe jer je on obuhvaćen tačkom 1 ovog stava, odnosno Agencija će oduzeti ovlašćenja izdata u skladu sa ovom zakonom ako nosilac ovlašćenja prestane da ispunjava jedan ili više propisanih uslova na osnovu kojih je izdato ovlašćenje. Jedan od uslova za dobijanje ovlašćenja je spisak zaštitne opreme i dokaz o njenoj ispravnosti.

5. Primjedba 5

U članu 99 stav 1 propisati da se organ uprave nadležan za inspekcijske poslove obavještava u vezi slanja zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada i/ili zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku istrošenog goriva Agencije nadležnoj instituciji države odredišta i nadležnim institucijama država preko kojih se vrši tranzit na davanje saglasnosti.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Slanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za pošiljku radioaktivnog otpada i/ili zahtjev za izdavanje odobrenja za pošiljku istrošenog goriva vrši se preko standardizovanog obrasca i između nadležnih institucija koje izdaju ovlašćenja, kako propisuje Direktiva 117/2006 o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenog goriva, pa se primjedba ne može prihvatiti.

6. Primjedba 6

U članu 105 stav 2 propisati da se obavještava i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove u slučaju neuspjele pošiljke.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Shodno standardizovanoj proceduri koja je propisana Direktivom 117/2006 o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenog goriva komunikacija se vrši isključivo između nadležnih institucija koje izdaju ovlašćenja, odnosno u slučaju neuspjele pošiljke, Agencija bez odlaganja o tome pribavlja pisano obavještenje od nadležnih institucija država učesnica u pošiljci i o toj odluci obavještava nosioca odobrenja. Međutim,

kada pošiljka ne može biti realizovana do kraja ili ako nijesu ispunjeni uslovi za pošiljku u skladu sa ovim zakonom, organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, na predlog Agencije, zabranjuje pošiljku i obezbjeđuje da radioaktivni otpad ili istrošeno gorivo preuzme nosilac odobrenja, ukoliko nije moguće postići dogovor.

7. Primjedba 7

U članu 109 nije jasno napisano kako se privredno društvo naziva stručnjakom.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja može biti privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice ukoliko ispuni uslove u skladu sa ovim zakonom, na način kako se i sada definiše, s novinom da te poslove može obavljati i strano pravno lice ukoliko ispuni uslove ovog zakona. Definicija stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja data je u Direktivi Savjeta Evropske unije 2013/59/EURATOM o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju, i o stavljanju van snage Direktiva Savjeta Evropske unije (89/618/EURATOM, 90/641/EURATOM, 96/29/EURATOM, 97/43/EURATOM i 2003/122/EURATOM te se ista mora transponovati u ovaj Zakon.

Odgovor obrazložen na sastanku Radne grupe.

8. Primjedba 8

Da li se u članu 116 stav 1 misli da pravno lice koje upošljava stručnjaka za medicinsku fiziku podnosi zahtjev za ponovno izdavanje dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku?

Odgovor na komentar: Ne, zahtjev podnosi fizičko lice koje je stručnjak za medicinsku fiziku.

9. Primjedba 9

U članu 118 stav 1 tačka 6 naglasiti i da je lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja (RPO) mora imati izvršen zdravstveni pregled za rad u zoni zračenja i dodati tačku da je RPO obavezan da ima odgovarajuću stručnu spremu i da periodično vrši obnovu znanja.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Dio primjedbe koji se odnosi na to da je lice odgovorno za zaštitu od jonizujućih zračenja (RPO) mora imati izvršen zdravstveni pregled za rad u zoni zračenja se prihvata na način što se upotpunila definicija lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja (RPO) dodajući da je ono profesionalno izloženo lice. Na taj način ono mora biti podvrgnuto zdravstvenom pregledu kako je i navedeno u članu 141 Nacrta zakona.

Što se tiče primjedbe da je RPO obavezan da ima odgovarajuću stručnu spremu i da periodično vrši obnovu znanja ukazujemo da je ista propisana u okviru članova 122 stav 1 i član 131 stav 1 alineja 8.

10. Primjedba 10

U članu 122 stav 1 nije propisano na koji način se vrši obnavljanje stručne osposobljenosti odnosno nije navedeno ko to radi.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U poglavlju XI. Propisani su uslovi za stručno osposobljavanje i informisanje o zaštiti od jonizujućih zračenja. U članu 124 propisano je ko može da vrši poslove stručnog osposobljavanja, odnosno da je to privredno društvo ili drugo pravno lice koje od Agencije dobije dozvolu za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja.

11. Primjedba 11

U članu 147 nije navedeno koja se zaštitna oprema koristi, tj. na koji način se štite lica čija su radna mjesta u radonski prioritnim područjima.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ne postoji zaštitna oprema za lica čija su radna mjesta u radonski prioritnim područjima. Za ta lica propisane su mjere zaštite na drugačiji način u okviru člana 148 Nacrta zakona.

12. Primjedba 12

U članu 147 stav 6 nije navedeno koliko često će se vršiti mjerenje radona ili je to predviđeno pravilnikom?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U stavu 6 člana 147 dat je pravni osnov za izradu pravilnika o načinu uspostavljanja radonski prioritnih područja, uslovima za razvrstavanje radnih mjesta na prizemlju i ispod nivoa tla, načinu vršenja i učestalosti mjerenja.

13. Primjedba 13

U članu 153 potrebno je jasno definisati koji građevinski materijali su u pitanju, napraviti spisak.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U članu 153 stav 12 dat je pravni osnov za izradu pravilnika kojim će se propisati vrste građevinskog materijala za koje je utvrđeno da izazivaju zabrinutost sa stanovišta zaštite od jonizujućih zračenja u pogledu gama zračenja koje emituju, način proračuna indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, način proračuna efektivnih doza od građevinskog materijala sa primjerom njihovih procjena, vrstu informacija o građevinskom materijalu i o njegovoj namjeni korišćenja, način vođenja evidencije i način izvještavanja o rezultatima mjerenja.

14. Primjedba 14

U članu 188 stav 2 propisati da se nadzor vrši preko ekološke inspekcije-inspektora za zaštitu od zračenja koje je profesionalno izloženo lice, lice koje nosi dozimetar i redovno sprovodi ljekarske preglede.

Odgovor: Primjedba se prihvata na način što je u članu 15 Nadležnosti organa uprave nadležnog za inspeksijske poslove tačka 1 izmijenjena tako da sada glasi: „vrši inspeksijski nadzor u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i

bezbjednosti preko inspektora za oblast zaštite od jonizujućih zračenja, koji je u smislu ovog zakona profesionalno izloženo lice“.

15. Primjedba 15

Izvršiti izmjenu člana 189 tako da glasi „prava i obaveze ekološkog inspektora – inspektora za zaštitu od zračenja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ne prihvata se izmjena naziva člana 190 (ranije 189) iz razloga što je prihvaćena primjedba 14 na osnovu koje se prepoznaje inspektor za oblast zaštite od jonizujućih zračenja u okviru ekološke inspekcije.

16. Primjedba 16

U članu 189 stav 1 tačka 14 treba da se navede da se djelatnosti i/ili aktivnosti zabranjuju ukoliko nijesu prijavljene i Upravi za inspekcijske poslove.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Obaveza prijavljivanja djelatnosti i/ili aktivnosti propisana je članom 45 na osnovu kojeg su lica koja žele da se bave određenom djelatnošću i/ili aktivnošću dužna da istu prijave Agenciji, koja dalje u postupku, ukoliko je djelatnost i/ili aktivnost opravdana ukazuje šta je potrebno raditi. Agencija po službenoj dužnosti i na osnovu Zakona o državnoj upravi obavještava organ uprave nadležan za inspekcijske poslove o ishodima podnijetih zahtjeva o prijavljivanju djelatnosti i/ili aktivnosti.

17. Primjedba 17

U članu 189 stav 1 tačka 60 nije jasno da li se dobija dozvola za iznajmljivanje izvora jonizujućeg zračenja ili Ugovor o iznajmljivanju?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U Nacrtu zakona u članu 75 propisani su uslovi za dobijanje Odobrenja za iznajmljivanje izvora iz kojeg slijedi odredba norme prava i obaveze ekološkog inspektora.

18. Primjedba 18

U članu 189 stav 1 tačka 88 nije jasno ko podnosi zahtjev, da li je to pravno lice koje zapošljava stručnjaka za medicinsku fiziku?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ova norma se i ne piše u članu koji se tiče prava i obaveza ekološkog inspektora, već se piše u dijelu Nacrta zakona koji taj dio razrađuje. Norma je napisana u članu 111 stav 1 kojim se uređuje da je za vršenje poslova stručnjaka za medicinsku fiziku u oblasti radiologije, nuklearne medicine ili radioterapije, fizičko lice koje posjeduje odgovarajuće znanje, osposobljenost i iskustvo za djelovanje ili pružanje specijalističkih savjeta, dužno je da Agenciji podnese zahtjev za izdavanje dozvole o obavljanju poslova stručnjaka za medicinsku fiziku, na propisanom formularu.

19. Primjedba 19

U članu 189 stav 1 tačka 90 ili 91 treba da bude jasno definisana stručna sprema lica odgovornog za zaštitu od jonizujućih zračenja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ovakve norme se ne piše u članu koji se tiče prava i obaveza ekološkog inspektora, već se pišu u dijelu Nacrta zakona koji taj dio razrađuje. Primjedba se ne može prihvatiti jer se ne propisuje stručna sprema zaposlenih lica kod krajnjih korisnika ovim Nacrtom zakona, izuzev kadra kod stručnjaka koji su prepoznati u Nacrtu zakona. Stručne spreme lica zaposlenih kod krajnjih korisnika propisane su posebnim aktima o sistematizaciji radnih mjesta a njihova prava regulisana ugovorima.

20. Primjedba 20

U članu 189 stav 1 tačka 98 se ne navodi ko izdaje dozvolu o obavljanju poslova stručnog osposobljavanja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ovakve norme se ne piše u članu koji se tiče prava i obaveza ekološkog inspektora, već se pišu u dijelu Nacrta zakona koji taj dio razrađuje. U poglavlju XI. Propisani su uslovi za stručno osposobljavanje i informisanje o zaštiti od jonizujućih zračenja. U članu 124 propisano je ko može da vrši poslove stručnog osposobljavanja, odnosno da je to privredno društvo ili drugo pravno lice koje od Agencije dobije dozvolu za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja.

21. Primjedba 21

U članu 189 stav 1 tačka 122 nije navedeno kada se naređuje vršenje mjerenja koncentracije aktivnosti radona i da li je to pravilnikom predviđeno?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ovakve norme se ne piše u članu koji se tiče početka primjene zakona, dakle obaveze stupaju na snagu danom početka primjene zakona, tj, od 1. juna 2023. godine. Prije toga Ministarstvo je u obavezi da donese pravilnik o načinu uspostavljanja radonski prioriternih područja, uslovima za razvrstavanje radnih mjesta na prizemlju i ispod nivoa tla, načinu vršenja i učestalosti mjerenja, za čiju izradu je pravni osnov dat u članu 147 stav 6.

22. Primjedba 22

U članu 189 stav 1 tačka 126 nije jasno navedeno kada se naređuje mjerenje, da li prilikom pakovanja?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ova norma se ne piše u članu koji se tiče prava i obaveza ekološkog inspektora, već se pišu u dijelu Nacrta zakona koji taj dio razrađuje. Dakle, norma je

napisana u članu 152 stav 1 gdje je uređeno da se voda za piće ne smije stavljati na raspolaganje za javnu upotrebu ni biti dostupna na tržištu u Crnoj Gori, ako: koncentracija aktivnosti radona prelazi najveću dopuštenu vrijednost ili sadržaj prirodnih radionuklida prelazi referentni nivo a nijesu preduzete mjere za smanjenje izloženosti prirodnim radionuklidima, na nivo koji je onoliko nizak koliko je to objektivno moguće postići, s obzirom na ekonomske i društvene faktore. Dakle, mjerenje se vrši prije pakovanja vode za vodu koja se proizvodi u Crnoj Gori, a za vodu koja se uvozi prije uvoza ukoliko izvještaj o ispravnosti vode ne prati pošiljku vode.

23. Primjedba 23

U članu 189 stav 1 tačka 129 nije jasno definisano o kojem se građevinskom materijalu rado, tj. treba dati tačan spisak.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ova norma se ne piše u članu koji se tiče prava i obaveza ekološkog inspektora, već se pišu u dijelu Nacrta zakona koji taj dio razrađuje. U članu 153 stav 12 dat je pravni osnov za izradu pravilnika kojim će se propisati vrste građevinskog materijala za koje je utvrđeno da izazivaju zabrinutost sa stanovišta zaštite od jonizujućih zračenja u pogledu gama zračenja koje emituju, način proračuna indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, način proračuna efektivnih doza od građevinskog materijala sa primjerom njihovih procjena, vrstu informacija o građevinskom materijalu i o njegovoj namjeni korišćenja, način vođenja evidencije i način izvještavanja o rezultatima mjerenja.

24. Primjedba 24

Propisati u članu 189 stav 1 tačka 142 da su operateri postrojenja za preradu metala i operateri reciklažnih dvorišta obavezni da imaju uređaj za mjerenje radioaktivnosti.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ova norma se ne piše u članu koji se tiče prava i obaveza ekološkog inspektora, već se pišu u dijelu Nacrta zakona koji taj dio razrađuje. U članovima 183, 184 i 185 precizno su propisane dužnosti operatera postrojenja u kojima se prikuplja, prerađuje ili topi otpadni metal. Što se tiče mjerenja, dužni su da ih obezbijede ali korišćenjem usluge stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja, koje je ovlašćeno od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za obavljanje poslova mjerenja.

25. Primjedba 25

U članu 189 dodati tačke:

- da naredi pribavljanje zaštitne opreme;
- da naredi korišćenje zaštitne opreme;
- da naredi da se ventilacija dovede u ispravno stanje;
- da naredi saniranje podova;
- da naredi da su tehnički uslovi zadovoljavajući;
- da zabrani rad u zoni zračenja licima koja rade u zoni zračenja na dnevnom (mjesečnom ili godišnjem) nivou više sati nego što je dozvoljeno.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Navedena primjedba se ne prihvata iz razloga što navedeno predstavlja uslove koje podnositelj zahtjeva dužan da dokaže u postupku ovlašćenja, a isti su navedeni u članu 190 (ranije 189) stav 1 tačke 18, 20 i 22. Jasno je napisano da se zabranjuju djeltanosti i/ili aktivnosti bez posjedovanja odgovarajućeg ovlašćenja.

26. Primjedba 26

U članu propisati mandatne kazne za fizička lica u slučaju kada ne nosi zaštitnu opremu i/ili dozimetar. Da li bi trebala svaka tačka iz člana 189 da ima i tačku u kaznenim odredbama?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Mandatna kazna za fizičko lice koje je profesionalno izloženo lice ili lice koje je zaposleno kod nosioca ovlašćenja na koje se primjenjuje ovaj zakon ne može biti kažnjeno, izuzev stručnjaka za medicinsku fiziku i lica koje je investitor objekta u pogledu zaštite od radona. Nije potrebno da svaka tačka iz člana prava i obaveza ekološkog inspektora ima kaznenu odredbu.

27. Primjedba 27

Nije propisan rok za prilagođavanje poslovanja nosioca postojećih dozvola.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne prihvata iz razloga što je već odredba propisana u okviru člana 194. Rok od šest (6) mjeseci za prijavljivanje je korigovan tako da je novi propisani rok dvije (2) godine od dana početka primjene ovog zakona.

28. Primjedba 28

U zakonu propisati da su profesionalno izložena lica i inspektori za zaštitu od zračenja, kao i lica koja vrše prvi inspekcijski pregled (prilikom procedure za dobijanje dozvole).

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: U članu 15 Nadležnosti organa uprave nadležnog za inspekcijske poslove tačka 1 je izmijenjena tako da sada glasi: „vrši inspekcijski nadzor u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti preko inspektora za oblast zaštite od jonizujućih zračenja, koji je u smislu ovog zakona profesionalno izloženo lice“. Ne prihvata se dio primjedbe da zaposlena lica na izdavanju dozvola budu profesionalno izložena lica. Naime, zakonom je predviđeno da uvid u prostor i opremu vrši stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja čiji su izvještaji i mišljenja sastavni dio dokumentacije koju podnosi podnositelj zahtjeva za dobijanje ovlašćenja. Uvid u kadar nije potrebno izvršiti s obzirom da se isti dokazuje putem dokumentacije koja se takođe dostavlja uz zahtjev za izdavanje ovlašćenja. S tim u vezi zaposlena lica na izdavanju ovlašćenja nijesu profesionalno izložena lica.

UPRAVA CARINA CRNE GORE

Uprava carina Crne Gore **dostavila je 1 komentar i 6 primjedaba** od kojih su **prihvaćene 3, a djelimično su prihvaćene 3 primjedbe.**

1. Primjedba 1

U članu 2 Nacrta zakona je navedeno da se ovaj zakon ne primjenjuje na uvoz i izvoz istrošenog goriva, dok je u članu 11 nacrta Zakona navedeno da se zabranjuje uvoz, prerada, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada i istrošenog goriva inostarnog porijekla na teritoriji Crne Gore. S tim u vezi, ističemo da član 11 Nacrta Zakona koji se odnosi na uvoz istrošenog goriva inostranog porijekla nije u skladu sa članom 2 Nacrta Zakona.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Korigovan je član 2 i izbrisana je riječ „uvoz i“.

2. Primjedba 2

U članu 95 Nacrta zakona je navedeno da je zabranjen izvoz: čije je odredište južnije od 60° južne geografske širine; u državu potpisnicu Sporazuma o partnerstvu između članica afričkih, karipskih i pacifičkih grupa država sa jedne strane i Evropske unije i njenih država članica sa druge strane (Sporazum AKP–EU iz Cotonoua), a koja nije država članica; ili u treću zemlju koja na osnovu mišljenju Agencije nema administrativnih i tehničkih mogućnosti i regulatornu strukturu za sigurno upravljanje radioaktivnim otpadom ili istrošenim gorivom, u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom, pri čemu se uzimaju u obzir sve relevantne informacije iz drugih država članica, o čemu Agencija u saradnji sa organom uprave nadležnim za inspeksijske poslove sačinjava zabilješku i obavještava Evropsku komisiju i Savjetodavni odbor. U vezi sa navedenim, ističemo da u stavu 1 alineja 1 nije navedena odnosno precizirana roba za koju je zabranjen izvoz, pa samim tim ova odredba je neprimjenljiva.

Takođe, u stavu 1 alineja 2 se navodi roba - istrošeno gorivo na koju se ovaj Zakon ne odnosi shodno članu 2 Nacrta zakona.

Dalje, u članu 95 Nacrta zakona je navedeno da prilikom mišljenja iz stava 1 alineja 3 Agencija koristi preporuku Evropske komisije o kriterijumima za izvoz radioaktivnog otpada i istrošenog goriva u treće zemlje. S tim u vezi, sugerišemo da je potrebno precizirati na koju robu se misli, jer u ovom članu ne postoji alineja 3 u stavu 1 (samo alineja 1 i 2) ili nije označena.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Član se odnosi samo na zabranu izvoza radioaktivnog otpada. S tim u vezi prihvata se prvi dio primejdbe, na način da se mijenja naziv člana i uvod u prvi stav člana dodavanjem riječi „radioaktivnog otpada“. Drugi dio primjedbe se ne prihvata, jer se radi o nazivu međunarodno-pravnog instrumenta tj. Zakona o potvrđivanju Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom. Treći dio primjedbe se prihvata i numeriče se alineja 3, a samom izmjenom uvoda u stav člana je jasno da se radi o radioaktivnom otpadu.

3. Primjedba 3

U članu 152 Nacrta zakona je navedeno da uvoznik i distributer mogu uvesti i distribuirati vodu za piće samo ako posjeduju sertifikat o ispravnosti vode u pogledu radionuklida izdat od strane akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće iz države izvoznice ili sertifikat izdat od strane stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 109 ovog zakona. Da li shodno ovom članu uvoznik mora imati sertifikat o ispravnosti vode u pogledu radionuklida na graničnom prelazu prilikom ulaska u Crnu Goru ili u unutrašnjoj carinskoj ispostavi prilikom stavljanja robe u slobodan promet (carinjenje). Navedeno je potrebno precizirati i propisati.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Izvještaj (ranije sertifikat) o ispravnosti vode u pogledu radionuklida uvoznik mora posjedovati prilikom ulaska u Crnu Goru (uvoza). Treći stav ovog člana je preciziran tako da glasi: „Uvoznik i distributer mogu uvesti i distribuirati vodu za piće samo ako posjeduju izvještaj o ispravnosti vode u pogledu radionuklida izdat od strane akreditovane i/ili ovlašćene laboratorije za mjerenje radioaktivnosti u vodi za piće iz države izvoznice ili izvještaj izdat od strane stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 109 ovog zakona, koji daju na uvid carinskom organu na graničnom prelazu.“

4. Primjedba 4

U članu 153 Nacrta zakona je navedeno da ukoliko uvoznik građevinskog materijala uvozi materijal uz koji je dostavljen izvještaj o rezultatima mjerenja odgovarajućeg indeksa koncentracije aktivnosti izdat od ovlašćene laboratorije zemlje porijekla, isti nije dužan da obezbijedi izvještaj iz stava 2 alineja 2 ovog člana. Predlažemo da precizirate izgled i sadržaj ovog izvještaja ili da se donese podzakonski propis koji će sadržati detalje.

Takođe, kod propisivanja odredbe ovog člana treba razmotriti mogućnost da se carinskom organu dostavi spisak ovlašćenih laboratorija u drugim zemljama koje izdaju izvještaj o rezultatima mjerenja odgovarajućeg indeksa koncentracije aktivnosti? Ukoliko ne, potrebno je carinskom organu dostaviti primjere izvještaja pri čemu će prepoznati da se radi o izvještajima ovlašćenih laboratorija.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Prvi dio primjedbe se ne prihvata jer se radi o rezultatima mjerenja koje vrši stručnjak za zaštitu od jonizujućih zračenja iz člana 109 Nacrta zakona. Način pod kojim se stručnjaku za zaštitu od jonizujućih zračenja izdaje dozvola kao i vrstu, opis i način vršenja poslova stručnjaka za zaštitu od jonizujućih zračenja i bliže uslove o kadru, opremi, prostoru i odgovarajućem sertifikatu o akreditaciji dat je u članu 109 stav 6 Nacrta zakona. Takođe, u članu 153 stav 12 dat je pravni osnov za izradu pravilnika kojim će se urediti vrste građevinskog materijala za koje je utvrđeno da izazivaju zabrinutost sa stanovišta zaštite od jonizujućih zračenja u pogledu gama zračenja koje emituju, način proračuna indeksa koncentracije aktivnosti za gama zračenje koje emituju građevinski materijali, način proračuna efektivnih doza od građevinskog materijala sa primjerom njihovih procjena, vrstu informacija o građevinskom materijalu i o njegovoj namjeni korišćenja, način vođenja evidencije i način izvještavanja o rezultatima mjerenja.

Drugi dio primjedbe se prihvata i to na način što je dodat novi stav u članu 153 kojim se uređuje da Agencija za zaštitu prirode i životne sredine objavljuju listu ovlašćenih stranih laboratorija koje izdaju izvještaj o rezultatima mjerenja odgovarajućeg indeksa koncentracije aktivnosti i o tome obavještava carinski organ.

5. Primjedba 5

U članu 181 Nacrta zakona navedeno je da se hrana, hrana za životinje, lijekovi, duvan i duvanski proizvodi, kozmetička sredstva, igračke, sredstva za ličnu higijenu i drugi predmeti opšte upotrebe, ne smiju uvoziti, izvoziti ili vršiti njihov tranzit ako sadrže radionuklide iznad propisanih granica. Uvoz, izvoz i tranzit roba iz stava 1 ovog člana koja ne sadrži radionuklide iznad propisanih granica može se vršiti samo na graničnim prelazima i poštanskim ispostavama na kojima je organizovan inspekcijski nadzor. Naime, da li se član 181 Nacrta zakona odnosi samo na robni promet odnosno uvoz u komercijalne svrhe ili i na putnički promet od strane fizičkih lica za svoje lične potrebe?

Odgovor: Član 181 Nacrta zakona odnosi samo na robni promet odnosno uvoz u komercijalne svrhe.

6. Primjedba 6

U članu 191 Nacrta zakona su navedena prava i obaveze carinskog organa.

Naime, da li prilikom uvoza ili izvoza izvora jonizujućeg zračenja i nuklearnog materijala uvoznik/izvoznik mora priložiti carinskom organu i licencu i odobrenje Agencije ili samo jedan od ova dva dokumenta?

Takođe, da li je za tranzit radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala potrebno priložiti carinskom organu i licencu i odobrenje Agencije ili samo jedan od ova dva dokumenta?

Takođe, da li carinski organ prilikom uvoza robe iz člana 191 nacrta Zakona kontroliše da li se uvoz ove robe vrši uz licencu odnosno odobrenje Agencije na graničnom prelazu prilikom unošenja ove robe u Crnu Goru ili u unutrašnjoj carinskoj ispostavi prilikom stavljanja robe u slobodan promet (carinjenje)?

Odgovor: Primjedba se prihvata. Vezano za prvi dio primjedbe izvršena je korekcija člana i potrebno je priložiti i licencu i odobrenje koje izdaje Agencija. Carinski organ carinski organ kontroliše robu iz člana 191 Nacrta zakona prilikom uvoza robe.

7. Primjedba 7

U članu 198 Nacrta zakona je navedena odložena primjena člana 95 stav 1 alineja 3, a koja ne postoji u nacrtu Zakona.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Numerisana je alineja 3 u članu 95 stav 1 pa na snazi ostaje gore propisana odredba.

OPŠTINA TIVAT

ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

Predstavnica Opštine Tivat gđa Tatjana Jelić koja istovremeno zastupala i interese Zajednice opština Crne Gore dostavila je **2 primjedbe od kojih nije nijedna prihvaćena.**

1. Primjedba 1

U članu 8 Nacrta zakona navedena su značenje izraza, među kojima nije definisano značenje izraza „boravišne prostorije“ i „radne prostorije“. Mišljenja smo da je potrebno dopuniti navedeni član i tim definicijama.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne prihvata iz razloga jer je jasno o kakvim se prostorima radi pa ih nije potrebno definisati. Definicije ne zahtijeva ni Direktiva 59/2013. Pojašnjenja radi „boravišni prostor“ predstavlja uobičajen izraz za prostor u kojem čovjek živi, dok je „radni prostor“ izraz za prostor u kojem čovjek radi.

2. Primjedba 2

U članu 149 mišljenja smo da stavove 4, 5, 6 i 7 ovog člana treba brisati odnosno brisati stavove:

“Mjerenja iz stava 4 ovog člana planiraju se na godišnjem nivou kroz izradu lokalnih akcionih planova zaštite od radona koje su dužne da izrade jedinice lokalne samouprave.

Saglasnost na izradu lokalnih akcionih planova zaštite od radona daje Ministarstvo uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije.

Troškove izrade i sprovođenja lokalnih akcionih planova zaštite od radona snose jedinice lokalnih samouprava.

Način izrade i sadržaj lokalnih akcionih planova zaštite od radona propisuje Ministarstvo.”

Potrebno je primijeniti smjernice za druga stražeka dokumenta i u slučaju zaštite od radona.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se ne može prihvatiti iz razloga jer obavezu mjerenja i brige za zdravlje stanovništva nameću odredbe Direktive 59/2013. Dodatno, navedeni stavovi ovog člana predstavljaju mjere 3.6, 3.7, 3.8 i 3.9 iz Akcionog plana Programa zaštite od radona za period 2019-2023. godine, koji je Vlada Crne Gore donijela 20. decembra 2018. godine. Dakle, riječ je o sljedećim mjerama:

- 3.6 Propisati izradu lokalnih (opštinskih) akcionih planova zaštite od radona;
- 3.7 Propisati način izrade i sadržaj lokalnih (opštinskih) akcionih planova zaštite od radona;
- 3.8 Izrada lokalnih (opštinskih) akcionih planova zaštite od radona, u saradnji sa MORT-om, za prioriteta radonska područja;
- 3.9 Izrada lokalnih (opštinskih) akcionih planova zaštite od radona u saradnji sa MORT-om za ostale jedinice lokalne samouprave koja nisu radonski prioriteta područja.

Ukazujemo da je prilikom usvajanja Programa zaštite od radona s Akcionim planom za period 2019-2023. godine konsultovana Zajednica opština Crne Gore i Ministarstvo finansija, upravo zbog sredstava koje jedinice lokalnih samouprava treba da obezbijede. Ukazujemo da je na Program zaštite od radona s Akcionim planom za period 2019-2023. godine sa detaljno urađenim Izvještajem o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA obrazac) dato pozitivno mišljenje Ministarstva finansija broj 02-03-15758/1.

Drugi dio primjedbe u vezi strateških smjernica se takođe ne prihvata zbog obaveza i drugačijeg pristupa, koji u slučaju zaštite od radona uređuje Direktiva 59/2013, zbog čega je i Generalni Sekretarijat Vlade Crne Gore, koji je zadužen za usaglašavanje strateških dokumenata, na Program zaštite od radona s Akcionim planom za period 2019-2023. godine dao pozitivno mišljenje, broj 02-4788/2 od 12. oktobra 2018. godine.

OSTALE INTERSEKTORSKE KONSULTACIJE

U okviru javne rasprave održano je više sastanaka sa predstavnicima institucija i članovima Radne grupe koja je radila na izradi ovog nacrta zakona. Takođe, poseban sastanak održan je sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova u cilju precizno definisanih normi koje se odnose na radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost. Naime, kako je već u sistemu Zakonom o zaštiti lica i imovine uređen način izrade Plana zaštite posebno šticećenih objekata, to nije potrebno ovo ponovo uređivati već se pozvati na taj propis i obaveze za posebno šticećene objekte shodno tom zakonu. Kolege su saglasne da se treba posebno urediti radijaciona i/ili nuklearna bezbjednost, lice odgovorno za radijacionu i/ili nuklearnu bezbjednost jer to lice u odnosu na odgovorno lice propisano Zakonom o zaštiti imovine i lica obavlja drugačije vrste poslova, te da je sve aktivnosti i propise povezano sa tim, pa i prilikom prevoza opasnih materija klase VII, potrebno urediti Nacrtom zakona.

Takođe, izvršene su konsultacije sa predstavnicima Ministarstva ekonomije u oblasti robe dvostruke namjene i aktivnosti/ili djelatnosti koje uključuju prirodne radioaktivne materijale (NORM), kao što su eksploatacija ugljovodonika, rudnici i dr.

Osim navedenog, izvršene su konsultacije i sa predstavnicima Ministarstva odbrane u okviru kojih je dogovoreno da se primjena zakona izuzme za sve poslove namijenjene za odbranu zemlje osim dijela koji se odnosi učešće pripadnika Vojske Crne Gore u vanrednoj radiološkoj situaciji izlaganja.

Učesnici okruglog stola o Nacrtu zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, 26. februar 2018. godine

	Ime i prezime	Institucija/organizacija
1.	Oana Velicu	ENCO
2.	Tanja Perko	SCK CEN (ENCO)
3.	Nicoleta Preda	ENCO
4.	Ivana Vojinović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
5.	Tamara Đurović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
6.	Nataša Bjelica	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
7.	Slavica Braunović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
8.	Maja Raičević	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
9.	Ivana Radoman	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
10.	Marko Mirović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
11.	Goran Trajkov	Direkcija za radijacionu sigurnost Sjeverne Makedonije
12.	Biljana Georgievska Dimitrievski	Direkcija za radijacionu sigurnost Sjeverne Makedonije
13.	Irma Ćoralić	Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine
14.	Maida Isović	Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine
15.	Slavko Radonjić	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
16.	Zoran Ivanović	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
17.	Vesna Burić	Ministarstvo unutrašnjih poslova
18.	Andrej Orlandić	Komisija za evropske integracije

19.	Ljiljana Đerković	Ministarstvo odbrane
20.	Rade Ćurčić	Ministarstvo odbrane
21.	Nemanja Katnić	Ministarstvo finansija
22.	Marina Janković	Uprava za inspeksijske poslove
23.	Jelena Nikčević	Uprava za inspeksijske poslove
24.	Bogdan Drobnjak	Uprava za inspeksijske poslove
25.	Marko Nikčević	Uprava policije Crne Gore
26.	Lidija Vukčević	Uprava carina Crne Gore
27.	Igor Burić	Agencija za nacionalnu bezbjednost
28.	Lazarela Kalezić	Zajednica opština Crne Gore
29.	Sonja Ivanović	Klinički centar Crne Gore
30.	Nikola Svrkota	D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“
31.	Slavoljub Stijepović	Univerzitet Crne Gore
32.	Marica Sarić	Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić
33.	Filip Lazović	Unija poslodavaca Crne Gore
34.	Aleksandar Perović	Ekološki pokret “OZON”
35.	Milija Čabarkapa	Nevladina organizacija “Green Home”
36.	Uroš Zeković	PORTAPERTA
37.	Predstavnici medija	– RTCG, – TV VIJESTI – POBJEDA – DAN – PINK M COMPANY – TV PRVA – ND „VIJESTI“ – DNEVNE NOVINE

Učesnici okruglog stola o Nacrtu zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, organizovan u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore, 25. april 2019. godine

	Ime i prezime	Institucija/organizacija
1.	Danilo Gvozdenović	Privredna komora Crne Gore
2.	Ivana Vojinović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
3.	Milena Rmuš	Privredna komora Crne Gore
4.	Tamara Đurović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
5.	Nataša Bjelica	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
6.	Slavica Braunović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
7.	Maja Raičević	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
8.	Gojčilo Obradović	VIK Budva
9.	Tomilsav Anđelić	D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“
10.	Nikola Svrkota	D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“
11.	Mladen Lučić	D.O.O. „Komunalno Kotor“
12.	Stefan Šofranac	ETG grupa
13.	Saša Ruković	ETG grupa
14.	Mladen Mirković	Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić

15.	Marica Sarić	Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić
16.	Miljana Lakić	Ramel Nikšić
17.	Irfan Ramčilović	Čelebić D.O.O
18.	Jovana Vušković	Čelebić D.O.O
19.	Marina Medojević	Kombinat aluminijuma Podgorica
20.	Željko Madžgalj	Centar za speleologiju i zaštitu krša
21.	Admir Čengić	MEK
22.	Safet Luković	VIK Kotor
23.	Siniša Jevrić	WEG Kolektor
24.	Ksenija Novičević	Božja voda D.O.O.
25.	Nadežda Špeleva	Božja voda D.O.O.
26.	Predstavnici medija	

Učesnici Javne tribine o nacrtu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, 6. maja 2019. godine

	Ime i prezime	Institucija/organizacija
1.	Ivana Vojinović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
2.	Tamara Đurović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
3.	Nataša Bjelica	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
4.	Slavica Braunović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
5.	Maja Raičević	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
6.	Sonja Ivanović	Klinički centar Crne Gore
7.	Nikola Svrkota	D.O.O., „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“
8.	Nebojša Đilas	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
9.	Zoran Ivanović	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
10.	Vesna Bigović	Uprava za inspeksijske poslove
11.	Mladen Mirković	Institut za crnu metalurgiju A.D. Nikšić
12.	Nevenka Antović	Prirodno-matematički fakultet
13.	Predstavnici medija	